

**ESK
LUBLIN 2029
RE:UNION**

Logotyp kandydatury Lublina powstał w myśl idei RE:UNION,
łączy elementy symbolik miejskiej i europejskiej.

RE:UNION

WSPÓLNOTA

HABITAT

GRANICE

ESK

LUBLIN 2029

RE:UNION

Szanowni Państwo,

w Lublinie od dawna wierzymy, że kultura ma niezwykłą zdolność łączenia ludzi i może zmieniać świat. Gdyby nie ona, nie byłoby dzisiejszego Lublina – wspólnoty dumnych ze swojego miasta mieszkanki i mieszkańców.

Dzisiaj, w świecie po pandemii, pełnym niepokojów, kryzysu klimatycznego i wojny tuż przy granicy Polski i Unii Europejskiej, znów potrzebujemy kultury oraz jej potencjału do odbudowania i odtworzenia zerwanych więzi. Lubelska kultura po raz kolejny w historii może stać się impulsem zmian społecznych nie tylko w naszym mieście, ale dzięki położeniu Lublina na styku wielu kultur, również w całej Europie. Bycie „miastem pomiędzy” z jednej strony umożliwia nam obserwację przepływających idei, z drugiej zaś pozwala być spoiwem różnorodnych społeczności, budulcem nowoczesnego oraz kreatywnego społeczeństwa obywatelskiego i łącznikiem pomiędzy wieloma dziedzinami życia.

Lublin położony na granicy Wschodu i Zachodu od wieków ukazuje wielokulturowość i pokrewieństwo kultur europejskich, dlatego jest idealnym miejscem dialogu i pobudzania świadomej przynależności do tej samej społeczności. Jestem przekonany, że nasza aplikacja

wraz z hasłem przewodnim RE:UNION jest odpowiedzią na wyzwania stojące nie tylko przed nami, ale również przed całą Europą.

Prezentujemy Państwu aplikację finałową, która powstała dzięki zaangażowaniu całej społeczności Lublina, jego mieszkanki i mieszkańców, środowiska twórczego i aktywistycznego, instytucji kultury i organizacji pozarządowych. W całym procesie starań wsparcia udzieliły nam również środowiska akademickie i biznesowe, miasta partnerskie i zaprzyjaźnione Lublina. Mieszkanki i mieszkańcy przekazali nam ponad 3 tysiące swoich marzeń o mieście, które były dla nas wielką inspiracją podczas prac nad powstaniem tego dokumentu.

Mam nadzieję, że wspólnie poczujemy jednoczącą moc kultury, a w 2029 roku spełnimy nasze marzenie o Lublinie, jako Europejskiej Stolicy Kultury.

dr Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta Lublin

Spis treści

Wstęp – Uwagi ogólne	4
1. Wkład w strategię długoterminową	6
2. Treści kulturalne i artystyczne	14
Wspólnota	19
Habitat	39
Granice	49
3. Wymiar europejski	64
4. Zasięg	72
5. Kierownictwo	77
6. Możliwość realizacji	94
7. Dodatkowe informacje	97
ESK Lublin 2029 RE:UNION	98
APPENDIX	101

RE:UNION to ponowna integracja, scalanie zerwanych więzów.

RE:UNION to dialog między różnymi kulturami i pokoleniami, pomiędzy tradycją a nowoczesnością oraz przeszłością i przyszłością.

RE:UNION to akceptacja wielości systemów wartości oraz nowy, inkluzywny kontrakt społeczny.

RE:UNION to reintegracja, jako naturalne następstwo dezintegracji wywołanej pandemią, kryzysem i konsekwencjami wojny.

RE:UNION to promocja wartości europejskich w Lublinie, Polsce i Europie Wschodniej.

RE:UNION to kulturowy transfer, dzielenie się z Europą kompetencjami Lublina jako miasta Wschodu i Zachodu.

RE:UNION to przypomnienie o historycznej, prekursorskiej koncepcji unii lubelskiej, w 25 lat po największym rozszerzeniu Unii Europejskiej.

Co osiągnięto między preselekcją a finałowym etapem konkursu?

- Zaproszenie wspólnoty miejskiej do pracy nad programem Lublina jako ESK 2029: zebranie 3000 marzeń i pomysłów mieszkańców i mieszkańców oraz 500 projektów kulturalnych.
- Zorganizowanie 4 konkursów grantowych ESK RE:UNION dla NGO, w których dofinansowanie otrzymało ponad 150 projektów na ponad 1,5 mln €.
- Uruchomienie programu stypendiów i wyjazdów międzynarodowych, podróże po Europie, zawarcie kilkudziesięciu partnerstw i porozumień na rzecz programu.
- Aktywne włączenie się do 5 sieci europejskich oraz nawiązanie współpracy z innymi ESK.
- Nawiązanie współpracy z osobami odpowiedzialnymi za realizację innych ESK – Robertem Alagjovskim, Samu Forsblomem, Marcinem Jasińskim, Dominiką Kawalerowicz, Aną Kočegarovą-Maj, Krzysztofem Majem, Vukiem Radulovićem.
- Podjęcie się wspierania Lwowa (UA) w kandydowaniu o tytuł ESK 2030.
- Realizacja specjalnych wydarzeń inspirowanych RE:UNION, jak m.in. dwumiesięczny cykl wydarzeń kulturalnych Lublin w Europie, Europa w Lublinie, Europejski Miesiąc Kreatywności w ramach CreArt 3.0, nowy Festiwal Sztuki Nad Rzeką zainspirowany aplikacją preselekcyjną, dołączenie do Earth Night – DJs For Climate Action, sieciowanie środowiska kuratorskiego z Ukrainy na Biennale w Wenecji.
- Powołanie Konsorcjum – Unii Lubelskich Operatorów Kultury reprezentującej 24 instytucje i organizacje pozarządowe, i ponad 1000 osób z sektora kultury.
- Zawarcie Unii Kultury Obszaru Metropolitalnego, Unii Biznesu i Unii Akademickiej na rzecz wspólnej pracy nad ESK 2029 w Lublinie.
- Stworzenie i uchwalenie partycypacyjnej Strategii Kultury Lublin 2030+.
- Uzyskanie poparcia dla ESK we władzach miasta i regionu, niezależnego od różnic politycznych oraz zagwarantowanie specjalnych środków budżetowych na rzecz ESK.
- Dotarcie poprzez media z informacjami o ESK i lubelskiej kandydaturze do ponad 26,5 mln osób.
- Zainicjowanie wdrażania idei RE:UNION w społeczną praktykę, w zarządzanie kulturą oraz współpracę Urzędu Miasta Lublin ze społecznością miasta i organizacjami.

Wstęp – Uwagi ogólne

Q. 1

Czy koncepcja programu opisanego na rok ESK zmieniła się między etapem preselekcji, a selekcją ostateczną? Jeśli tak, proszę opisać nową koncepcję i wyjaśnić przyczyny zmiany.

Q. 5

Opisz szczegółowo wizję artystyczną i strategię programu kulturalnego roku ESK nakreśloną na etapie preselekcji, wyjaśniając wszelkie zmiany, jakie zaszły od preselekcji.

RE:UNION DLA PRZYSZŁOŚCI

Prezentujemy RE:UNION, program dla Lublina – Europejskiej Stolicy Kultury 2029

Nie jest on wyłącznie programem wydarzeń kulturalnych na większą, międzynarodową skalę. To przede wszystkim działania horyzontalne: tworzenie nowego modelu współpracy międzysektorowej we wszystkich obszarach powiązanych z kulturą, edukacją, sektorami biznesu i przemysłów kreatywnych, ze środowiskami akademickimi. To także zacieśnienie współpracy Lublina z regionem.

RE:UNION odbywa się już dziś, jeszcze przed rozstrzygnięciem konkursu. Tworzenie finałowej aplikacji było czasem przeglądania naszych zasobów, mapowania problemów oraz wyzwań, nawiązania społecznego dialogu, wspólnej pracy w duchu partycypacji. Zawarto środowiskowe Unie, powołaliśmy wiele formalnych i nieformalnych grup i konsorcjów – czego odzwierciedleniem jest zaproponowana przez nas struktura organizacyjna, i plan niezwykle szerokiego oddziaływania ESK, opisany w rozdziale Zasięg.

Przedstawiony program jest efektem opisanych powyżej działań oraz uważnej analizy raportu panelu eksperckiego i korzystania z doradztwa innych ESK. Rekomendacje panelu na temat pierwszej aplikacji Lublina pozwoliły nam przyjrzeć się uważnie zaproponowanej tam mechanice L.O.V.E., opartej na czterech elementach: *Longevity*, *Observation*, *Vibration*, *Embodiment*. Zrezygnowaliśmy z tworzenia struktury programowej opartej o L.O.V.E., ale jej elementy są wyrazem fundamentalnych wartości, jakimi się kierujemy, i zawarte są w naszych celach.

Nadrzędny cel, jaki sobie stawiamy w Lublinie jako ESK 2029, to budowanie wspólnoty w przestrzeni społeczno-kulturalnej miasta, inkluzywnej, opartej na zaufaniu, współpracy i wzajemnym szacunku. RE:UNION nie jest dla nas jedynie sloganem czy hasłem kandydatury, ale odzwierciedla zawarte w tak sformułowanym celu wartości, którymi kierujemy się, kreując i odtwarzając relacje pomiędzy miejskimi wspólnotami.

Główny cel chcemy zrealizować poprzez cele szczegółowe: rozwijanie widowni, włączanie osób, które do tej pory nie brały udziału w kulturze oraz likwidację barier w dostępie do niej; doskonalenie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej wraz z rozwojem umiejętności międzykulturowych; dbanie o rezyliencję oraz dobrostan tworzących i odbierających kulturę; wzmacnianie potencjału twórczego i wolności artystycznej. Cały nasz program przenikają także cele horyzontalne: dbanie o umiędzynarodowienie, inkluzywność i różnorodność.

Inwestycja w wyobraźnię

Ostateczna propozycja programu RE:UNION opiera się na trzech obszarach programowych: Wspólnota, Habitat i Granice. Powstała w wyniku długiego i trudnego procesu twórczego opartego na partycypacji, w którym gruntownej analizie poddane zostały przesłane nam pomysły, marzenia i projekty. To także setki godzin rozmów, spotkań, konsultacji, to wypracowanie mechanizmu konsorcjum reprezentującego lubelską kulturę, to współtworzenie miejskiej strategii. Wybrana została najtrudniejsza ścieżka wspólnej pracy w duchu RE:UNION, która zakłada konieczność uwspólniania wiedzy, poglądów, doświadczeń, zawierania kompromisów i rezygnacji z partykularnych interesów. Była to praktyczna realizacja idei RE:UNION, nowej wspólnoty w kulturze.

Z analizy potrzeb mieszkanek i mieszkańców Lublina oraz proporcji tematycznych w zebranych marzeniach i projektach wynikało wyraźne wskazanie na trzy główne tematy: pracę na rzecz wspólnot, relację z naturą oraz *genius loci* miasta pogranicznego. I właśnie w ten sposób powstały trzy obszary programowe, w obrębie których planowane projekty ułożyły się, w kreatywnym procesie kuratorskim, w dziewięciu liniach.

Dbając także o przyszłe pokolenia, oprócz propozycji wydarzeń kulturalnych planujemy wdrożenie programu nowoczesnej edukacji kulturowej, którego nikt na taką skalę jeszcze nie zrealizował. Zakładamy dotarcie do ponad połowy społeczności uczniowskiej, poprzez objęcie programem przynajmniej 80% szkół podstawowych i średnich.

Idea RE:UNION przeniknęła również do naszego myślenia o odzyskiwaniu przyrody. Zielone sieci penetrują miasto komunikując wszystkich z ich naturalnym dobrostanem. W miękkich i twardych inwestycjach w przyrodę zabezpieczone jest dla przyszłych pokoleń 147 km² zielonego dziedzictwa ESK.

Chcemy także zachwycić Europę jej własnymi wschodnimi rubieżami. Dla nas samych ten proces jest kulturowym *rites de passage*. Zapraszamy do zagłębiania się w zjawiska artystyczne, które są nowymi, niezbadanymi dotąd obszarami.

Projekt ESK definiujemy jako inwestycję w wyobraźnię, coś znacznie większego niż wymyślenie bogatego programu wydarzeń czy zestawu nowych festiwali. To praca na rzecz kapitału społecznego, uruchamianie często utajonych zasobów kulturowych Lublina, naprawianie zaniedbań, wypracowanie w społecznym dialogu rozwiązań na przyszłe lata i dekady. RE:UNION dopiero się zaczyna, i jest to dla nas prawdziwe wyzwanie na miarę ESK.

Cele RE:UNION ESK Lublin 2029

- Zintegrowanie wspólnoty na wartościach europejskich przy jednoczesnym zadbaniu o jej różnorodność
- Europeizacja Lublina i Polski Wschodniej poprzez umiędzynarodowienie sektora kultury
- Dwukrotne zwiększenie uczestnictwa w kulturze i edukacji artystycznej uwzględniającej nowe modele
- Stworzenie fizycznych i mentalnych warunków do eksperymentowania, kreacji i innowacyjnego sposobu uczestnictwa w kulturze
- Wzrost poczucia szczęścia społeczności poprzez wzmocnienie kultury współpracy

1. Wkład w strategię długoterminową

Q. 2

Proszę opisać wszelkie zmiany strategii kulturalnej od etapu preselekcji oraz, w stosownych przypadkach, rolę preselekcji ESK w tych zmianach. Wskaż konkretne, do jakich priorytetów tej strategii, i w jaki sposób, zamierza się przyczynić działanie Europejska Stolica Kultury.

Q. 3

Czy od czasu preselekcji zmieniły się Twoje intencje w zakresie długofalowego oddziaływania działania Europejskiej Stolicy Kultury na miasto? Jeśli tak, proszę opisać przewidywane zmiany lub dalsze skutki.

Tak jak było wskazane w pierwszej aplikacji powstała *Strategia Kultury Lublin 2030+*, która została jednogłośnie przyjęta uchwałą Rady Miasta Lublin w dniu 23 maja 2024 roku.

Środowiska polityczne o zróżnicowanych poglądach uchwały jednogłośnie strategię, w której istotne miejsce zajmują starania o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. To dowód, że kultura w Lublinie jest ponad podziałami i łączy mieszkanki i mieszkańców we wspólnych ideach dotyczących przyszłości.

Strategia Kultury była przygotowywana w dialogu z lokalnym instytucjonalnym i nieformalnym środowiskiem kultury oraz społecznością Lublina. Seria otwartych spotkań poświęconych konkretnym obszarom lubelskiej kultury, ankieta internetowa i konsultacje społeczne pozwoliły stworzyć dokument wielowymiarowy i odnoszący się do wyzwań w najbliższych latach.

Strategia Kultury Lublin 2030+ wskazuje pięć priorytetów:

Dostęp do kultury – skupia się na bardzo szeroko rozumianej kwestii dostępności. Dążymy nie tylko do zapewnienia – poprzez rozwój – dostępnościowej infrastruktury, lecz także do poprawy dostępu do kultury osobom z różnorodnymi potrzebami oraz rozwijania oferty kulturalnej w taki sposób, aby każdy mógł znaleźć dla siebie aktywność kulturalną;

Edukacja kulturalna – wynika z naszego przekonania, że kultura ma pozytywny wpływ na ludzkie życie. Jeśli chcemy, żeby mieszkanki i mieszkańcy miasta uczestniczyli w życiu kulturalnym, musimy zapewnić im odpowiednie umiejętności i kompetencje, proponując adekwatne działania edukacyjne;

Kadry kultury – dotyczy działań na rzecz osób z lubelskiego sektora kultury. Dając im możliwość rozwoju i odpowiednie warunki pracy, działamy zarówno na rzecz ich dobrostanu, jak i wpływamy na jakość całej kultury w mieście;

Lublin (w) 2030 – poświęcony jest wyzwaniom przyszłości i poszukiwaniu inspiracji. Współpraca międzynarodowa czy ponadregionalna mobilizuje do innowacyjnego działania. Wierzymy również, że starania o tytuł ESK i realizacja idei RE:UNION – hasła naszej aplikacji, bez względu na wynik konkursu będą właśnie takim impulsem do zmiany;

Twórczość i kreatywność – to przede wszystkim działania na rzecz środowiska twórczego i rozwoju miejskich instytucji kultury oraz wzmacnianie relacji pomiędzy sektorem kreatywnym i kulturą.

Strategia pierwotnie miała obowiązywać do roku 2030, jednak etap preselekcji oraz raport panelu eksperckiego skłoniły nas do wydłużenia perspektywy czasowej. Rok 2030 to czas na jej ewaluację, analizę dotychczasowej realizacji i ewentualne podjęcie decyzji na temat tego, czy lubelska kultura potrzebuje nowego dokumentu strategicznego, czy też jedynie aktualizacji.

Sektorowa *Strategia Kultury Lublin 2030+* jest dokumentem synergicznym z głównym dokumentem strategicznym miasta – *Strategią Lublin 2030*. Istotny wpływ na jej powstanie miały również dokumenty: *Miasto Młodych. Polityka młodzieżowa Lublina*, *Strategia Rozwoju Sektora Przemysłów Kreatywnych w Lublinie i Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym*, *Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Lublina na lata 2024–2033* oraz *Lubelskie Standardy Dostępności Kultury*, których wykorzystanie pozwoliło stworzyć wielowymiarową i pogłębioną strategię kultury. Zadbano również o zgodność z europejskimi dokumentami poświęconymi kulturze. Założenia unijnego programu *Kreatywna Europa*

Aplikacja ESK a Strategia Kultury Lublin 2030+

Poniższa tabela w uproszczony sposób wskazuje, w jaki sposób cele i działania zawarte w naszej aplikacji ESK realizują założenia *Strategii Kultury Lublin 2030+*

Cele ESK Lublin 2029	Priorytety <i>Strategii Kultury Lublin 2030+</i>
Zbudowanie wspólnoty / Scalanie zerwanych połączeń i pielęgnowanie relacji w duchu RE:UNION w skali lokalnej i globalnej	Lublin (w) 2030
Rozwijanie widowni / Zwiększenie uczestnictwa w kulturze	Dostęp do kultury Edukacja kulturalna
Wzmacnianie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej	Kadry kultury
Wzmacnianie potencjału twórczego i wolności artystycznej / zapewnianie i poszerzanie wolności do tworzenia i własnej ekspresji oraz likwidowanie niekorzystnych rozwiązań systemowych	Twórczość i kreatywność

czy inicjatywa *Nowy Europejski Bauhaus* istotnie wpłynęły na ostateczny kształt strategii kultury. Zdobycie tytułu ESK, z hasłem przewodnim RE:UNION, istotnie pomoże w realizacji priorytetów strategii i jej celu. RE:UNION rozumiane jako odtwarzanie zerwanych, zacieśnianie już istniejących oraz tworzenie nowych relacji międzyludzkich, międzyinstytucjonalnych, międzykulturowych i międzynarodowych idealnie wpisuje się w założenia *Strategii Kultury Lublin 2030+*. Wydarzenia i projekty zawarte w liniach programowych ESK: Wspólnota, Habitat i Granice, realizując cele ESK, w naturalny sposób wzmacniają proces pozytywnej zmiany zaplanowanej w *Strategii Kultury*.

Cel główny

RE:UNION, hasło przewodnie naszej kandydatury, wskazuje to, dokąd zmierzamy i co chcemy osiągnąć dzięki Europejskiej Stolicy Kultury. Naszym nadrzędnym celem jest budowanie wspólnoty w przestrzeni społeczno-kulturalnej miasta, inkluzywnej, opartej na zaufaniu, współpracy i wzajemnym szacunku. Współpraca i poczucie wspólnego celu powinny przenikać relacje pomiędzy sektorem publicznym a sektorem prywatnym, biznesem a kulturą, światem akademickim a pozostałymi sektorami. To właśnie kultura może wspierać odbudowę i tworzenie nowych relacji pomiędzy różnymi aktorami

życia społecznego, stając się tym samym jednym z najważniejszych narzędzi pozytywnego wpływu na długofalowy rozwój miasta.

Cele operacyjne

Rozwijanie widowni i uruchomienie szerokich procesów partycypacji – działania na rzecz zaangażowania osób, które do tej pory nie brały udziału w kulturze, likwidacja barier w dostępie do niej i dbanie o odpowiednią jakość i różnorodność oferty, z uwzględnieniem grup ze zróżnicowanymi potrzebami, tworzone przy udziale grup docelowych. Sektor kultury, łącząc się z sektorami edukacji i spraw społecznych, uwzględnia innowacje, nowe technologie i horyzont ekologiczny. Dzięki działaniom prowadzonym w ramach ESK zamierzamy dwukrotnie zwiększyć liczbę odbiorców kultury w mieście.

Doskonalenie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej – wzmacnianie kompetencji w sektorze kultury przez budowanie i rozwój umiejętności międzykulturowych oraz związanych ze współpracą międzynarodową. Ważny element to promowanie dobrych praktyk i zdobywanie kompetencji z zakresu szeroko rozumianej rezyliencji, zdolności do regeneracji, dbanie o dobrostan, warunki i higienę pracy, ułatwianie kontaktu człowieka z naturą i nowymi technologiami oraz wspieranie umiejętności radzenia sobie z wyzwaniami współczesnego świata.

Kultura jako siła transformująca dla ...

	Rezultaty bezpośrednie (outcomes)	Wskaźniki rezultatów	Źródła danych
Wzmocnienie potencjału twórczego i wolności artystycznej	Podnoszenie kompetencji twórców – międzykulturowych, organizacyjnych	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach pozytywnie oceniających zdobyte kompetencje	Badanie ankietowe; Wywiady z osobami uczestniczącymi
	Poprawa warunków finansowych sektora kultury	Udział wydatków na kulturę w budżecie miasta; wysokość nakładów na 1 mieszkańca	Dane rządowe
		Ocena dostępności źródeł finansowania	Sondaż wśród osób twórczych
	Zapewnienie warunków lokalowych dla aktywności kulturalnej	Liczba miejsc aktywności kulturalnej w standardach dostępności	Dane rządowe; Dane instytucji
		Programy dofinansowania do lokali dla NGO	
	Zapewnianie warunków dla wolności artystycznej i kreatywności	Ocena dostępności przestrzeni do twórczości	Sondaż wśród osób twórczych
		Rozległość tematyczna i otwartość konkursów grantowych ESK	Dokumenty programowe, regulaminy konkursowe
	Stwarzanie warunków i stymulowanie oddolności w kreowaniu oferty	Liczba projektów ESK grup nieformalnych, NGO, osób, firm itd.	Dane operatorów
		Różnorodność podmiotów realizujących ESK	Statystyki i dane operatorów
		Procent wydatków na programy grantowe i konkursy	Dane rządowe; Statystyki operatorów
Zwiększanie kompetencji twórczych poprzez budowanie sieci współpracy o zasięgu europejskim	Liczba sieci współpracy, liczba członków	Statystyki instytucji i organizacji	
	Liczba wydarzeń międzynarodowych	Dokumenty programowe	
Zwiększanie aktywności twórczej	Odsetek osób podejmujących działania twórcze	Sondaż wśród społeczności	
Rozwój widowni (uczestnictwa w kulturze)	Rozwój i podnoszenie jakości oferty kulturalnej Lublina	Liczba nowych wydarzeń kulturalnych	Analiza programu; Opinie eksperckie
		Liczba wydarzeń o wysokim poziomie artystycznym	Badanie opinii eksperckich; Analiza recenzji w mediach
	Umiejscowienie oferty kulturalnej Lublina	Liczba wydarzeń organizowanych przez międzynarodowe zespoły	Statystyki instytucji i organizacji
		Liczba zagranicznych osób artystycznych, kuratorskich	
	Kształtowanie postaw tolerancyjności, otwartości na różnorodność, inkluzywność; Likwidowanie barier uczestnictwa w kulturze	Liczba osób przeszkolonych z dostępności, liczba wydarzeń dla mniejszości, osób defaworyzowanych, uczestników zróżnicowanych pod względem wieku, płci, pochodzenia	Analiza treści programowych
		Statystyki instytucji i organizacji	
	Wzrost aktywności kulturalnej wszystkich mieszkańców Lublina (niwelowanie obszarów wykluczenia)	Ogólna liczba osób uczestniczących	Statystyki instytucji i organizacji; Sondaż
		Odsetek seniorów i osób niepolskojęzycznych	
Wzrost aktywności nowych mieszkańców i mieszkańek Lublina	Odsetek nowych mieszkańców i mieszkańek	Statystyki instytucji i organizacji; Badanie publiczności	
Przyciąganie publiczności z innych województw i państw	Liczba osób z innych województw oraz liczba reprezentowanych województw	Sondaż; Badanie publiczności	
Doskonalenie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej	Wymiana wiedzy i podnoszenie kompetencji menedżerskich, międzykulturowych	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i wydarzeniach sieciujących	Dane instytucji; Wywiady, ankiety wśród osób uczestniczących
	Podnoszenie kompetencji, wymiana doświadczeń kadr kultury z różnych państw oraz sektorów	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i warsztatach ESK, deklarujących wzrost kompetencji i wiedzy	Ankieta wśród osób uczestniczących; Wywiady
	Podnoszenie kompetencji mieszkańców dotyczących odbioru kultury i sztuki	Liczba wydarzeń/projektów zawierających komponent kompetencyjny	Statystyki instytucji i organizacji; Dokumenty programowe
	Zwzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców	Odsetek osób uczestniczących w ESK uznających temat ekologii za ważny	Dane instytucji i organizacji; Materiały programowe
	Zwiększenie oferty dotyczącej kompetencji technologicznych	Liczba pozaszkolnych zajęć dot. kompetencji technologicznych	Statystyki instytucji i organizacji; Dokumenty programowe
		Ocena zdobytej wiedzy	Ankieta
	Zwzmacnianie kooperacji międzysektorowej	Poziom współpracy między podmiotami kultury w regionie	Statystyki instytucji i organizacji; Dokumenty programowe; Sondaż

... społecznej regeneracji

Re:Union1. Zbudowanie wspólnoty / scalanie zerwanych połączeń i pielęgnowanie relacji w duchu Re:Union w skali lokalnej i globalnej

Wpływ (Impact)	Wskaźniki wpływu	Źródła danych
Zwiększenie integracji społecznej na poziomie lokalnym	Aktywność społeczna i kulturalna osób w tym aktywność nowych mieszkańców i mieszkanek, mniejszości i grup defaworyzowanych (%)	Sondaż wśród mieszkanek i mieszkańców
	Poczucie odpowiedzialności i wpływu na otoczenie społeczne i przyrodnicze miasta wśród mieszkanek i mieszkańców (%)	
	Zgeneralizowane zaufanie do obcych ludzi (%)	
	Poczucie zaufania do organizacji i instytucji działających w Lublinie (%)	
	Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkanek i mieszkańców Lublina	
	Odsetek osób utrzymujących relacje z osobami innej narodowości	
	Odsetek osób deklarujących solidarność z uchodźcami i migrantami	
Wzmacnianie kooperacji międzysektorowej na różnych poziomach (miasta, regionu, Europy)	Liczba projektów kulturalnych realizowanych przez międzysektorowe konsorcja	Dane instytucji i organizacji; Dane rządowe
	Liczba przedsiębiorstw, organizacji, instytucji oraz podmiotów nieformalnych zaangażowanych we współpracę	
	Liczba programów edukacyjnych realizowanych przez podmioty z różnych sektorów	
	Liczba konkursów na projekty międzydziedzinowe dla uczniów, studentów i naukowców	
	Liczba podmiotów, które wdrożyły zmiany/innovacje lub usprawnienia dzięki udziałowi ESK	
Reintegracja na poziomie międzynarodowym	Ocena korzyści ze współpracy międzynarodowej; Ocena komunikacji, przepływu wiedzy i dobrych praktyk	Sondaż wśród uczestników i uczestniczek działań w ramach ESK
	Odsetek podmiotów planujących dalszą współpracę w ramach sieci po zakończeniu ESK	
	Liczba publikacji i relacji medialnych na temat programu ESK w krajowych i międzynarodowych mediach. (Wartość ekwiwalentu reklamowego (AVE) generowanego przez media)	Analiza treści mediów
	Częstotliwość kontaktów między podmiotami zrzeszonymi w europejskie sieci współpracy	Sondaż wśród uczestników ESK
	Pozytywne postawy wobec UE i zaciśniania współpracy międzynarodowej	Sondaż wśród mieszkanek i mieszkańców
	Lepsza znajomość różnicowania kultur europejskich dzięki ESK	
	Odsetek mieszkanek i mieszkańców deklarujących przynależność do europejskiej przestrzeni kulturowej i identyfikację z wartościami europejskimi	
Rozwój gospodarczy	Liczba wydarzeń/projektów kulturalnych z elementami zrównoważonego rozwoju	Sondaż wśród realizatorów ESK
	Liczba nowych miejsc pracy bezpośrednio stworzonych w ramach ESK	Dane instytucji i organizacji; Dane rządowe
	Liczba nowych miejsc pracy stworzonych pośrednio w sektorach związanych z turystyką, gastronomią i handlem detalicznym	
	Liczba nowych inwestycji będących efektem ESK (m.in. nowe instytucje, organizacje, start-upy i przedsiębiorstwa sektora kreatywnego)	Dane rządowe
	Wkład działalności kulturalnej i kreatywnej w PKB na poziomie Województwa Lubelskiego	Dane instytucji i organizacji; Dane rządowe
	Liczba turystek i turystów z Polski i zagranicy odwiedzających Lublin	
	Liczba podmiotów, które uzyskały granty na działania ESK	
Zmiana w przychodach lokalnych przedsiębiorstw (np. restauracji, hoteli, sklepów) w porównaniu do okresu przed ESK	Dane rządowe	
Społeczna rezyliencja	Odsetek osób deklarujących poczucie bezpieczeństwa	Sondaż wśród mieszkanek i mieszkańców Lublina
	Odsetek osób deklarujących umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach	
	Odsetek osób deklarujących poczucie wpływu na sytuację społeczną swojego miasta	

Wzmacnianie potencjału twórczego i wolności artystycznej – to tworzenie warunków do artystycznej kreacji i swobodnej ekspresji twórczej, przestrzeni do innowacji, wzmacnianie relacji między sektorem kultury a sektorem kreatywnym, wspieranie lokalnego środowiska twórczego poprzez niwelowanie barier ekonomicznych, instytucjonalnych i systemowych. Lublin stanie się miejscem oferującym korzystne warunki do twórczego rozwoju, a powstające tu dzieła sztuki będą jego wizytówką na arenie międzynarodowej.

Cele horyzontalne

Umieędzynarodowienie, inkluzywność i różnorodność – te cele przenikają horyzontalnie cały program artystyczny opisywany w aplikacji. Tak jak w pierwszej aplikacji, ogromnym wyzwaniem i planem na przyszłość jest dla nas umieędzynarodowienie sieci kultury lubelskiej; zamierzamy zatem zadbać o aktywne, jakościowe połączenia z krajami europejskimi. Wiemy także, że nie uda się

to bez inkluzywnej, różnorodnej wspólnoty. W naszym programie trzy wspomniane cele są organicznie związane z każdym działaniem i naszą postawą wobec zmiany i wzmacniania kultury w Lublinie.

Stawiając sobie bardzo ambitne cele wiemy, że ich realizacja wymaga zaangażowania zarówno sektora kultury, jak i wielu osób i podmiotów działających w innych obszarach. Żywimy jednak przekonanie, że proponowany program, z trzema przenikającymi się i wzajemnie uzupełniającymi liniami, pozwoli osiągnąć zaplanowane cele. Jeśli zdobędziemy tytuł ESK, długoterminowy wpływ tego sukcesu dla miasta i lubelskiej kultury będzie oznaczał trwałą zmianę w podejściu do roli kultury i wartości europejskich, tak niezbędnych do promowania w naszej strefie geopolitycznej. Aby zbadać, czy udało nam się osiągnąć zamierzone cele, przedstawiamy tabelę (na str. 8-9) ze szczegółowymi rezultatami i wskaźnikami przypisanymi do poszczególnych celów wraz ze wskazaniem źródła danych.

Q. 4

Opisz swoje plany monitorowania i oceny wpływu tytułu na Twoje miasto oraz rozpowszechniania wyników ewaluacji. W szczególności można rozważyć następujące pytania:

MONITORING I EWALUACJA

Spoglądając na rok 2029, widzimy długą perspektywę rozwoju. Wyruszamy w tę drogę przygotowani i wyposażeni w plan badań – monitoring i ewaluacji, które w kolejnych latach będą towarzyszyły działaniom kulturalnym i społecznym, pokazując realizację idei RE:UNION w przełożeniu na dane.

Kto przeprowadzi ewaluację?

Kto?

Chcąc zapewnić rzetelność, świeżość i różnorodność spojrzenia, badania będą przekazane w ręce wyspecjalizowanego Interdyscyplinarnego Zespołu Badawczego (dalej: Zespół), złożonego z osób reprezentujących wyższe uczelnie, organizacje pozarządowe oraz podmioty komercyjne, także spoza Lublina. Główny trzon zespołu już na tym etapie włączył się w proces przygotowań, współtworząc założenia lubelskiej kandydatury oraz

ewaluacji i monitoringu przyszłej ESK. Będzie on współpracował z Urzędem Miasta Lublin, by w komplementarny i spójny sposób mapować i pozyskiwać dane. Zebrane dane posłużą jak najszerszemu gronu badawczemu, a także tworzącemu przyszłe lokalne strategie i plany, dlatego będziemy korzystać i rozwijać miejski portal otwartedane.lublin.eu oraz uzupełniać go w dane dotyczące obszaru kultury. Zespół będzie niezależnym podmiotem koordynowanym przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, działającym we

Cele i kamienie milowe planu monitoringu i ewaluacji

Działania w danym roku	Działania coroczne 2024-2031
2024 <ul style="list-style-type: none"> Zawiązanie Interdyscyplinarnego Zespołu Badawczego Zaplanowanie działań badawczych Analiza i wybranie dostępnych źródeł danych Przeprowadzenie diagnozy potrzeb kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> Zbieranie danych monitoringowych Konsultacje w ramach sieci współpracy międzymiastowej i międzynarodowej Wymiana dobrych praktyk i wiedzy, spotkania robocze Włączanie w proces badawczy osób studiujących i doktoryzujących się Rezydencje badawcze Rozpowszechnianie wniosków oraz wyników badań Opracowywanie rekomendacji na rzecz przyszłych polityk miejskich i ESK
2025 <ul style="list-style-type: none"> Tworzenie narzędzi badawczych, zaplanowanie procesów badawczych 	
2025–2026 <ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie ewaluacji ex-ante i publikacja raportu – I tura badań Prace przygotowawcze konferencji <i>Art of Research</i> 	
2027 <ul style="list-style-type: none"> Adaptacja procesu badawczego do wniosków wyciągniętych z pierwszej tury badań, zgromadzonej dotychczas wiedzy i przeprowadzonych działań 	
2028 <ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie ewaluacji ex-ante i publikacja raportu – II tura badań Realizacja pierwszej konferencji <i>Art of Research</i> – wymiana dobrych praktyk i inspiracji 	
2029 <ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań badawczych związanych z przebiegiem ESK w Lublinie 	
2030 <ul style="list-style-type: none"> Opracowanie i publikacja raportu z badań Przeprowadzenie ewaluacji ex-post i publikacja raportu – III tura badań Realizacja drugiej konferencji <i>Art of Research</i> 	
2031 <ul style="list-style-type: none"> Podsumowanie całości procesu ewaluacyjnego Stworzenie raportu podsumowującego wpływ i skutki ESK Rozpowszechnienie efektów badań 	

współpracy z Instytucją ESK. W przypadku otrzymania tytułu przez Lublin opracuje on szczegółowe plany badań, korzystając z wymiany doświadczeń i dobrych praktyk z Uniwersytetem Wrocławskim, Uniwersytetem Warszawskim, Center for Cultural Policy Research Cupore. Jednostkę wsparcia narzędzia dostarczane przez PolyLoop, z którym Lublin nawiązał współpracę przy

opracowaniu oceny wpływu miejskich inwestycji w kulturę i analizy porównawczej europejskich miast, tworzonej w celu ujednoczenia zestawu wskaźników, zgodnych z celami zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej i ONZ. PolyLoop współpracuje z siecią miast ESK Culture Next, w której Lublin jest aktywnym członkiem.

Jak?

W planowaniu procesu badań w ramach ESK Lublin została zastosowana metodologia ewaluacji wpływu opartej na teorii programu (*Theory Driven Impact Evaluation*) Huey-Tsyh Chena. Jej celem jest odtworzenie logiki interwencji oraz empiryczna ocena związku przyczynowego między bezpośrednimi rezultatami działań w projekcie a szerszymi zmianami (wpływem) zachodzącymi

na poziomie społeczności w dłuższej perspektywie czasowej. W badaniach będziemy dążyć do tego, by nie tylko zmierzyć, w jakim stopniu osiągamy założone cele, ale także zrozumieć, jakie procesy do tego doprowadziły i co można w nich poprawić w przyszłości. Dlatego ewaluacja będzie prowadzona na podstawie zestawienia metod jakościowych i ilościowych, co zapewni kompleksowe, wymierne ujęcie efektów oraz umożliwi określenie warunkowań sukcesu i potencjalnych trudności.

Jakie cele i kamienie milowe zostaną uwzględnione w twoim planie oceny, między desygnacją a rokiem tytułu?

W ilościowej części badań zostaną zastosowane techniki oparte na schemacie quasi-eksperymentalnym, co oznacza porównanie do sytuacji kontrfaktycznej konstruowanej na podstawie danych dotyczących zmian zachodzących w szerszym kontekście (zarówno krajowym, jak i międzynarodowym) oraz w innych, porównywalnych miastach. Badania kontrfaktyczne mogą nie być możliwe do przeprowadzenia w każdym przypadku ze względu na ograniczoną możliwość pomiaru niektórych wyników oraz dostępność grupy kontrolnej, która służy jako punkt odniesienia w ocenie wpływu ESK. W takich przypadkach zostaną zastosowane porównawcze badania trendów w czasie (przed i po ESK) lub pogłębiane badania jakościowe.

Regularność badań ewaluacyjnych

Planowane badania będą wykorzystywały mieszany design badawczy. Dla oszacowania poziomu zmian wywołanych przez ESK zostaną przeprowadzone testy przed i po. Aby ocenić trwałość wyników, wybrane obszary i wskaźniki zostaną zbadane dwa lata po

wdrożeniu ESK 2029 lub staną się częścią cyklicznej diagnozy społecznej, prowadzonej corocznie wśród osób zamieszkujących Lublin. Ten design badawczy będzie uzupełniony regularnym monitorowaniem działań pod kątem osiągniętych natychmiastowych wyników i krótkoterminowych efektów. Bieżąca ewaluacja wydarzeń pod względem ich funkcji edukacyjnych, networkingowych i aktywizacyjnych umożliwi szybkie reakcje, działania korygujące i uczenie się podczas ich realizacji. Dzięki temu, dostarczając informacji zwrotnych, ewaluacja zagwarantuje wdrażanie programu ESK z uwzględnieniem wrażliwości na potencjalnie zmieniające się warunki zewnętrzne. Zapewni to stały kontakt między zespołem badawczym a interesariuszkami i interesariuszami (włączając Instytucję ESK, z jej partnerstwami i środowiskiem odbiorczym) oraz partycypacyjny charakter badań ewaluacyjnych, szczególnie w ich jakościowym wymiarze. Projektując wizję badań w ramach ESK Lublin 2029, opieramy się na dokumencie *Guidelines for the cities' own evaluations of the results of their ECoC*.

Z jakich badań podstawowych lub ankiet zamierzasz skorzystać?

Badania podstawowe

Do ustalenia punktu odniesienia dla dalszych badań i analiz zostaną wykorzystane dostępne dane wtórne, w tym dane statystyczne oraz dotychczas wykonane badania źródeł pierwotnych (m.in. sondaże, badania społeczne, badania partycypacyjne). Dane statystyki publicznej (Eurostat, Eurobarometr, European Social Survey, GUS) oraz dane będące w dyspozycji miasta będą główną grupą wykorzystanych danych wtórnych. Liczne i szczegółowe raporty z przeprowadzonych badań pierwotnych, w tym badań realizowanych cyklicznie z udziałem instytucji badawczych oraz uczelni wyższych o charakterze zarówno ilościowym, jak i jakościowym posłużą do uzyskania kompleksowej diagnozy stanu miasta i sektora kultury w mieście oraz obszarze metropolitalnym. Posiadane obecnie dane będą stanowiły podstawę do przyszłych badań i procesów ewaluacji zgodnie z celami ESK i zamierzonymi rezultatami podjętych działań.

Jakie badania chcemy zaplanować?

Zaplanowano kompleksowe badania społeczne o charakterze ilościowym i jakościowym oraz pomiary pasywne (analiza mediów, analizy ruchu oparte na danych telekomunikacyjnych) w celu oceny poziomu realizacji planowanych działań oraz ich wpływu na poziomie lokalnym (osoby zamieszkujące miasto i podmioty w nim działające), regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym.

Przykładowe propozycje przyszłych badań:

- reprezentatywne badania społeczne umożliwiające pozyskanie danych na potrzeby obliczenia zaplanowanych wskaźników ewaluacyjnych;
- jakościowe badania panelowe grupy (osób zamieszkujących Lublin, osób związanych

- z kulturą, np. tworzących kadry kultury, osób z zespołu ESK Lublin 2029);
- jakościowe badania postaw i zachowań mieszkanki i mieszkańców oraz ich relacji z przyrodą i dziedzictwem kulturowym, a także zaangażowania w inicjatywy oddolne w tym zakresie (np. cohabitat, Nowy Europejski Bauhaus);
- badania publiczności, w tym badania satysfakcji widowni poszczególnych wydarzeń (projektów, warsztatów, etc.);
- badania pokrycia medialnego – w tym w mediach społecznościowych – informacjami o przygotowaniach i realizacji ESK;
- monitoring sentymentu wypowiedzi dotyczących ESK w mediach społecznościowych;
- badania *catchment area* dla wybranych imprez kulturalnych z danych telekomunikacyjnych – w tym badanie udziału osób z zagranicy;
- współpraca z uczelniami – realizacja zleconych tematów prac doktorskich, magisterskich i licencjackich powiązanych z tematyką ESK w Lublinie na różnych kierunkach studiów i dyscyplin naukowych;
- realizacja rezydencji badawczych, czyli programu grantów na badania przeprowadzone przez organizacje pozarządowe czy osoby indywidualne na temat działań planowanych w ramach lubelskiej ESK, co umożliwi włączenie nowych, kreatywnych pomysłów badawczych czy też twórcze eksperymentowanie z formą badawczą.

Definicja sukcesu

Lublin w 2030 r.

Lublin to miasto, w którym idea RE:UNION manifestuje się w postaci autentycznej wspólnoty mieszkanki i mieszkańców opartej na wartościach humanistycznych – podmiotowości, inkluzywności, wzajemnej

trosce oraz zaufaniu do organizacji działających w mieście. Lublin znajduje się w aktywnej, międzynarodowej sieci, wspiera kulturę i osoby twórcze oraz prototypowanie innowacyjnych społecznie rozwiązań. Liczba osób uczestniczących w kulturze wzrosła dwukrotnie w porównaniu do czasów przed staraniami o tytuł ESK.

Jak zdefiniujesz „sukces”?

Rozpowszechnianie

Raporty podsumowujące etapy badań będą upublicznione przez lubelskie instytucje kultury oraz Urząd Miasta Lublin z szeroką promocją w tradycyjnych mediach oraz w social mediach. Uruchomimy podstronę internetową z informacjami o działaniach badawczych i raportach, które zostaną opublikowane na miejskim portalu-repozytorium otwartedane.lublin.eu. Zagwarantujemy ich dostępność.

Zorganizujemy konferencję pod roboczym tytułem *Art of Research*. Tematem pierwszej edycji (2028) będą dobre praktyki, wymiana wiedzy i inspiracji o badaniu procesów społeczno-kulturalnych i ich wpływu na społeczeństwo, a także badań sztuki, relacji z przyrodą i dziedzictwem oraz w obszarze nowych

mediów i technologii. Druga edycja (2030) zaprezentuje badawcze dokonania i wnioski po ESK.

Będziemy promować ideę ESK jako narzędzie wpływu społecznego, poprzez spotkania i seminaria na uczelniach, a także promocję realizacji prac licencjackich, magisterskich i doktorskich związanych z tą tematyką.

Będziemy promować ideę otwartości instytucji i organizacji kulturalnych na korzystanie z badań w swojej codziennej praktyce. Zrealizujemy to poprzez cykl spotkań dla instytucji i organizacji, prezentację dobrych praktyk, zaproszenie rezydencji badawczych.

Jak będą rozpowszechniane wyniki?

2. Treści kulturalne i artystyczne

Q5

Opisz szczegółowo wizję artystyczną i strategię programu kulturalnego roku ESK nakreśloną na etapie preselekcji, wyjaśniając wszelkie zmiany, jakie zaszły od preselekcji.

Q6

Opisz strukturę programu kulturalnego, w tym zakres i różnorodność działań oraz główne wydarzenia, które będą uświetniać rok ESK. Dla każdego z nich prosimy o podanie informacji o partnerach projektu i szacunkowym budżecie.

WIZJA ARTYSTYCZNA

Nasz program artystyczny opiera się na idei RE:UNION przenikającej trzy obszary:

Wspólnota opowiada o poszukiwaniu europejskiej jedności, ale też o odradzaniu wspólnot Lublinianek i Lublinian, w poszanowaniu ich różnorodności.

Habitat jest przestrzenią rozmowy o związkach człowieka z przyrodą, o dobrostanie, o relacjach międzyludzkich oraz o szansach i zagrożeniach światów wirtualnych.

Granice to badanie rubieży artystycznych, mentalnych i geopolitycznych. Przede wszystkim jednak – mówią o odwadze ich przekraczania i o poszukiwaniu wolności.

Jak był tworzony program ESK?

Program RE:UNION narodził się z 3000 marzeń mieszkańców i mieszkańek miasta oraz 500 projektów złożonych w otwartym

naborze, w którym szczególne znaczenie miały liczne projekty lokalnego środowiska twórczego, lubelskich artystek i artystów. Zostały one przedyskutowane przez Konsorcjum – Unię Lubelskich Operatorów Kultury, a następnie posłużyły Radzie Kuratorskiej ESK do stworzenia struktury programowej. Zręby programu RE:UNION powstały w sposób lokalny, partycypacyjny i wspólnotowy, nie są realizacją impresaryjnej wizji jednej osoby z zewnątrz.

Dostępność i zasięg

Dostępność programu ESK dla osób z różnorodnymi potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem jest dla nas priorytetem. To m.in. z tego powodu powołano korpus oficerski stojący na straży priorytetów Kreatywnej Europy i polityk horyzontalnych UE. Tak samo istotne jak program są dla nas działania systemowe zainicjowane wraz z procesem ESK. Mamy świadomość, że sama kultura nie wywołuje zmiany, że prowadzi do niej głęboka i długotrwała praca u podstaw. Działania opisane w rozdziale Zasięg są gwarantem kulturowej zmiany społecznej, wchodzą w system edukacji, miejskie programy kulturalne, społeczne i partycypacyjne.

Odwaga tworzenia

Mamy świadomość, że prezentujemy ambitny i szeroki program, z zaplanowanym horyzontalnym procesem dochodzenia do roku obchodów. Wchodzimy w ten proces z odwagą, ponieważ mamy potencjał i możliwości do jego wdrożenia. Naszym celem jest radykalne zwiększenie udziału lokalnej społeczności w kulturze i środowiska kultury w ESK. Będzie go współtworzyła przynajmniej co druga osoba z lubelskich instytucji kultury i organizacji pozarządowych. Już teraz dołączyły do nas środowiska uniwersyteckie i biznesowe. Integracja nastąpiła już na początku tej drogi.

Program w liczbach

Program zaprezentowany w aplikacji finałowej wyczerpuje 60% budżetu (19 850 000 €) przewidzianego na realizację programu ESK Lublin 2029. Kolejne 20% (6 600 000 €) zarezerwowaliśmy na otwarty nabór koncepcji rozszerzenia dotychczasowych miejskich wydarzeń o moduły dedykowane idei RE:UNION. Pozostałe 20% (6 600 000 €) przeznaczymy na realizację projektów wykreowanych w latach 2025–2028 przez młode osoby zamieszkujące miasto w odpowiedzi na zmieniające się trendy, których w tej chwili nie jesteśmy w stanie przewidzieć.

Budżety programowe

Podajemy kwoty zarezerwowane w budżecie na realizację 9 linii programowych.

Poszczególne projekty są zbudżetowane w 3 kategoriach:

- € – projekt normalny
- €€ – projekt średni
- €€€ – projekt duży.

DYNAMIKA PROGRAMU ROKU OBCHODÓW

Układ i dynamika roku obchodów były konsultowane z osobami eksperckimi, które realizowały ESK w różnych krajach Europy. Również pełnomocnik Prezydenta ds. programowych ESK 2029 w Lublinie ma to doświadczenie, jako współpracownik ESK Wrocław 2016. Uwzględniono także wniośki z organizacji roku obchodów 700-lecia lokacji miasta (2017) oraz Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023.

Działania w 2029 r. zostały równomiernie rozłożone na cały rok, aby nie dochodziło do skumulowania atrakcji i propozycji. Program obchodów będzie pulsował w trzech trybach: codziennym (liczne, mniejsze działania), miesięcznym (duże przedsięwzięcia) i kwartalnym (wydarzenia największe). To będzie również rok finałów i podsumowań różnych projektów edukacyjnych

i twórczych. Każdy ośrodek kultury będzie mikrokosmosem wydarzeń ESK mieszcząc różnorodne potrzeby i formy ekspresji. Całość będzie spięta klamrami ceremonii otwarcia i zamknięcia. Na dynamikę roku obchodów będą miały wpływ także czynniki związane z położeniem Lublina, zmiennością pór roku, rytmem życia miasta i przyzwyczajeniami widowni. Wykorzystamy czas Sylwestra i karnawału jako siłę napędową, uruchamiającą i domykającą rok obchodów. We współpracy z telewizją stworzymy widowisko o ogólnopolskim i europejskim zasięgu promocyjnym. Zrealizujemy także Wielką Ceremonię Otwarcia, w lubelskiej Sali Operowej, transmitowaną w mediach internetowych i na fasadzie monumentalnego budynku Centrum Spotkania Kultur. Aby skierować uwagę międzynarodowej widowni na Wschód, wykorzystując moment wyciszenia w polskim kalendarzu wydarzeń kulturalnych na początku roku, w styczniu planujemy premierę *Biegunów* z librettem opartym na twórczości noblistki, która będzie operą wędrowną, i z Lublina wyruszy w drogę po Europie. W lutym, pozostając w temacie przekraczania granic, wraz z kuratorem Jerzym Kornowiczem zaprosimy do *Strefy przygranicznej* do poznawania nowych terytoriów muzyki, a w marcu – do *Europy prowincjonalnej*, na wystawę realizowaną jednocześnie w lubelskich muzeach, halach fabrycznych i dworcach. Wiosnę rozpocznie mocny akcent wschodni: programy kuratorskie ukraińskich i białoruskich środowisk twórczych. W kwietniu proponujemy Spring Forward Festival, showcase najlepszych europejskich spektakli tanecznych z sieci Aerowaves. Na maj, miesiąc 25. rocznicy największego w historii rozszerzenia UE, zaplanowano jedną z kulminacji roku obchodów. To czas Kongresu RE:UNION z debatami o przyszłości Europy, wielkie widowisko *Eurovision* specjalnie stworzone dla ESK przez Laibach, finał młodzieżowego projektu *Pokolenie Erasmus 2.0* oraz obchody Dnia Europy w Lublinie i w miejscowościach regionu. Czerwiec zainicjują Parady, prezentacje aktywności wspólnot miejskich z 10 platformami krążącymi po największych ulicach miasta. Przez

Q7

Jak zostaną wybrane wydarzenia i działania, które będą składały się na program kulturalny roku?

Q8

W jaki sposób program kulturalny połączy lokalne dziedzictwo kulturowe i tradycyjne formy sztuki z nowymi, innowacyjnymi i eksperymentalnymi wyrażeniami kulturowymi?

Q9

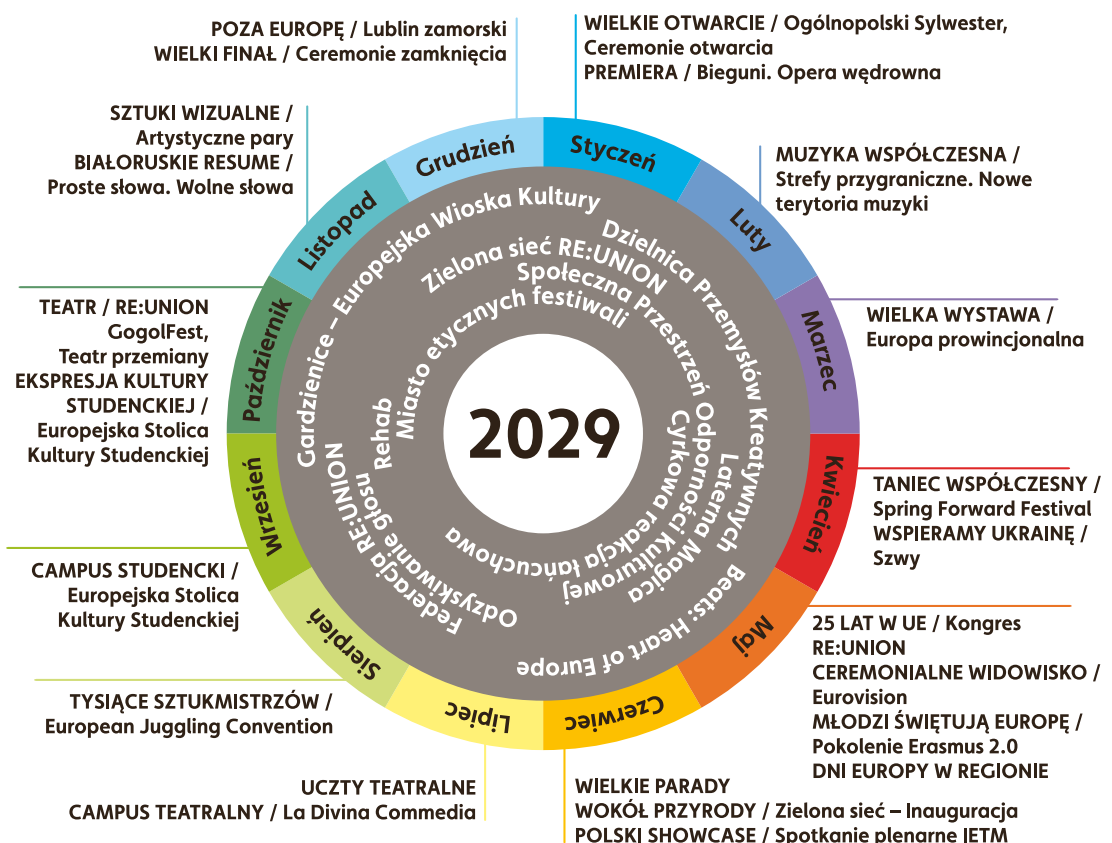
W jaki sposób miasto zaangażowało lokalnych artystów i organizacje kulturalne w koncepcję i realizację programu kulturalnego?

Q10

Proszę podać kilka konkretnych przykładów i wymienić niektórych lokalnych artystów i organizacje kulturalne, z którymi przewidziana jest współpraca, oraz określić rodzaj wymian, o których mowa powyżej.

kolejne letnie miesiące będziemy intensyfikować działania w ramach linii Odzyskiwanie przyrody, jak realizacje landartów czy harmonizującą z naturalnym otoczeniem, umieszczoną w okresie letniego przesilenia *Earth Night*. Miesiąc zamknie sesja IETM z polskim showcase'm. W lipcu rocznicę unii lubelskiej będziemy świętować Ucztami na Placu Litewskim, który przez kilka tygodni będzie przestrzenią koncertów, występów i spotkań z lokalną kuchnią. Będzie to także czas finałowej prezentacji wielkiego teatralnego projektu *La Divina Commedia*. W sierpniu z kilkuletniej europejskiej podróży powrócą Sztukmistrze – ikony naszego miasta. Będziemy wtedy gościć European Juggling Convention – kilka tysięcy artystek i artystów nowego cyrku.

We wrześniu wystartują przygotowania Europejskiej Stolicy Kultury Studenckiej, podczas artystycznego campusu wspólną pracę podejmą setki osób, tworząc wielkie widowisko na początek roku akademickiego. Październik rozpoczniemy specjalną, gościnną edycją największego ukraińskiego festiwalu, RE:UNITED GogolFest oraz finałem projektu *Teatr przemiany*, w którym zapytamy o przyszłość teatru fizycznego. Będzie to także czas dla wydarzeń poświęconych niezwykłym światom ilustracji książkowej. Listopad będzie miesiącem tańca współczesnego oraz inauguracji przygotowanej przez Muzeum Narodowe wystawy *Artystyczne pary*. W grudniu pokażemy efekty rezydencji artystycznych w naszych projektach o tematyce postkolonialnej.

RE:UNION Prologue

Sztukmistrze z Lublina – europejska podróż

W 2026 roku z Lublina w wielką podróż wyruszą Sztukmistrz i Sztukmistrzynie wraz ze swoją Trupą prezentując sztukę, poszerzając granice wyobraźni, ambassadorując idei RE:UNION. Opowiedzą Europie o programie Stolicy Kultury. To współczesne wcielenia najsłynniejszej postaci literackiej związanej z Lublinem z powieści noblisty Izaaka Bashevisa Singera.

Trupa Sztukmistrzowska będzie stale poszerzana o międzynarodowy skład. Uda się w podróż wielkim wehikułem, samowystarczalną, ruchomą sceną wyposażoną w najnowsze technologie sceniczne. Do udziału w ich podróży zapraszane będą szerokie środowiska twórcze teatru, tańca, muzyki, cyrku, performansu, sztuk wizualnych i multimedialnych. W 2026 Trupa odwiedzi region, w 2027 objedzie Polskę, w 2028 Europę, w 2029 powróci do Lublina, a w 2030 – wyruszy do miast Polski Wschodniej.

Docierając do miast i miasteczek, i na europejskie festiwale poniosą ze sobą opowieść o niezwykłym mieście na wschodnich rubieżach UE, które zostało Europejską Stolicą Kultury. Dramaturgia kilkugodzinnego widowiska to przejście od popołudniowych ulicznych występów buskerskich i highliner-skich, przez wieczorny spektakl, aż po nocne widowisko, miks cyrku, tańca współczesnego

i muzyki z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Europejska podróż Trupy Sztukmistrzowskiej będzie zapowiedzią lubelskiego programu RE:UNION. Wraz z bezpośrednimi akcjami promocyjnymi wzbudzi zainteresowanie mediów w miastach i krajach, do których zawita. Połączenie uniwersalnego mitu kulturowego wędrownego trupy cyrkowej z nowoczesnym widowiskiem o wysokim poziomie artystycznym i kampanią medialną daje szansę skutecznego i skutecznego rozpropagowania idei ESK, kultury polskiej i samego Lublina, jako ESK, w Europie.

Widownia każdego odwiedzonego przez Trupę miasta zostanie zaproszona do Lublina, a gdy odwiedzą miasto w czasie obchodów – przywitamy ich, w zapierających dech w piersiach pokazach *urban highline* – podniebnych spacerach po linach rozpiętych pomiędzy kamienicami Starego Miasta, wieżami kościołów i najwyższymi budynkami w najatrakcyjniejszych miejskich lokalizacjach.

Organizacje liderские: Instytucja ESK / Fundacja Sztukmistrze / Centrum Kultury / Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Circostrada, European Juggling Association, Warsztaty Kultury w Lublinie, Fundacja Firmament; Wskaźniki: 2026 – 10 miast regionu, 2027 – 10 miast polskich, 2028 – 10 miast europejskich, Budżet: €€€

WSPÓLNOTA

RE:UNION W PRZYSZŁOŚĆ

- Pokolenie Erasmus 2.0
- Kongres RE:UNION
- Sieci RE:UNION
- La Divina Commedia
- Eurovision
- Lublin 2029 – Lwów 2030

SCENA RE:UNION

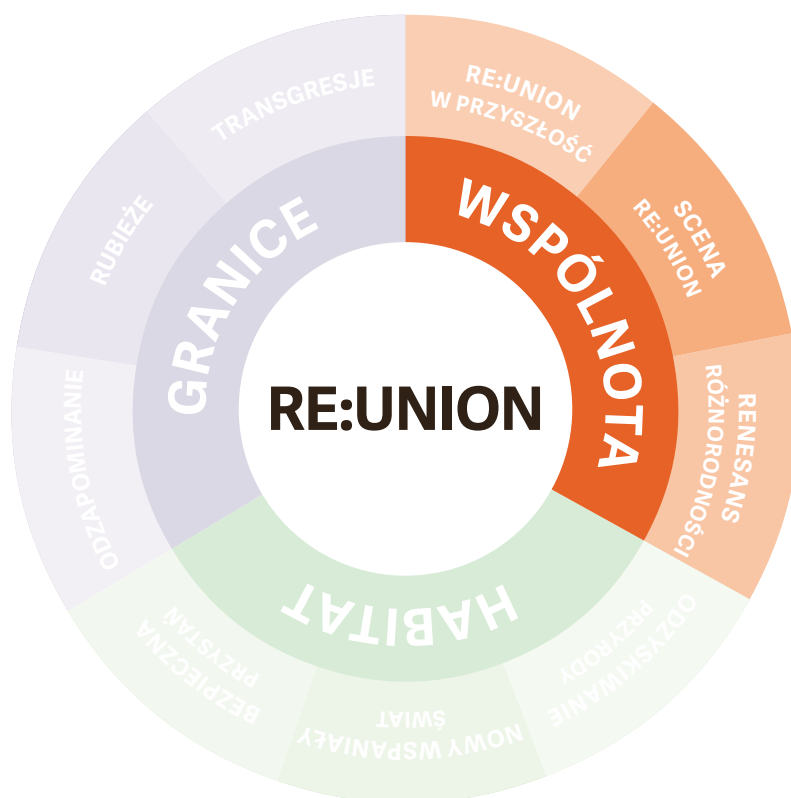
- Ceremonie
- Europejska Stolica Kultury Studenckiej
- Dzień Europy w regionie
- Gardzienice – Europejska Wioska Kultury
- Beats: Heart of Europe
- Open call RE:UNION

RENEANS RÓŻNORODNOŚCI

- Federacja RE:UNION
- Parady RE:UNION
- Dziecięca eksperymentatornia
- Europejska Noc Bibliotek
- Dzielnica Przemysłów Kreatywnych
- Myślenie architekturą
- Renesans harmonii
- Odzyskiwanie głosu
- Artystyczne pary

W projektach obszaru Wspólnota odbudujemy więzi, rozszerzając kręgi oddziaływania Lublina jako ESK. To RE:UNION wewnątrz miasta, celebrowanie roku ESK razem z jego wspólnotami lokalnymi. To kulturowe połączenia z Lubelszczyzną i Polską Wschodnią. To Lublin na mapie Europy, miejsce gdzie świętujemy rocznicę powiększenia Unii Europejskiej i rozmawiamy o przyszłości.

Powstaje Europa, kształtuje się jej nowa dusza, tożsamość i świadomość. Twierdzimy, że na przecięciu najważniejszych szlaków, jednoczących dziś Europę, leży Lublin. Płyną tędy wartkim strumieniem transfery wiedzy, emocji i wartości, które spotykają się w tym mieście – odwiecznym centrum spotkania kultur. Lublin uświadamia sobie swoją

rolę ideowego i kulturowego ośrodka, który aktywnie bierze udział w procesie kształtowania się, powstającej na naszych oczach, nowej europejskiej tożsamości, uzupełnianej dziś dynamicznie przez jej wschodnie i środkowoeuropejskie elementy.

Przez kilkadziesiąt ostatnich lat byliśmy w Lublinie wspólnotą, która rozrastała się głównie za sprawą wewnętrznej migracji ze wschodniej i centralnej Polski. Ostatnie lata to wzrost różnorodności etnicznej i kulturowej, rozpoczęty migracją ekonomiczną drugiej dekady lat dwutysięcznych. Wraz z wybuchem pełnoskalowej wojny w Ukrainie przybycie osób uchodźczych zmieniło strukturę społeczną miasta, zwiększając jej różnorodność etniczną, kulturową i religijną.

RE:UNION W PRZYSZŁOŚĆ

Proponując ideę RE:UNION chcemy podjąć w Lublinie rozmowę o europejskiej reintegracji, odwołując się do transcendentnych, humanistycznych wartości – solidarności i nadziei. Interesuje nas krytyczny namysł nad przeszłością i emancypacyjna wizja przyszłości. Punktem wyjścia do tej debaty jest dla nas historyczna unia lubelska jako działanie prototypowe dla wspólnoty europejskiej, do którego dojść mogło tylko w miejscu usytuowanym na „krawędzi mapy”.

Żyjemy w czasach szukania nowych rozwiązań, idei, które pomogą całej Europie odnaleźć się w świecie nowych technologii, nowych zasad prawa, nowych relacji geopolitycznych, nowych realiów demograficznych, konsekwencji nieuchronnych migracji ludzi, zmian klimatycznych, makroekonomicznych, reguł umów społecznych i politycznych, finalnie – strategicznych zmian kulturowych.

1 maja 2029 r. będziemy obchodzić 25. rocznicę akcesji Polski i dziewięciu innych krajów do Unii Europejskiej, która była początkiem łączenia zerwanych paneuropejskich więzi. Rocznicę tę chcemy wzbogacić naszą propozycją – ideą RE:UNION, wypowiadając ją w języku sztuki, poprzez ambitny program spotkań, debat i wymiany kulturalnej. Współczesna kultura coraz częściej rezygnuje z prymatu estetyki na rzecz aktywnego udziału w dyskursie społecznym i politycznym. Dlatego do wspólnego ćwiczenia z wyobraźni na temat przyszłości Europy zaproszono osoby tworzące kulturę krytyczną. To właśnie ona jest przestrzenią powstawania eksperymentów i testowania granic, co pozwala przewidywać, a nawet generować przemiany zachodzące w społeczeństwach.

Budżet linii: 3 350 000 €

Pokolenie Erasmus 2.0

Program Erasmus jest uważany za jedno z największych osiągnięć Unii Europejskiej. Dla młodych ludzi żyjących w państwach, które razem z Polską dołączyły do Unii, stał się drzwiami do Europy Zachodniej, a dla młodzieży z krajów „starej Unii” otworzył furtkę do wtedy jeszcze nieznanymi państw nowej Europy. Chcemy, aby mogło się wypowiedzieć Pokolenie Erasmus 2.0, osoby, które w dojrzałość wchodziły w czasie największego w historii rozszerzenia Unii, kiedy na nowo połączyliśmy zerwane przez historię europejskie więzi.

Kulminacją projektu będzie pięć koncertów europejskich orkiestr młodzieżowych, a wybrane utwory pozwolą na otwarcie dyskusji dotyczącej charakteru bądź charakterów muzyki europejskiej. Będą to: na wskroś europejska, innowacyjna w swoich czasach *IX Symfonia* Ludwiga van Beethovena, czerpiące z arabskich i iberyjskich tradycji muzycznych *Noce w ogrodach Hiszpanii*

Manuela de Falli, wizjonerskie i radykalnie modernistyczne *Metastaseis* tworzącego we Francji greckiego uchodźcy politycznego Iannisa Xenakisa oraz *Sinfonia* Luciana Beria, stanowiąca mozaikę sztandarowych dzieł kompozytorów różnych epok.

Wymianę międzypokoleniową będą wspierać wybitni liderzy – Orchestre français des jeunes kieruje Estonka Kristiina Poska, a na czele Youth Symphony Orchestra of Ukraine stoi zaś Oksana Lyniv. Korzystając z bogatych tradycji chóralnych Lublina, przy udziale lubelskich chórów i osób wyłonionych w otwartym naborze, poprowadzimy warsztaty, których zwieńczeniem będzie plenerowe wykonanie, wraz z ukraińską orkiestrą, *IX Symfonii* Beethovena z *Odą do radości* w finale. Koncert International Lutosławski Youth Orchestra będzie natomiast zwieńczeniem warsztatów orkiestrowych dla młodych osób z całego świata tworzących muzykę. Występowi jednej ze szwedzkich orkiestr działających w ramach systemu El Sistema Sweden będą towarzyszyć warsztaty

dla osób edukujących z Polski na temat tego nowatorskiego modelu kształcenia.

W końcu sięgniemy po wrażliwość współczesnych twórców oraz twórczyń i zaprosimy ich do dyskusji na temat muzyki jako uniwersalnego języka. Proces rozpocznie skomponowanie melodii, która zostanie przekazana młodym muzykom i muzyczkom z Europy i świata. Stanie się ona wspólną osią dla instalacji muzycznych z różnych krajów i środowisk. Finalnie melodia stanie się muzycznym kodem DNA nowego dzieła napisanego na orkiestrę symfoniczną. Koncert wykona młodzieżowa Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus pod kierownictwem artystycznym Norberta Twórczyńskiego, a jego plenerowe wykonania odbędą się w przestrzeniach dla kultury, stworzonych w *Zielonej Sieci* (którą

opisujemy w linii programowej *Odzyskiwanie przyrody*). Zasięg zainicjowanego w Lublinie projektu zwiększą wykonania we Francji, Niemczech, Szwecji i Polsce.

Organizacja liderka: SONORA Music Agency / Biuro Polityki Młodzieżowej UM Lublin; Partnerstwa: Orchestre français des jeunes (FR), Youth Symphony Orchestra of Ukraine (UA), El Sistema Sweden (SE); Osoby twórcze: Kristiina Poska (EE), Oksana Lyniv (UA), Norbert Twórczyński (PL), Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus (PL), International Lutosławski Youth Orchestra (PL); Wskaźniki: 400 młodych aktywnych twórców, 1 specjalna kompozycja; Legacy: nowy utwór na licencji Creative Commons; Budżet: €€€

Kongres RE:UNION

Budulcem europejskiej jedności jest wymiana idei, dlatego pod hasłem „RE:UNION w przyszłość” zorganizujemy Kongres, odwołujący się do koncepcji agory – przestrzeni, w której nie ma sztywnego podziału na mówców i słuchaczy. Kongres poprzedzimy badaniami przeprowadzonymi w krajach EU13 na temat rozumienia wspólnych wartości oraz kultury jako spoiwa społeczeństw krajów Unii. Wezmą w nim udział doświadczone osoby zarządzające w kulturze, zajmujące się polityką i administracją odpowiedzialne za tworzenie polityk kulturalnych, które spotykają się ze środowiskiem filozoficznym i badawczym. Uważamy, że tak samo ważne jak rozmowy są też chwile ciszy umożliwiające skupienie, chcemy, by takie elementy programu jak miejsca wyciszenia i relaksu oraz wspólne praktyki performatywne stały się katalizatorem owocnej dyskusji.

Na kongresie zadamy pytania o to, czy Europa wciąż jest wspólnotą kulturową, czy wartości obowiązujące wewnątrz Unii Europejskiej są tożsame z wartościami funkcjonującymi w krajach Wspólnoty, wreszcie czy działalność kulturalna może ochronić wartości humanistyczne. Kongres będzie kontynuowany w cyklu dwuletnim.

Istotnym narzędziem transferu idei jest literatura, dlatego w ramach wydarzeń towarzyszących Kongresowi rozwiniemy już istniejącą działalność wydawniczą, stworzymy miejsce rezydencji tłumaczeniowych, a przede wszystkim zainicjujemy nowe wydarzenie o charakterze targowym: Literary Eastern Express – Wschodnie Targi Książki. To największe wydarzenie literackie w naszym programie, rozwinięcie projektu, który otrzymał grant z Kreatywnej Europy. Projekt ma na celu promowanie literatury, kultury i sztuki Europy Wschodniej poprzez publikację wysokiej jakości dzieł literackich.

Organizacje liderkie: Centrum Kultury / Warsztaty Kultury / Instytucja ESK / Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury / Biuro-Centrum Współpracy Międzynarodowej UM Lublin; Partnerstwa: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Instytut Adama Mickiewicza, Farfara 2031, Związek Pisarzy Litwy w Wilnie (LT), Relais Culture Europe (FR), Targi Książki we Lwowie (UA), Targi Książki we Frankfurcie (DE), wydawnictwo Neofelis (DE); Wskaźniki: 2000 osób uczestniczących, 5 dni obrad, 100 warsztatów, 20 sesji plenarnych, 5 dni – Targi Książki, 200 wystawców; Legacy: zbiór rekomendacji dla polityk kulturalnych; Budżet: €€€

Sieci RE:UNION

Ucieleśnieniem wymiany idei jest działalność w ramach sieci, które są istotą współpracy europejskiej, „krwioobiegiem” jej kultury. To tu odbywa się codzienna praca na rzecz przyszłości: stymulowanie, wykrywanie, wspieranie tego co najciekawsze, progresywne na polu sztuki powiązanej z życiem społecznym.

Chcemy, aby w 2029 r. Lublin stał się miejscem pracy najważniejszych sieci sztuk performatywnych, a program ESK w pozostałych liniach wzbogacimy o efekty tego sieciowania – rezydencje, showcase’y, sesje i debaty. W roku obchodów ESK po raz pierwszy w Polsce zorganizujemy spotkanie plenarne IETM, największej i najstarszej sieci skupiającej nie tylko instytucje, ale też profesjonalistów z obszaru szeroko rozumianych sztuk performatywnych. Spotkanie to uzupełnimy organizacją showcase’u polskiego teatru.

W roku obchodów ESK powróci do nas również European Juggling Convention, doroczne europejskie spotkanie organizacji

EJA. Kolorowa kilkutyśieczna społeczność artystyczna ludzi cyrku współczesnego na ponad tydzień opanuje miasto, oferując mu w barterowej wymianie, w zamian za gościnę, społeczne i artystyczne aktywności. Konwencja nada też Lublinowi specjalny tytuł „domu” EJC, czyli miejsca, do którego konwencja wraca co kilka lat. Rok obchodów będzie także okazją na przyjęcie, po raz pierwszy w naszym kraju, Spring Forward Festival, sieci Aerowaves, prezentującego najnowsze trendy w światowym tańcu współczesnym. Rozszerzając oddziaływanie ESK na region, część festiwalowych spektakli pokażemy także w innych miastach naszego województwa.

Organizacja liderka: Centrum Kultury w Lublinie; Partnerstwa: IETM – International network for contemporary performing arts, European Juggling Association, Aerowaves Dance Across Europe, Sieci Miast Międzykulturowych Rady Europy, Fundacja Sztukmistrze; Wskaźniki: 400 osób kuratorskich, kilka tysięcy artystów teatru, tańca, cyrku, 1 polski showcase; Legacy: sieciowanie Europy Wschodniej i Zachodniej; Budżet: €€

La Divina Commedia

Z jednej strony pierwsze pokolenie osób tworzących sztukę urodzonych we Wspólnocie wchodzi właśnie na scenę, a z drugiej dzięki wsparciu najmłodszych osób zyskujących prawa wyborcze w siłę rosną ruchy eurosceptyczne. Pytamy o to, czy nie dochodzi do pożegnania się z nadzieją? W fundamentalnym dla myśli europejskiej dziele, jakim jest *Boska komedia*, Dante rozpoczyna swoją podróż na bezdrożach życia. Jednak mimo że ścieżka sensu na początku wydaje się bezpowrotnie zgubiona – jedynym sposobem jej odnalezienia okazuje się błędzenie, a kiedy jesteś gotowy – pojawia się przewodnik.

W każdej z trzynastu grup teatralnych reprezentujących kraje EU13 przewodnikami w tej artystycznej podróży będą osoby z doświadczeniem uchodźczym, stanowiące

co najmniej połowę składu każdego zespołu. W 2028 r. spotkają się one na kilkunastodniowym Campusie teatralnym, kilkunastodniowym spotkaniu osób tworzących i analizujących sztukę/teatr, poświęconym tematyce uchodźczej. Powstały w drodze artystycznej wymiany wielowymiarowy i wielojęzyczny spektakl będzie prezentowany w 2029 r. nie tylko w Lublinie, ale także wyruszy w objazd po Polsce Wschodniej. Jego kształt będzie się nieustannie zmieniał, zabierając po drodze opowieści rozbitków i ocalonych. Po powrocie do swoich krajów zespoły podejmą dalszą pracę tak, aby w 2030 r. dwanaście wędrownych spektakli mogło kontynuować już symultaniczną podróż przez europejskie festiwale i sceny. W 2031 r. uczestnicy projektu po raz kolejny zgromadzą się w Lublinie, aby udokumentować podróż i domknąć cykl RE:UNII.

Organizacja lideriska: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: ATOM Theatre (BG), Teatru Selezjan (MT), Center of Performing Arts (CY), Vilnius kino ir teatro grupė (LT), Spi-tfire Company (CZ), Baltic Theatre (LV),

Biloura Intercultural Performing Arts (IT), Plataforma Bajo Teja (ES), Dance Beyond Borders (MT), neTTtheatre (PL); Wskaźniki: 13 krajów, 130 uczestników; Legacy: mobilny spektakl prezentowany w krajach UE w latach 2029–2030; Budżet: €€€

Eurovision

Wierzmy, że poprzez krytyczną perspektywę sztuka ma moc kształtowania rzeczywistości. Zaprosiliśmy więc słoweńską awangardową grupę Laibach do stworzenia multimedialnego i interdyscyplinarnego spektaklu *Eurovision*, który uświetni obchody 25. rocznicy akcesji Polski i Słowenii do UE i jej największego w historii rozszerzenia. Rozegra się na, mającym kształt oka, placu Zamkowym w Lublinie, weźmie w nim udział blisko tysiąc wykonawców, muzyków, chórzystów i tancerzy poruszających się w monumentalnej scenografii utworzonej przez cztery żurawie budowlane utrzymujące umieszczoną centralnie, jakby w żrenicy oka, scenę nawiązującą do koncepcji *Katedry wolności* Jože Plečnika.

W spektaklu zaprezentujemy nowe, oryginalne dzieło muzyczne Laibacha, skomponowane w formie klasycznej fugi, które prześledzi historię aspiracji pro- i paneuropejskich przedstawioną poprzez historyczne teksty polityczne, manifesty, poezję i filozofię. Teksty, które próbowały sformułować ideę Europy transcendentnej i które w taki czy inny sposób wpłynęły na kształtowanie się europejskiej jedności. Każdemu z tekstów-rozdziałów będą towarzyszyć żywe obrazy tworzone przez kilkuset tancerzy i tancerek lokalnych zespołów folklorystycznych.

Rozmieszczone na zboczach wzgórza zamkowego, w roli klasycznego chóru greckiego uosabiającego panujące wartości, tradycję i normy społeczne, połączone chóry Opery i Filharmonii Lwowskiej snuć będą swą opowieść w różnych językach europejskich, komentując główną narrację. W interpretację samych tekstów włączymy także osoby publiczne symbolicznie reprezentujące ważne role we współczesnym polskim społeczeństwie (aktorzy, politycy, żołnierze, ekonomiści, naukowcy, aktywiści, duchowni, etc.). Teksty śpiewane i mówione będą wyświetlane jednocześnie na różnych powierzchniach w różnych językach europejskich.

Nawiązując do wizji zaprezentowanej na placu Zamkowym i odwołując się do doświadczeń historycznych Polski i Słowenii, a szerzej całej Europy Środkowej, Laibach wraz z lubelskimi środowiskami twórczymi stworzy też mozaikę inspirowaną aktualną sytuacją społeczną i kulturową w Polsce, która umieszczona w przestrzeni miasta pozostanie pamiątką Europejskiej Stolicy Kultury.

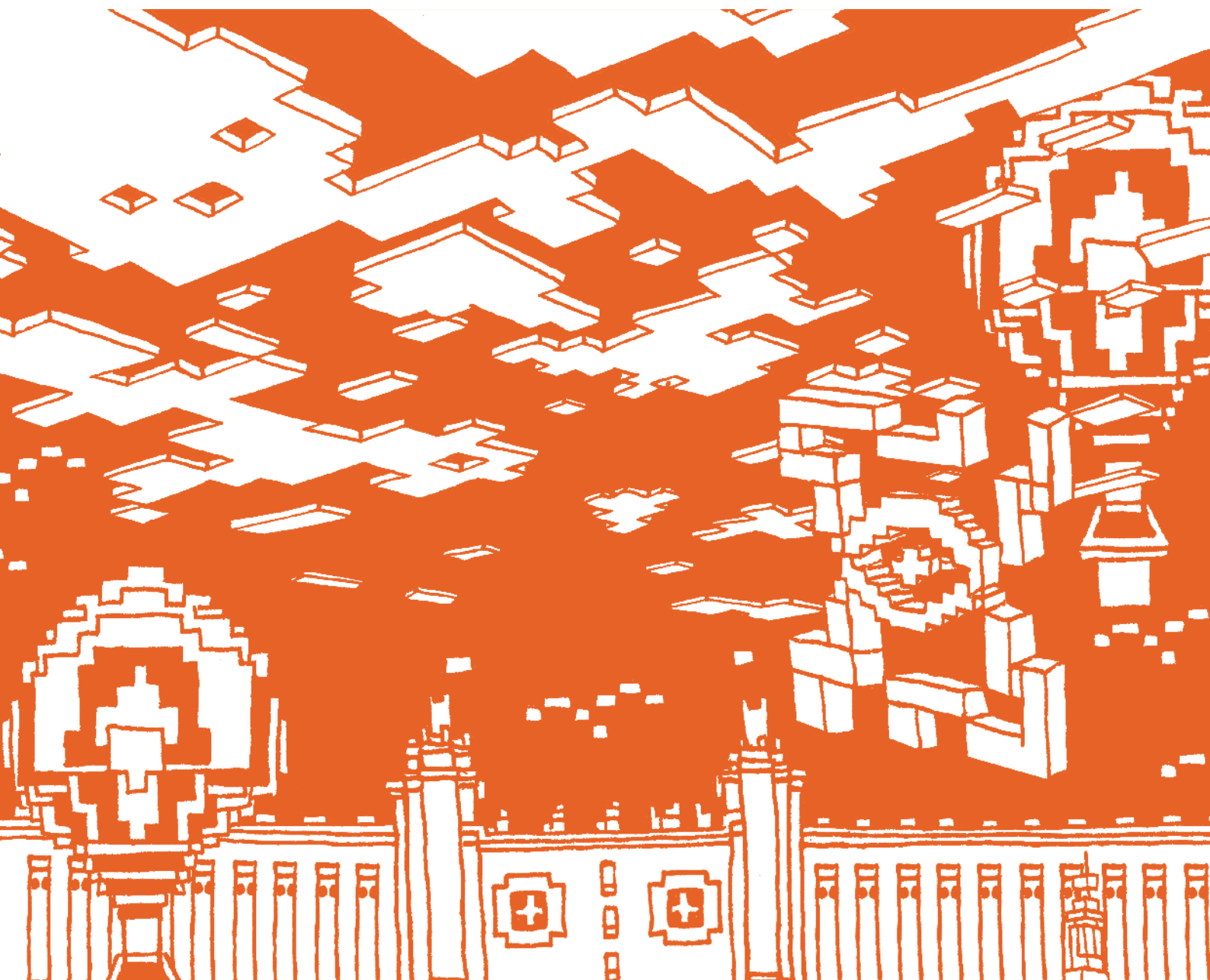
Organizacja lideriska: Instytucja ESK / Društvo za Retroavangardo (SI); Partnerstwa: Lwowska Opera Narodowa (UA), Lwowska Filharmonia Narodowa (UA), ZPiT „Kaniorowcy” (PL); Osoby twórcze: Laibach (SI); Wskaźniki: 800+ wykonawców, 30 tys. widzów, 12 tekstów o Europie; Legacy: wydawnictwo płytowe; Budżet: €€€

Lublin 2029 – Lwów 2030

Środowiska kulturalne Lwowa i Lublina łączą wieloletnia przyjaźń. Mamy za sobą liczne, wspólne przedsięwzięcia w przestrzeni międzynarodowej, m.in. miesiąc ukraiński dla Wrocławia ESK 2016. Osoby menedżerskie ze Lwowa intensywnie współpracowały przy przygotowaniu lubelskiej aplikacji preselekcyjnej, a następnie podjęły decyzję o starciu swojego miasta do konkursu o tytuł ESK 2030. Zespół programowy ESK podjął się wielkiego zobowiązania we wsparciu Lwowa w kandydowaniu o tytuł ESK: dzielimy się naszymi doświadczeniami oraz know-how, na bieżąco konsultujemy proces transferu idei ESK na Lwów. Dla zespołu ESK jest to istotne zobowiązanie. Choć dziś nie znamy finału tych starań,

to istotne jest wejście w sam proces. Ludzie kultury chcą przełamać traumy wojenne, tchnąć ducha nadziei w przyszłość Europy, o którą Ukraina właśnie prowadzi wojnę. Zgłaszają także potrzebę zwiększania kompetencji oraz wymiany wiedzy, dlatego też wspólnie z Marcel Hicter Fondation przygotowujemy specjalną edycję Europejskiego Dyplomu Zarządzania Kulturą, dedykowaną środowiskom kultury w Ukrainie.

Organizacje lidery: Centrum Kultury / Instytucja ESK / Instytut Strategii Kultury we Lwowie; Partnerstwa: Ukraiński Dom w Danii (DK), Ukraiński Instytut w Paryżu (FR), Ukraiński Instytut w Berlinie (DE), Ukraiński Instytut w Szwecji (SE), Marcel Hicter Fondation (BE); Budżet: €

SCENA RE:UNION

Powołujemy Scenę RE:UNION, aby – korzystając z lubelskiego doświadczenia – wpisać duże wydarzenia programowe oraz wspólnotowe świętowanie ESK w najważniejsze miejskie przestrzenie. Całoroczną Sceną RE:UNION będzie Lublin, jego place, skwery, zaułki, a nawet dachy budynków i... niebo pomiędzy nimi. Ze specjalnym programem wyruszymy również na Lubelszczyznę.

W pierwszej aplikacji został opisany nasz profil kulturowy, zwracając uwagę na markę Lublina jako miasta, w którym kultura wyszła z budynków i instytucji w przestrzeń publiczną. Mamy doświadczenia łączenia wielkoformatowych wydarzeń z wymaganiami jakościowymi, ludyczności z kulturą wysoką. Od wiosny do jesieni, w cyklu miejskich festiwali muzyka, sztuki wizualne, teatr, taniec, cyrk współczesny wykorzystują i przetwarzają lokalną symbolikę i dają nowy wyraz lubelskiemu *genius loci*. Piękno zabytkowej architektury, niczym nieskrępowana wyobraźnia ludzi kultury oraz ich wieloletnia udana współpraca z samorządem i miejskimi służbami sprawia, że potrafimy łamać schematy typowych wydarzeń

plenerowych skierowanych do dużych grup odbiorczych. Oto dwa wymowne przykłady: w czasie czerwcowej Nocy Kultury, która jest oryginalnym lubelskim formatem, w jedną noc proponujemy około dwieście wydarzeń. Nowocyrkowy Carnaval Sztukmistrzów obejmuje swoim rozmachem całe miasto, dając spektakularne widowiska nie tylko na placach i ulicach miasta, ale także na linach rozpiętych między lubelskimi wieżami i kamienicami.

Powołujemy Scenę RE:UNION, aby włączyć jak najwięcej osób w całym regionie oraz goszczących w ESK we wspólne święto, a przy tym opowiedzieć im o europejskich wartościach. W całorocznym programie proponujemy duże, specjalne wydarzenia i celebracje obchodów ESK oraz autorskie programy największych lubelskich instytucji i marek kulturalnych, rozwijając różne rozumienia RE:UNION. Scenę otworzy już w 2026 r. specjalny projekt wędrowny, w którym Sztukmistrze – ikoniczne lubelskie postaci – zaproszą europejską widownię do ESK.

Budżet linii: 3 700 000 €

Ceremonie

Rok obchodów otworzymy i zamkniemy dwutygodniowymi celebracjami, wpisując je, zgodnie z ideą RE:UNION, w cykle świąt obchodzonych w wielokulturowym Lublinie według dwóch kalendarzy – juliańskiego i gregoriańskiego.

Oficjalna uroczystość otwarcia ESK została zaplanowana jako multimedialne sylwestrowe widowisko muzyczne, przygotowane wspólnie z telewizją ogólnopolską. Hasłem przewodnim ceremonii otwarcia będzie RE:UNION, a w programie znajdują się reinterpretacje kanonicznych utworów muzycznych ze wszystkich krajów UE. Sylwester odbędzie się również na trzech innych scenach tematycznych (*Wspólnota, Habitat, Granice*)

zlokalizowanych w najważniejszych przestrzeniach publicznych Lublina. Celebracje otwarcia to także dwutygodniowe jarmarki z tradycyjnym jedzeniem regionalnym i targami rzemiosła, gdzie każdy z dni będzie dedykowany kulturze kolejnego kraju UE, oraz ponad sto wydarzeń we wszystkich lubelskich instytucjach, tematycznie zapowiadających całoroczny program obchodów. Głównym punktem ceremonii w Sali Operowej Centrum Spotkania Kultur będzie Wielka Gala RE:UNION, wielokrotnie powtarzana i powszechnie dostępna dla wszystkich mieszkańców i mieszkańców, gości i gości ESK.

Ważnym momentem roku obchodów będzie lipcowa rocznica unii lubelskiej, którą chcemy uczcić specjalnym wydarzeniem zorganizowanym na znajdującym się

w Śródmieściu placu Litewskim. Jest on związany z pamięcią po historycznej unii, a dziś to ulubione miejsce spotkań. Zorganizujemy serię wspólnotowych Uct. Będą one zarazem formą wspólnotowego świętowania, jak i teatralizowanym widowiskiem z elementami improwizacji, kabaretu i koncertu muzyki dawnej. Dzięki udostępnieniu kostiumów historycznych zapewnią immersyjne doświadczenie wejścia w przestrzeń RE:UNION.

Rok ESK w Lublinie zakończymy analogicznym do otwarcia, ale rozgrywającym

się w odwrotnej kolejności, dwutygodniowym cyklem celebracji: od Wielkiej Gali RE:UNION, poprzez dwa tygodnie działań podsumowujących, aż do Sylwestra zamykającego obchody.

Organizacja liderka: Instytucja ESK / Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury, telewizja ogólnopolska; Wskaźniki: 5 wielkoformatowych widowisk, 200 wydarzeń towarzyszących, setki tysięcy odbiorców, ogólnoeuropejska promocja ESK; Budżet: €€€

Europejska Stolica Kultury Studenckiej

Unikalny charakter Lublina to także ogromna – jeśli przymierzmy ją do skali miasta – społeczność studencka, licząca ponad 60 tys. osób studiujących na 9 uczelniach. Jesteśmy też najbardziej umiędzynarodowionym miastem akademickim w Polsce. Wszystkie lubelskie szkoły wyższe przystąpiły do Unii Akademickiej wspierającej starania o tytuł ESK. Dlatego na Scenie RE:UNION zarezerwowano szczególne miejsce dla kultury studenckiej w międzynarodowym wydaniu. Lublin w 2029 r. stanie się Europejską Stolicą Kultury Studenckiej, aby wykorzystać szansę, jaką daje ESK, na głębsze zintegrowanie miasta i dzielnic akademickich oraz społeczności polskich i zagranicznych.

Kulturalnym sercem studenckiego Lublina jest Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS „Chatka Żaka”. To miejsce stworzone w latach 60. XX wieku, jeden z ośrodków polskiej kultury niezależnej, która miała istotny udział w walce o demokrację jako przestrzeń swobody twórczej i wolności słowa. Również dziś kultura studencka, choć inna niż przed laty i ze swej natury zmienna, jest istotnym elementem kulturotwórczym. Chociaż często pomijana i niedoceniana, wciąż wykazuje swą autonomiczność i odrębność, zasilając główny nurt kultury. Jest też realną szkołą zarządzania kulturą: to doświadczenie ma za sobą większość osób tu pracujących, dziś

współtworzących program ESK. Lublin jest też liderem w tym obszarze, dzięki inicjatywie, która wyszła z Chatki Żaka, Forum Kultury Studenckiej, sieci kreującej aktywną współpracę 13 ośrodków kultury studenckiej z całej Polski. Dzięki ESK przeniesiemy tę współpracę na poziom europejski.

Europejska Stolica Kultury Studenckiej da miastu dwumiesięczny program prezentacji akademickiej sztuki i kultury na najwyższym poziomie, pokazywany w przestrzeni publicznej i w jego instytucjach. Powstanie on w kooperacji z innymi ośrodkami kultury studenckiej w Polsce i Europie, a patronatem obejmie go Unia Akademicka. Będzie przygotowany przez młody zespół, który sam przejdzie głęboki program edukacyjny z dziedziny produkcji kulturalnej i medialnej – w czteroletnim okresie przygotowań obejmującym warsztaty, wizyty studyjne, letnie szkoły i wymiany artystyczne. W 2029 r. stworzymy też kulturalny Campus Akademicki. Zaprosimy na niego ponad 300 osób z krajów UE, którzy w trakcie dwutygodniowego pobytu będą pracowały nad wielowątkowym widowiskiem. Przedstawią własne rozumienie idei RE:UNION. Dziś nie wiemy, jaki będzie miało kształt, jakiego rodzaju ekspresja i formy sztuki będą w nim dominowały, ale jesteśmy bardzo ciekawi, jak główną ideę naszej kandydatury przedstawią studenckie środowiska twórcze Europy. Program zamkniemy kongresem podsumowującym efekty czteroletniej współpracy oraz

budowania narzędzi i strategicznych partnerstw, pokazującym możliwości rozwoju kultury studenckiej polskiej i europejskiej.

Organizacja lideriska: Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka;

Partnerstwa: 9 lubelskich uniwersytetów i szkół wyższych, 16 ośrodków kultury studenckiej z 16 miast Polski, EUniverCities; Wskaźniki: 1 kampus, 300 uczestników, cykl widowisk; Legacy: budowanie sieci europejskiej kultury studenckiej; Budżet: €€

Dzień Europy w regionie

Tygodniowe święto Europy w miastach i miasteczkach Lubelszczyzny, do których wyjedziemy ze specjalnym programem cyrkowo-teatralnym, pokazywanym na głównych miejskich placach, promującym wartości europejskie. Opieramy się tu na doświadczeniu objazdowego festiwalu letniego *Śladami Singera*, który od ponad 20 lat z sukcesami pojawia się w regionie i proponuje program nieomijający trudnych tematów związanych z polsko-żydowską historią. Działania te wpisują się we współtworzenie zmiany społecznej w obszarze troski o prawa mniejszości. Jest to

szczególnie ważne w kontekście wizerunku miast regionu jako „stref wolnych od LGBT”.

W ramach regionalnych Dni Europy w 2028 r. ogłosimy konkurs *Pokaż nam swoją Europę*, którego efekty pokażemy w roku obchodów w ramach Sceny RE:UNION. Na wspólne świętowanie zaprosimy też działające w regionie chóry, aby razem odśpiewać *Odę do radości*.

Organizacja lideriska: Centrum Kultury w Lublinie / Lubelski Obszar Metropolitalny – 26 miast i miasteczek; Legacy: ugruntowanie wartości europejskich w Polsce Wschodniej, 1 mln mieszkańców; Budżet: €€

Gardzienice – Europejska Wioska Kultury

Gardzienice to wioska położona w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, gdzie swoją siedzibę oraz szkołę teatralną ma renomowany Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”. W 2029 r. powstanie tu Europejska Wioska Kultury, z całorocznym, kompleksowym programem działań artystycznych, edukacyjnych, naukowych i ekologicznych. Ośrodek mieści się w sześćohektarowym kompleksie parkowo-pałacowym z historycznymi budynkami dostosowanymi, dzięki środkom europejskim, do celów kulturalnych. To unikatowe w świecie miejsce łączące teatr awangardowy z praktykowaniem kultury starożytnej Grecji i chrześcijańskiej tradycji, czyli korzeni Europy. W ESK Gardzienice staną się miejscem Wielkiego Zgromadzenia środowiska twórczego i naukowego teatru osobnego z Europy i innych kontynentów. Przybędą tu także mistrzowie i mistrzynie sztuki inspirowanej ogrodami, osoby duchowne różnych wyznań i ekolodzy

i ekolodzy kultury. Niektóre z przedsięwzięć Europejskiej Wioski Kultury przyjmą formę widowisk. Wyruszą one na wyprawy po wsiach i miasteczkach regionu. Międzynarodowe Zgromadzenie będzie także spotkaniem szkół teatralnych i uniwersyteckich wydziałów dramatu, na którym odbędą się prace dydaktyczne, warsztatowe, konferencje i debaty z udziałem znakomitości europejskich, oraz konferencja *Ogrody teatru*, poświęcona idei *genius loci* i związkom środowiska naturalnego z kulturą. Europejska Wioska Kultury to realizacja, w duchu RE:UNION, podstawowej dla działań Ośrodka Praktyk Teatralnych idei ekologii teatru, związku pomiędzy sztuką a naturą.

Organizacja lideriska: Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”; Partnerstwa: Rose Bruford College (GB), University of Oxford – Archive of Performances of Greek and Roman Drama (GB), Michael Cacoyannis Foundation (GR), Tanzfabrik (DE); Budżet: €€

Beats: Heart of Europe

To scena muzyczna lokalnych brzmień, całoroczny interdyscyplinarny program największej regionalnej lubelskiej instytucji kultury, z dużą Sceną Operową i kilkunastoma wielofunkcyjnymi salami, współpracującej z rozbudowaną siecią regionalnych ośrodków kultury. *Beats* to tętniące serce Europy – ponad 100 koncertów ukazujących różnorodność muzycznych kultur Lubelszczyzny i licznych regionów europejskich oraz inne wydarzenia muzyczne, teatralne, wystawiennicze wraz z konferencjami tematycznymi. Głównym wydarzeniem programu będzie nowy, międzynarodowy festiwal *Hellofolks* poświęcony muzyce ludowej i folkowej i jej wchodzeniu

w obszary muzyki rozrywkowej XXI wieku. W miesiącach letnich proponujemy cykl koncertów na dachu budynku CSK, z możliwością podziwiania panoramy Lublina, w stylistyce neofolkowej, country, space rock, synthwave i etno. *Beats* będą promowały różnorodność kulturową, wspierały młode środowiska twórcze. Ważnym wątkiem będą propozycje skierowane do młodych ludzi – koncerty popowe, hip-hopowe, rockowe, muzyki elektronicznej i alternatywnej.

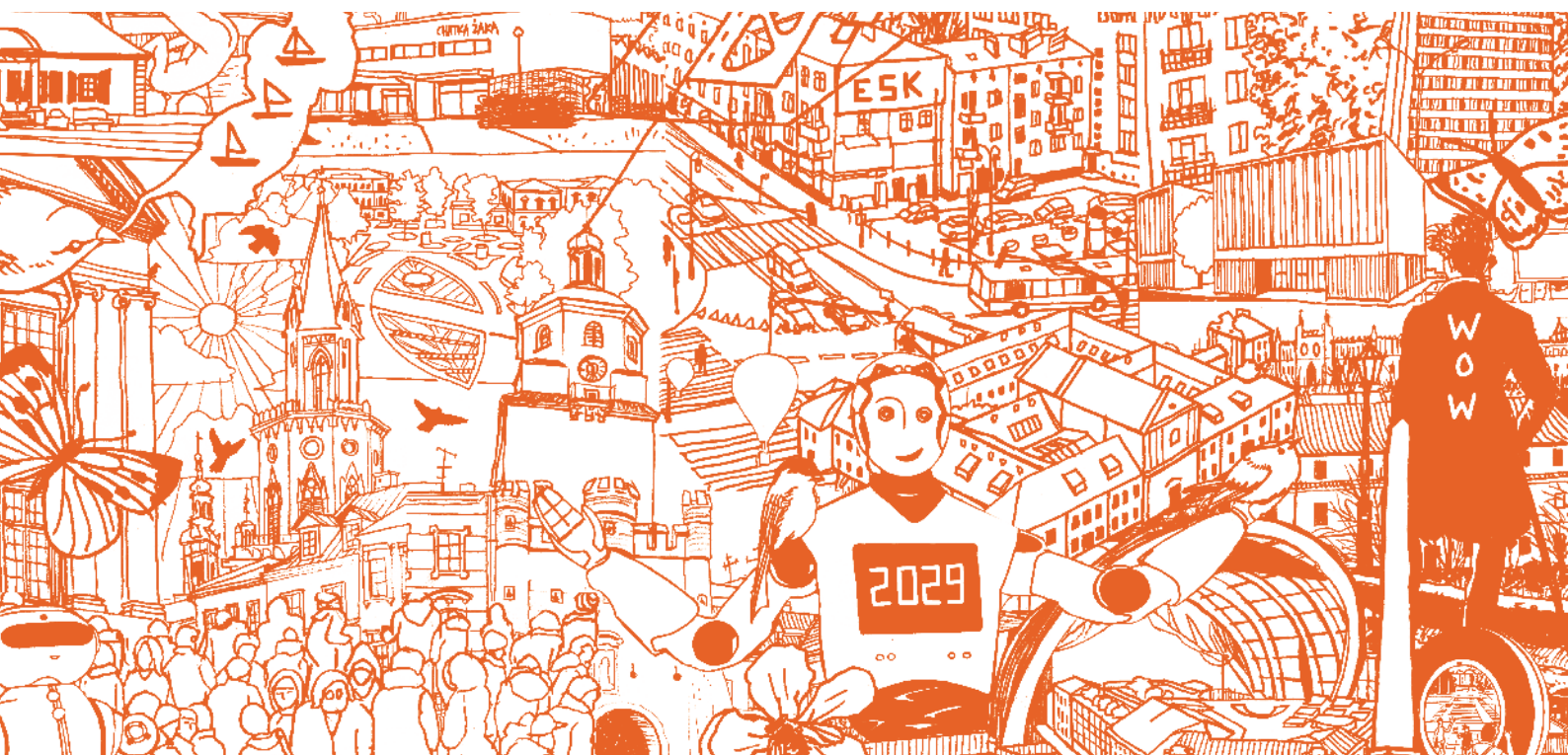
Organizacja liderka: Centrum Spotkania Kultur; Partnerstwa: 100+ ośrodków kultury w regionie; Wskaźniki: 100 wydarzeń muzycznych; Legacy: nowy festiwal; Budżet: €€

Open call RE:UNION

Do współtworzenia Sceny RE:UNION zaprosimy lubelskie organizacje kulturalne, aby w pełni wyzwolić ich potencjał. W Lublinie co roku odbywa się ponad 20 festiwali i 300 dużych wydarzeń artystycznych, z czego około ¼ jest efektem współpracy międzynarodowej. Ich organizatorom proponujemy stworzenie specjalnych edycji na 2029 r., tak aby promowały one ideę RE:UNION. Zgodnie z przedstawionym planem budżetowym przeznaczymy

na ten cel 20% środków programowych, kładąc przy tym nacisk na odejście od impresariatu, korzystania z gotowych formatów oraz związane z szyldem ESK utrzymanie wysokiej jakości oferty i międzynarodowego charakteru programu. W tym celu, począwszy od 2026 r., będziemy ogłaszać otwarte nabory RE:UNION, adresowane do wszystkich lubelskich podmiotów kulturalnych.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Budżet: 6 600 000 €

RENEZANS RÓŻNORODNOŚCI

Istotą wspólnoty budowanej w ramach RE:UNION jest redefinicja Lublina, tak by stał się miastem prawdziwie włączającym nowe mieszkanki i mieszkańców. Dzięki ESK uruchomimy gęstą, zdecentralizowaną Federację organizacji RE:UNION, czyli miejsc wspierających aktywność obywatelską, powstaną też nowe przestrzenie przeznaczone dla przemysłów kreatywnych czy twórczości dla dzieci.

Jesteśmy w trakcie budowania nowej wspólnoty miejskiej, podobnie jak w czasach unii lubelskiej, kiedy Lublin, położony w centrum Rzeczypospolitej Obojga Narodów stał się bezpiecznym schronieniem dla protestantów uciekających przed szalejącą w Europie Zachodniej kontrreformacją.

Dostrzegamy więc szansę na praktyczną realizację najważniejszego dla nas aspektu tradycji unii, wyrażonego w łacińskim słowie *applicare*. Oznacza ono połączenie na zasadzie *aeque principaliter*, równości między podmiotami partnerskimi przy zachowaniu odrębnej tożsamości, zasady kluczowej dla ponad dwustuletniej trwałości

powstałego w wyniku unii państwa. Dziś, pod szyldem RE:UNION, włączamy różne kultury, pokolenia, środowiska, grupy społeczne i religijne w imię integracji lubelskiej społeczności. To szczególnie istotne w mieście położonym niedaleko wschodniej granicy UE, i w dużym ośrodku akademickim, w którym anglojęzyczne studia podejmują osoby nie tylko z Europy, ale również z Azji, Afryki i obu Ameryk.

Renesans różnorodności stawia na rozwój lokalnych ośrodków kulturotwórczych we wszystkich dzielnicach miasta. Dzięki ESK powstanie wyjątkowa w skali kraju, gęsta i zdecentralizowana sieć łącząca biblioteki, domy kultury i miejsca aktywności dzielnicowej. Sieć połączy też środowiska, które dotychczas nie miały ze sobą styczności. Nasze działania zmierzają do wytworzenia elastycznego modelu współbycia, a poprzez zwiększenie intensywności i częstotliwości kontaktów międzyludzkich w 2029 r. razem odegramy melodię opartą na współbrzmieniu różnorodności.

Budżet linii: 3 300 000 €

Federacja RE:UNION

Realizując lokalny wymiar RE:UNION, stworzymy federację lokalnych, dzielnicowych operatorów o różnych, wzajemnie uzupełniających się kompetencjach. Będzie dostępna dla każdego i zdecentralizowana: spacer do najbliższego punktu sieci zdecydowanej większości mieszkańców zajmie nie więcej niż kwadrans, co wpisuje się w ideę realizowanego miejskiego projektu *Plan dla Dzielnic*. Oprzemy na niej część programu ESK, stanie się bazą do facylitacji i realizacji wybranych projektów i marzeń z otwartych naborów ogłoszonych w procesie aplikowania. Osoby mieszkające w mieście zgłosiły w nich ponad setkę projektów prospołecznych, edukacyjnych i włączających grupy narażone na dyskryminację, opowiadając nam również o swoich związanych z ESK marzeniach.

Federację RE:UNION stworzy 70 podmiotów: 40 filii Miejskiej Biblioteki Publicznej, 6 dzielnicowych domów kultury wraz z filiami, 3 Młodzieżowe Domy Kultury, 11 spółdzielczych domów kultury i klubów osiedlowych. Dwa inne miejsca ważne dla funkcjonowania sieci to Baobab (miejsce spotkań i integracji dotychczasowych i nowych osób mieszkających w Lublinie), prowadzony przez stowarzyszenie Homo Faber we współpracy z UNHCR (jako trwały efekt działalności Lubelskiego Społecznego Komitetu Pomocy Ukrainie), oraz nastawione na pracę z najmłodszymi i wspierane przez UNICEF Spilno.

Jej istotnym elementem będą także przestrzenie młodzieżowe będące trwałym dziedzictwem ESM – Europejskiej Stolicy Młodzieży Lublin 2023. Tworząc ESM, Lublin

ART
IS
EVERY
WHERE

dążył do wsparcia aktywności młodych osób mieszkających w mieście i organizacji działań na rzecz młodzieży. Dzięki identyfikacji ich realnych potrzeb oraz włączeniu młodych ludzi w proces programowania ESM, powstała w Lublinie aktywna, zdecentralizowana sieć ośmiu miejsc typu *youthspaces*, prowadzonych przez *youthworkerów* w myśl hasła „Nic o Was bez Was”. Są to: Hej!, Baza, ReWir, Kosmos, Po prostu Fajne Miejsce, Prusa 2, Punkt Kultury, Piwnica Labiryntu. Podmiotowo traktowani młodzi ludzie tworzą je w oparciu o wzajemny szacunek i troskę. Tylko w 2023 r. przestrzenie młodzieżowe odwiedziło ponad 10 tys. osób.

Federacja zrealizuje działania opisane szerzej w rozdziale Zasięg, które mają motywować lokalne społeczności do aktywnego współtworzenia i uczestnictwa w życiu kulturalnym i w wolontariacie, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, mniejszości, osób z grup zmarginalizowanych i znajdujących się w trudnym położeniu. Założenia dostępności wydarzeń sieci przygotowujemy we współpracy z korpusem oficerskim ds. inkluzji i dostępności, międzykulturowości, ekologii i równości płci działającym w strukturze Instytucji ESK.

Wybrane projekty Federacji RE:UNION, zgłoszone w otwartym naborze:

Wolontariat lubelski – hub projektów wolontariackich dla grup z różnorodnymi potrzebami, w tym młodzieży i seniorów. Osoby zajmujące się wolontariatem otrzymają systemowe wsparcie i możliwości podnoszenia umiejętności dzięki darmowym szkoleniom. Ponadto będą miały okazję do darmowego uczestnictwa w biletowanych wydarzeniach roku obchodów ESK. Wolontariat będzie upowszechniany i promowany, a dzięki specjalnej platformie internetowej stanie się narzędziem społecznej integracji i aktywizacji, m.in. przez oferty uczestnictwa w projektach ESK oraz pomocy sąsiedzkiej.

Z życia sfer starszych – warsztaty teatralne działające od pięciu lat Teatru Seniora, dające możliwość pracy z ludźmi teatru, spotkania wielopokoleniowe zakończone

rozrywkowym, międzypokoleniowym pokazem teatralno-kabaretowym oraz działania aktywizujące, poprzez sztukę, osoby w wieku senioralnym.

Lubelski integracyjny festiwal gier planszowych – projekt stworzony w środowisku osób z dysfunkcją wzroku, które są tutaj podmiotami i twórcami, a nie jedynie odbiorcami. Festiwal będzie dostępny dla wszystkich chętnych i nastawiony na społeczną aktywizację osób niewidomych i słabowidzących oraz ich integrację z osobami widzącymi. Na potrzeby festiwalu zostanie zaprojektowana dostępna gra planszowa, której tematyka będzie związana z Lublinem.

Festiwal zamiganych – projekt tworzony przez osoby głuche wraz z sojusznikami, która ma przybliżyć ich świat i kulturę, pokazać bogactwo języków migowych, integrację słyszących, słabosłyszących i głuchych. To m.in.: warsztaty poezji migowej, teatru ruchu, różnych języków migowych, spektakle tworzone przez głuchych wykorzystujące nowatorskie techniki tłumaczenia migowego oraz koncert piosenek miganych.

Queerz Get Loud – specjalna edycja lubelskiego interdyscyplinarnego festiwalu łączącego sztukę, edukację i aktywizm, celebrującego życie i kulturę społeczności LGBTQ+. *Queerz Get Loud* proponuje wydarzenia z zakresu sztuk wizualnych, performatywnych, teatru, tańca, muzyki, filmu, fotografii, literatury oraz spotkania, dyskusje i warsztaty aktywizujące lokalną społeczność. Festiwal stwarza bezpieczniejszą przestrzeń dla queerowej ekspresji twórczej i interakcji międzyludzkich, prezentując działalność wiodących postaci związanych z kulturą queer w Polsce.

Let's Start the Revolution – konkurs dla młodych reżyserek, który będzie miał na celu stworzenie platformy dla początkujących twórczyń filmowych chcących inspirować widownię do zmian społecznych, kulturowych i politycznych. Jego misją będzie promowanie różnorodności, równości i innowacyjności w kinie, z naciskiem na unikalną perspektywę kobiecą.

Hello Mama Africa – inicjatorami projektu są osoby studiujące kierunki medyczne i techniczne, pochodzące z różnych krajów afrykańskich, głównie z Zimbabwe. Wspólnie z kolektywem Love Sen-C Music Sound System stworzą cykl złożony z wieczorów „open mic”, slamów, imprez didżejskich, jam sessions, uruchomią także klub komediowy. Działania skierowane do dużej społeczności afrykańskiej osiadłej w Lublinie oraz mieszkańców i mieszkańców miasta zainteresowanych kulturą afrokaraibską.

Kultura / Resocjalizacja / Inkluzja – lubelskie środowisko artystyczne ma historię owocnej współpracy z osobami osadzonymi w zakładach karnych. Jeden z uczestników realizowanych i nagradzanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektów teatralnych jest obecnie aktorem telewizyjnym, a spektakl oparty na jego życiorysie doczekał się ponad dwustu wystawień. Korzystając z tych doświadczeń, zaprosimy osoby osadzone do pracy przy organizacji obchodów ESK oraz stworzymy dla nich platformę umożliwiającą realizację swoich twórczych wizji.

Włączaj! Narzędziownik komunikacji inkluzywnej – publikacja dostarczająca narzędzi do komunikacji inkluzywnej oraz wskazówek do jej codziennego stosowania w obszarze kultury. Podręcznik powstanie jako wynik warsztatów przeprowadzonych z osobami pracującymi w kulturze i będzie skupiał się na jej praktycznych aspektach komunikacji, promując poczucie przynależności i akceptacji dla różnorodności.

Object/Subject – platforma prezentacji twórczości teatru obiektu, która będzie się odbywać w rocznym cyklu pokazów, działań edukacyjnych i rezydencji artystycznych, osadzona w lokalnej społeczności wokół Dzielnicowego Domu Kultury „Węglin”. Międzynarodowa scena teatru obiektu zacierającego granice pomiędzy teatrem, sztukami wizualnymi i dźwiękowymi, niwelująca sztywny podział na scenę i publiczność, uruchomiona w peryferyjnej dzielnicy Lublina.

Mapa wspomnień – wraz z osobami zamieszkującymi miasto zmapujemy historię lokalnego przemysłu oraz rozwoju dzielnic przemysłowych, które przez lata kształtowały charakter miasta. Na bazie wspomnień, wywiadów i analizy zebranych materiałów stworzymy mapę wraz z jej wirtualną wersją dostępną w przestrzeni miasta za pomocą kodów QR. Stworzymy w ten sposób atrakcyjny i nietypowy przewodnik po Lublinie.

Laboratorium wycinanki – projekt dążący do ocalenia dziedzictwa i zachęcający do reinterpretacji tradycji w świecie sztuki współczesnej i designu. Wycinanka to papierowa ozdoba, w Polsce charakterystyczna szczególnie dla twórczości ludowej, która stała się źródłem inspiracji dla osób zajmujących się sztuką współczesną. W wyniku cyklu warsztatów powstanie plenerowa instalacja oraz specjalny upominek lubelskiej ESK, będący efektem twórczego połączenia tradycyjnych elementów z nowoczesnym wzornictwem.

Archimiasto – kompleksowy program edukacyjny adresowany głównie do dzieci i młodzieży, realizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich. Odnosząc się do wytycznych Nowego Europejskiego Bauhausu, w sposób dostępny pokażemy, że architektura i urbanistyka to przede wszystkim przestrzeń, w której żyjemy, a każda decyzja o nowej zabudowie powoduje nieodwołalne konsekwencje dla jakości życia nie tylko naszego, ale też kolejnych pokoleń.

ArchArt – festiwal sztuki w przestrzeni publicznej poświęcony architekturze i tworzeniu funkcjonalnych budynków o funkcji kulturalnej. Obiekt, który powstanie w związku z pierwszą edycją, będzie pełnił rolę biura festiwalowego, a jego forma wyróżni się swoim nietypowym kształtem. W kolejnych tworzonych i rewitalizowanych na potrzeby festiwalu „plombach urbanistycznych”, z wyjątkową formą zewnętrzną i bogatym treściowo wnętrzem, będą lokowane obiekty funkcjonalne, takie jak centrum rezydencyjne albo kino.

Domy kultury: kierunek dostępność – jednym z efektów działań Federacji RE:UNION będzie powstanie ogólnopolskiej platformy wsparcia domów i centrów kultury powołanej przez Dzielnicy Dom Kultury „Węglin”. To działania wokół zagadnień dostępności placówek spółdzielczych, osiedlowych i dzielnicowych, organizowanych przez różne struktury samorządowe. Wymiana dobrych praktyk, modeli pracy i narzędzi, które ułatwiają wdrażanie i utrzymywanie dostępności w ramach małych zespołów, niewielkich przestrzeni i skromnych budżetów.

Koordinacja przechodnia; Wybrane partnerstwa: Salto-Youth, European Youth Forum, European Youth Cities, Schaubude Berlin (DE), Tatwerk Performative Forschung (DE), Merlin Theater (DE), Związek Litewskich Artystów Ludowych (LT), The Norwegian Folk Art and Craft Association (NO), UNHCR, UNICEF, Fundacja Prowadnica, Centrum Adaptacji Materiałów Dydaktycznych dla Niewidomych KUL, Fundacja Trach, Wydawnictwo Rebel, Stowarzyszenie miłość nie wyklucza, Stowarzyszenie Marsz Równości w Lublinie (PL); Budżet: €€€

Parady RE:UNION

Jedno z największych widowisk w historii miasta. Cykl kilkunastu parady, mobilnych widowisk przemieszczających się przez centrum Lublina na kilkunastu platformach tematycznych. Parady odbędą się w czerwcu i wrześniu na zamkniętych ulicach stanowiących główną oś miasta. To wielkie wspólnotowe widowisko z udziałem różnorodnych środowisk twórczych będzie żywą realizacją idei RE:UNION, w której widz staje się aktorem, a aktor widzem. Zaangażuje około pięć tysięcy aktywnych osób uczestniczących, obejrzy je kilkudziesięciotysięczna publiczność złożona z osób mieszkających w mieście i gości ESK.

Parady dadzą możliwość ekspresji i prezentacji osobom uczestniczącym we wszystkich działaniach edukacyjnych i warsztatowych opisanych w rozdziale Zasięg, realizowanych w ramach federacji RE:UNION. Została wybrana forma parady, która daje możliwość publicznej ekspresji wielu środowiskom poprzez różne formy prezentacji twórczych. W edukacji kulturowej ważne jest to, aby u zwieńczenia procesu edukacyjnego stworzyć możliwość pokazania swoich umiejętności. Pokażemy efekty kilkuset warsztatów i programów edukacyjnych realizowanych w edukacji formalnej i pozaformalnej, z udziałem grup marginalizowanych, seniorów i środowisk LGBTQ+.

Każda z kilkunastu platform otrzyma profesjonalne wsparcie producenckie i reżyserskie. Do realizacji parady zaprosimy najlepszych artystów i artystek teatrów ulicznych i sztuki ulicy, w ten sposób każdy uczestnik i uczestniczka parady staje się artystą i będzie mógł włączyć się w program ESK. Parada po przejściu przez miasto i finale na głównym placu rozleje się na place i skwery. Platformy przemieszczą się w specjalne dobrane tematycznie lokalizacje, stając się scenami kulturowej ekspresji mieszkańców miasta. Prezentacje będą kontynuowane przez kolejne dwa dni, tak aby pomieścić program przygotowany przez wszystkich uczestniczących w warsztatach i programach edukacyjnych.

Ze względu na skalę i nowatorski charakter przedsięwzięcia, jego realizacja rozpocznie się od małych parady w 2027 i 2028 r., tak aby w roku obchodów stały się jednym z największych ludycznych wydarzeń ESK.

Organizacja liderka: Instytucja ESK / Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin; Partnerstwa: Federacja RE:UNION; Wskaźniki: 5 dni wydarzeń, 10 ruchomych scen, prezentacje finałowe 500 warsztatów, 5 tys. osób aktywnie uczestniczących, 50 tys. widzów; Legacy: wydarzenia formujące do aktywnego uczestnictwa w kulturze – nowi uczestnicy; Budżet: €€€

Dziecięca eksperymentatornia

Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży to nowa kluczowa inwestycja w infrastrukturę kulturalną miasta. Włączając się w procesy ESK, zgodnie z ideą RE:UNION, powstaną tam także nowe, specjalne programy poświęcone budowaniu kompetencji do aktywnego udziału w kulturze. Projekt *Eksperymenty* odpowie na potrzeby szkolnej edukacji do uczestnictwa w życiu teatralnym poprzez zorganizowanie kursu pedagogiki teatru, realizację warsztatów pedagogiczno-teatralnych w lubelskich szkołach i prezentację spektakli.

Ilustratornia będzie to pierwsza placówka na Lubelszczyźnie i jedna z nielicznych w Polsce przeznaczona na działania utrwalające w świadomości najmłodszych znaczenie książki, jej szaty graficznej i ilustracji. Corocznym podsumowaniem pracy Ilustratorni będzie *Jesienny Festiwal Ilustracji*. Ma on na celu rozbudzenie i rozwijanie wrażliwości estetycznej i umiejętności łączenia treści wizualnych i literackich. Będzie to platforma prezentacji i promocji europejskich dokonań w dziedzinie ilustracji książki dziecięcej, wymiany myśli i doświadczeń

w dziedzinach: ilustratorstwa, grafiki, pedagogiki i wydawniczej. W roku obchodów ESK szczególną uwagę poświęcimy szwedzkiej literaturze dziecięcej, gdzie wątki ilustracyjny i literacki tworzą spójną całość, a osoby ilustrujące często tworzą również tekst. W ramach specjalnej wystawy *Bilderbok | Picturebook* zaprosimy najmłodszych do magicznego świata szwedzkiej sztuki, w której w niebanalny sposób ujęty jest świat z dziecięcej perspektywy i odrzucone moralizatorstwo na rzecz świadomego przeżywania i odczuwania emocji.

Organizacja liderka: Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży, Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Teatr im. Ch. Andersena, Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”; Partnerstwa: TUSH Berlin (DE), BIBIANA (SK), IBBY – International Board on Books for Young People, Ambasada Szwecji w Polsce, Warsztaty Kultury w Lublinie, Instytut Słowacki w Warszawie, Wydział Artystyczny UMCS, wydawnictwa: Zakamarki, Dwie Siostry (PL); Legacy: nowa placówka zajmująca się eksperymentem i edukacją estetyczną; Budżet: €€

Europejska Noc Bibliotek

Europejska Noc Bibliotek nawiązuje do pierwszej polskiej Nocy Bibliotek, która odbyła się w Lublinie w 2013 r., by dwa lata później stać się akcją obejmującą całą Polskę. Europejska Noc Bibliotek skorzysta ze znanego formatu Europejskiej Nocy Literatury. To projekt realizowany w wielu miastach kontynentu, prezentujący twórczość różnorodnych środowisk literackich. Święto osób czytających i interesujących się literaturą, które w ten jeden wieczór mogą usłyszeć znakomitą prozę w niecodziennych interpretacjach, odwiedzić nieznaną przestrzeń miasta, a przede wszystkim poznać dobrą, nową literaturę.

Europejska Noc Literatury to także program wydarzeń towarzyszących związanych z literaturą, koncertów, śniadań literackich,

projekcji filmowych czy plenerowego pisania wierszy. Czterdzieści filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w tę wyjątkową noc zorganizuje różnorodne wydarzenia: spotkania autorskie, warsztaty, koncerty, spektakle, happeningi literackie czy performatywne czytania prozy. Zaangażujemy osoby ze świata sztuki, sportu, popkultury, by razem tworzyć święto europejskiej literatury.

Organizacja liderka: Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie z 40 filiami; Partnerstwa: Wrocławski Instytut Kultury, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, ZTM Lublin; Wskaźniki: 50 wydarzeń kulturalnych, 50 artystów, 50 tekstów literatury europejskiej; Budżet: €

Dzielnica Przemysłów Kreatywnych

Lubelskie Zakłady Tytoniowe (LZT) przez dziesięciolecie były symbolem przemysłowego dziedzictwa Lublina. Z biegiem lat przemysł tytoniowy stracił na znaczeniu, a zakłady ogłosiły upadłość. Obecnie nowi właściciele przekształcają ten monumentalny kompleks w centrum, gdzie biznes i sztuka będą się przenikały, tworząc unikalne miejsce inspiracji.

LZT po przejściu procesu rewitalizacji staną się symbolem innowacji, nową, jedyną w Lublinie dzielnicą kreatywną. W jednym z pięciu budynków powstanie specjalna przestrzeń dedykowana potrzebom ESK o powierzchni 10 tys. metrów kwadratowych, zrealizowana w partnerstwie publiczno-prywatnym. Zostanie zagospodarowanych pięć pięter, przeznaczonych na przestrzenie coworkingowe, medialab, fablab oraz wsparcie dla startupów i przemysłów kreatywnych. Stworzone zostaną też przestrzenie rezydencyjne i pracownie artystyczne oraz zaplecze biurowe i osobowe wsparcie dla rozwoju przemysłów kreatywnych. Konceptcja dla Dzielniczy wypracowana została w cyklu spotkań z radą przemysłów kreatywnych, na których zmapowano najważniejsze potrzeby środowiska, takie jak systemowe wsparcie przy pozyskiwaniu grantów oraz obsługa prawna procesów zabezpieczenia praw autorskich i patentowych.

Dzielnica Przemysłów Kreatywnych to miejsce, gdzie synergicznie będą się przenikały biznes, kreatywność, przedsiębiorczość i sztuka. Przestrzenie fabryczne oraz zaplecze technologiczne tworzą tu idealne warunki do pracy. Firmy działające w kompleksie będą miały możliwość współpracy ze środowiskiem twórczym przy tworzeniu innowacyjnych projektów i produktów. Z kolei

środowiska twórcze będą miały dostęp do nowoczesnej infrastruktury i potencjalnych mecenasów, co ułatwi im realizację swoich twórczych wizji.

Na terenie Dzielniczy będą realizowane także działania kulturalne, w szczególności w obszarze multimediiów oraz muzyki elektronicznej. Znajdą tu swoje miejsce także projekty z otwartego naboru. *Trans-Europa Express* to cykl rezydencji artystycznych dla twórców muzyki eksperymentalnej, natomiast *Instytut Kultury Gier Wideo*, który powołamy wraz z Centrum Badania Gier Wideo UMCS, będzie prezentował historię gier poprzez udostępnianie platform i urządzeń, które wyszły już z codziennego użytku, oraz dokumentował proces kreatywny towarzyszący powstawaniu gier wideo.

W trakcie przygotowań do obchodów przedstawiciele Instytucji ESK i firmy inwestującej odbędą cykl wizyt studyjnych w podobnie zorganizowanych przestrzeniach postindustrialnych w innych ESK. Następnie zorganizujemy seminarium, na które zaprosimy osoby projektujące i zarządzające kreatywnymi przestrzeniami podobnymi do naszej. W ten sposób najlepsze europejskie rozwiązania projektowe pomogą nam przygotować europejskie wnioski grantowe na najwyższym poziomie merytorycznym.

Organizacja liderka: Instytucja ESK / Lubelskie Zakłady Tytoniowe (Hemplab Sp. z o.o., Fundacja Lubelskie Zakłady Tytoniowe); Partnerstwa: Aparaditehas – Tartu 2024 (EE), Pikisaari – Oulu 2026 (FI), Kasarne kulturpark – Kosice 2013 (SK), Kineska district – Novi Sad 2022 (RS), The National University of Ostroh Academy (UA), Centrum Badań Gier Wideo UMCS; Legacy: innowacyjna przestrzeń dla przemysłów kreatywnych; Budżet: €€€

Myślenie architekturą

Zgodnie z założeniami Nowego Europejskiego Bauhausu interesuje nas architektura jako narzędzie edukacji estetycznej, która tworzy zrównoważone miejsce do życia. Miejszem spajającym działania Muzeum Osiedli Mieszkaniowych stanie się zrewitalizowany pawilon zaprojektowany przez Zofię i Oskara Hansenów. Obiekt jest częścią prototypowego modernistycznego Osiedla Juliusza Słowackiego i materializuje koncepcję Formy Otwartej jako sposobu na „otwieranie modernizmu”. Pawilon Osiedli Mieszkaniowych będzie miejscem opowieści o tym, czym jest życie w osiedlach – zarówno tych lubelskich, jak i europejskich. W ramach stałego programu Pawilonu będziemy realizować wystawy problemowe dotyczące dynamiki rozwoju miasta i pokazujące rolę architektury w miejskiej sieci powiązań.

Organizacja liderka: Muzeum Osiedli Mieszkaniowych / Fundacja Teren Otwarty; Partnerstwa: Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki, ZK/U Berlin – Center for Art and Urbanistics (DE), Studio Alta Prague (CZ), Soho Ottakring Vienna (AT), Tracing Spaces Vienna (AT), Warsaw Bauhaus (PL), Raumlabor Kollektiv (MK), Balkan International University of Architecture (CR), Stworzenie Slobodne Veze – Motel Trogir, Tbilisi/Berlin – Dekabristen Association (GE/DE), Vienna Gabu Heindl Studio (AT), Rozkvit Association (UA), Romania Bukarest Nod Markerspace Foundation (RO), Levente Poljak, Bergen School of Architecture (NO), Center for Architecture and Metropolitan Planning in Prague (CZ), Graham Foundation (US), Kunstgewerbemuseum (DE), Oslo Architecture Triennale (NO); Legacy: zainicjowanie procedury wpisania Osiedla Juliusza Słowackiego na listę UNESCO jako fenomenu zrealizowanej utopii; Budżet: €

Renesans harmonii

Największa kolekcja muzyki na instrumenty klawiszowe w XVI-wiecznej Europie powstała w Lublinie. 30 lat przed podpisaniem unii lubelskiej opublikowany został zbiór 230 utworów zebranych i opracowanych przez Jana z Lublina. Kompozycje mają charakter religijny, świecki, dworski, a także ludowy, dzięki czemu powstał złożony i wielowarstwowy zbiór muzyczny dedykowany instrumentom klawiszowym. Zbiór tabulatur Jana z Lublina był kompendium wiedzy teoretycznej, przydatnej w kształceniu organistów, z zapisem praktycznym i różnorodnym repertuarem.

Dzięki temu już w XVI wieku osoby wykonujące kompozycje posługiwały się nie tylko uniwersalnym językiem muzyki, ale również

jedną techniką. Każda z tych osób stawała się częścią paneuropejskiej wspólnoty tworzącej sztukę, którą dziś nazwalibyśmy mianem „europejskiej sieci”.

Od 2027 r. będziemy udostępniać zapisy MIDI całego zbioru tabulatur, a w roku obchodów zorganizujemy cykliczne koncerty muzyki dawnej i koncerty łączące instrumenty tradycyjne z najnowszymi syntezatorami oraz warsztaty wyjaśniające istotę harmonii – konsonansu i dysonansu.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Narodowe Forum Muzyki, Polskie Radio, Filharmonia Lubelska; Legacy: renesansowe tabulatury zdigitalizowane w formacie MIDI i udostępnione na licencji Creative Commons; Budżet: €

Odzyskiwanie głosu

W Federacji RE:UNION pojawi się współczesna wersja antycznego chóru, medium mądrości wspólnoty. W tej roli spotkają się lubelskie środowiska muzyki tradycyjnej (chór kobiet) i The Screaming Men z Oulu (Finlandia, ESK 2026). W dawnych kulturach mężczyźni i kobiety śpiewali swoje pieśni osobno, szczególnie w sytuacjach obrzędowych, przy celebrowaniu świąt lub ważnych momentów życia rodziny i społeczności. W Polsce śpiewały kobiety, mężczyźni grali na instrumentach.

Śpiew nie ma jednak płci, sam akt śpiewania – chociaż doskonale zbadany i opisany pod

każdym chyba względem – jest niemożliwy do zdefiniowania, jest czystym doświadczeniem. Podczas warsztatów i koncertów odniesiemy się do tradycji, wychodząc poza jej ramy, i użyjemy ekspresji wokalne jako uniwersalnego języka przekraczającego bariery identyfikacji płciowej czy kulturowej. Efektem w roku obchodów będą comiesięczne występy chóru komentujące działania ESK.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Screaming men's choir (FI) / Oulu 2026, Bourges 2028; Wskaźniki: 12 premierowych koncertów; Budżet: €

Artystyczne pary

Przekrojowa wystawa realizowana przez Muzeum Narodowe w Lublinie przyglądać się będzie fenomenowi „par artystycznych”. Zjawisko na pozór dobrze znane, utrwalone zostało w postaci stereotypu, zgodnie z którym szczególnym uznaniem cieszy się twórczość wybitnych artystów, natomiast działalność ich żon i partnerek, mimo udokumentowanych osiągnięć, jest rejestrowana w kategoriach „tła” czy „otoczenia”. Wystawa ma służyć rewizji tego stereotypu i rozszerzeniu perspektywy, ukazując relacje, wzajemne inspiracje, powiązania i świadome odrzucenia, cechujące sztukę „par artystycznych”. Idea wystawy koncentruje się na wydobyciu istotnych, twórczych i osobistych relacji, jakie wzajemnie warunkowały, ale i różnicowały twórczość artystyczną kobiet i mężczyzn.

Organizacja liderka: Muzeum Narodowe w Lublinie; Pary artystyczne: Katarzyna Kobro i Władysław Strzemiński, Michalina Krzyżanowska i Konrad Krzyżanowski, Irena (Aneri) i Wojciech Weiss, Julia Stabrowska i Kazimierz Stabrowski, Zofia Stryjeńska i Karol Stryjeński, Alicja Halicka i Louis Marcoussis, Teresa Żarnower i Mieczysław Szczuka, Zofia Katarzyńska i Tadeusz Pruszkowski, Jadwiga Przeradzka i Aleksander Jędrzejewski, Leonia Nadelman i Artur Nacht-Samborski, Maria Sperling i Józef Jarema, Sara Lipska i Xawery Dunikowski, Zofia Rudzka i Jan Cybis, Franciszka i Stefan Themerson; Budżet: €

HABITAT

ODZYSKIWANIE PRZYRODY

- Zielona sieć RE:UNION
- Pamięć wody
- Slow Food Festival
- Mobilne Centrum Apiterapii

NOWY WSPANIAŁY ŚWIAT

- Wspomnienia z przyszłości
- Laterna Magica
- Audionomia

BEZPIECZNA PRZYSTAŃ

- Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej
- Miasto etycznych festiwali
- ECoC RE:UNION Diploma

W projektach obszaru Habitat troszczymy się o holistycznie rozumiane otoczenie człowieka. Odbudowujemy nasze więzi z naturą, w tym także z miejskimi obszarami zieleni oraz rzekami. Budujemy zdrowe środowisko cyfrowe. Dbamy o jakość życia i o dobrostan.

Naszym celem jest ukierunkowanie myślenia w stronę współistnienia z przyrodą jako wartości samej w sobie, a nie tylko zajmowanie się nią dla praktycznych (głównie ekonomicznych) korzyści. Tworząc program ESK, sięgnięto do badań na temat potrzeb mieszkanek i mieszkańców Lublina i przeprowadzono analizę projektów zgłaszanych w budżetach obywatelskich oraz programach dzielnicowych. Jakość i dostępność miejskich terenów zieleni, wypoczynek w kontakcie z naturą znajdującą się w bezpośrednim sąsiedztwie okazały się jedną z najczęściej zgłaszanych, priorytetowych spraw. W otwartych naborach pomysłów i marzeń do programu ESK troska o naturę pojawiała się najczęściej, przeplatając się z propozycjami inicjatyw kulturalnych. Lublinianie i Lublinianki chętnie włączają się w inicjatywy proekologiczne, oczekują, że kultura stanie się strażniczką przyrody.

Według najnowszych badań 12% osób zamieszkujących Polskę nigdy nie odczuwało dobrostanu, co oznacza, że co ósma nigdy w swoim życiu nie była szczęśliwa. W naszej diagnozie o stanie miasta opieramy się na analizach ogólnopolskich, przykładając soczewkę do wyzwań lokalnych, związanych ze szczególnie trudną sytuacją ekonomiczną i społeczną w Polsce Wschodniej. Kultura jest odbiciem życia społeczeństwa w polikryzysie – doświadczamy nie tylko skutków konfliktów zbrojnych, kryzysu gospodarczego, migracyjnego, klimatycznego, surowcowego, ale i kryzysu osamotnienia. Wszystkie one nakładają się na siebie i wzmacniają. Wierzymy, że to w relacji kultury z przyrodą możemy znaleźć narzędzia pozwalające poradzić nam sobie z tymi kryzysami.

ODZYSKIWANIE PRZYRODY

W etymologii słowa „kultura” zakłęta jest nierozzerwalna więź człowieka z naturą. Nie sposób myśleć o działaniach kulturowych w oderwaniu od *cultus agri*. Uważamy, że kultura jest potężnym narzędziem przeciwdziałania katastrofie klimatycznej. Zbliżając się do punktu, z którego nie ma powrotu (*point of no return*), proponujemy RE:UNION z przyrodą. Będziemy traktować ją podmiotowo, a nie jako zasób do eksploatacji.

W odpowiedzi proponujemy zielony wymiar RE:UNION – przywracanie osobom mieszkającym w Lublinie naturalnej więzi z przyrodą. Jest to zadanie szczególnie ważne w czasach narastającej izolacji społecznej, uzależnień od urządzeń mobilnych oraz pogarszającej się kondycji psychofizycznej społeczeństwa.

Budżet linii: 1 100 000 €

Zielona sieć RE:UNION

Lublin dysponuje unikalnym w skali Europy systemem suchych dolin i wąwozów, przenikającym większość dzielnic. Proponujemy powiązanie ich w *Zieloną sieć*, wypełnioną działaniami kulturowymi i edukacyjnymi, tak aby poprzez sztukę odzyskać miejską przyrodę.

Zielona sieć zakłada połączenie ze sobą terenów zieleni, ich dostępne skomunikowanie. Tworzymy zieloną mapę miasta, obejmującą doliny rzeczne, wąwozy, ale też tereny otwarte, rolne, lasy, parki, ogrody działkowe, zieleń izolującą przemysł czy tereny kolejowe. To daje łącznie 147 km² naturalnych terenów o dużej bioróżnorodności, dostępnych dla mieszkańców i umożliwiających działalność kulturalną.

Do 2029 r. planujemy wyodrębnić blisko 200 km ścieżek i tras prowadzących do tych terenów, z priorytetem dla ruchu pieszego i rowerowego. O *Zielonej sieci* myślimy nie tylko w kontekście rekreacji, ale również życia codziennego. Celem jest także zmiana myślenia o wewnętrznej komunikacji, stworzenie nowych, nieoczekiwanych powiązań, zbliżenie osiedli i dzielnic od siebie sztucznie odizolowanych oraz odzyskanie dostępu do rzek.

W *Zieloną sieć* włączyliśmy projekty inwestycyjne: Park Bronowice, rewitalizację terenów zielonych dzielnicy Tatary, Zielone

Błonia pod Zamkiem i naturalistyczny dziki Park Nadrzeczny. Te cztery kluczowe inwestycje wpięte w zieloną sieć staną się miejscem działań kulturowych i edukacyjnych w ramach programu ESK, ale przede wszystkim – będą prawdziwym dziedzictwem RE:UNION, które zostanie trwale w Lublinie po roku obchodów.

Główną osią *Zielonej sieci* jest Dolina Bystrzycy, z już gotowym projektem rewitalizacji. Planujemy również inwestycje, których celem jest stworzenie przestrzeni relaksu i dbania o dobrostan mieszkańców: tarasy rekreacyjne i widokowe, przystanie kajakowe, nowoczesne ścieżki audio-edukacyjne, rekreacyjne miejsca zabaw, tory przeszkód, gniazda do wspinaczki, punkty wodne, plaże trawiaste, podesty nadrzeczne, mała architektura oraz infrastruktura techniczna, sanitarna i gastronomiczna. Szczegółowe rozwiązania przejdą na każdym etapie konsultacje i będą wymagać akceptacji ze strony korpusu oficerskiego ds. inkluzji i dostępności, międzykulturowości, równości płci i ekologii.

W *Zielonej sieci* znajdą swoje miejsce projekty zgłoszone przez społeczność, środowiska twórcze i aktywistyczne, w otwartych naborach do programu ESK:

Leśne przedszkola – miejsca, gdzie dzieci wychowywane są w otoczeniu sztuki w zgodzie z naturą, spędzając na świeżym

powietrzu większość swojego dnia. Zakładamy, że powstaną co najmniej dwa stałe przedszkola prowadzone na wzór skandy-nawski.

Zielone klasy – działania kulturalne w ramach dzikiego Parku Nadrzecznego, to przestrzeń do nauki, odpoczynku, kontaktu z przyrodą, która stanie się miejscem, gdzie każda szkoła i każde przedszkole będzie mogło przeprowadzić zajęcia dotyczące kwestii ekologicznych i artystycznych. Wszystkie zajęcia *Zielonych klas* będą prowadzone przez profesjonalną kadrę pedagogiczną i trenerską.

Rezerwat Dzikich Dzieci – odpowiedź na problemy związane z takimi zjawiskami, jak: zespół deficytu natury, penalizacja oraz deprywacja zabawy, helikopterowe rodzicielstwo. To rozwinięcie sezonowego, realizowanego od lat projektu przygodowego placu zabaw. Rezerwat proponuje formy zabawy kształtujące kompetencje niezbędne do świadomego obcowania z kulturą, takie jak umiejętności społeczne, osobowość i kreatywność. Do 2029 r. planujemy stworzyć *Rezerwaty* w większości lubelskich dzielnic. Stworzony przez nas model może się stać inspiracją dla innych miast.

Rotunda – stworzymy społeczne ogrody, które będą połączeniem szklarni uprawianej zgodnie z założeniami permakultury oraz instalacji do zbierania i magazynowania wody deszczowej. Obiekty w postaci rotundy o średnicy 11 metrów będą nie tylko instalacją ogrodniczą, ale też owalnym ekranem do projekcji multimedialnych i mappingów oraz miejscem ekspresji artystycznej. Uprawa roślin będzie prowadzona zgodnie z założeniami permakultury na grządkach podwyższonych o zróżnicowanej wysokości, dostępnych także osobom ze szczególnymi potrzebami. Do 2029 r. *Rotundy*, wraz ze zaktywizowaną wokół nich społecznością, znajdą się w wybranych lokalizacjach *Zielonej sieci*.

Biopolis – miejski festiwal sztuki współczesnej uwrażliwiający na kontekst natury, w tym rzek i miejskich wód. Gra o przyszłość i rozbijanie mentalnych klisz stanowią koncepcyjne podłoże imprezy, w której człowiek na nowo musi określić granice swojego działania.

Earth Night Lublin – emanacją wspólnotowej relacji z przyrodą jest włączenie lubelskich środowisk artystycznych do międzynarodowej sieci *DJs for Climate Action* oraz ogólnoswiatowej inicjatywy wydarzeń *Earth Night* będących rave'ową celebracją Dnia Ziemi. *Earth Night* stawia na dbanie o ekologię dźwięku oraz integrację międzypokoleniową. To propozycja dla całych rodzin, organizowana poza godzinami nocnymi, z odpowiednio wyselekcjonowaną muzyką, przy mniejszym natężeniu dźwięku – wspólna celebracja święta Matki Ziemi.

Landart miejski – Lublin wraz z regionem jest kolebką landartu w Polsce. Na terenach objętych *Zieloną siecią* zrealizujemy cykl instalacji artystycznych polskich i europejskich twórczyń oraz twórców, wykorzystujących naturę jako formę sztuki.

Organizacja lideriska: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej UM Lublin, Towarzystwo Dla Natury i Człowieka, Wydział Nauk Przyrodniczych i Technicznych KUL;
Partnerstwa: Green-Schools Ireland (IE), European Outdoor Education Hub (GR), London Play Design (GB), Council for Creative Education (FI), The European Institute for Outdoor Adventure Education and Experiential Learning, EduCluster (FI), DJs For Climate Action, Earth Night, Framer Framed (NL), Van Abbemuseum w Eindhoven (NL), Warsztaty Kultury, Centrum Kultury w Lublinie, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przedszkoli Leśnych (PL); Legacy: 4 kluczowe inwestycje rewitalizacji wpięte w zieloną sieć staną się miejscem działań kulturowych i edukacyjnych, 2 leśne przedszkola, 10 Rezerwatów Dzikich Dzieci, 4 Rotundy, 1 nowy festiwal, kilkanaście dzieł landartowych; Budżet: €€€

Pamięć wody

Przepływ wody można porównać do upływu czasu. Rzeka w trakcie suszy potrafi odsłonić ukrytą historię, w czasie powodzi – zamazać współczesność. W tak zakreślonym horyzoncie tematycznym będą pracować osoby twórcze sztuk wizualnych, performatywnych, dźwięku i literatury. Stworzą wystawę uzupełnioną o kompleksową instalację audialną (zbierającą kompozycje, eseje dźwiękowe i nagrania terenowe), serię wydawnictw muzycznych i podcastów. *Pamięć wody* wiąże

kontekst lokalny i międzynarodowy, ponieważ rzeki przepływają przez wiele regionów i krajów.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Cross Attic (CZ), Transit House (DK), Tatwerk Performative Forschung (DE), Tuned City (DE), Namur 2030 (BE); Osoby kuratorskie: Marcin Dymiter, Ludomir Franczak; Osoby twórcze: Oana Hodade, Michał Salwiński, Postnational Interphonic Theater – Alex Halka; Budżet: €

Slow Food Festival

Sezonowy cykl wydarzeń promujących odpowiedzialne podejście do żywności realizowany na terenie Ogrodu Botanicznego UMCS. Program warsztatów i pokazów kulinarnych oraz działania artystyczne *site specific* wokół tematu świadomości ekologicznej. Festiwal wykorzystujący tradycyjne produkty, przepisy i receptury wywodzące się z Lubelszczyzny, regionu w przeważającej części rolniczego. Istotnym modułem będzie program poświęcony dzikim roślinom jadalnym. Ogólnodostępne, rosnące w lesie i na łąkach mogą być elementem zdrowej i zbilansowanej

diety. Zaspokojenie potrzeb podniebienia jest dla nas oczywiście ważne, jednak w swej istocie jest to projekt edukacyjny, kształtujący świadomość wyzwań żywieniowych związanych z kryzysem klimatycznym. Festiwal będzie również opowieścią o kulturze kulinarnej z różnych zakątków Europy.

Organizacja liderka: Lokalna Organizacja Turystyczna Metropolia Lublin; Partnerstwa: Taste route of Prykarpattia (UA), Ogród Botaniczny UMCS, firmy branży spożywczej zrzeszone w Unii Biznesu; Budżet: €

Mobilne Centrum Apiterapii

Zaprojektujemy i wykonamy mobilny kompleks kontenerowy z ulami służącymi apiterapii i działaniom edukacyjnym, m.in. na temat znaczenia i zagrożeń dla owadów zapylających, w tym pszczół. Bez tworzenia pasieki i korzystania z produktów pszczelich. Mobilne Centrum umożliwi bezpośrednio przebywanie wśród pszczół, zakłada też działalność komercyjną w dziedzinie apiterapii. Kontynuuje ogromne regionalne

tradycje pszczelarskie, wpisując się zarazem w aktualną debatę publiczną na temat roli przyrody w życiu człowieka i stosunku człowieka do przyrody. Pszczoły jako mianownik staną się inspiracją do tworzenia warsztatów kulturowych.

Organizacja liderka: Miejska Pasieka Artystyczna / Centrum Spotkania Kultur; Partnerstwa: Centrum Kształcenia Zawodowego w Pszczeliej Woli, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie; Budżet: €

NOWY WSPANIAŁY ŚWIAT

Przestrzeń cyfrowa. Zbiorowa halucynacja, której dobrowolnie poddaje się większość ludzi żyjących na Ziemi, czy nowy habitat, gdzie wykraczamy poza ramy cielesności i zanurzamy się w świecie wykreowanym przez nas od podstaw?

To zaskakujące, jak w alternatywnej rzeczywistości powielamy mechanizmy do ucieczki, przed którymi została stworzona. Świadomi realnych zagrożeń wirtualnego świata dostrzegamy też jego wręcz nieograniczone możliwości. Wykorzystamy je do zachowania i promowania europejskich wartości humanistycznych poprzez obecność dziedzictwa kulturowego i sztuki w internetowym

wieloświecie, a za pomocą wirtualnej rzeczywistości zapewnimy dostęp do działań performatywnych grupom narażonym na dyskryminację, w tym dyskryminację krzyżową. Płynąc na fali podcastowej rewolucji, widząc małe bezprzewodowe słuchawki wetknięte w prawie każde ucho, wychodzimy też z perspektywy okulocentrycznej i zanurzamy się w audialnym obrazie rzeczywistości, odkrywając zupełnie nowy świat opisany przy pomocy dźwięków. Uczymy się tego, jak zamieszkać w świecie, gdzie, odwracając bieg historii, słowo pisane ustępuje mówionemu, a obrazy dźwiękom.

Budżet linii: 250 000 €

Wspomnienia z przyszłości

Miasto Lublin jako miejsce zawarcia historycznej unii lubelskiej uzyskało Znak Dziedzictwa Europejskiego. Obiekty wskazane jako bezpośrednio nawiązujące do zawartego przymierza to Kaplica Trójcy Świętej na Zamku Lubelskim, Pomnik Unii Lubelskiej oraz Kościół pw. św. Stanisława i Klasztor oo. Dominikanów. Przykład odbudowy katedry Notre Dame pokazuje, że digitalizacja istotnych pomników dziedzictwa jest niezbędna, by móc je ratować w przypadku uszkodzeń wywołanych katastrofami naturalnymi czy wojną.

W ramach projektu edukacyjno-badawczego *Wspomnienia z przyszłości*, korzystając z technologii, wiedzy i partnerskich relacji szkół wyższych zrzeszonych w Lubelskiej Unii Cyfrowej, prototypując nowe techniki digitalizacji przestrzeni z wykorzystaniem tzw. sztucznej inteligencji, przeniesiemy do rzeczywistości wirtualnej historyczną przestrzeń

dziedzictwa europejskiego, a efekty udostępniemy na licencji Creative Commons. Włączając szerokie grono osób w różnym wieku, początkowo w ramach warsztatów stacjonarnych, odtworzymy też nasze ikoniczne monumenty w rzeczywistości Minecrafta.

Rozszerzając projekt, po 2029 r. wprowadzimy w wirtualne przestrzenie także lubelskie instytucje kultury, które część swego programu, zwłaszcza w zakresie sztuk wizualnych, będą mogły udostępniać społeczności osób grających. Działanie te będą pilotowane przez działający w Dzielnicy Przemysłów Kreatywnych Instytut Kultury Gier Wideo.

Organizacja leaderska: Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji UM Lublin; Partnerstwa: Lubelska Unia Cyfrowa – Politechnika Lubelska, Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy; Legacy: digitalizacja obiektów Znak Dziedzictwa Europejskiego; Budżet: €

Laterna Magica

Czerpiąc z doświadczeń 2020 r., gdy w pandemii nasze obcowanie z kulturą bardzo szybko przeistoczyło się w jednostkowe i osobiste doświadczenie oglądania filmów, streamingów spektakli czy koncertów, stajemy się jedynymi moderatorami swojego życia kulturalnego, jak w sytuacji osób wykluczonych komunikacyjnie, finansowo, czy też obłożnie chorych i osadzonych. W sytuacji niemożności wspólnotowego uczestnictwa, ze względu na swą immersyjność, medium VR jest najbliższe realnemu byciu na widowni. Osoba uczestnicząca zostaje zanurzona w świecie, który dla niego stwarzamy, a dzięki dookólnej kamerze i przestrzennemu dźwiękowi iluzja bycia naocznym świadkiem jest niemal doskonała.

Wędrowne centrum kultury i sztuki Laterna Magica, wyposażone w kilkanaście zestawów gogli VR oraz elementy umożliwiające aranżację przestrzeni dla odbiorców w lokalnych

ośrodkach kultury, bibliotekach, szkołach, domach senioralnych, ośrodkach opieki, szpitalach czy zakładach karnych pozwoli na uczestnictwo w pełnym doświadczeniu performatywnym osobom wykluczonym. Zamiast pokazywać im okrojone ze względów technicznych wydarzenia programu ESK, chcemy dać możliwość przeniesienia się na wielką scenę i doświadczenia ich w pełnej formie. Produkcje VR są także doskonałym narzędziem promocji oraz wymiany międzykulturowej, a koszt ich transportu jest mierzony w megabitach, a nie euro.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Laboratorium Rzeczywistości Wirtualnej i Psychofizjologii PAN w Warszawie, Laboratorium Narracji Wizualnych Szkoły Filmowej w Łodzi, Wydział Sztuki Mediów Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Wydział Sztuki Mediów ASP Warszawa; Wskaźniki: 100 pokazów rocznie w najtrudniej dostępnych miejscach pobytu odbiorców; Budżet: €

Audionomia

Rzeczywistość wirtualna wciąż jest budowana w oparciu o perspektywę okulocentryczną, a żyjemy przecież w czasach, które są określane zwrotem lub przełomem audytywnym – w epoce ucha. Konkuruje ona wyraźnie z epoką oka. Porządek audialny funkcjonuje więc na równi z piśmiennym i wizualnym. Choć każdy z nich jest autonomiczny, to wszystkie się uzupełniają, tworząc polifoniczny świat. Praktyczny wymiar przełomu audytywnego to rewolucja podcastowa.

Audionomia to projekt, którego celem jest rozwinięcie kompetencji do świadomego odbioru przestrzeni dźwiękowej oraz dźwięku jako uniwersalnego języka komunikacji międzykulturowej. Opowiadanie świata poprzez dźwięki codziennych zajęć jest nie tylko zrozumiałe dla wszystkich i wszędzie,

ale może też być elementem budowania osobistego dobrostanu poprzez wykorzystanie zjawiska ASMR. Zorganizujemy kolektywne odsłuchy połączone z rozmowami w takich miejscach, jak: szpitale, domy opieki, domy dziecka, domy dziennego pobytu oraz warsztaty opowiadania dźwiękiem w szkołach Lublina. Stworzymy też instalacje – rejestratory zwierzeń ustawione w parkach miejskich dla osób, które chciałyby podzielić się swoją opowieścią; z możliwością nagrania wypowiedzi, które posłużą do stworzenia cyklu audio dokumentów.

Organizacja liderka: Fundacja Audionomia; Partnerstwa: Polskie Radio Lublin, Nara (LT), Nepatogus Kinas (LT), Biliety nara (LT), EBU (Europejska Unia Nadawców), Dom Utopii, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski (PL); Budżet: €

BEZPIECZNA PRZYSTAŃ

Budowanie bezpiecznej przestrzeni i dbanie o rezyliencję traktujemy jako jedne z podstawowych aktywności towarzyszącej procesowi ESK. Mechanizmy odpornościowe wypracowane w kulturze powinny zapewniać dobrostan zarówno osobom odbierającym, jak i tworzącym wydarzenia kulturalne.

Zdajemy sobie sprawę, że w obliczu wielu nieprzewidzianych okoliczności musimy opracować skuteczne mechanizmy i narzędzia, tak aby funkcjonować jako zintegrowane społeczeństwo. Rezyliencja jako zdolność do reagowania na zakłócenia i adaptacji do sytuacji połączonej z dbaniem o siebie i innych jest zatem istotnym komponentem programu RE:UNION. Ważnym aspektem tego obszaru jest także zadbanie o własne

ciało i aktywizowanie zmysłów w sposób holistyczny.

Skupimy się na badaniach i praktykach artystycznych. Projekty realizowane w ramach tej linii programowej będą miały charakter badawczy, chcemy zestawiać podejścia intersekcyjne i sprzyjać rozmowom, które wykraczają poza wytwarzanie produktów, kładą nacisk na pracę procesualną opartą na wzmacniających relacjach. Chcemy zaproponować formaty wzmacniające spójność społeczeństw w okresach zmian i przełomów. Korzystając z potencjału ESK, wypracujemy dobre standardy zarządzania i tworzenia kultury.

Budżet linii: 300 000 €

Spółeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej

Jednostka tworzona we współpracy z Gandawą 2030, Burgos 2031 i Cluj Napoca Cultural Centre, poświęcona działaniom na rzecz odporności kulturowej jako podstawy transformacji społecznej i dobrostanu społeczności. Poprzez badania, promowanie dobrych praktyk i interdyscyplinarne projekty społeczno-artystyczne będziemy dążyć do budowania bardziej odpornej i tętniącej życiem przyszłości dla naszych społeczności. Obserwatorium będzie zorientowane na proces, w którym różne miasta z doświadczeniem kandydowania w konkursie ESK (począwszy od Cluj Napoca, które realizuje eksperymentalny program Re:Form) mogą się spotkać, aby wzajemnie rozwijać nowe formaty myślenia, pracy i współbycia.

Odchodzimy od paradygmatów, które przekształcają traumatyczne doświadczenia w czynniki napędzające wzrost, aby skupić się na rozwoju środowiska opieki i współtworzenia. Każde miasto ESK zasili społeczną przestrzeń odporności kulturowej zgodnie z własną specyfiką, a jej program będzie

przygotowany we współpracy z osobami z korpusu oficerskiego ds. priorytetów Kreatywnej Europy (ds. inkluzji i dostępności, ds. międzykulturowości, ds. ekologii, ds. równości płci), powołanymi przy ESK. Planujemy rozwijać praktyki i badania artystyczne (performatywne, wizualne, dźwiękowe, związane ze sztuką ciała i ruchu), spotkania networkingowe na poziomie lokalnym i międzynarodowym (seminaria, rezydencje, job shadowing), rezydencje wytchnieniowe, tematyczne kolacje performatywne, inkubator przestrzeni eksperymentalnej, programy edukacyjne dla młodych ludzi i społeczności lokalnej związane z rezyliencją oraz mentoring dla organizacji kultury. Społeczna przestrzeń, tworzona na zasadach empatii i pomocniczości będzie miejscem współtworzenia różnorodności kulturowej wraz z osobami migranckimi.

Zmiana powinna dokonać się od wewnątrz, dlatego zadamy, aby naszym działaniom wspierającym towarzyszył namysł nad stanem kadry zarządzającej kulturą. Jeden z modułów pracy społecznej przestrzeni poświęcimy facylitacji środowiska kultury instytucjonalnej, aby wypracować dobre

praktyki zmierzające do dobrostanu pracowniczego oraz poprawy jakości zarządzania kulturą, także z poziomu jej organizatorów i mecenasów. Aby zbudować zdrowe środowisko dla twórczości, powołamy watchdogową organizację pozarządową skupioną na wsparciu sektora kultury i transparentności jej zarządzania – bezpieczne miejsce do otwartej rozmowy o nierównościach, nadużyciach, wykluczeniach i traumach, o braku work-life balance, traumie, wypaleniu zawodowym i aktywistycznym, mobbingu, manipulacji i gaslightingu.

W ramach działań Przestrzeni będziemy realizować moduł *Culture. Safe space*. Będzie to program edukacyjny dotyczący zdrowia psychicznego osób pracujących w kulturze i różnych grup odbiorców: dzieci, młodzieży, seniorów, osób migranckich, poświęcony m.in. reakcjom na kryzysy psychiczne. Będzie miał charakter systemowy, zakładający stałe wsparcie warsztatowe dla kadr kultury, wprowadzenie superwizji pozwalających udoskonalać metody pracy i dbać o pracowniczego dobrostan. *Culture. Safe space* to także nowy system certyfikacji wydarzeń, instytucji i projektów szczególnie wrażliwych na kwestie różnorodności, dobrostanu człowieka, zdrowia psychicznego i ogólnego bezpieczeństwa jednostki bez względu na wiek, płeć, pochodzenie, wyznawaną religię, orientację seksualną czy szczególne potrzeby z obszaru dostępności.

Dążymy do tego, by wszystkie instytucje kultury mogły pojawić się na lokalnej mapie

Culture. Safe space, gdzie nie toleruje się przemocy, wykluczania, mobbingu i mowy nienawiści. Społeczna przestrzeń będzie także wspierać środowiska twórcze i kolektywy queerowo-feministyczne, dla których kluczowym narzędziem jest choreografia, praktyki dyskursywne wokół tańca, praktyki cieleśne w perspektywie uważności i dobrostanu, zarówno w kontekście jej funkcji artystycznej, jak i społecznej. Zaoferuje długoterminowe wsparcie produkcyjne dla freelancerów w sieci współpracy z innymi organizacjami queerowo-feministycznymi oraz środowiskiem artystycznym w Polsce i w Europie. Pilotażowe powołanie Społecznej Przestrzeni Odporności Kulturowej wymaga współpracy osób zajmujących się HR, przy udziale reprezentatywnej grupy lokalnego środowiska kultury, we współpracy z władzami miasta.

Organizacje liderkie: Instytucja ESK / Warsztaty Kultury / Centrum Kultury / Konsorcjum - Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Ghent 2030 (BE), Burgos 2031 (ES), Cluj Napoca Cultural Centre (RO), Stanica – STATION Service for Contemporary Dance (RS), Imaginative Choreographic Center (BG), Nomad Dance Academy (HR), New Performance Turku Biennale (FI), Instytut im. Jerzego Grotowskiego, Wrocławski Instytut Kultury, Teatr Komuna Warszawa; Legacy: stworzenie fizycznej i wirtualnej przestrzeni dla odporności kulturowej, która służy jako platforma współpracy i wymiany; Budżet: €

Miasto etycznych festiwali

Dzięki takim wydarzeniom, m.in. Noc Kultury, Wschód Kultury-Inne Brzmienia, Carnaval Sztukmistrzów i Re:tradycja-Jarmark Jagielloński Lublin jest miastem ważnych, autorskich, wysokiej jakości festiwali, które każdego roku goszczą blisko półmilionową lokalną i międzynarodową widownię. Wychodząc od tego doświadczenia, chcemy rozwijać markę Lublina jako Miasta Etycznych Festiwali, która wyznacza europejskie standardy organizacji inkluzywnych,

odpowiedzialnych społecznie i ekologicznie wydarzeń kulturalnych w przestrzeni publicznej.

Wykorzystując międzynarodowe relacje partnerskie oraz praktyczny wymiar kilkuletniego, intensywnego procesu przygotowania do obchodów ESK, już od 2025 r. będziemy zapraszać do Lublina grono ekspertów posiadających doświadczenie w takich obszarach, jak: dostępność kultury dla osób z różnorodnymi potrzebami, zrównoważona mobilność, odpowiedzialna ekologicznie konsumpcja

i zamówienia publiczne uwzględniające wpływ łańcucha dostaw na klimat, środowisko i prawa człowieka, równość szans i niedyskryminacja. Wspólnie z korpusem oficerskim ds. inkluzywności, dostępności, równości płci i ekologii powołanymi w ramach struktury organizacyjnej ESK będziemy pracować nad tymi obszarami w praktycznym, bezpośrednim kontekście z operatorami lubelskich festiwali.

W finale procesu zostaną wypracowane standardy dla wydarzeń kulturalnych realizowanych ze środków publicznych, ich system certyfikacji i nagradzania na forum europejskim oraz zostanie wdrożony szereg rozwiązań szczegółowych, jak np. standardy dotyczące hałasu, odpadów, energii, plany funkcjonalne przestrzeni publicznych miasta czy powołanie Night Mayora miasta Lublina.

Organizacja liderowska: Warsztaty Kultury w Lublinie; Partnerstwa: sieć Keychange, CRYPTIC (GB), Atlas Festival (UA), Acting for Climate (NO, DK, FI), České Budějovice 2028 (CZ), Mladi Levi Festival (SI), JazzDanmark (DK), Construction Festival (UA), English Folk Expo (GB), Music Declares Emergency, Valencia University (ES), The World Forum for Acoustic Ecology (SE), Fundacja Impact, Music Export Poland, ZAIKS, Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy i biuro Bydgoszcz Miasto Muzyki UNESCO, Narodowe Centrum Kultury, Instytut im. Adama Mickiewicza; Wskaźniki: 50 lubelskich festiwali uczestniczących w programie rozwojowym, 600 tys. uczestników, 30 konsultacji eksperckich; Legacy: specjalna uchwała jako systemowe rozwiązanie dla miasta – wypracowanie europejskiego kodeksu etycznych festiwali – system prestiżowej certyfikacji; Budżet: €

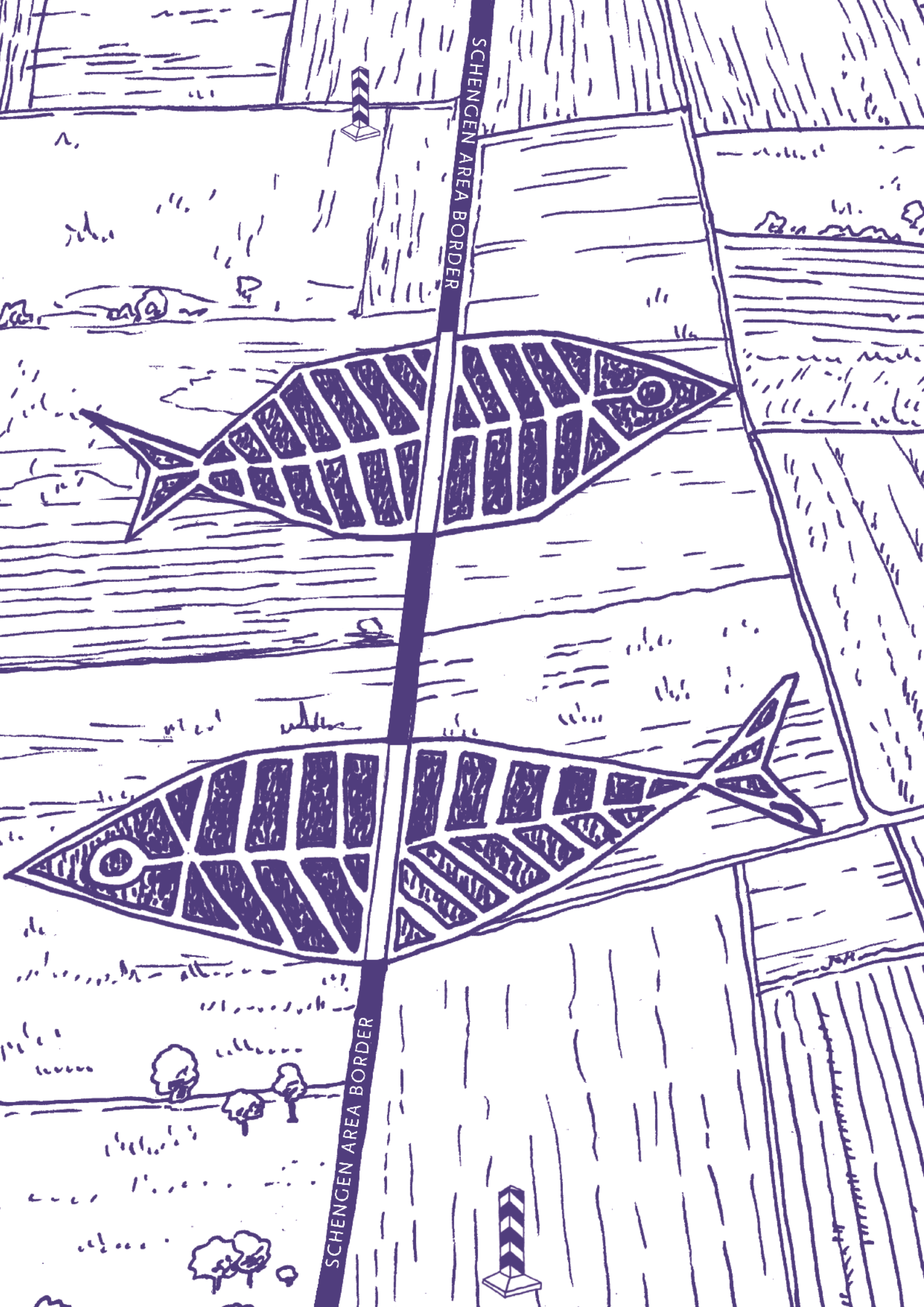
ECOC RE:UNION Diploma

Wyróżnienie dla osób ze środowiska animatorskiego i menedżerskiego Europejskim Dyplomem w zarządzaniu projektami kulturalnymi przyznawanym we współpracy z Marcel Hicter Foundation. Będzie certyfikatem potwierdzającym najwyższe kompetencje zdobyte podczas współtworzenia lubelskiej ESK. We współpracy z Marcel Hicter Foundation planujemy powołać

lubelską szkołę dla kadr kultury, której działalność będzie przygotowywać do realizacji programu ESK 2029.

Organizacja liderowska: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Unia Akademicka – 9 lubelskich uczelni wyższych; Partnerstwa: Marcel Hicter Foundation (BE); Legacy: umiędzynarodowienie kadr kultury Lublina; Budżet: €

SCHENGEN AREA BORDER

SCHENGEN AREA BORDER

GRANICE

ODZAPOMINANIE

- Opowieść miasta
- Lubartowska

RUBIEŻE

- Europa prowincjonalna
- Bieguni. Opera wędrowna
- Strefy przygraniczne
Nowe terytoria muzyki
- RE:UNITED GogolFest
- Шви / Szwy
- Rehab
- Простые слова. Вольные слова /
Proste słowa. Wolne słowa
- Regionalne Stolicy Kultury
- Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 –
Port Gozo 2031

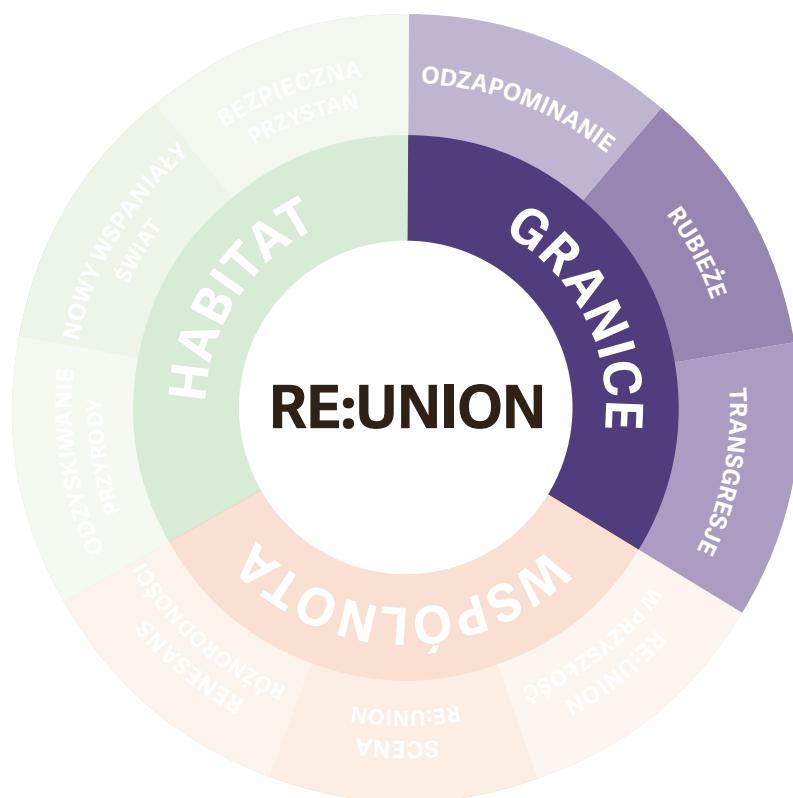
TRANSGRESJE

- Cyrkowa reakcja łańcuchowa
- Teatr przemiany
- Landart na granicy
- Lublin zamorski
- Lublin 2029 – Farfara 2031

W projektach tego obszaru eksplorujemy granice pamięci, badamy obszary przygraniczne i pytamy o granice w sztuce.

Granice czerpią z żywych inspiracji estetycznych pograniczy. Strefa graniczna to strefa nieciągłości między różnymi porządkami, osobnymi suwerennościami, strefa przejścia, próg, miejsce inicjacji, strefa zawieszania hierarchii i reguł. To miejsce politycznych, ale też estetycznych *rites de passage*, na których mogą się pojawiać nowe zjawiska artystyczne.

Lublin, miasto graniczne, położone na skrzyżowaniu dawnych szlaków, przechował w swoim *genius loci* szczególną wrażliwość. Poprzez ambitne projekty kulturalne badamy to, co wspólne dla tożsamości granicznej. Tworzymy kulturową przestrzeń

wymiany i asymilacji, leczenia społecznych i indywidualnych traum, mediacji i przeciwdziałania wykluczeniom. Z takim programem przekraczamy granice miasta, regionu i Europy.

Stworzymy odpowiednią przestrzeń dla działań artystycznych – wieloletnich, procesualnych, wymagających obecności i uważności, bezpośredniego kontaktu między-ludzkiego i nawiązywania głębokich relacji. Granice dadzą impuls prowadzonym tu od lat nowatorskim interdyscyplinarnym poszukiwaniom, które dzięki projektom międzynarodowym uzyskają długotrwałe wsparcie i europejską widoczność.

ODZAPOMINANIE

Żyjemy w mieście o niejednorodnej, wielokulturowej przeszłości. Kultura umożliwia nam rozumienie tego skomplikowanego dziedzictwa, dzięki czemu możemy przekraczać granice pamięci. Eksplorujemy pamięć miasta – zbiorową i indywidualną. Szukamy śladów dziedzictwa unii lubelskiej i tradycji dawnego, wielokulturowego Lublina, ale odważnie wchodzimy także w obszary pamięci złej, niechcianej i zasypanej popiołem.

Lublin, jako miasto pograniczne, jest miejscem, w którym wielowymiarowa historia jest żywa i obecna w codziennym życiu. Współistnienie religii i kultur – polskiej, litewskiej, ruskiej, niemieckiej i żydowskiej – jest wciąż widoczne i odczuwalne w architekturze, tradycjach i w pamięci zbiorowej. Wyzwanie RE:UNION w odniesieniu do lokalnej historii skłoniło nas do rezygnacji z biernego, nostalgicznego wspomnienia przeszłości. *Odzapominanie* to ciągły akt świadomego przypominania i reinterpretowania historii, akt

nieunikający bolesnych rozdziałów, takich jak kres dawnego, wielokulturowego Lublina czy Zagłady Żydów. Jest nie tylko sposobem na uhonorowanie ofiar i zrozumienie korzeni konfliktów, ale także narzędziem do przeciwdziałania w powtarzaniu błędów przeszłości. Daje nam siłę do działania.

Propozycje tej linii programowej oparte zostały na projektach realizowanych w miejscach historycznych, przechowujących ślady współistnienia wielu kultur. Opowiadamy o dziejach miasta, eksplorujemy pamięć zbiorową i indywidualną, wykorzystując nowoczesny język sztuki i energię oddolnych, lokalnych wspólnot. Ich istotnym, realizującym ideę RE:UNION wymiarem jest przeciwdziałanie dyskryminacji i wspieranie różnorodności, czym wpisują się w szeroką strategię UE na rzecz inkluzywnego społeczeństwa.

Budżet linii: 350 000 €

Opowieść miasta

Zaprosimy różnorodne środowiska twórcze do stworzenia opowieści o Lublinie, udostępniając im najatrakcyjniejsze historyczne lokalizacje: podziemną trasę biegnącą pod lubelskim rynkiem oraz kamienice i renesansowe piwnice Starego Miasta. Powstaną tu wystawy z użyciem nowoczesnych technologii ekspozycyjnych, które poprzez fabularyzację i interaktywne doświadczenia gościom ESK zapewnią angażujące i emocjonalne doświadczenie historii: podróż przez epoki życia miasta, a zarazem przez różne warstwy lokalnej tożsamości.

Będzie to również przypomnienie o roli społeczności żydowskiej, stanowiącej przed drugą wojną blisko połowę mieszkańców miasta. To ponad siedemsetletnia historia współtworzenia miasta, które stało się ważnym ośrodkiem mistycyzmu, żydowskiej nauki i ruchu wydawniczego,

nazywane „żydowskim Oxfordem”. Lublin w czasie drugiej wojny światowej znalazł się w samym centrum Zagłady. Chcemy, aby sztuka jako zapis różnych, indywidualnych i zbiorowych praktyk pamiętania przyczyniła się do zrozumienia mechanizmów zła, do refleksji nad współczesnymi wojnami, totalitaryzmami i mową nienawiści.

Ważną częścią projektu będzie rozbudowany program edukacyjny wokół tematyki wystaw i prac artystycznych. Główną częścią projektu będzie rewitalizacja Domu Słów – jednej z inwestycji ESK funkcjonującej w dawnej drukarni, której działalność jest poświęcona nie tylko książce, ale także wolności słowa jako narzędziu obrony demokracji, poprzez wystawy, performanse, warsztaty literackie, projekty realizowane ze społecznością lokalną. Przebudowa Domu Słów przyczyni się do rewitalizacji niewielkiej, urokliwej, starej dzielnicy Żmigród i wydobycia jej potencjału turystycznego.

Organizacja liderka: Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie; Partnerstwa: Partnerzy: Bnai Brith (LU), Kiriaty Foundation International (IL), Izmir Jewish Heritage (TR), Israeli House (GE), Federation of Jewish Communities (CZ), Journées Européennes de la Culture et du Patrimoine Juifs (FR), Makom Sefarad (ES), Service for the Protection of Historical Environment and Cultural Museum-Reservations (AM), Jewish Heritage

Network (NL), Centropa (DE, AU, HU), AEPJ (LU, ES), Pangeanic (ES), Association Européenne pour la Préservation et valorisation de la culture et du patrimoine Juifs (LU), Critical Heritage Studies Centre – University of Stirling (UK), The Ukrainian Centre for Holocaust Studies (UA), Yad Vashem (IL); Legacy: nowe ścieżki turystyczne i ekspozycje multimedialne; Budżet: €€

Lubartowska

Całoroczny cykl wydarzeń wokół ulicy Lubartowskiej, miejsca przenikania się świątów chrześcijańskiego i żydowskiego, przebiegającego pomiędzy dawną, dziś w większości nieistniejącą, dzielnicą żydowską a Śródmieściem. Częściowo zdegradowana ulica wciąż obciążona jest piętnem niebezpiecznej, co doprowadziło do jej marginalizacji mimo położenia w ścisłym centrum miasta. Poprzez działania kulturalne zachęćmy osoby zamieszkujące tę przestrzeń do poznania bogatej historii tej ulicy i włączenia jej w żywą tkankę miasta.

Mój Lublin – nawiązując do dwóch utworów żydowskich artystów mieszkających w przeszłości przy ulicy Lubartowskiej (piosenki *Mój Lublin* Michała Hofmana oraz książki *Mój Lublin* Róży Fiszman-Sznajdman) Fundacja Żydowski Lublin zorganizuje całoroczny cykl spotkań i warsztatów. Do dziś znajdują się tam tak unikatowe miejsca, jak: budynek Jesziwy, dom Sztukmistrza z Lublina, targ żydowski, fabryka węg czy podwórko parasolnika. Wszystkie one kryją w sobie niezmierzone pokłady fascynujących ludzkich historii, na których oparty będzie cały program.

Republika marzeń – wieloletni program rewitalizacji społecznej i rozwoju zawodowego młodych twórców i animatorów kultury. Sercem inkubowania działań społeczno-artystycznych będzie studio Teatru Wschodniego, wyjątkowe miejsce zlokalizowane w wykluczonej kulturowo i ekonomicznie dzielnicy, łączące perspektywę lokalną z międzynarodową, organizujące rezydencje artystyczne dla młodych twórców i animatorów z Polski i zagranicy oraz bogaty program artystyczny dla społeczności lokalnej (koncerty, spektakle, performanse, warsztaty artystyczne, wystawy, instalacje, spotkania z ciekawymi osobami). To praca na rzecz integracji społeczności lokalnej, a zarazem terapia poprzez sztukę i działania animacyjne, prowadzona w środowiskach zmarginalizowanych, skierowana do osób chorych na chorobę alkoholową i znajdujących się w kryzysie bezdomności.

Organizacja liderka: Fundacja Żydowski Lublin / Fundacja Teatr Wschodni, Partnerstwa: Alharallah Theater (DE), Piccola Campania della Magnolia (IT), Immaginario Sociale Onlus (IT), Udruzenje Svetlost (RS), Funnylucious Theatre (SK), Itt es Most Tarsulat (HU), Torraha (EG), Udruga Prizma (HR), Ottovolante (IT), Teatro della Zucca (IT), Start Now (GE); Budżet: €

RUBIEŻE

Rubieże to nie tylko miejsce na mapach opisywane przez dawnych kartografów słowami „Hic sunt dracones” („Dalej są tylko smoki”). To także kondycja umysłu i stan ducha, to przestrzeń mediacji, znajdująca się między „tu” a „tam”, między „nami” a „nimi”.

Lublin od wielu lat pełni dla środowisk twórczych z krajów Europy Wschodniej funkcję ośrodka spotkań, ważnego punktu odbicia na europejskiej mapie mobilności. Dziś, w obliczu naporu rosyjskiego kolonializmu,

takie działania są potrzebne jak nigdy dotąd. To dlatego w Rubieżach stworzyliśmy projekty ramowe, przygotowane na partnerskich zasadach z białoruskimi i ukraińskimi środowiskami twórczymi. Dzięki ESK transfer ze środowisk artystycznych z tych krajów wejdzie na nowy poziom. Jej europejska widoczność pozwoli zaprezentować wiele, wciąż nie dość odkrytych, światów – z założeniem, że Lublin w roku 2029 będzie dla nich tylko pierwszym przystankiem.

Budżet linii: 4 300 000 €

Europa prowincjonalna

Seria wystaw Muzeum Narodowego w Lublinie pokazująca wkład prowincji w kształtowanie awangardy artystycznej XX w. Obok stolic światowej sztuki międzywojennej awangardy ważny był Witebsk, Łódź, Dreźnie, dla powojennych dziejów sztuki artystyczne ruchy w Odessie, Poznaniu, Klużu, Preszowie, Düsseldorfie, Hünfeld, Bernie. Ważny bywał także Lublin. Rozpisana na rozdziały opowieść będzie mocno zakorzeniona w lubelskich doświadczeniach, w lokalnej pamięci i artystycznych mitach. Chcemy zrozumieć współczesne napięcia między centrum a peryferiami, rozpoznać twórczość osób działających globalnie i lokalnie (Robert Smithson, Gustaw Metzger, Enrico Baj, odeski konceptualizm), pokazać związki artystów z małymi ojczyznami, np. Pawła Althamera z warszawskim Bródnem, Leona Tarasewicza z Podlasiem, Mirosława Bałki z Otwockiem czy Roberta Kuśmirowskiego z Lublinem. Zapytamy o mentalne granice, które zostały po „żelaznej kurtynie”, odsłonimy paralelizmy i napięcia pomiędzy marginesami a centrum, pokażemy transfer idei artystycznych, strategię trwania, opór i otwartość, zauroczenia i rozczarowania. Wystawy składające się na *Europę prowincjonalną* będą miały wymiar muzealny, ale zaprezentują też współczesne prace mocno zakorzenione we współczesnej Europie. Obok prezentacji prac muzealnych,

niezwiązanych z wystawą, zaprosimy do współpracy m.in. Thomasa Hirschhorna, Rirkrit Tiravaniję, Żannę Kadyrową, Leona Tarasewicza, Jarosława Kozłowskiego, Mirosława Bałkę, Roberta Kuśmirowskiego Małgorzatę Mirga-Tas, Andreja Dureiko, Jana Grykę, Marinę Napruszkińską, Pawła Althamera. Ważną częścią projektu będzie międzynarodowy open call, poświęcony przekraczaniu granic w sztuce, którego efekty zaprezentujemy w przestrzeni publicznej Lublina i podczas wystaw. *Europa prowincjonalna* daje szansę na sformułowanie manifestu artystycznej prowincji we współczesnym zglobalizowanym świecie.

Organizacje lidery: Muzeum Narodowe w Lublinie, Galeria Biała / Centrum Kultury w Lublinie, Galeria Labirynt; Partnerstwa: de Appel Amsterdam (NL), Moderna Galerija (SI), Kunsthalle (CH), Muzeum Sztuki Nowoczesnej Andy'ego Warhola (SK), Richard Demarco Gallery (UK), Muzeum Sztuki w Łodzi; Osoby kuratorskie: Mirosław Haponiuk, Marcin Lachowski; Osoby twórcze: Thomas Hirschhorn, Rirkrit Tiravanija, Żanna Kadyrowa, Leon Tarasewicz, Jarosław Kozłowski, Mirosław Bałka, Robert Kuśmirowski, Małgorzata Mirga-Tas, Andrej Dureiko, Jan Gryka, Marina Napruszkińska, Paweł Althamer; Wskaźniki: 1 idea, 5 wystaw, 5 galerii; Budżet: €€€

Bieguni. Opera wędrowna

Opera na motywach utworów Olgi Tokarczuk, poświęcona szczególnemu stanowi „bycia w drodze”, opowiedzianemu z kobiecego punktu widzenia. Spektakl o lotniskach, dworcach kolejowych, przejściach granicznych, promach, szosach i autostradach, przydrożnych parkingach i dworcach autobusowych, o osobach z różnych powodów w drodze, a przede wszystkim o zagubionych w labiryncie świata. Osadzony w realiach politycznych wschodniego pogranicza Unii Europejskiej, miejsca, w którym odcisnęły się skutki wojny i konkurencji nacjonalizmów, gdzie nakładają się na siebie niewspółmierne mapy mentalne, bezdroża mitów i kulturowe fantazmaty.

Warstwę choreograficzną spektaklu oddamy uciekinierom politycznym z Białorusi, uchodźcom wojennym z Ukrainy i „ludziom niczym” próbującym przedrzeć się przez wschodnią granicę w poszukiwaniu lepszego świata. Do nich będzie należał konkret cielesności i przestrzeń sceniczna. Będzie to zatem opowieść o utracie domu i jego poszukiwaniu, o gubieniu i odnajdywaniu drogi, o duchowym wysiłku podróży, o podróżniczych doświadczeniach granicznych – o rytach przejścia w drodze.

Będzie to opera podróżna, z którą można wyruszyć w drogę – jej prezentacja będzie możliwa nie tylko w profesjonalnych teatrach, ale też w przestrzeniach nieteatralnych. Spektakl odbędzie się bez wielkiej orkiestry, obfitych chórów, licznych baletów i bogatej scenografii, ale nie rezygnujemy z ambicji przygotowania dzieła operowego angażującego wszystkie zmysły. Przedstawienie zostanie rozpisane na różne języki na podstawie ukraińskich, angielskich i niemieckich przekładów noblistki. Chcemy odtworzyć muzykę wielojęzycznego zgiełku współczesnego świata. Skomponowania muzyki podjął się kompozytor młodego pokolenia, artysta multimedialny i aktywista społeczny Rafał Ryterski.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa planowane: Fundacja Olgi Tokarczuk, Sekstet Wokalny proModern, Anonymous Ensemble (US), Kameralny Chór Gloria (UA), Lubelski Teatr Tańca (PL), Akademia Muzyczna Münster (DE); Legacy: prezentacja spektaklu w kilkunastu miejscach w Europie; Budżet: €€€

Strefy przygraniczne. Nowe terytoria muzyki

Pogranicza iskrzą potencjałem twórczym, prowokują do niekonwencjonalnych wymian, zderzeń i nieoczekiwanych spotkań. Chcemy udowodnić, że muzyka może omijać graniczne szlabany stylów, gatunków, szkół, estetycznych mód i towarzyskich koterii.

Na festiwal złożą się koncerty prezentujące przede wszystkim premierowe utwory muzyczne. Inauguracyjny koncert zainspiruje meandrujący Bug, jedna z nielicznych europejskich rzek, w której bieg nie ingerował człowiek i która rozdziela Zjednoczoną Europę od Białorusi i Ukrainy. Tutaj biegnie też jedna z najtrwalszych granic

kulturowych Europy: po jednej stronie gotycka Europa z Rzymu, po drugiej bizantyńska z Konstantynopola. Unia lubelska była najśmielszą próbą przekroczenia granicznych różnic.

Chcemy pokazać wzajemne – unijne, pograniczne – inspiracje we współczesnej muzyce polskiej, litewskiej, łotewskiej, ukraińskiej, estońskiej. Przywołamy klasyków współczesności, jak Krzysztof Penderecki, Arvo Pärt czy Valentin Silvestrov, jak i najświeższe „przygraniczne” poszukiwania. Inne tematy koncertów będą dotyczyć pograniczy w bardziej metaforycznym sensie: przekraczania granic komfortu (nowe estetyki muzyczne i dźwiękowe), przekraczania granic poznania (działania dźwiękowe wokół idei muzyczno-filozoficznych Johna Cage’a),

przekraczanie granic tworzenia (sztuczna inteligencja jako narzędzie twórcze i muzyka jako wehikuł intermedialny), przekraczanie barier językowych i kulturowych (twórczość transkulturowa), przekraczanie stereotypów (nowoczesność zakorzeniona w dawności), muzyka buntu i marzenia.

Chcemy też przekroczyć granice osobności i narcyzmów rozmaitych inicjatyw festiwalowych, organizując spotkanie festiwalu: Manifeste (IRCAM – Paryż), Maetrz Music (Berlin), SPOR Festival (Aarhus), HCMF

Huddesfield, Warszawska Jesień, Festiwal Aż Tak, Ensemble, Musica Polonica i Electronica NOVA.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Współpraca m.in. z festiwalami Gaudeamus Music Week (NL), Festiwal Ultima (NO), Kontrasty (UA), Gaida (LT), SPOR (DK), Manifeste (FR), Meridian (RO); Osoba kuratorska: Jerzy Kornowicz; Legacy: nowy festiwal w krajobrazie kulturalnym Europy; Budżet: €€€

RE:UNITED Gogol Fest

Lublin stanie się domem dla Gogol Fest, największego ukraińskiego festiwalu sztuki współczesnej. Od 2022 r. działa on głównie w przestrzeni międzynarodowej, w Europie i Stanach Zjednoczonych, przekazując informacje o wydarzeniach w Ukrainie i wypowiadając w języku artystycznym ukraińskie doświadczenie. To impreza o wielkiej skali, tworzona od 2007 r. w Kijowie i największych miastach Ukrainy.

Dla lubelskiej ESK stworzy specjalną edycję, RE:UNITED Gogol Fest, która powstanie w czteroletnim cyklu przygotowawczym we współpracy z lokalnymi operatorami, artystami ukraińskimi i europejskimi. Realizacja rozpocznie się od otwartego programu rezydencyjnego, realizowanego w różnych lokalizacjach w Lublinie i w regionie, przy współpracy kolektywów performatywnych. Festiwal zaproponuje ambitny, europejski program performatywny, muzyczny (muzyka alternatywna, klasyczna, opera) i wizualny

(instalacje, murale). RE:UNITED Gogol Fest zwieńczy wielkoformatowe widowisko w przestrzeni site-specific, z udziałem znanych międzynarodowej publiczności zespołów Dakha Brakha i Dakh Daughters.

Organizacja liderka: Festival of contemporary art Gogolfest; Partnerstwa: European Festival Association, European Theater Convention (DE), British Council (UA), French Institute (UA), Ukrainian-Danish Youth House and Det Danske Kulturinstitut, Goethe-Institute (UA), Austria's Agency for Education and Internationalisation (AT), Center of Contemporary art „DAKH” (UA), Art Space in Exile „Hotel Continental” (DE), Music Export (UA), Britain Hooligan Art Community (GB), Thalia Theater in Hamburg (DE), Dailes Teatris (LV), Mestská Divadla Pražská (CZ), Independent performance formation Dyki Dushi (CH), All-Ukrainian veteran communities „Iron Will” (UA); Budżet: €€€

Шви / Szwy

Interdyscyplinarny program, który w ciągu miesiąca zgromadzi różne obszary współczesnej kultury ukraińskiej: sztuki wizualne, literaturę, muzykę, kino, sztukę użytkową i rzemiosło oraz panele dyskusyjne. Będzie kontynuacją doświadczeń Lwowa

prezentujących kulturę ukraińską w Europejskich Stolicach Kultury: Wrocław 2016, Kowno 2022, Bad Ischl 2024, Tartu 2024 – i Lublin 2029.

Kuratorzy projektu piszą: „W 2029 roku my, Ukraińcy, będziemy społeczeństwem post-traumatycznym – niezależnie od tego, czy

do tego czasu wojna się zakończy, czy będzie trwać. Będziemy musieli długo goić liczne rany wojny, zarówno widoczne, jak i niewidoczne, które przenikają serca i umysły, a także powstają między ludźmi. Wojna jest wspólna, ale jednocześnie każdy przeżywa ją inaczej, niosąc swój ból i swoje wspomnienia o utraconych bliskich, utraconym domu, utraconych marzeniach. Szwy opowiadają o tym, jak trwamy, pozostajemy, możemy dalej być razem mimo wszystkiego, co teraz przeżywamy z powodu wojny i co jeszcze przed nami. Kultura jest tym, co pomaga nam goić, leczyć, odnawiać nasz zniszczony świat, tworzyć nowy – na miejscu zrujnowanego. Pomaga nam mówić i słuchać się nawzajem – wewnątrz ukraińskiego społeczeństwa. A także prowadzić dialog z innymi. Dla nas ważne jest, aby opowiedzieć o bolesnym doświadczeniu,

o nowej perspektywie światopoglądowej, o tym, jak życie może powstawać wśród zniszczeń i na przekór śmierci”.

Organizacja liderka: Instytut Strategii Kultury we Lwowie; Partnerstwa: Ukraiński Dom (DK), Ukraiński Instytut (FR), Ukraiński Instytut (DE), Ukraiński Instytut (SE); Osoby twórcze i osoby kuratorskie: sztuka współczesna – Serhij Petluk, Włodko Kaufman; literatura – Hryhorij Semenczuk, Halina Kruk; muzyka: Ostap Manulak, Mychajło Szwed; teatr – Maksym Holenko, Olena Apczel; kino – Iryna Cilyk, Iwan Kozłenko; dyskusje – Oksana Forostyna, Wachtang Kebuladze; sztuka użytkowa / rzemiosło artystyczne – Roman Zilińko, media – Iwanna Skyba-Jakubowa, Taras Prokopyszyn; Budżet: €€€

Rehab

Polsko-ukraińsko-libański projekt łączący pomoc psychologiczną z teatroterapią, skierowany do ukraińskich rodzin (szczególnie do rodzin osób dotkniętych wojną). To cykl warsztatów teatralnych, opartych na libańskim modelu szesnastu kroków radzenia sobie z traumą wojenną i uchodźczą. Szczególną rolę medium pełnią w nim lalki teatralne, pomagające w bezpiecznej konfrontacji z trudnymi doświadczeniami, w odbudowaniu tożsamości i dalszym rozwoju osobistym. Poprzez adaptację modelu pracy z syryjskimi uchodźczyniami i uchodźcami

do ukraińskiego kontekstu *Rehab* stworzy trwałe wsparcie dla ofiar wojny, promując jednocześnie rolę teatru jako siły napędowej pozytywnych zmian społecznych.

Organizacja liderka: Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie; Partnerstwa: Lwowski Teatr Lalkowy (UA), Khayal Association for Arts and Education (LB), Narodowe Towarzystwo Psychologiczne Ukrainy (UA), Polskie Towarzystwo Psychologii Dziecięcej; Legacy: stworzenie modelu wykonywania lalek teatralnych w procesie rehabilitacyjnym dla osób z protezami rąk lub osób po paraliżu ciała; Budżet: €

Простыя словы. Вольныя словы / Proste słowa. Wolne słowa

Białoruska kultura jest dziś na granicy unicestwienia. W 2020 r. po pokojowych, krwawo stłumionych protestach reżim wyrzucił z ojczyzny bez prawa powrotu wielu reprezentantów środowisk twórczych, innych uwięził, a tych, którzy chcieli zachować niezależność – pozbawił możliwości pracy.

W 2020 r. Lublin udzielił uciekinierom nie tylko fizycznego schronienia. Uruchomiono programy rezydencyjne, stypendia, stworzyliśmy festiwal niezależnej kultury białoruskiej i nieformalne sieci międzynarodowego wsparcia. Staliśmy się emigracyjną siedzibą dla wyrzuconych z pracy osób z białoruskiego Teatru Narodowego (obecnie jako Kupałowcy) aż do czasu, gdy Teatr ten wróci na właściwe miejsce.

Zaproszenie społeczności białoruskiej do stworzenia autorskiego programu kuratorskiego w myśl idei RE:UNION jest naturalną kontynuacją tych działań. Ogłoszony został otwarty nabór projektów skierowany do białoruskich środowisk twórczych oraz podjęto rozmowy z największą środowiskową organizacją, niezależną Radą Kultury Białorusi. W ten sposób stworzone zostały ramy dla programu *Proste słowa. Wolne słowa*, bogatego, interdyscyplinarnego cyklu prezentacji, zaplanowanego na 2029 r.

Instytucja ESK wesprze jego organizację i produkcję, zajmie się także europejską promocją dzieł powstałych w ramach programu. Chcemy, aby w przestrzeni międzynarodowej wybrzmiał unikalny idiom współczesnej sztuki białoruskiej, ukształtowanej na wielokulturowym podglebiu, gdzie mieszą się wpływy rodzime, polskie, ukraińskie, żydowskie i wiele innych. Ale chcemy także przypomnieć o wciąż toczącej się na Białorusi walce o europejskie wartości, demokrację i prawa człowieka, i o przynależności tego kraju do wspólnej Europy.

Organizacja liderka: Stowarzyszenie Artystów Bliski Wschód, Fundacja Doswiad, Białoruska Rada Kultury; Partnerstwa: Fundacja Inexkult, Tanzmesse (DE), New Baltic Dance (LT), European Association of Independent Performing Arts (AT), International network for contemporary performing arts, Pearle* – Live Performance Europe (BE), Muzeum Wolnej Białorusi, Danish Cultural Institute (DK), Natverkstan Kultur (SE), Europa Nostra (DE), ART TRANSPARENT, Białoruskie Centrum Młodzieży w Warszawie, Fundacja TUTAKA, Kupałowcy, białoruskie organizacje kulturalne; Osoby twórcze: Andrey Khadanovich, Swietłana Aleksijewicz, Aleksiej Bratachkin, Polina Dobrowolskaya, Valiantsina Hartsuyeva, Zoja Biełachwościk, Valancina Harcujeva, Alaksandr Zielanko, Alaksandar Kazięła, Alaksandr Harcujeŭ; Legacy: przetrwanie niezależnej kultury białoruskiej; Budżet: €€

Regionalne Stolice Kultury

Została powołana Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego, aby podzielić się Stolicą Kultury z regionem – i w oparciu o program RE:UNION wspólnie stworzyć specjalne wydarzenia w miastach i miasteczkach Lubelszczyzny, w ramach weekendów lub tygodni z RE:UNION. Każde z miast Unii przy okazji współpracy z lubelską ESK stworzy nie tylko propozycję regionalnych obchodów, ale także autonomiczną koncepcję rozwoju kultury w swoich miastach.

Program Regionalnych Stolic będzie efektem współpracy samorządu z lokalnymi środowiskami kultury i z lokalną społecznością przy udziale zewnętrznych osób eksperckich. W jego stworzeniu pomocny będzie

formularz aplikacyjny – uproszczona wersja formularza komisji selekcyjnej ESK. Długotrwałe cele programu to wsparcie w rozwijaniu kultury w miastach regionu i pomoc we wdrażaniu i rozwijaniu na poziomie samorządowym Lublina i regionu standardów ochrony praw mniejszości, w kontekście wizerunku miast regionu jako byłych „stref wolnych od LGBT”.

Organizacja liderka: Stowarzyszenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego; Wskaźniki: 26 miast, powiatów i gmin regionu lubelskiego; Partnerstwa: Instytucja ESK, Wrocławski Instytut Kultury, Kowno ESK 2022; Legacy: powstanie około 20 strategii rozwoju kultury na prototypie formularza konkursu ESK; Budżet: €€

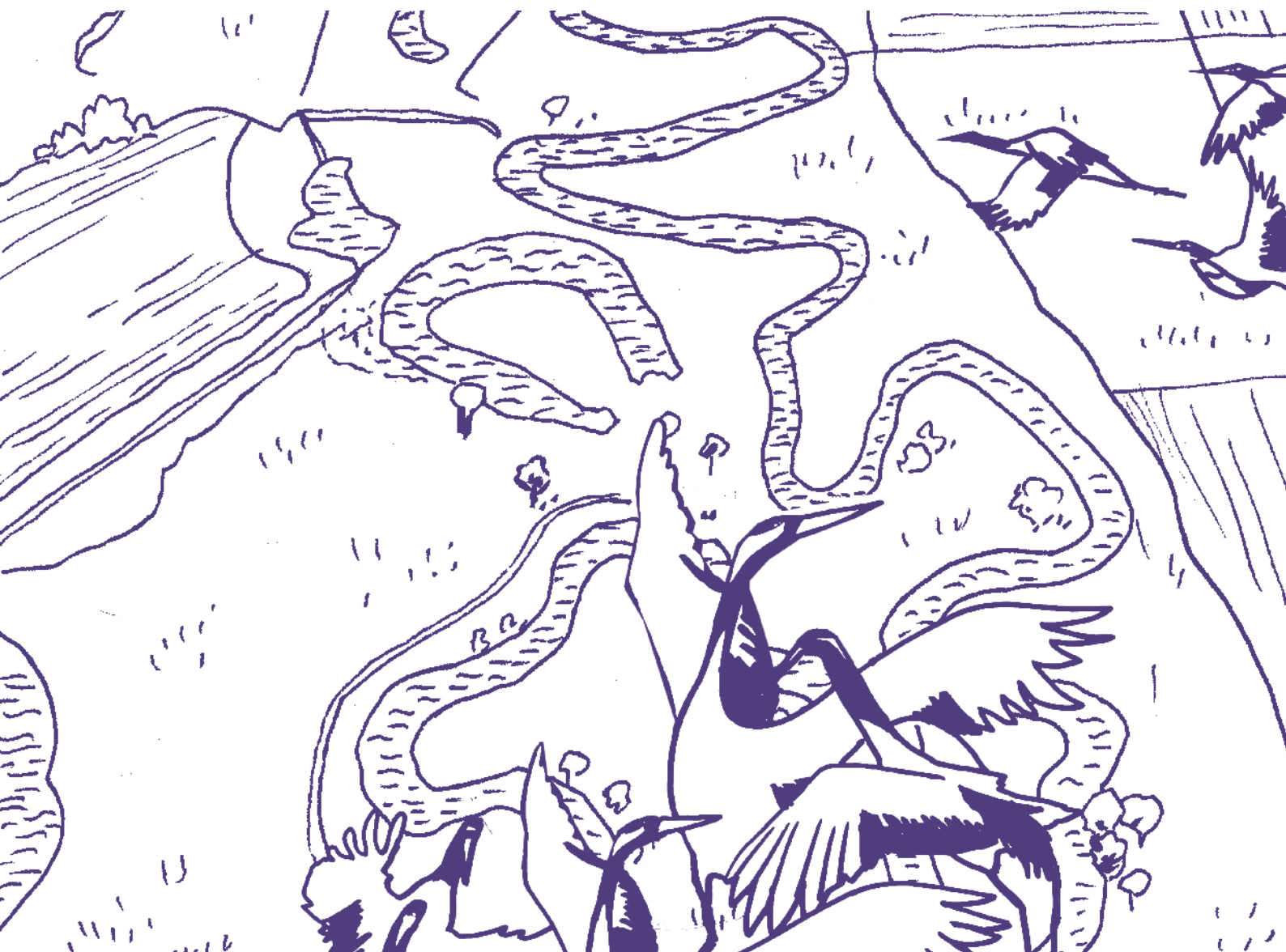
Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 – Port Gozo 2031

Społeczności twórcze i aktywistyczne na południowych i wschodnich rubieżach UE wypracowują nowe metody rozładowywania rosnących napięć społecznych związanych z migracją. Pod szyldem RE:UNION chcą po raz pierwszy na tak dużą skalę połączyć siły, wymienić się wiedzą, opowiedzieć swoje doświadczenia w języku sztuki. Porty to także program edukacyjny, połączony z rezydencjami i wymianą młodzieży ze szkół artystycznych, realizowany w Lublinie i na terenach, gdzie docierają osoby uchodźcze, a napięcie jest szczególnie odczuwalne, takich jak Lampedusa, Malta, Lemesos czy polska Puszcza Białowieska.

Program realizowany we współpracy z Rethinking Lampedusa, Insulaphilia i Fundacją Edukacyjną Jacka Kuronia

poprzedzimy starannym przygotowaniem, tak aby uwzględnić lokalne konteksty, oraz warsztatami w Lublinie z udziałem osób eksperckich od tematyki migracyjnej. Powstałe dzieła sztuki, performanse w przestrzeni publicznej, wystawa i seria publikacji zawierających obszerny materiał badawczy staną się katalizatorem otwartej dyskusji ze społecznościami lokalnymi na temat zaangażowania społecznego i praw człowieka.

Organizacja lideriska: Centrum Kultury w Lublinie / Rethinking Lampedusa i Insulaphilia; Partnerstwa: Accademia di Belle Arti Legalmente Riconosciuta „Rosario Gagliardi” (IT); Uniwersytet Maltański (MT), Insulaphilia (MT), Limassol ECoC 2030 Candidate (CY), Fundacja Edukacji Jacka Kuronia; Teremiski; Budżet: €

TRANSGRESJE

Transgresje to ciągły niedosyt, otwarcie na ryzyko i eksperyment, opuszczanie miejsc wygodnych i oswojonych w poszukiwaniu nowych scenariuszy, nieskrępowana wyobraźnia i kontrfaktyczność. Transgresje najlepiej określają, w jaki sposób uprawiamy sztukę.

Graniczne położenie Lublina wynika nie tylko z uwarunkowań geopolitycznych, z wielowiekowej opowieści o wschodniej przynależności i usytuowaniu na skrzyżowaniu szlaków. Częścią naszego kulturowego kodu jest także stałe dążenie do jeszcze innego sposobu przekraczania granic – w sztuce. Dla środowiska artystycznego pracującego w Lublinie transgresja jest sposobem bycia, reagowania na aktualne problemy, prototypowania przyszłościowych rozwiązań w drodze do lepszego świata. Transgresja sytuuje się w opozycji do obecnych wymagań zglobalizowanego rynku pracy, jego nastawienia na natychmiastowy, maksymalny efekt, kondensacji czasu, totalnej mediatyzacji świata i zagrożeń wynikających z technologicznego odcieśnienia.

Nasz program opowiadamy, zaczynając od przyszłości. Tworząc obszar Wspólnota, planujemy Kongres RE:UNION, na którym będziemy pytać o kształt projektu UE i integrację europejską po 2029 r. Myśląc o odbudowywaniu relacji, nie możemy jednak zamykać oczu na narastające kryzysy i dezintegracje dotykające międzyludzką solidarność, na poziomie wspólnot lokalnych, narodowych i ponadnarodowych. Samo graniczne położenie Lublina i rola, jaką miasto pełniło w historii, i jaką ma dziś, w zestawieniu z wyzwaniem, przed którymi stoimy, ubiegając się o tytuł ESK – skłania nas do krytycznego myślenia na temat pojęć centrów i peryferii oraz samego konceptu ESK. Dlatego opowieść o Granicach i cały program Lublina jako ESK 2029 zamykamy propozycjami dotyczącymi zagadnienia dekolonizacji i odnoszącymi się do kategorii utopii.

Budżet linii: 1 500 000 €

Cyrkowa reakcja łańcuchowa

Obchody 2029 r. pozostawią po sobie Europejskie Centrum Cyrku Współczesnego. Powstanie pierwszej w Polsce tego typu instytucji jest jednym z najważniejszych elementów dziedzictwa ESK. To konsekwencja dwóch dekad działań, które uczyniło z Lublina nieformalną stolicę polskiego „cyrkowego odrodzenia”. Jednak tylko ESK może być katalizatorem do wyzwolenia całej energii tego środowiska o ogromnym potencjale.

Lublin jest miastem największych festiwali cyrkowych i siedzibą największej polskiej organizacji cyrkowej, Fundacji Sztukmiśtrze. Znajdujemy się w unikalnej na skalę Europy sytuacji wynikającej z naszego położenia geograficznego. Mamy wieloletnie kontakty zarówno z europejskim rynkiem cyrku współczesnego w najbardziej

progresywnym ujęciu, jak i z wciąż silną w Europie Wschodniej tradycją szkoleniową cyrku tradycyjnego. Lublin jest miejscem, gdzie możliwa staje się ich fuzja.

Dzięki ESK zainicjujemy proces cyrkowej reakcji łańcuchowej. Stworzymy stałe struktury, czerpiąc m.in z doświadczeń szwedzkich, aby doprowadzić do przełomowego wyzwolenia energii polskich, nadbałtyckich i wschodnioeuropejskich środowisk cyrku współczesnego. Efektem realizacji programu, znacznie wykraczającym poza wydarzenia w roku obchodów i gwarantującym trwałą zmianę, będą innowacyjne projekty Centrum: wschodnioeuropejski showcase (we współpracy z europejskimi sieciami), rezydencje i fundusze wspierające i promujące ambitne produkcje cyrkowe; szkoła cyrkowa z masterklasami na najwyższym światowym poziomie, programami adresowanymi do

profesjonalnych i amatorskich środowisk, w szczególności zagrożonych wykluczeniem i osób z różnorodnymi potrzebami; program wsparcia artystek cyrkowych *Cyrkowe superbohaterki*.

Organizacja liderowska: Fundacja Sztukmi-
strze; Partnerstwa: Circostrada, Między-
narodowa Federacja Szkół Cyrkowych
FEDEC, Europejska Sieć Cyrków Młodzie-
żowych EYCO, Europejskie Stowarzysze-
nie Żonglerów EJA, Circuks Cirkor (SE),
Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży

(DE/PL), Zirkus Zartinka (DE), Gandini
Juggling (UK), Victor Kee Foundation
(UA/SG), Kijowska Akademia Cyrku i Va-
riete (UA), Bundesverband Zeitgenös-
sischer Zirkus – BUZZ (DE), Zirkus ON
(DE), Cirqueon (CZ), Cirkul'art (SK), Rigas
Cirks (LV), InSpiral Circus Center (HU),
CIRKULIACIJA (LT), Cirko (FIN), Circus
Info Center (FI), Race Horse Company (FI),
FLIC (IT), Young Stage (CH), Circus Cen-
trum (BE), Cirkurama (CR), Katapult (DE),
Subtopia (SE); Legacy: pierwsze w Polsce
Centrum Nowego Cyrku; Budżet: €€€

Teatr przemiany

Lublin jest od dekad jednym z najważniejszych ośrodków teatru offowego (alternatywnego) w Europie. W 2029 r. zaprosimy środowiska twórcze i zespoły identyfikujące się z tą specyficzną tradycją performatywną, która za sprawą Jerzego Grotowskiego przyczyniła się na całym świecie do rewolucji teatralnej i kulturowej. Jej sednem jest wykorzystanie praktyk artystycznych nie tylko do tworzenia dzieł sztuki, ale przede wszystkim – jako narzędzia do pracy nad sobą i nad społecznością w celu dokonania trwałej przemiany jednostek i zbiorowości. Chcemy doprowadzić do spotkania szerszej publiczności z dzisiejszymi formami *Teatru Przemiany*. Zapytamy, czy zachował on potencjał zmiany rzeczywistości? Czy potrafi odpowiedzieć na współcześnie odczuwane potrzeby i pragnienia? Do współpracy zaprosimy kadrę pedagogiczną, by badać możliwości i wyzwania związane z obecnością pracy laboratoryjnej i treningu fizycznego w obecnych programach nauczania. Spróbujemy także odpowiedzieć na wyzwania związane z dokumentacją wideo i jej cyfrową dostępnością – tak aktualne w przypadku formacji artystycznej, której protagoniści w ostatnich latach coraz częściej kwestionują jej skuteczność.

Teatr Przemiany będą współtworzyć środowiska twórcze z Polski, Europy i z innych kontynentów. W 2027 r. wystartują dwa trzyletnie programy: badawczy i wydawniczy,

współtworzony we współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim, oraz warsztaty, skierowany do młodzieży. W 2029 r. – w 70. rocznicę rozpoczęcia przez Grotowskiego własnej pracy teatralnej i 60. premiery spektaklu *Apocalypsis cum figuris* – jako jedno z wydarzeń towarzyszących *Kongresowi RE:UNION* zorganizujemy tygodniowe międzynarodowe sympozjum wokół idei Teatru Przemiany, z prezentacjami spektakli i efektów badań. Projekt zakończy publikacja cyfrowego archiwum *Teatru Przemiany*.

Szczególna rola przypadnie tutaj dwóm spadkobiercom Jerzego Grotowskiego: Mario Biaginiemu i Thomasowi Richardsowi, twórcy koncepcji trzeciego teatru i antropologii teatru – Eugenio Barbie i profesorowi performatyki Richardowi Schechnerowi. Gospodarzem projektu będzie Tomasz Rodowicz, niegdyś współpracownik Jerzego Grotowskiego, a dziś wiodąca postać Teatru Chorea. Lublin jest oczywistym miejscem realizacji takiego projektu, jako jeden z najważniejszych ośrodków kontrkultury teatralnej, skąd wywodzą się m.in. autorska Scena Plastyczna KUL Leszka Mądzika prowadząca w oryginalny sposób poszukiwania na pograniczu teatru i metafizyki czy Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzieniec”.

Organizacja liderowska: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Instytut im. Jerzego Grotowskiego, Casa Laboratorio di Cenci (IT),

Theaterlabor Bielefeld (DE), Ateatro (IT), Regula Contra Regulam Teatro (IT), Laboratorio Permanente (IT), Compagnia della Fortezza (IT), Carte Blanche, Teatr Ósmego Dnia (PL), Lwowski Ośrodek Teatralny „Słowo i Głos” (UA), Teatr Wierszalin (PL), Teatr Węgałty (PL), Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice” (PL), Teatr Pieśń Kozła (PL),

Stowarzyszenie Teatralne Chorea (PL); Osoby twórcze: Thomas Richards, Mario Biagini; Osoby kuratorskie: Tomasz Rodowicz, Dariusz Kosiński (Uniwersytet Jagielloński); Legacy: cyfrowe archiwum technik Teatru Przemiany, Katalog Dobrych Praktyk Pracy w teatrze fizycznym; Budżet: €€€

Landart na granicy

Granica Unii Europejskiej to nie tylko szlabany, mury i bramki z kontrolą paszportową. Na Lubelszczyźnie granica to w większości kilkumetrowy, ciągnący się kilometrami pas ziemi niczyjej – z obu stron patrolowany przez straż graniczną. Właśnie w tym miejscu na polach ukraińskich i polskich rolników, przecinając nakreślone przez polityków granice, powstanie kilometrowy obraz sztuki ziemi widoczny na zdjęciach satelitarnych. Jego środek i oś stanowić będzie granica Unii, pas „ziemi niczyjej”. Ten realizowany w latach 2028–2030 żywy, stworzony

z nasadzeń różnych roślin, wciąż zmieniający się wraz z porami roku, obraz stanie się symbolem RE:UNION. Stworzy go lubelski artysta Jarosław Koziara, twórca pracy *Swobodny Przepływ* (2011) przedstawiającej dwie olbrzymie ryby przepływające przez granicę Schengen, symbol swobodnego przepływu idei i kultur ponad narodowymi granicami.

Organizacja lidarska: Fundacja Latająca Ryba (PL); Partnerstwa: Instytut Polski w Kijowie (UA); Legacy: obraz o długości jednego kilometra, który przez trzy lata będzie się zmieniał wraz z porami roku; Budżet: €

Lublin zamorski

Uważamy, że Europejskie Stolice Kultury powinna cechować autorefleksja. Stąd potrzeba krytycznego i konstruktywnego namysłu nad kolonialnym wpływem Europy na świat, aktywne włączenie optyki postzależnościowej i odejście od eurocentrycznych narracji. Współpraca transatlantycka, którą rozpoczęliśmy, tworząc program ESK zgodnie z ideą RE:UNION, jest próbą zmniejszenia dystansu między regionami Europy i Globalnego Południa, które dzielą i łączą (różne) doświadczenia kolonialne. Zawiązано nieformalną sieć osób, pracujących na rzecz dekolonizacji kultury.

W Lublinie zamorskim za pomocą literatury i nowych mediów otworzymy pole do dyskusji o procesach odbudowy naszych tożsamości lokalnych i odrzuceniu perspektyw imperialnych. Zaproponujemy program rezydencyjny dla

tworzących nowe media w Polsce, Ukrainie i na Karaibach oraz ich społeczności, zwieńczony dużą przekrojową wystawą. Wraz z lubelskimi galeriami współpracującymi z konsorcjum ukraińskich organizacji z obszaru sztuki współczesnej oraz kolektywami artystycznymi z krajów Globalnego Południa stworzymy stale uaktualniany, cykliczny przegląd bieżących prac cyfrowych. Wystawy te będą się pojawiały w wielu miejscach świata: w Lublinie, w siedzibach partnerów projektu i w regionach, z których pochodzą twórcy i których będą dotyczyły pokazywane prace.

Pracując z osobami specjalizującymi się w tłumaczeniach, opracujemy także antologię niepublikowanych dotąd po polsku esejów zbierających głosy Globalnego Południa na temat Europy i europejskości, zestaw opowieści stawiających kontynent europejski w świetle Innego. W roku swojej premiery publikacja będzie wsparta

rozmowami i panelami zorganizowanymi wspólnie z festiwalami literackimi w Polsce, także w mniejszych ośrodkach, by przeciwdziałać syndromowi metropolitarnemu i wykluczeniu z debaty publicznej szeroko rozumianych obrzeży.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Fresh Milk (BB), Pree (JM), Hairouna

Film Festival (VC), Bocas Lit Festival (TT), 1000 Mokos (TT), Haus der Kulturen der Welt (DE), Peepal Tree Press (UK), Art Pinchuk (UA), Centrum Sztuki Jam Factory (UA), Dnirońskie Centrum Kultury Współczesnej (UA), Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury, Fundacja Heuresis, Galeria Labirynt, Muzeum Czechowicza, Wydawnictwo ArtRage, Fundacja KulturAkcja, Podcast Raport z Literatury (PL); Budżet: €

Lublin 2029 – Farfara 2031

Co czyni nas Europejską Stolicą Kultury na miarę drugiej dekady XXI wieku?

Lublin nawiązał kontakt z grupą kuratorską, która stworzyła eksperymentalną platformę Farfara 2031, aby pracować nad kandydaturą do ESK nieistniejącej wyspy na Morzu Śródziemnym. Farfara pojawia się jedynie na kilku historycznych mapach, pozostaje dzięki temu przestrzenią wyobrażoną, idealnym obszarem eksperymentu wokół różnych wariantów pojęć utopii i rzeczywistości, nabierających nowych sensów we współczesnym świecie przesyconym cyfrowymi symulacjami.

Farfara zadaje pytania o nowe, możliwe ujęcia każdego z trzech elementów tworzących ramy konkursu ESK, o to, czym jest, i czym może się stać już za kilka lat „Europa”, „stolica” oraz „kultura”. Dlatego zaproponowaliśmy zespołowi Farfara 2031, aby stał się naszym oficerem ds. utopii. Począwszy od Kongresu RE:UNION, osoby z Farfary będą uczestniczyć w obchodach i celebracjach roku 2029, tworząc krytyczny komentarz do lubelskiego programu ESK – widzianego z perspektywy nieistniejącej wyspy.

Organizacja liderka: Instytucja ESK; Partnerstwa: Farfara 2031; Legacy: stanowisko oficera utopii przy ESK; Budżet: €

PROJEKTY OPEN CALL

Prezentujemy projekty z otwartego naboru, które stały się inspiracją do stworzenia trzech pól i dziewięciu linii programowych RE:UNION. Po wygranej mogą zostać włączone w szeroki program ESK Lublin 2029

- 3/4 sceny: Siła i noc improwizacji
- A Recipe for Leonard Cohen
- A walk with Chagall in Lublin
- Action! Europe
- Akademia Warsztatów
- Akwarelowy Lublin
- Alfabet / Wzgórze Dzieci / Frajda
- Alternatywna Szkoła Muzyki
- Ambasada Kultury Pokoju
- Animators, unite! Animatorzy kultury ratują świat
- Archimiasto
- Archiwum Kultury Gier Wideo
- Archiwum sztuki efemerycznej
- Arena Sztuki
- Arsis Nova Lublin
- Art Perspective
- Artystyczne regaty tradycyjne
- Bazgroty
- Białoruski Festiwal Filmowy
- Białoruski Festiwal Teatralny
- Białoruś w fantastycznych opowieściach
- Biblioteka blisko Lublina
- Bilderbok | Picturebook
- Biopolis Art Festival
- Bodies of sound
- Borscht
- Bright Minds Homework Hub
- Brześć 2029
- Budki telefoniczne
- Bug
- Campus literacki
- Carnaval on the road
- Centrum Kreatywności w Lublinie
- Culinary Union
- Culture. Safe space
- Cyrk wzmacnia
- Cyrkowa REakcja Łańcuchowa
- Czerpanie ze źródeł
- Cztery pory roku. Dworzec Lublin
- Czytam! Party
- Dekalog Teatralny
- do(MY) kultury
- Dobry początek
- Dom Słów – historia słowa drukowanego
- Domy kultury: kierunek dostępność
- Dreaming the future
- Dwarfs&Giants
- Dzieci bogów
- Dźwiękowa mapa miasta. Podróże w czasie i przestrzeni
- Eastern-European Institute for Cultural Studies, Art and Documentation
- Eko-festiwal Wisły
- Ekoton. Miejsca styku, momenty przenikania, strefy tarcia
- E-kronika zabaw podwórkowych
- Esperanto dla integracji
- Europejska Noc Bibliotek
- Europejska Platforma Młodej Sztuki
- Europejski atlas krajobrazu przyjaznego ludziom
- Europejski Szlak Kulturalny 2029
- Europejskie Korzenie Dzielnic Lublina
- FaK! Facylitacja kultury
- FEED
- Feel the ground
- Festiwal Alfabet
- Festiwal Eksperymenty
- Festiwal EURO IMPRO
- Festiwal Fotografii Humanistycznej – Uwaga Człowiek!!
- Festiwal Fotografii i Filmu
- Festiwal Jazzowy
- Festiwal Legend Lubelskich
- Festiwal lubelskich Koziółków
- Festiwal Sztuki Kobiet Demakijaż
- Festiwal Teatru Obiektu Object / Subject
- Folkowy Festiwal showcase'owy – Polska w Europie
- Forum Mecenatek
- Forum Młodego Dramatu
- Foto Reunion
- Galeria na świeżym powietrzu
- Gdzieś na ścianie wschodniej...
- Harmonia dwóch światów
- Hello World
- Highline at night
- Hymn ponad granicami
- Iluminacje Miasta
- Incydent polski
- Inter workshop
- Ja, ty, my – przestrzeń wokół nas
- Jak Sztukmistrz Ozłocił Lublin
- Jesienny Festiwal Ilustracji
- Kiermasze i warsztaty sztuki
- Koncert muzyki żydowskiej – Lubliner Festival
- Konstelacje
- Kreaton Kod Kultury
- Kreaton
- Kręgi Teatru Bramy. Opowieść Miasta
- Krótka Strefa Kreatywna
- Kultura w przestrzeni
- Kultura zdrowego stylu życia
- Kupałowcy w Lublinie
- Laboratorium informacji
- Laboratorium Wycinanki
- Latająca Szkoła Filozofuj!
- Let's Start The Revolution
- Light Tourism Project
- Limits of religion
- Literary Eastern Express
- Litery ciała
- Lokalna Kosmologia
- Lubelscy Liderzy i Liderki

- Lubelska Akademia Klaunady
- Lubelska unia czytelników
- Lubelski Festiwal Designu
- Lubelski Integracyjny Festiwal Gier Planszowych
- Lubelski Szlak Filmowy
- Lubelskie Centrum Międzykulturowe
- Lubelskie Centrum Sztuki Włączającej
- Lublin – mapa wspomnień
- Lublin – Miasto Magiczne, Miasto Mistyczne, Miasto Blasku
- Lublin i Przyjaciele
- Lublin literaturą stoi!
- Lublin z literaturą
- Lublin. Lipiec '80. W stronę lepszego jutra
- Lublin. Symfonia miasta
- Ludzie
- Łącząc kulturę
- Masterklasy
- Medialab
- Medialab Lublin
- Miasto Etycznych Festiwali
- Miejski Festiwal Architektury
- Miejskie Zakłady Komunikacyjne
- Międzykulturowy Festiwal Mój kraj
- Międzynarodowa wymiana taneczna
- Międzynarodowy Festiwal Amatorskich Grup Teatralnych
- Międzynarodowy Festiwal Mój kraj
- Międzynarodowy Festiwal Sztuki Kultura bez granic
- Miękką siła
- Misja Lublin 2099
- Młodzieżowy Przegląd Filmowy
- Mobilna platforma dla kultury
- Mosty
- Mój Lublin
- Mura(LOVE) opowieści o Lublinie
- Muzyczna Podróż Przez Pokolenia
- (Nie)Materialne Ślady Tożsamości
- Odrodzeni
- Ogrody Teatru
- Oko Cadyka – Jod
- Opowieści Siostry Ptaków o Prapoczątku
- Otwarta Pracownia Teatralna
- Our true nationality is humanity
- Outdoorowe centrum kultury
- Pamiętanie i antycypacja
- Panzer – Faust
- People
- Piratki z Wisły
- Platforma
- Platforma Młody Teatr
- Platforma sztuki
- Play the city
- Play Yourself
- Pomnik solidarności społecznej – Instytut Przeciwdziałania Konfliktom
- Pop-up libraries
- porozmawiajMY
- Pracownia prozy
- Prince Margier
- Punkt Kultury
- Queer Europe
- Queerz Get Loud
- Re:build student's culture
- RE:UNION with the body
- Rehab
- ReUnion: Europejskie tradycje organizacji historycznych
- (Re)union of librarians
- Righteous among us – Sprawiedliwi są wśród nas
- Salon Kultury
- Sąsiedowanie
- Scena Komedii
- Sejm Lubelski
- Skąd się wzięła Baba Jaga
- Sound on the Move
- Spring Forward Festival 2029
- Sprzątanie świata – porządkowanie umysłu
- Starfest
- Stary Gaj – Podróż po czasie i przestrzeni
- Stolica Narodów
- Structurers – city design / scenography / installations in Lublin
- Structurers – communication movement
- Structurers – Lublin Performance
- Sztuka kochania. Inkubator praktyk artystycznych
- Sztuka nauką
- Sztuka Wspólnego Doświadczenia: Seniorzy i Młodzież Razem
- Światowe Dni Kultury Białoruskiej w Lublinie
- Świciaż – koła historii
- Świdnik Jazz Festival – Dialog Europy
- Teatr Europejski
- Teatr Formy Otwartej
- Teatr Stary w Lublinie
- Terrorem in terris
- Tłumacząc przekład
- To co kochamy
- To wieczór sztuki performatywnej – People
- Trans-sny
- Trudna pamięć w budowie dobrych relacji
- Trzy krotochwile miejskie. Przeszłość. Teraźniejszość. Przyszłość.
- Turniej Szachowy
- Tworzenie i pokazywanie spektakularnych występów ulicznych
- Ukraina – reszta świata
- Ulica Miasta
- Unia / спілка / Союз
- Uniwersalny warsztat integracyjno-edukacyjny
- Video Lab
- Voice Portraits
- Woow znów zaczęła mnie sztuka
- Wschód – Wschód
- Wspólna sprawa
- Wspólne esperanckie świętowanie utworzenia Unii Lubelskiej
- Wykrój tradycji
- Youth International Film School in Lublin
- Zawsze chciałam spróbować stworzyć coś takiego... ale
- Ze słuchu / By ear
- Z życia sfer Starszych

3. Wymiar europejski

Europejski wymiar RE:UNION zakorzeniony jest w naszym poczuciu przynależności do społeczności, która choć miała burzliwą przeszłość, finalnie utworzyła trwałą sojusz. Ta licząca sobie tysiące lat rodzina nieustannie ewoluuje, aby objąć wszystkich swych członków. W Europie spierającej się o to, czy powinna być azylem czy zamkniętą twierdzą, stawiamy pytania dotyczące naszych zobowiązań wobec wszystkich Europejczyków. Nieważne, czy znajdują się w strefie Schengen, czy poza nią.

Lublin wraz ze swoimi partnerami będzie ambasadorem europejskich wartości. Nasz program oferuje rozwiązania problemów, które są lokalne, ale także uniwersalne, istotne dla obywateli Lublina, ale i wszystkich Europejczyków. Wierzymy, że tutaj w Lublinie, w naszej zróżnicowanej społeczności, w której mieszkają się kultury, wierzenia i etnosy, jesteśmy w stanie stworzyć prototypy nowych artystycznych metod

wzajemnego zrozumienia. Trzy obszary programu, które opracowaliśmy – Wspólnota, Habitat, Granice – są odpowiedzią na te lokalne / globalne wyzwania.

Przy tworzeniu poszczególnych projektów przyświecały nam dwie zasady: po pierwsze każdy projekt jest zakorzeniony lokalnie i oparty na potrzebach mieszkańców, a po drugie – wszystkie mają znaczenie europejskie, co przejawia się we współpracy z międzynarodowymi partnerami i miastami ESK oraz w odniesieniu do ważnych tematów europejskich. Podczas procesu kandydowania przestudiowano dobre praktyki innych miast i nawiązano współpracę z zespołem eksperckim. Przeanalizował on dokładnie wszystkie projekty, ich europejski wymiar i wpływ, jaki mogą wywrzeć. Kontynuując ten kierunek, powołaliśmy korpus oficerski ds. priorytetów Kreatywnej Europy (dostępność, międzykulturowość, ekologia, równość płci).

Q. 11

Proszę omówić zakres i jakość działań:

Promowanie różnorodności kulturowej Europy, dialogu międzykulturowego i większego wzajemnego zrozumienia między obywatelami Europy.

Różnorodna Europa

Uważamy Sieci RE:UNION za esencję współpracy europejskiej. To aktywności IETM – międzynarodowej sieci współczesnych sztuk performatywnych (BE), European Juggling Association (EU), Aerowaves Dance Across Europe (UK). European Juggling Association nada Lublinowi tytuł Home City, co oznacza, że European Juggling Convention będzie powracała do Lublina co kilka lat, jako do jednego ze swoich europejskich domów. Wyrazem uznania dla europejskiej różnorodności będzie Akademicki Kampus Kultury, rozwijany w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Studenckiej. W 2029 r. 300 studiujących osób ze wszystkich krajów UE podczas dwutygodniowego pobytu będzie wspólnie pracować nad widowiskiem w duchu

RE:UNION. Przygotowujemy również międzynarodowe projekty, takie jak *Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 – Port Gozo 2031* oraz *La Divina Commedia* z silnym udziałem grup teatralnych z UE13, których połowę stanowią osoby uchodźcze.

Dialog międzykulturowy

Lublin stał się domem dla osób uchodźczych z Ukrainy, niezależnych środowisk twórczych z Białorusi i ludzi przybywających z innych kontynentów. W ramach ESK dążymy do tego, aby dialog międzykulturowy odbywał się systemowo. Chcemy przekształcić tymczasowe działania w ustrukturyzowany i stały program artystyczny, dając głos ludziom z różnych kontekstów

narodowych i kulturowych. Ucieleśnieniem tej idei jest *Landart na granicy*, międzykulturowy most, czyli kilometrowej długości pas ziemnych obrazów biegnących przez granicę Schengen, które będą widoczne z kosmosu, reprezentując stały przepływ idei ponad granicami politycznymi. *Strefy przygraniczne: nowe terytoria muzyki* pokażą wzajemne inspiracje pograniczem we współczesnej muzyce polskiej, litewskiej, łotewskiej, ukraińskiej i estońskiej. Zgodnie z rekomendacją panelu Zespół ESK rozszerzył współpracę poza regiony wschodnie. W 2029 r. w Lublinie odbędzie się *Spring Forward Festival*, najważniejszy pokaz Europejskiej Sieci Tańca Aerowaves, prezentującej najnowsze trendy w światowym tańcu współczesnym. Interesuje nas również spojrzenie na Europę z zewnątrz. *Lublin zamorski* stworzony w partnerstwie z Fresh Milk na Barbadosie, Hairouna Film Festival na Saint Vincent i Grenadynach oraz Pree na Jamajce zakłada pokazywanie sztuki cyfrowej i publikowanie tekstów skupionych wokół kolonialnego doświadczenia Europy Środkowo-Wschodniej i Globalnego Południa.

Wzajemne zrozumienie obywateli Europy

W pierwszej aplikacji celowo odnieśliśmy się do podziału na Wschód i Zachód, aby pokazać ciągle napięcie związane z różnicami w rozumieniu i komunikacji wpisanymi w paradygmat tej dwoistości. W wielu

krajach europejskich funkcjonują dychotomie: Wschód – Zachód (lub Północ – Południe). Wschodnia Polska jest często postrzegana jako mniej rozwinięta gospodarczo i bardziej tradycyjna w porównaniu z zachodnią, bardziej uprzemysłowioną i liberalną. Narracja o Wschodzie wiąże się z deprecjacją i marginalizacją polityczną, ekonomiczną i społeczną. Chcemy to zmienić. Poprzez nasz program łączymy Wschód i Zachód, szukamy tego, co nas łączy i współtworzy dzisiejszą tożsamość europejską. *Pokolenie Erasmus 2.0* łączy środowiska muzyczne z różnych europejskich orkiestr młodzieżowych, ludzi mogących zdobyć nowe umiejętności w ramach systemu Erasmus. *Bieguni. Opera wędrówna* opowie historię dobrowolnej i przymusowej migracji. Libretto będzie oparte na ukraińskim, angielskim i niemieckim tłumaczeniu książki nagrodzonej Nagrodą Nobla. *Cyrkowa reakcja łańcuchowa* uruchomi kanały komunikacji między europejskim cyrkiem współczesnym w jego najbardziej progresywnej formie a wciąż silną tradycją szkoleniową cyrku tradycyjnego w Europie Wschodniej, tworząc wspólne innowacyjne projekty: prezentacje, kursy mistrzowskie itp. Rzeki płynące przez Europę to punkt wyjścia interdyscyplinarnego projektu badawczego *Pamięć wody*, skupionego wokół rzek w Polsce, Danii, Niemczech, Czechach i Rumunii i badającego, w jaki sposób europejskie nurty łączą się i wpływają na zbiorowe wspomnienia i narracje.

Wspólne aspekty kultur europejskich

Modernizm, jako jeden z przykładów wspólnego dziedzictwa kulturowego Europy, jest obecny w Lublinie w postaci Osiedla Słowackiego – pierwszego i najbardziej udanego przykładu manifestacji idei Formy Otwartej Hansena. Będzie on eksplorowany w ramach projektu *Myślenie architekturą*.

W projekcie *Renesans harmonii* odnosimy się do kolekcji tabulatur Jana z Lublina jako XVI-wiecznego uniwersalnego języka muzyki przełożonego na współczesną technologię. Postrzegając awangardę jako łącznik między kulturami, wystawa *Europa prowincjonalna* wskaże na rolę peryferii w kształtowaniu głównych nurtów artystycznych Europy.

Q. 11

Podkreślanie wspólnych aspektów europejskich kultur, dziedzictwa i historii, a także integracji europejskiej i aktualnych tematów europejskich.

Dziedzictwo i historia

W naszym programie ważną rolę odgrywa historia integracji UE oraz dziedzictwo unii lubelskiej. Nawiążemy do tych zagadnień w ramach *Kongresu RE:UNION* oraz *Europejskiej Nocy Bibliotek*. Miasto Lublin zostało wyróżnione Znakiem Dziedzictwa Europejskiego, a zainspirowany nim projekt *Wspomnienia z przyszłości* ma na celu digitalizację historycznej przestrzeni objętej Znakiem. Badając przeszłość miasta, zwracamy szczególną uwagę na adaptację dziedzictwa przemysłowego. Przed nieczynną od dwudziestu lat Lubelską Fabryką Tytoniu otwiera się nowy rozdział w jej historii. Ten monumentalny kompleks zostanie przekształcony na tętniący życiem obszar, który stanie się sercem *Dzielnicy Przemysłów Kreatywnych* współpracującej z takimi ośrodkami kreatywnymi, jak *Aparaaditehas* (Tartu 2024), *Pikisaari* (Oulu 2026), *Kasárne kulturpark* (Koszyce 2013), *dzielnica Zsolnay* (Pecs 2015), *Dzielnica Kreatywna* (Nowy Sad 2022), *Depo 2015* (Pilzno 2015) i *Trans Europe Halles* – sieć niezależnych ośrodków kultury. Dziedzictwo niematerialne obejmuje pracę przy użyciu tradycyjnych technik głosowych w ramach projektu *Odzyskiwanie głosu* w partnerstwie z Oulu 2026 i *Bourges 2028*. W naszym programie podkreślamy również znaczenie żydowskiego dziedzictwa kulturowego w projektach *Opowieść miasta i Lubartowska*, które wskazują na pamięć o dawnej lubelskiej dzielnicy żydowskiej. Dziedzictwo i historia UE będą silnie obecne w *Eurovision*, multimedialnym interdyscyplinarnym spektaklu z okazji 25. rocznicy przystąpienia Polski i pozostałych dziewięciu krajów do Unii. Historia pro- i paneuropejskich aspiracji zostanie przedstawiona poprzez historyczne teksty polityczne, manifesty, poezję i filozofię.

Integracja europejska

Lublin jest orędownikiem procesów integracyjnych w Europie. Wspieramy Ukrainę i niezależne społeczności Białorusi w ich dążeniu do wolności i niepodległości. W ramach naszego programu realizujemy ich własne programy artystyczne w postaci projektów: *Шви / Szwy* (Instytut Strategii Kultury we Lwowie) i *Простыя словы. Вольныя словы / Proste słowa. Wolne słowa* (Białoruska Rada Kultury, Stowarzyszenie Artystów Bliski Wschód, Fundacja Doswiad). Najważniejszym wydarzeniem podkreślającym rolę integracji europejskiej będzie *Kongres RE:UNION*, na którym wraz z dziewięcioma innymi krajami (Czechami, Estonią, Cyprzem, Łotwą, Litwą, Węgrami, Maltą, Polską, Słowenią i Słowacją) będziemy świętować 25-lecie przystąpienia do Unii Europejskiej i dyskutować o trwałości europejskich wartości. Zaprosimy także Chorwację, Bułgarię i Rumunię oraz kraje aspirujące do członkostwa w UE: Albanię, Bośnię i Hercegowinę, Gruzję, Mołdawię, Czarnogórę, Północną Macedonię, Serbię, Turcję i Ukrainę. Wartości europejskie: nienaruszalna godność ludzka, równość, demokracja i wolność będą promowane podczas *Dni Europy w regionie*, zwłaszcza w dawnych tak zwanych „strefach wolnych od LGBT”.

Pokolenie *Erasmus 2.0* dotyczy środowiska muzycznego, które wchodziło w dojrzałość w czasie największego rozszerzenia w historii Unii Europejskiej. To wypowiedź, poprzez sztukę, na temat tego, czym jest bycie Europejką i Europejczykiem, w jaki sposób korzystają oni ze swobody przemieszczania się i jak ważna była ona dla ich osobistego rozwoju. *Europejska Noc Bibliotek* zbada historię integracji poprzez środowisko literackie, pokazując ewolucję tej idei na przestrzeni lat.

Aktualne tematy europejskie

Aktualne tematy	Projekty	Co zrobimy?	Europejskie polityki horyzontalne
Migracje	La Divina Commedia / Port Lublin '29 – Port Lemosos '30 – Port Gozo '31 / Federacja RE:UNION	Występy, warsztaty, wymiana wiedzy i doświadczeń, transregionalna współpraca studentów. Unikalne miejsca integracji międzykulturowej Baobab i Spilno oraz przestrzenie młodzieżowe dla rozwoju projektów interdyscyplinarnych i międzynarodowych.	Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) (2021-2027)
Wsparcie Ukrainy	Lublin 2029 – Lviv 2030 / RE:UNITED GogolFest / Lublin zamorski / Stitches / Rehab	Szkolenie z kompetencji zarządzania projektami europejskimi. Tworzenie przestrzeni dla ukraińskich artystów, aby mogli kontynuować swoją pracę. Oparta na kulturze pomoc psychologiczna dla dzieci poszkodowanych w wyniku wojny.	Creative Europe priority – Support to Ukraine
Zaangażowanie młodzieży	Europejska Stolica Kultury Studenckiej / La Divina Commedia / Gardzienice – Europejska Wioska Kultury / Pokolenie Erasmus 2.0	Edukacja nieformalna dla szkół teatralnych i uniwersyteckich wydziałów teatralnych. Koncerty orkiestr młodzieżowych i programy stypendialne dla młodych muzyków i chórzystów.	Sustainable Development Goals (SDG) – Quality Education
Centrum – Peryferia	Europa prowincjonalna / Strefy przygraniczne. Nowe terytoria muzyki / Lublin zamorski / Lublin 2029 – Farfara 2031	Wystawa poświęcona wpływowi prowincjonalnej awangardowej sztuki wizualnej na światową scenę. Muzyczna prezentacja płodności artystycznej pogranicza. Badanie Europy z punktu widzenia umieszczonym poza jej granicami.	European Neighbourhood Policy (ENP) / Cross-border Cooperation Programmes (CBC)
Współpraca międzygeneracyjna	Federacja RE:UNION / Zielona sieć	Warsztaty teatralne dla seniorów, ogrodnictwo międzypokoleniowe oraz imprezy rodzinne.	UE Youth Strategy
Praca z dziećmi i młodzieżą	Dziecięca eksperymentatornia / Zielona sieć / Wspomnienia z przyszłości	Nowe formy aktywności edukacji artystycznej i kulturalnej dla dzieci ze specjalnymi potrzebami. Nowa przestrzeń wystawieniowa dla młodych odbiorców. Playworking zorientowany na sztukę i ogrodnictwo społecznościowe. Minecraftowa inkarnacja zabytków Znaku Dziedzictwa Europejskiego (we współpracy z Instytutem Kultury Gier Wideo).	SDG / Quality Education / European Audiences: 2020 and beyond
Równość płci	Artystyczne pary / Let's Start the Revolution / Queerz Get Loud	Wystawa sztuki współczesnej ukazująca wzajemne inspiracje, powiązania i świadome odrzucenia, jakie charakteryzują sztukę „par artystycznych”. Tworzenie platformy dla wschodzących filmowców. Interdyscyplinarny festiwal łączący sztukę, edukację i aktywizm.	Creative Europe priority – Gender Balance
Zmiana klimatu	Zielona sieć / Mobilne Centrum Apiterapii / Pamięć wody	Rotundy – instalacje artystyczne zbierające wodę deszczową i ogrody miejskie. Działania artystyczne i edukacyjne związane z pszczołami i apiterapią. Badania artystyczne nad znaczeniem rzek.	Green Deal / SDG – Life on Land / Climate Action
Współpraca międzysektorowa	Dzielnica Przemysłów Kreatywnych / Laterna Magica	Nowe miejsce dla fablabów, medialabów oraz przestrzeń rezydencyjna dla sztuki nowych mediów. Wprowadzanie nowych technologii, docieranie do osób wykluczonych z obiegu kulturowego za pomocą spektakli VR.	SDG – Industry, Innovation and Infrastructure
Dobrostan i rezyliencja	Spółeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej / Miasto etycznych festiwali	Działania edukacyjne i kompetencyjne, praktyki performatywne, wizualne, dźwiękowe, cielesne i ruchowe oraz badania artystyczne wspierające odporność społeczną. Wprowadzenie certyfikatu jakości festiwali.	SDG – Good health and wellbeing / Creative Europe priority – Gender Balance
Wsparcie demokracji w krajach spoza UE	Proste słowa. Wolne słowa / Szwy / Lublin zamorski	Występy, publikacje, wystawy i występy na żywo. Prowadzenie, współprodukcja i prezentowanie historii uciskanych.	EU enlargement policies

Q. 11

Zaangażowanie artystów europejskich, współpraca z operatorami i miastami w różnych krajach oraz partnerstwa ponadnarodowe.

Wymień kilku europejskich i międzynarodowych artystów, operatorów i miasta, z którymi przewidziana jest współpraca i określ rodzaj wymiany, o której mowa powyżej. Wymień partnerstwa ponadnarodowe, które Twoje miasto już utworzyło lub planuje utworzyć.

Europejscy i międzynarodowi operatorzy i miasta

Wybrane organizacje międzynarodowe współtworzące program

- Orchestre francais des jeunes, Youth Symphony Orchestra of Ukraine, El Sistema Sweden – *Pokolenie Erasmus 2.0*
- Relais Culture Europe, Lviv Book Fair, Frankfurt Book Fair, Farfara2031 – *Kongres RE:UNION*
- IETM, Aerowaves, EJA, International Intercultural Cities Network – *Sieci RE:UNION*
- ATOM Theatre, Center of Performing Arts MITOS, Spitfire Company, Biloura Intercultural Performing Arts, Plataforma Bajo Teja, Dance Beyond Borders – *La Divina Commedia*
- Društvo za Retroavantgardo, Lviv National Opera, Lviv National Philharmonic – *Eurovision*
- Marcel Hicter Fondation – *Lublin 2029 – Lviv 2030*
- EUniverCities – *Europejska Stolica Kultury Studenckiej*
- University of Oxford – Archive of Performances of Greek and Roman Drama, Michael Cacoyannis Foundation, Tanzfabrik – *Gardzienice – Europejska Wioska Kultury*
- Schaubude, Tatwerk Performative Forschung, Lithuanian Folk Artists Union, The Norwegian Folk Art and Craft Association, UNHCR, UNICEF – *Federacja RE:UNION*
- TUSH Berlin, BIBIANA, IBBY – *Dziecięca eksperymentatornia*
- ZK/U Berlin, Studio Alta Prague, Soho Ottakring Vienna, Tracing Spaces Vienna, Dekabristen Association, Vienna Gabu Heindl Studio, Rozkvit Association, Nod Markerspace Foundation, Center for Architecture and Metropolitan Planning in Prague, Graham Foundation, Kunstgewerbemuseum – *Myślenie architekturą*
- London Play Design, Council for Creative Education, The European Institute for Outdoor Adventure Education and Experiential Learning, DJs For Climate Action, Earth Night, Framer Framed, Van Abbemuseum – *Zielona sieć*
- Cross Attic, Transit House, TATWERK, Tuned City – *Pamięć wody*
- Keychange – *Miasto etycznych festiwali*
- Bnai Brith Europe, Kiriaty Foundation International, Izmir Jewish Heritage, Israeli House, Federation of Jewish Communities in the Czech Republic, Journées Européennes de la Culture et du Patrimoine Juifs, Makom Sefarad, Service for the Protection of Historical Environment and Cultural Museum-Reservations, Jewish Heritage Network, Centropa, AEPJ, Pangetic, Association Européenne pour la Préservation et valorisation de la culture et du patrimoine Juifs, Crittical Heritage Studies Centre – University of Stirling, Yad Vashem – *Opowieść miasta*
- Alharallah Theater, Teatro della Zucca – *Republika marzeń*
- de Appel Amsterdam, Moderna Galerija, Kunsthalle, Andy Warhol Museum of Modern Art, Richard Demarco Gallery – *Europa prowincjonalna*
- Center of Contemporary art „DAKH”, Art Space in Exile „Hotel Continental”, Music Export, Britain Hooligan Art Community, Thalia Theater, Dailes Teatris, Mestska Divadla Prazska – *RE:UNITED GogolFest*
- Cultural Strategy Institute in Lviv – *Шбу / Szwy*
- Khayal Association for Arts and Education – *Rehab*
- Tanzmesse, New Baltic Dance, EAIPA, Pearle*, Danish Cultural Institute, Natverkstan Kultur, Europa Nostra – *Простыя словы. Вольныя словы / Proste słowa. Wolne słowa*
- Rethinking Lampedusa, Insulaphilia, University of Malta – *Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 – Port Gozo 2031*
- Circostrada, International Federation of Circus Schools, European Youth Circus Organisation, EJA, Kyiv Academy of Variete and Circus Arts, BUZZ, Cirqueon, Rigas Cirks, InSpiral Circus Center, Cirko, Circus Centrum, Subtopia – *Cyrkowa reakcja łańcuchowa*
- Fresh Milk, Haus der Kulturen der Welt, Art Pinchuk – *Lublin zamorski*

Wejście do międzynarodowych sieci w ramach kandydatury do ESK:
IETM, Culture Next, EUniverCities

Lista wybranych artystek i artystów oraz grup współtworzących planowany program

Swietłana Aleksijewicz, Paweł Althamer, Mario Biagini, DakhaBrakha, Gandini Juggling, Robert Hayden, Żanna Kadyrowa, Jerzy Kornowicz, Laibach, Oksana Lyniv, OPT „Gardzienice”, Kristiina Poska, Thomas Richards, Rafał Ryterski, Screaming Men’s Choir, Małgorzata Mirga-Tas, Rirkrit Tiravanija, Olga Tokarczuk, Norbert Twórczyński, Serhij Petluk.

Miasta współpracujące (poza miastami ESK wymienionymi w dalszej części tego rozdziału)

Współpraca z ESK Lublin 2029 RE:UNION: Lwów Lviv (*Lublin 2029 – Lviv 2030, III Bu*

/ Stitches), San Lawrenz (*Port Lublin 2029 – Port Lemessos 2030 – Port Gozo 2031*), Cluj-Napoca (*Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej*).

Miasta partnerskie Lublina (współpraca planowana przy projektach *Zielonej sieci*, linii programowej *Renesans różnorodności* i projektach systemowych opisanych w rozdziale *Zasięg*): Bari (IT), Belgrad Stari Grad (XS), Dniepr (UA), Granada (ES), Graz (AT), Hjørring (DK), Jiading, prowincja Shanghai (CN), Kamieniec Podolski (UA), Kiszyniów (MD), Maribor (SI), Nikšić (ME), Nowy Sad (XS), Ramallah (PS), Tirana (AL), Wanad Żor (AM), Wilno (LT), Winnica (UA), Xiangyang, prowincja Hubei (CN), Żytomierz (UA).

Strategia przyciągania zainteresowania międzynarodowej opinii publicznej

Kampania komunikacyjna będzie częścią strategii marketingowej powierzonej zespołowi wybranemu w konkursie (rozdział *Marketing i komunikacja*).

Sztukmistrze z Lublina: europejska podróż – widowiskowe pokazy nawiązujące do słynnej postaci z książki I. B. Singera „Sztukmistrz z Lublina” staną się objazdową produkcją angażującą środowiska artystyczne wielu dyscyplin. Do udziału w tej podróży zaproszone zostaną osoby twórcze ze świata teatru, cyrku, tańca, muzyki, sztuk wizualnych i multimedialnych. W 2026 r. trupa odwiedzi nasz region, w 2027 r. Polskę, w 2028 r. Europę, koncentrując się na miastach ESK, w 2029 r. powróci do Lublina, a w 2030 r. do miast Polski Wschodniej. *Europejska podróż* będzie zapowiedzią lubelskiego programu RE:UNION. W połączeniu z bezpośrednimi działaniami promocyjnymi może liczyć na zainteresowanie mediów w odwiedzanych miastach i krajach.

Wspólnie z naszymi sąsiadami chcemy opracować kanon lokalnego dziedzictwa kulturowego MUST EAST, czyli propozycję tego, czego mogą doświadczyć odwiedzający Lublin w 2029 r., co mogą przeczytać, obejrzeć, a nawet zjeść. Wypracowany w ten sposób kanon MUST EAST zostanie zdigitalizowany i udostępniony międzynarodowej publiczności, co pozwoli zadbać także o osoby, dla których fizyczna podróż do Lublina nie będzie możliwa.

Specjalna strategia dla krajów sąsiadujących – na poziomie opracowywania aplikacji program został ukształtowany wspólnie z krajami sąsiedzkimi (Ukrainą i Litwą). Współpraca opierała się na ich bezpośrednim udziale w programie oraz opracowaniu specjalnej strategii. Do współtworzenia strategii zaproszony zostanie Instytut Strategii Kultury we Lwowie odpowiedzialny za aplikację Lwowa w konkursie ESK 2030 oraz zespół ekspercki pracujący nad ESK Kowno 2022. Szczególnie ważnym elementem programu wykorzystanym do budowy tej strategii będzie obszar programowy Granice, która realizuje ideę współpracy ponad granicami, wspierania kreatywnych społeczności, ale także współpracy w budowaniu publiczności.

Q. 12

Czy możesz szczegółowo wyjaśnić swoją strategię przyciągania zainteresowania szerokiej publiczności europejskiej i międzynarodowej?

Specjalny program dla nowo przybyłych – lubelskie uczelnie, ze względu na liczną społeczność pochodzącą z różnych krajów, opracowały specjalny program umożliwiający im wniknięcie w tkankę społeczną, infrastrukturę miasta i życie kulturalne. Aplikacja jest odpowiedzią na potrzebę uzyskania dostępu do ważnych informacji dla osób z zagranicy w Lublinie. Jej głównym celem

jest ułatwienie im funkcjonowania i poruszania się po mieście i kampusie uniwersyteckim. UMCS GUIDE zawiera podstawowe dane o Uniwersytecie i Lublinie, listę popularnych restauracji i aktywności. Aplikacja zawierająca program kulturalny miasta staje się narzędziem dotarcia do ogromnej grupy osób studiujących w Lublinie.

Q. 13

Proszę opisać powiązania, jakie powstały lub mają zostać rozwinięte pomiędzy programem kulturalnym Twojego miasta a programem kulturalnym innych miast posiadających tytuł Europejskiej Stolicy Kultury.

Współpraca z innymi ESK

Współpraca z byłymi ESK opierała się na zrozumieniu procesu i wyciągnięciu wniosków z najlepszych i najgorszych praktyk.

W ciągu ostatnich lat i na etapie ubiegania się o tytuł Lublin rozwinął współpracę z byłymi, obecnymi i wyznaczonymi miastami ESK, a także z miastami kandydującymi, które nie wygrały, ale zdobyły cenne doświadczenia z procesu ubiegania się o tytuł. Patrzymy również w przyszłość i projektujemy współpracę z miastami, które będą ubiegać się o tytuł w 2030 i 2031 r. Jedno z nich, Lwów, jest szczególnie bliskie naszemu sercu.

Nasza obecność w 2024 r. na ceremoniach otwarcia obecnych stolic: Bad Ischl, Tartu i Bodø była nie tylko udziałem w uroczystościach, ale przede wszystkim obfitowała w liczne spotkania z zespołami programowymi. Uczestnicząc w dwóch konferencjach Culture Next organizowanych przez miasta ESK (Leeuwarden 2018, Oulu 2026) omawiano długoterminową strategię (warsztaty PolyLoop), dziedzictwo i przyszłość ESK. Rozwijamy wspólne formaty edukacji artystycznej wraz z Arcadią w Leeuwarden 2018 i Nowym Sadzie 2022 w ramach ich projektów, realizowanych jako dziedzictwo ESK: Bioawakening (zgodnie z *Zieloną siecią RE:UNION*) i *Beta Circus* (zgodnie z *Cyrkową reakcją łańcuchową*). Podczas wizyty w Kownie 2022, Valettie 2018, Budveis 2028, Lipawie 2026, Trencinie 2026, Chemnitz 2025, Brukseli 2000 (i kandydata 2030) oraz polskich miastach kandydujących (Kołobrzeg, Katowice i Bielsko-Biała) nastąpiła

wymiana wiedzy, dobrych praktyk podczas szkoleń i wydarzeń formalnych niezwiązanych z ESK.

Współpraca z polskimi miastami ESK (Kraków i Wrocław) oraz współpraca z miastami kandydującymi

Utrzymujemy bardzo silne relacje z polskimi ESK: Wrocław 2016 i Kraków 2000. Dokładna analiza tych przykładów skłoniła nas do tworzenia lokalnych projektów zorientowanych na społeczność oraz zaplanowania struktury zarządzania ESK zgodnej z polskim systemem prawnym. Powstała sieć polskich kandydatów pozwalająca zmaksymalizować efekty procesów ESK i dzielenie się wiedzą. Wspólnie z innymi miastami kandydującymi i Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego pracujemy nad formatem Polskiej Stolicy Kultury jako dziedzictwem ESK.

Zespół z Wrocławia 2016 udzielił nam kilku wskazówek:

- Dokładne mapowanie środowiska jakości i potrzeb środowiska na początku realizacji jest podstawą dobrego programu i komunikacji w dziedzinie kultury. Trzeba zaakceptować fakt, że oczekiwań będzie wiele i będą się one nieustannie zmieniać.
- Skupienie się na zespole – ESK Wrocław 2016 wykształcił doświadczoną kadrę kulturalną.
- „Zawsze znajdzie się ktoś niezadowolony, trzeba mieć częste okazje do rozmowy w zespole, żeby wiedzieć jak bronić się przed zalewem żółci i nie zajmować się

tylko komunikacją kryzysową. Obecnie istnieje wiele możliwości szkoleniowych w zakresie budowania odporności zespołu. Warto z nich skorzystać”.

ESK Lublin 2016 – kandydat

Dzięki procesom związanym z ESK Lublin 2016 powstały najważniejsze duże miejskie festiwale: Noc Kultury, Re:tradycja – Jarmark Jagielloński i Inne Brzmienia, na ich przykładzie wiemy, jak organizować duże miejskie wydarzenia. Różnica między poprzednim a obecnym procesem przygotowań polega na tym, że skupiamy się na poszukiwaniu i określaniu rozwiązań systemowych, a nie na produkcji efemerycznych wydarzeń. Mocno współpracujemy z wydziałami miejskimi, tworzymy porozumienia międzysektorowe, kładziemy podwaliny pod pozaformalną edukację artystyczną i tworzymy zręby Dzielnicy Przemysłów Kreatywnych. Jednym z niespełnionych marzeń Lublina 2016 była *Podróż Sztukmistrza* jako kulturalna opowieść o mieście – postanowiliśmy wrócić do tego projektu. Chcemy dokończyć tę podróż i przyciągnąć Europę do Lublina. Wiemy, że możemy to zrobić spektakularnie, bo mamy już za sobą wielkie widowiska jak *Sen o mieście* we Wrocławiu 2016. Współpracujemy z zespołem Wrocław 2016, a także z innymi zaprzyjaźnionymi miastami ESK, które organizują szkolenia i konsultacje programowe.

Współpraca z przyszłymi miastami ESK

- Nova Gorica 2025 – *Miasto etycznych festiwali*
- Oulu 2026 – *Odzyskiwanie głosu* (with Screaming Men Choir from Oulu)
- Trencin 2026 – *Miasto etycznych festiwali*
- Evora 2027 – *Renesans harmonii*
- Liepāja 2027 – *Europejska Stolica Kultury Studenckiej* (udział w *Youth Forum and Update*)
- Budweis 2028 – *Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej, Federacja RE:UNION*
- Bourges 2028 – *Odzyskiwanie głosu, Rehab*
- Namur 2030 / miasto kandydujące – *Pamięć wody*
- Ghent 2030, Burgos 2031 / miasta kandydujące – *Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej*
- Limassol 2030, Gozo 2031 / ośrodki kandydujące – *Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 – Port Gozo 2031*
- Kiruna 2029, Uppsala 2029 – pomiędzy polskimi i szwedzkimi miastami, które znalazły się w drugim etapie konkursu, zawarto porozumienie, które zobowiązuje nas do solidarnej współpracy niezależnie od wyniku konkursu.

Współpraca ze Lwowem 2030

Pomimo trwającej wojny, Lwów zdecydował się ubiegać o tytuł ESK 2030. Pomagamy naszym wieloletnim ukraińskim przyjaciołom w ich własnym procesie ESK i stale wspieramy ich wiedzą, którą do tej pory zdobyliśmy. Dzielimy się dobrymi praktykami podczas wizyt studyjnych i konsultacji. Zależy nam również na ciągłym wspieraniu dialogu między światem wschodnim i zachodnim. Lublin i Galeria Labirynt wsparły ukraiński i polski pawilon na Biennale w Wenecji w 2024 r. i zorganizowały spotkanie networkingowe dla ukraińskich operatorów kultury w Pinchuk Art Centre, aby zaprezentować ich spojrzenie i ułatwić spotkania środowiska kuratorskiego z przedstawicielstwami instytucji kultury z całej Europy.

4. Zasięg

Q. 14

Wyjaśnij szczegółowo, w jaki sposób lokalna społeczność i społeczeństwo obywatelskie zostały zaangażowane w przygotowanie wniosku i będą uczestniczyć w realizacji roku.

Q. 15

W jaki sposób tytuł ESK stworzy w Twoim mieście nowe i trwałe możliwości uczestnictwa lub partycypacji w działaniach kulturalnych dla szerokiego grona obywateli, w szczególności młodych ludzi, wolontariuszy oraz osób zmarginalizowanych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym mniejszości? Proszę również opisać dostępność tych aktywności dla osób niepełnosprawnych i osób starszych. Określ odpowiednie części programu, zaplanowane dla tych różnych grup.

- 26, 5 mln os. – liczba realnych kontaktów z przekazem medialnym dotyczącym ESK
- 3000 poznanych marzeń i pomysłów od mieszkanek i mieszkańców
- 2931 – liczba informacji o ESK Lublin w mediach tradycyjnych i elektronicznych
- ponad 1000 osób z branży reprezentowanych w Konsorcjum – Unii Lubelskich Operatorów Kultury – zrzeszającym 24 operatorów
- 500 projektów do aplikacji zebranych w 2 open callach
- 4 konkursy grantowe ESK RE:UNION dla NGO – ponad 150 dofinansowanych projektów
- nasze newslettery i przewodnik RE:UNION ESK 2029 otrzymało kilka tysięcy osób (wersje językowe: polska, białoruska, ukraińska, angielska). Powstały też branżowe przewodniki dla biznesu, akademii, szkół i organizacji kulturalnych
- kontynuacja działań z młodzieżą rozpoczętych w ramach ESM 2023
- akcja informacyjna i zbiórka marzeń poprzez kanały elektroniczne szkół oraz dzienniki elektroniczne docierające do dzieci i osób opiekujących się nimi
- działania komunikacyjne skierowane do osób studiujących przez Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS „Chatka Żaka”.

Zawarto specjalne Unie

- Unia Lubelskich Operatorów Kultury – reprezentacja 1000 osób ze środowiska kultury
- Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego – reprezentacja 26 miast i miejscowości regionu
- Unia Biznesu – zrzeszająca ponad 40 firm i przedsiębiorstw reprezentujących 32 000 osób pracujących
- Unia Akademicka – 9 uczelni i szkół wyższych reprezentujących 70 000 osób (studiujących i pracujących)
- Uchwała Młodzieżowej Rady Miasta Lublin o ESK – reprezentacja 70 000 młodych osób.

Działania internetowe

- ponad 20 000 aktywnych odbiorców i odbiorczyń platform Facebook i Instagram – regularne publikacje i działania informacyjne
- dedykowana strona internetowa
- PollyLoop – współpraca z platformą cyfrową przy planach monitoringu.

Za przebieg procesu ESK formalnie odpowiada powołany przez Prezydenta Miasta Lublin Zespół zadaniowy liczący 84 osoby z różnych departamentów i wydziałów Urzędu Miasta Lublin, instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych. W pracę nad kandydaturą Lublina włączyły się także różne lubelskie środowiska, twórcze i aktywistyczne. Konsorcjum powołane po preselekcji składa się z 24 podmiotów kulturalnych, reprezentujących ponad 1000 osób aktywnie pracujących w tym sektorze. Na rzecz wsparcia lubelskiej ESK specjalne Unie zawarto w regionie, biznesie i na wszystkich lubelskich wyższych uczelniach. Kandydaturę poparli także przedstawiciele i przedstawicielki różnych wyznań i mniejszości narodowych. To wszystko pokazuje, że realizujemy ideę RE:UNION – połączenia w różnorodności.

Przejście przez proces ESK było trudne, ale spodziewamy się jego realnego i trwałego efektu. Budowaniu programu towarzyszyła praca nad usprawnieniami systemowymi, które mają wywołać pozytywne zmiany społeczne. Jednocześnie powstawała struktura organizacyjna ESK zdolna unieść te ambitne zamierzenia. Tylko takie holistyczne podejście może zagwarantować zasięg nie tylko ilościowy, ale także jakościowy, liczony liczbą osób oraz ich satysfakcją i zaangażowaniem. Nasz program ma szansę powodzenia pod warunkiem ścisłej współpracy instytucji kultury, urzędu, organizacji pozarządowych, paneli obywatelskich oraz placówek oświatowych. Inicjujemy renesans społecznego zaangażowania,

wzmocnienie energii i regeneracji społecznej, w wir której włączamy wszystkie grupy wiekowe, osoby z indywidualnymi potrzebami i różnymi poglądami. RE:UNION w odniesieniu do wspólnoty miejskiej jest więc procesem wspólnie zaplanowanej przebudowy polityki społeczno-kulturalnej Lublina.

DOŚWIADCZENIA LUBLINA

W procesie starań o tytuł ESK czerpiemy z trzech ważnych doświadczeń – kandydowania do tytułu ESK 2016 oraz obchodów 700-lecia lokacji miasta w 2017 r. i Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 (ESM), które wygenerowały energię umożliwiającą przystąpienie do gruntownych zmian w funkcjonowaniu sektora kultury. Obchody ESM wzmocniły zaangażowanie i sprawczość młodych ludzi oraz wprowadziły rozwiązania dla miasta przyjaznego młodzieży. Było to możliwe dzięki otwartości Lublina na proces wzajemnego uczenia się, w którym przyświecało nam hasło: „Nic o Was bez Was”. Stworzono przestrzenie młodzieżowe w 8 punktach Lublina, zrealizowano projekty międzynarodowe, wizyty studyjne u norweskiego partnera, Wergeland Center, w poprzednich i przyszłych ESM. Poznano metody pracy, które można rozwijać i dostosowywać do możliwości i wyzwań, m.in. w profilaktyce uniwersalnej, wsparciu psychologicznym młodzieży, budowaniu ich poczucia własnej wartości, odwagi do tworzenia własnych projektów, także wśród grup mniejszościowych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dzięki ESM w centrum uwagi samorządu znalazły się takie kwestie, jak kryzys klimatyczny, równość, prawa kobiet i osób LGBTQ+, a także dostępność, niezwykle istotne dla pokolenia, które właśnie wchodzi w dorosłość.

Program ESK stworzono, biorąc pod uwagę wyniki badań potrzeb przeprowadzonych w latach 2021–2023, które stały się podstawą programu Miasta Młodych. Polityka młodzieżowa Lublina uchwalona została na początku 2024 r. Organizacje pozarządowe aktywne w tym procesie zostały włączone do prac nad ESK, a przestrzenie młodzieżowe, realne dziedzictwo ESM, będą miejscem dla

projektów z linii programowej *Renesans różnorodności* oraz kanałem dotarcia do młodzieży. Już dziś młodzi ludzie mogą realizować tam swoje pomysły, a jedna z przestrzeni jest przystanią dla osób LGBTQ+.

GWARANCJE INKLUZYWNOŚCI, DOSTĘPNOŚCI I RÓWNOŚCI PŁCI

Za odpowiedni zasięg ESK uznajemy jedynie inkluzywne, dostępne, międzykulturowe i równościowe uczestnictwo w programie. Chcemy, aby w procesie przygotowań i w programie ESK mogła uczestniczyć każda osoba mieszkająca w Lublinie lub odwiedzająca nasze miasto, w tym osoby z różnorodnymi potrzebami. Dlatego w planowanych działaniach będziemy kłaść nacisk na zapewnienie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej. Skorzystamy z dobrych praktyk i doświadczeń w zakresie organizacji wydarzeń i udostępniania przestrzeni (również zielonych). Już na etapie współtworzenia aplikacji powstał korpus oficerski: ds. inkluzywności i różnorodności, ds. ekologii, ds. równości płci. Dzięki nim kwestie dostępności, równości i międzykulturowości będą uwzględnione we wszystkich programach społecznych i kulturalnych. W opisie programu nie poświęcamy tym zagadnieniom osobnego miejsca, ponieważ nasze plany i założenia są w całości zintegrowane z europejską polityką horyzontalną.

APLIKACJA PARTYCYPACYJNA

Chcąc włączyć w proces jak najszersze kręgi społeczne, zapytaliśmy osoby mieszkające w Lublinie o ich marzenia i pomysły na ESK 2029. 3 tys. nadesłanych ankiet wyrażających marzenia i pomysły pokazało, jak szeroko myślą o kulturze. Znaczną część tej rozmarzonej grupy stanowiły dzieci, młodzież, ich rodzice i kadra pedagogiczna do których dotarliśmy dzięki udostępnieniu nam elektronicznych kanałów komunikacyjnych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin. Analiza nadesłanych marzeń i pomysłów pomogła nam w wyznaczeniu obszarów programowych.

Q. 16

Wyjaśnij szczegółowo swoją strategię rozwoju widowni, a w szczególności związek z edukacją i uczestnictwem szkół.

Sektor kultury uczestniczył w przygotowaniach od 2023 r. poprzez spotkania, konsultacje oraz otwarty nabór projektów. *Przewodnik RE:UNION* poświęcony wymogom formalnym i przesłaniu programu dotarł do kilku tysięcy osób. Kolejne *Przewodniki* skierowane do regionu, sektora biznesowego, organizacji pozarządowych i do wyższych uczelni, miały również wersje w językach ukraińskim, białoruskim i angielskim. Aby włączyć lubelskie instytucje i organizacje pozarządowe do prac nad finałową koncepcją programową oraz kształtem ESK w przypadku wygranej Lublina, założono Konsorcjum zrzeszające 24 operatorów kultury. Odwołując się do idei RE:UNION, powołaliśmy Unie: Biznesu, Obszaru Metropolitalnego oraz Akademicką. Wyznaczają one szerokie kręgi wsparcia, w których osadzona będzie Instytucja ESK, ale z wielokrotnością też możliwość dotarcia do grup odbiorczych. Rozbudowanie struktury organizacyjnej o Konsorcjum, Unie oraz Rady (szerzej opisane w rozdziale 5) gwarantuje niezwykle szeroki zasięg lubelskiej ESK.

Kluczowym elementem RE:UNION jest redefinicja Lublina jako miasta, które włącza środowiska migranckie już na samym starcie przygotowań. Działania w tym zakresie oprzemy na funkcjonujących już instytucjach, prowadzonych przez organizacje pozarządowe: Baobab oraz Spilno Lublin. Bazując na doświadczeniu Komisji Dialogu Obywatelskiego, zaimplementujemy najlepsze praktyki europejskie, tworząc własne mechanizmy umożliwiające pełny udział tej grupy społecznej w obchodach ESK, nie tylko odbiorczo, ale również twórczo w linii programowej *Renesans różnorodności*. Pomocny w tym będzie aktywny udział Lublina w Sieci Miast Międzykulturowych Rady Europy. Ale pełny program dla wielokulturowego miasta uzyskamy dopiero po uwzględnieniu społeczności studenckich z różnych krajów i kontynentów. Będą one współtworzyły projekt *Europejska Stolica Kultury Studenckiej*, a w dotarciu do nich zadbamy nie tylko o odpowiednią komunikację językową, ale również o czytelne kody kulturowe.

STOLICA PARTYCYPACJI

Niniejsze plany działań prospołecznych i włączających są wypracowane z użyciem wdrożonych już przez Urząd Miasta Lublin narzędzi partycypacji. Instytucja ESK będzie miała nadzór merytoryczny i kuratorski nad całością procesu, jednak programy o szerokim społecznym wymiarze pozostaną w gestii Urzędu, który zadba o ich odpowiednią realizację. Większość tych działań będziemy mogli zrealizować jedynie po wygranej Lublina, ale ich szeroki zakres i prospołeczny charakter umożliwi pozyskanie środków ze źródeł innych niż budżety i granty na kulturę.

Centrum „Astoria” – po otrzymaniu tytułu ESK powstanie miejsce wspierające organizacje pozarządowe, unikatowe w skali i formule. Siedzibę otrzymają doświadczone organizacje społeczne i kulturalne, które do tej pory ze sobą nie współpracowały albo była to współpraca ograniczona.

Panel Obywatelski ESK – jako jeden z pierwszych w Polsce będzie obradował cyklicznie, opiniując kluczowe elementy dotyczące programu ESK. Część decyzji zostanie przekazana w ręce osób z zespołów wylosowanych i przygotowanych merytorycznie zgodnie z metodologią paneli obywatelskich.

Obywatelski Budżet Kulturalny – rozszerzenie formuły Budżetu Obywatelskiego o projekty kulturalne wykorzysta od dawna istniejący i sprawnie działający mechanizm. Ostateczne rozstrzygnięcia w ramach tego budżetu już od 2027 r. będą podejmowane w ramach Panelu Obywatelskiego ESK.

Wolontariat lubelski – hub projektów wolontariackich (realizowany w ramach linii *Renesans różnorodności*), o zróżnicowanym charakterze i skierowanych do wielu grup wiekowych, promujący także działania międzypokoleniowe. Rozbudujemy platformę internetową i uruchomimy aplikację dla wolontariatu jako narzędzia do integracji i kumulacji zasobów oraz usprawnienia kontaktów w ramach wydarzeń.

Miejsca Aktywności Lokalnej – ulokowane w dzielnicach i mniejszych wspólnotach lokalnych pozbawionych miejskiej infrastruktury kulturalnej wzmocnią dzielnicowy, sąsiedzki charakter ESK. To szczególnie cenne przedsięwzięcie m.in. dla osób w wieku senioralnym pozwalające im na nowo wdrażać się w aktywność kulturalną i społeczną.

Kulturalna Energia Doświadczenia – program skierowany do osób w wieku senioralnym uwzględniający różnorodność tej grupy, której nie można definiować wyłącznie przez metrykę. W starzejącym się społeczeństwie ważne są zasoby związane z doświadczeniem tej licznej grupy, nieocenione dla całej społeczności. Program włączania w życie kulturalne ma objąć przynajmniej 20% seniorów, w cyklach zajęć artystycznych, kulturalnych, aktywizujących i wspierających.

Urban lab – instrument współpracy władz miejskich z mieszkańcami i mieszkankami, który zostanie uruchomiony już w styczniu 2025 r. Zacieśni współpracę między przedsiębiorstwami oraz podmiotami naukowymi, dążąc do poprawy jakości życia poprzez innowacyjne rozwiązania zidentyfikowanych problemów i odpowiednie wykorzystanie zasobów miejskich.

Baobab – centrum integracji międzykulturowej prowadzone przez Stowarzyszenie Homo Faber, we współpracy z UNHCR wprowadzi nowe programy dla migrantów i migrantek oraz mniejszości wyznaniowych i narodowych, czego efektem ma być ich aktywny udział w życiu kulturalnym miasta.

EDUKACJA KULTURALNA W SZKOŁACH

ESK nie jest jednorazowym wydarzeniem, ale inwestycją w przyszłość Lublina. Myśląc perspektywicznie, zwrócimy szczególną uwagę na 70 tys. uczących się w lubelskich szkołach oraz kolejne kilkadziesiąt tysięcy w obszarze metropolitalnym. Stworzymy program zwiększający ich zaangażowanie w kulturę, a każdy większy projekt ESK będzie miał komponent edukacyjny. Pracę na

rzecz tego środowiska rozpoczęliśmy już dziś, a będziemy ją kontynuować jeszcze po 2029 r. Jesteśmy w tej dobrej sytuacji, że posiadamy bogate doświadczenie, infrastrukturę i zasoby jako dziedzictwo obchodów 700-lecia miasta oraz ESM. Będziemy kontynuować i rozwijać projekty ESM: *Szkolny Budżet Obywatelski*, *Dobry Klimat w Szkole – GraMy w Zielone*, *SUper granty* czy *Kreatywna Szkoła*. Do środowiska pedagogicznego skierujemy specjalny program na temat ESK angażujący szkoły poprzez innowacyjne i alternatywne formy edukacji kulturalnej.

Programy i inicjatywy przygotowane specjalnie na rzecz ESK

Będziemy je prowadzić dwutorowo: jako obowiązkowe zajęcia w szkołach oraz poprzez wspieranie edukacji pozaformalnej odbywającej się poza szkołami. Naszym celem jest, aby ponad połowa dzieci skorzystała z warsztatów i programów edukacyjno-artystycznych, jak m.in.:

- Lekcje Kultury prowadzone przez osoby ze środowiska kultury i sztuki;
- konkursy artystyczne na temat idei RE:UNION;
- projekty badawcze w lubelskich FabLabach i MediaLabach;
- Dni Otwarte w instytucjach kultury, pokazujące kulisy teatrów, muzeów i galerii;
- internetowe platformy edukacyjne, umożliwiające eksplorację zasobów kulturowych związanych z ESK;
- tworzenie autorskich gier wokół ESK i idei RE:UNION;
- Szkolne Kluby Kulturalne organizujące spotkania, wycieczki i wydarzenia;
- Wolontariat Szkolny ESK, pozwalający zdobyć doświadczenie zawodowe już na tym etapie edukacji;
- partnerstwa szkół z instytucjami kultury zapraszające do pełniejszego udziału w ESK;
- mentoring uczniowskich projektów artystycznych;
- prezentacje szkół w programie ESK – efekty warsztatów i programów pokażemy w *Korowodach*, przy wsparciu i mentoringu środowiska kulturalnego.

Uruchomimy również startupy skierowane do społeczności studenckiej i absolwenckiej uczelni wyższych, doceniające i finansujące projekty, które wpisują się w ideę RE:UNION. Osobną ofertę związaną z ESK mamy też dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

STRATEGIA ROZWOJU WIDOWNI

Strategia rozwoju widowni lubelskiej ESK to kompleksowy plan angażowania różnych grup społecznych, realizowany wspólnie przez Instytucję ESK, Wydziały: Kultury, Oświaty i Wychowania oraz Partycypacji. Tworzymy ją w oparciu o analizy zakładanych bezpośrednich grup odbiorczych, korzystając z perspektywy nakreślonej przez badania socjologiczne przeprowadzone w trakcie ESM oraz na podstawie otwartych naborów projektów do ESK i zebranych 3000 marzeń i pomysłów.

Wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym potrzebom, skupimy się na budowaniu trwałych relacji z publicznością poprzez następujące działania:

- dywersyfikację i dostosowanie oferty kulturalnej: programy kulturalne odpowiadające na przeanalizowane potrzeby i zainteresowania, obejmujące zarówno tradycyjne, jak i nowoczesne formy wyrazu artystycznego pozwalają na zwiększenie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych do zakładanego dwukrotnego wzrostu ich liczby do 2029 r;
- rozwój edukacji kulturalnej, priorytetową współpracę z miejskimi placówkami oświaty i wychowania: wprowadzenie kulturalnych programów edukacyjnych w 80% szkół i organizacja kilkuset warsztatów rocznie. Naszym celem jest to, aby przynajmniej połowa środowiska uczniowskiego uczestniczyła w warsztatach i programach edukacyjno-artystycznych i kulturalnych zarówno w systemie szkolnictwa, jak i zajęciach edukacji nieformalnej;
- inkluzywność i dostępność, zapewnienie szerokiego dostępu do kultury w duchu zrównoważonego rozwoju: zwiększenie liczby wydarzeń promujących

- różnorodność kulturową o 30%, rozwój programów integracyjnych, aby tworzyć warunki równego uczestnictwa w kulturze osobom z grup zagrożonych wykluczeniem, z różnorodnymi potrzebami, dotychczas nieuczestniczącym w kulturze;
- inwestycje infrastrukturalne, poprawę jakości komunikacji i dostosowanie jej do osób z różnorodnymi potrzebami, *Zieloną Sieć* (opisaną w linii programowej *Odzyskiwanie przyrody*);
- uatrakcyjnienie przestrzeni publicznych poprzez włączenie projektów edukacyjnych (np. *Archimiasto*) oraz rozszerzenie użyteczności terenów zielonych o przyrodnicze punkty (np. *Mobilne Centrum Apiterapii, Rotunda*), a także zwiększenie obszarów terenów zieleni o 15% (dziki Park Nadrzeczny);
- powstanie i rewitalizację obiektów kulturalnych: Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży, Dom Słów;
- promocję i komunikację na arenie międzynarodowej poprzez organizację specjalnych wydarzeń (np. *Sztukmistrze z Lublina – europejska podróż*), międzynarodowych, jakościowych festiwali i wydarzeń kulturalnych czy kampanii promocyjnych angażujących środowiska twórcze jako ambasadorów miasta;
- wzmocnienie współpracy lokalnej i regionalnej pomiędzy instytucjami kulturalnymi, edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi;
- wzmoczoną europejską współpracę kulturalną, angażowanie środowisk twórczych, organizacji i przedsiębiorstw z krajów UE.

Dodatkowo Zespół ds. monitoringu i ewaluacji przeanalizuje dane nt. frekwencji, demografii widowni, jej zaangażowania, lojalności i opinii. Regularne ich zbieranie poprzez obserwacje, wywiady, ankiety, kwestionariusze, analizy mediów społecznościowych oraz danych z systemów biletowych i rejestracyjnych pozwoli na ciągłe doskonalenie i lepsze dostosowanie programu ESK do potrzeb społeczności. Ewaluacja rozwoju widowni będzie realizowana poprzez analizy jakościowe i ilościowe, ocenę wybranych wydarzeń oraz porównanie celów pierwotnych i oczekiwań.

5. Kierownictwo

A) FINANSE

Budżet samorządów lokalnych na kulturę w Polsce utrzymuje się od dekady na średnim poziomie 3,2% – w porównaniu z miastami UE nie jest on wystarczająco wysoki. Wierzmy, że jako kandydat do ESK ponosimy odpowiedzialność za proponowanie rozwiązań systemowych dla kultury

w naszym kraju. Dlatego Miasto Lublin zdecydowało o przyjęciu planu stopniowego zwiększania budżetu miasta na kulturę (bez inwestycji w ESK) do 4,4% w 2029 r., z założeniem osiągnięcia 5% budżetu po 2029 r. jako długoterminowy efekt ESK.

Budżet operacyjny na rok tytułowy

Przychody na pokrycie wydatków operacyjnych

Miasto Lublin zagwarantowało nowe środki w wysokości 12 500 000 €, specjalnie dedykowane na realizację programu ESK oraz zabezpieczenie inwestycji ESK poprzez wpisanie i zatwierdzenie w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Na część inwestycji zostały zagwarantowane środki wydatków inwestycyjnych poprzez podpisane umowy o dofinansowanie, lub miasto ma zarezerwowane środki finansowe ujęte w programach operacyjnych UE. Stanowi to twardy dowód deklaracji Miasta Lublin zapewniającej realistyczną politykę finansową w dłuższym okresie i zabezpieczenie finansów na proces ESK. Władze regionalne pomimo różnic politycznych w regionalnym parlamencie jednogłośnie poparły udział Lublina w konkursie o tytuł ESK, pomimo różnic politycznych pomiędzy władzami regionu i miasta. To przykład, że kultura łączy ponad podziałami politycznymi. W ten sposób spełnia się idea RE:UNION, która zapoczątkowana na etapie pracy nad aplikacją już daje wymierne efekty oraz staje się gwarantem udziału regionu w finansowaniu projektu. W przypadku wygranej jego władze niezwłocznie podejmą decyzje o finansowaniu ESK w latach 2025–2031.

Zmieniła się wysokość planowanych przychodów od władz krajowych. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

(MKiDN) na etapie pracy nad finałową aplikacją pisemnie zadeklarowało dofinansowanie na takim samym poziomie jak Miasto Lublin, tj. 12 500 000 € a nie – tak jak zakładaliśmy w aplikacji preselekcyjnej – 24 500 000 €. Nie ma jednak wiążących aktów prawnych w tej sprawie, dlatego Miasto Lublin po ewentualnej wygranej będzie regularnie podejmować negocjacje w celu zwiększenia wkładu pochodzącego z władz krajowych do poziomu wsparcia udzielonego poprzedniej ESK i średniej, które przeznaczają inne kraje UE.

Mimo zmniejszenia deklarowanego wkładu MKiDN, budżet całego projektu ESK wciąż pozostaje na wysokim poziomie dzięki działaniom podjętym przez Miasto Lublin. Deklarujemy udział sponsorów na takim samym poziomie jak w pierwszej aplikacji – 5 500 000 €. Realizacja programu ESK pod hasłem RE:UNION wzbudziła ogromny entuzjizm wśród przedsiębiorców, którzy właśnie w rozwoju kulturalnym miasta i współpracy międzysektorowej upatrują szans rozwojowych dla siebie. Powstała Unia Biznesu na rzecz wsparcia i realizacji ESK, która w momencie podpisania deklaracji skupiła ponad 40 największych przedsiębiorców z siedzibą w Lublinie, a działających w skali ogólnopolskiej i globalnej, zatrudniających łącznie ponad 32 000 pracowników, których łączny zysk netto w 2023 r. wyniósł ponad 250 000 000 €. Deklarowana kwota sponsorska to 2,6% rocznego zysku Unii Biznesu.

Q. 17

Potwierdź lub zaktualizuj dane budżetowe, korzystając z poniższych tabel. Wyjaśnij wszelkie różnice w odniesieniu do preselekcji.

Q. 20

Czy organy finansów publicznych (miasto, województwo, państwo) przegłosowały już lub zaciągnęły zobowiązania finansowe na pokrycie wydatków operacyjnych? Jeśli nie, kiedy to zrobią?

Q. 27

Czy organy finansów publicznych (miasto, województwo, państwo) przegłosowały już lub zaciągnęły zobowiązania finansowe na pokrycie wydatków inwestycyjnych? Jeśli nie, kiedy to zrobią?

Projekt uzyskał ponadto oficjalne poparcie wszystkich 9 uniwersytetów i uczelni wyższych funkcjonujących w Lublinie – 5 uczelni państwowych i 4 prywatne – zwane Unią Akademicką. W ten sposób na działania studenckie i akademickie w ramach ESK zostanie zagwarantowana kwota 4 000 000 €. To nowe środki, które dzięki zawartej współpracy z sektorem akademickim zasila realizację programu ESK dedykowanego studentom i środowisku akademickiemu.

Zgodnie z deklaracją z aplikacji preselekcyjnej do powyższych kwot należy doliczyć finansowanie projektów programu

ESK 2029 w ramach rocznych budżetów instytucji, dotacji dla NGO-sów, grantów i innych konkursów dla osób menedżerskich i twórczych: łącznie 18 000 000 € w latach 2025–2031 pochodzące ze stałych wydatków na kulturę. Dzięki temu projekt ESK wniknie w miasto i na stałe stanie się jego elementem.

Z powodu zmniejszenia deklarowanej kwoty przez MKiDN zakładamy o 1 000 000 € mniejszy wpływ niż deklarowany w aplikacji preselekcyjnej z biletów i innych pozyskanych spoza funduszy publicznych. Obecnie wynosi on 1 500 000 €.

Q. 18

Całkowity budżet operacyjny (tj. fundusze, które są specjalnie przeznaczone na pokrycie wydatków operacyjnych)

Przychody	Sektor publiczny (w euro)	Sektor publiczny (w %)	Sektor prywatny (w euro)	Sektor prywatny (w %)
46 000 000	39 000 000	85	7 000 000	15

Q. 19

Jaki jest podział przychodów, które mają być uzyskane z sektora publicznego na pokrycie wydatków operacyjnych? Proszę wypełnić poniższą tabelę:

Przychody z sektora publicznego:

W tabeli zaprezentowaliśmy wyłącznie nowe środki, które zostaną zainwestowane w realizację ESK, zgodnie z kryteriami konkursu.

Do tych kwot należy doliczyć 18 000 000 € w latach 2025–2031 pochodzące ze stałych corocznych wydatków na kulturę, które będą wspierać realizację programu ESK.

Przychody z sektora publicznego	w euro	w %
Władze krajowe	12 500 000	32
Miasto	12 500 000	32
Region	6 500 000	17
UE	3 500 000	9
Unia Akademicka	4 000 000	10
Suma	39 000 000	100

Lublin posiada duże doświadczenie w pozyskiwaniu funduszy unijnych, które wykorzystuje realizując wyzwania ESK. W Urzędzie Miasta Lublin od lat działa Wydział Funduszy Europejskich z ponad 30 specjalistami z powodzeniem pozyskując środki i realizując duże projekty dofinansowane z UE. W ciągu ostatniej dekady pozyskano ponad 1 000 000 000 €. Od zainicjowania procesu ESK Wydział kontynuuje te działania, kreatywnie poszukując źródeł finansowania w programach europejskich. Takie kroki podejmują również m.in. miejskie instytucje kultury. Starania Warsztatów Kultury w Lublinie zaowocowały otrzymaniem grantu z Kreatywnej Europy na projekt *Wschodni Express – Spotkania Literackie*. Już dziś wiemy, że wiele projektów ESK może znaleźć swoje finansowanie w programach europejskich:

- Kreatywna Europa;
- Interreg Europa;
- Interreg Europa Środkowa;
- Erasmus+;
- Obywatele, Równość, Prawa i Wartości (CERV);
- Fundusz Azyłu, Migracji i Integracji (AMIF);
- Interreg NEXT Polska – Ukraina;
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy;
- Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027;
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027.

Po uzyskaniu tytułu podejmiemy następujące strategiczne starania dla pozyskania funduszy:

- w pierwszej połowie 2025 r. zmapowane zostaną wszystkie możliwe dotacje unijne, o które będzie można ubiegać się na realizację projektów i inwestycji ESK, a następnie powstanie lista projektów, które spełniają kryteria poszczególnych naborów oraz powstanie strategia uczestnictwa w naborach;
- w drugiej połowie 2025 r. rozpoczną się kompleksowe szkolenia na temat udziału w programach Kreatywnej Europy, CERV, Erasmus+, etc. dla wszystkich organizacji zaangażowanych w projekt ESK;
- Wydział Funduszy Europejskich wraz z koordynatorem ds. pozyskiwania funduszy europejskich z Instytucji ESK oraz ekspertami UE i PL utworzą sieć wsparcia lokalnych organizacji w przygotowaniu i wdrażaniu wniosków unijnych;
- powstanie specjalny program grantowy dla organizacji realizujących program ESK na wkład własny do projektów, które pozyskały środki unijne na realizację;
- Biuro – Centrum Współpracy Międzynarodowej w Urzędzie Miasta Lublin wraz z koordynatorem ds. partnerstw międzynarodowych w Instytucji ESK będą wspierać projekty ESK w tworzeniu partnerstw i konsorcjów wzmacniających potencjał pozyskiwania funduszy unijnych.

Q. 21

Jaka jest Twoja strategia pozyskiwania funduszy, aby uzyskać wsparcie finansowe z programów/funduszy unijnych na pokrycie wydatków operacyjnych?

Q. 28

Jaka jest Twoja strategia pozyskiwania funduszy, aby uzyskać wsparcie finansowe z programów/funduszy unijnych na pokrycie nakładów kapitałowych?

Według jakiego harmonogramu przychody na pokrycie wydatków operacyjnych powinno otrzymać miasto i/lub organ odpowiedzialny za przygotowanie i realizację projektu ESK, jeśli miasto otrzyma tytuł Europejskiej Stolicy Kultury?

Q. 22

Przychody	2025	2026	2027	2028	Rok ESK	2030	2031
UE	–	200 000	400 000	900 000	1 700 000	200 000	100 000
Władze krajowe	–	–	–	3 500 000	9 000 000	–	–
Miasto	620 000	840 000	970 000	1 550 000	5 870 000	1 770 000	880 000
Region	250 000	300 000	300 000	1 250 000	3 600 000	600 000	200 000
Sponsorzy	–	200 000	300 000	1 800 000	3 000 000	200 000	–
Przychody ESK	–	–	100 000	300 000	1 000 000	100 000	–
Unia Akademicka	100 000	150 000	200 000	800 000	2 300 000	350 000	100 000

Q. 23

Jaka jest strategia pozyskiwania funduszy, aby szukać wsparcia u prywatnych sponsorów? Jaki jest plan zaangażowania sponsorów w wydarzenie?

Przychody z sektora prywatnego:

Lublin gwarantuje środki finansowe z sektora prywatnego na poziomie 7 000 000 € – 5 500 000 € z funduszy sponorskich i 1 500 000 € przychodów z biletów i innych pozyskanych spoza funduszy publicznych.

Pozyskiwanie funduszy dla ESK już się rozpoczęło i opiera się na nowoczesnym podejściu do finansowania działań kulturalnych przez kapitał prywatny. Strategię pozyskiwania funduszy opieramy na synergii i interakcjach, wspólnie z biznesem wypracowujemy model wspierania finansowego gwarantujący sponsorom realny zwrot ze strony operatorów kultury i sztuki. Do pozyskiwania sponsorów i współpracy z biznesem zostanie w Instytucji zatrudniony specjalista, którego wspierać będą specjaliści pracujący w Wydziale Strategii i Obsługi Inwestorów oraz Wydziale Kultury Urzędu Miasta Lublin.

Przychody z sektora prywatnego opierają się na następujących działaniach strategicznych:

Unia Biznesu – już działa!

Strategicznym działaniem na rzecz wsparcia i realizacji ESK było zawiązanie Unii Biznesu, która w momencie podpisania deklaracji skupiła ponad 40 największych przedsiębiorców z siedzibą w Lublinie, a działających w skali ogólnopolskiej i globalnej, zatrudniających łącznie ponad 32 000 pracowników. Ich łączny zysk w 2023 r. wyniósł ponad 250 000 000 €. Zaplanowana w budżecie ESK kwota 5 500 000 € stanowi jedynie 2,6% tej kwoty rocznych zysków. To daje gwarancję, że firmy, które zadeklarowały wsparcie ESK, udzielą wsparcia finansowego na poziomie 5 500 000 € w latach 2025–2031. Już dziś wiemy, że do Unii chcą dołączyć kolejne firmy. Zespół ESK podejmie działania, by udział sektora prywatnego był większy niż zakładany dzisiaj. Dla różnych podmiotów gospodarczych przewidujemy różne możliwości zaangażowania się w projekt ESK oraz wymierne korzyści zależne od skali zaangażowania:

Europejski Mecenat

Specjalny tytuł dedykowany przedsiębiorstwom udzielającym największego wsparcia finansowego. Korzyści z otrzymania tego tytułu to oprócz standardowych form promocji także budowa wizerunku społecznej odpowiedzialności biznesu wokół swojego przedsiębiorstwa, możliwość wpływu na kreację wydarzenia kulturalnego, inwestycja w kolekcję dzieł sztuki.

Zielony Mecenat

Specjalny tytuł dedykowany przedsiębiorstwom wspierającym proekologiczne projekty i działania ESK oraz wdrażającym w swojej działalności rozwiązania zmierzające do ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

Tytuły przewidziane dla Sponsorów Programu ESK

- Sponsor Główny Programu
- Sponsor Linii Programowej
- Sponsor Wydarzenia

Tytuły przewidziane dla Partnerów realizacji procesu ESK

- Partner Strategiczny
- Partner Główny
- Partner

Programy lojalnościowe

Sektor gospodarczy – hotele, gastronomia, usługi społeczne i rozrywkowe – rozwija się dzięki kulturze. Podmioty gospodarcze z tych branż otrzymają zaproszenie do programu lojalnościowego, którego zasady wypracujemy wspólnie. W tym zakresie czerpiemy z doświadczeń kilku poprzednich ESK, w których ten model zadziałał. Stworzymy sieć miejsc polecanych przez ESK, takich, które zapewniają swoim gościom emocje i wrażenia związane z doświadczaniem programu ESK, utożsamiają się z naszymi celami oraz budują atmosferę Lublina.

Współpraca barterowa

Zakłada specjalne zaangażowanie przedsiębiorców w realizację programu ESK poprzez udostępnienie swoich produktów, usług

i przestrzeni podczas realizacji poszczególnych punktów programu kulturalnego i innych działań ESK. Np. zamierzamy nawiązać współpracę w ramach: udostępnienia taboru samochodów dostawczych, nośników reklamowych, zapewniania cateringu na wydarzenia, opracowania aplikacji internetowej na potrzeby ESK.

Programy ESK rozwijające i wspierające społeczną odpowiedzialność biznesu:

- Programy dedykowane osobom pracującym:
 - specjalne wydarzenia oraz programy

- i oferty uczestnictwa dedykowane osobom pracującym i ich rodzinom;
- możliwość aktywnego włączenia się w proces ESK – program dla Wolontariuszy i programy społeczne.
- Ambasadorzy biznesowi ESK – osoby reprezentujące w świecie biznesu idee i założenia ESK:
 - specjalne programy prestiżowego uczestnictwa w wydarzeniach z udziałem międzynarodowych partnerów.

Wydatki operacyjne:

Proszę podać podział wydatków operacyjnych, wypełniając poniższą tabelę.

Program (w euro)	Program (w %)	Promocja i marketing (w euro)	Promocja i marketing (w %)	Administracja (w euro)	Administracja (w %)	Monitoring i ewaluacja (w euro)	Monitoring i ewaluacja (w %)	Suma
33 115 000	72	6 280 000	14	5 655 000	12	950 000	2	46 000 000

Planowany harmonogram wydatków operacyjnych:

Rok	Program (w euro)	Program (w %)	Promocja i marketing (w euro)	Promocja i marketing (w %)	Administracja (w euro)	Administracja (w %)	Monitoring i ewaluacja (w euro)	Monitoring i ewaluacja (w %)
2025	520 000	53,61	60 000	6,19	350 000	36,08	40 000	4,12
2026	905 000	53,55	110 000	6,51	605 000	35,80	70 000	4,14
2027	1 220 000	53,74	160 000	7,06	800 000	35,24	90 000	3,96
2028	7 250 000	71,78	1 500 000	14,85	1 150 000	11,39	200 000	1,98
Rok ESK	20 270 000	76,58	4 100 000	15,48	1 900 000	7,18	200 000	0,76
2030	2 270 000	70,50	250 000	7,76	450 000	13,98	250 000	7,76
2031	680 000	53,13	100 000	7,81	400 000	31,25	100 000	7,81

Q. 26

Jaki jest podział przychodów, które mają być uzyskane z sektora publicznego na pokrycie nakładów kapitałowych w związku z rokiem tytułowym?

Budżet na nakłady kapitałowe:

Przychody z sektora publicznego	w euro	w %
Władze krajowe	1 095 868,40	2,33
Miasto	29 059 076,00	56,01
UE	31 330 515,87	41,66
Suma	61 485 460,27	100%

Q. 29

Według jakiego harmonogramu przychody na pokrycie nakładów kapitałowych powinno otrzymać miasto i/lub organ odpowiedzialny za przygotowanie i realizację projektu ESK, jeśli miasto otrzyma tytuł Europejskiej Stolicy Kultury? Proszę wypełnić poniższą tabelę.

Źródła przychodów	2024	2025	2026	2027	2028	Rok ESK
UE	284 930,92	5 965 310,22	10 530 228,83	7 855 341,37	5 521 717,17	1 172 987,36
Władze krajowe	–	133 319,30	656 246,90	294 532,70	11 769,50	–
Miasto	1 332 342,23	6 197 574,15	8 488 170,38	7 497 460,13	5 273 742,02	269 787,09

Q. 30

W razie potrzeby proszę wstawić w tym miejscu tabelę określającą, jakie kwoty zostaną wydane na nową infrastrukturę kulturalną do wykorzystania w ramach roku tytułowego.

Projekt	Koszty (euro)	Źródło finansowania	Projekty ESK 2029 realizowane w inwestycji
Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży	27 433 282,8	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, budżet państwa, środki własne	Ekspertyzy, Jesienny Festiwal Ilustracji, Bilderbok Picturebook
Dom Słów	5 410 819,64	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027, środki własne	Opowieść miasta, Teatr Przemiany, Lublin zamorski, Literary Eastern Express – Wschodnie Targi Książki, Europejska Noc Bibliotek
Błonia pod Zamkiem	5 197 824,87	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, budżet państwa, środki własne, Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Ecopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival
Park Nadrzeczny	14 427 744,59	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności, środki własne	Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Ecopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival
Park Bronowicki	2 953 948,38	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, środki własne	Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Ecopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival
Dzielnica Tatory	2 855 769,23	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, budżet państwa, środki własne.	Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Ecopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival
Bronowicka 3	3 206 070,76	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, budżet państwa, środki własne	Spółeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej, oraz: Federacja RE:UNION, Audionomia, Wspomnienia z przyszłości

B) STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Przyjęty model zarządzania wynika z idei RE:UNION i jest odpowiedzią na cele ESK aplikacji: budowanie wspólnoty poprzez nawiązywanie relacji, podkreślanie różnorodności, europejskości i międzynarodowego charakteru Lublina. Założone zwiększenie liczby odbiorców kultury to również zaangażowanie wielu grup nie tylko w proces twórczy, ale i organizacyjny. Struktura organizacyjna ESK opiera się na ścisłej współpracy międzysektorowej i międzyinstytucjonalnej pomiędzy zespołem ESK, samorządem miejskim i regionalnym, organizacjami pozarządowymi, biznesem, środowiskiem uniwersyteckim – osobami twórczymi, mieszkankami i mieszkańcami.

Przedstawiciele wielu środowisk, dostrzegając to nowatorskie podejście, już na etapie pracy nad finałową aplikacją zawarli porozumienia na rzecz wspierania i włączenia się w proces ESK, potwierdzone pisemnymi deklaracjami. Powołanie samorządowej instytucji kultury – Instytucji ESK 2029 (dalej: Instytucja) będzie finalnym etapem wieńczącym i spajającym system organizacyjny procesu. Ta autonomiczna jednostka będzie kontynuować zapoczątkowaną współpracę, by skutecznie wdrożyć założenia programu ESK oraz zmaksymalizować rezultaty projektu poprzez zaangażowanie wszystkich sektorów.

Instytucja zostanie powołana w I kwartale 2025 r. Organizatorem będzie Miasto Lublin, a jej statut zostanie nadany przez Radę Miasta Lublin – organ wybrany w drodze demokratycznych wyborów. Stanowiska dyrektorskie zostaną wyłonione w w otwartych konkursach. Instytucja będzie odpowiedzialna za projekt ESK – jego planowanie, realizację, monitorowanie i rezultaty.

Będzie posiadać całość wiedzy na temat projektu, zadba o sprawną komunikację i przebieg procesów między podmiotami publicznymi, sektorem organizacji pozarządowych, społecznością i środowiskiem twórczym. Będzie również odpowiadać za współpracę przy wdrażaniu programu ESK w innych instytucjach kultury, NGO i Wydziałach Urzędu Miasta Lublin.

Q. 31

Jaki rodzaj zarządzania i struktury realizacji jest przewidziany dla przeprowadzenia roku Europejskiej Stolicy Kultury?

DYREKTOR/KA ZARZĄDZAJĄCY/A I DYREKTOR/KA ARTYSTYCZNY/A

Dyrektor/ka Zarządzający/a i Dyrektor/ka Artystyczny/a zostaną wybrani w otwartym konkursie, którego organizatorem będzie Urząd Miasta Lublin, z zachowaniem wszystkich wytycznych dotyczących włączającego i przejrzystego procesu rekrutacji. Kadencja obu dyrektorów będzie obejmowała siedem lat – 2025–2031.

Dyrektor/ka Zarządzający/a będzie jednoosobowo odpowiedzialny/a za kierowanie procesem ESK, strategiczne decyzje w zakresie planowania, wdrożenia i realizację programu, bieżący monitoring, wydatkowanie i pozyskiwanie środków finansowych,

a także zatrudnienie i funkcjonowanie zespołu ESK. Dyrektor/ka Instytucji ma zagwarantowane stałe wsparcie ze strony władz lokalnych.

Dyrektor/ka Artystyczny/a ma zagwarantowaną autonomię i niezależność twórczą i programową. Potwierdza to jasny rozdział kompetencji pomiędzy Dyrektorem/ką Zarządzającym/ą a Dyrektorem/ką Artystycznym/ą. Dyrektor/ka Zarządzający/a podejmuje ostateczne decyzje dot. rocznego budżetu programowego i harmonogramu realizacji oraz monitoruje realizację celów ESK, pozostawiając Dyrektorowi/ce Artystycznemu/ej swobodę w opracowywaniu koncepcji artystycznej wynikającej z aplikacji Lublina 2029.

Q. 32

Jak ta struktura będzie zorganizowana na poziomie zarządzania? Proszę wyjaśnić, kto będzie osobą (osobami) ponoszącą ostateczną odpowiedzialność za globalne kierowanie projektem?

Q. 35

Według jakich kryteriów i w jaki sposób wybrano dyrektora generalnego i dyrektora artystycznego – lub zostaną wybrani? Jakie są lub będą ich profile? Kiedy podejmą stanowiska? Jakie będą ich zakresy i obszary działania?

Główne wytyczne dla obu stanowisk:

- Znajomość założeń Strategii Rozwoju Miasta 2030, Strategii Kultury Lublin 2030+ i wizji zawartej w aplikacji konkursowej Miasta Lublin.
- Zrozumienie idei RE:UNION, umiejętności włączające i wspierające dialog międzysektorowy, międzyinstytucjonalny oraz współpracę ze wszystkimi interesariuszami ESK.
- Znajomość priorytetów UE i zaangażowanie w promowanie tych wartości oraz umiędzynarodowienie projektów i realizacji ESK.
- Umiejętność tworzenia otwartego, inkluzywnego i włączającego środowiska współpracy z poszanowaniem talentów, zaangażowaniem w wartości zrównoważonego rozwoju, włączenia społecznego i współistnienia kulturowego, umiejętności interpersonalne i komunikacyjne.
- Biegła znajomość języka polskiego, języka angielskiego na poziomie komunikatywnym.

Dodatkowe wytyczne dla Dyrektora/ki Zarządzającego/ej

- Udokumentowane minimum trzyletnie doświadczenie zarządzania ponad dwudziestoosobowym zespołem.
- Udokumentowane doświadczenie w planowaniu, realizacji i ewaluacji wydarzeń na dużą skalę, w tym projektów międzynarodowych.

Dodatkowe wytyczne dla Dyrektora/ki Artystycznego/ej

- Autorskie podejście do realizacji idei RE:UNION, zgodnie z celami aplikacji ESK.
- Udokumentowane, minimum trzyletnie doświadczenie w planowaniu i realizacji dużych wydarzeń kulturalnych i artystycznych w tym o skali międzynarodowej.

Ciała wspierające zarządzanie i realizację programu przez Instytucję:

Rada Doradcza

Celem Rady będzie wspieranie Dyrektora/ki Zarządzającego/ej w podejmowaniu kluczowych decyzji i monitorowaniu procesu realizacji ESK. Złożona będzie z międzynarodowych i krajowych osób eksperckich – wybranych dyrektorów/ek generalnych i programowych, osób konsultujących europejskie procesy ESK, specjalistów/ek ds.: kreatywnych, finansowych, edukacyjnych, etc.

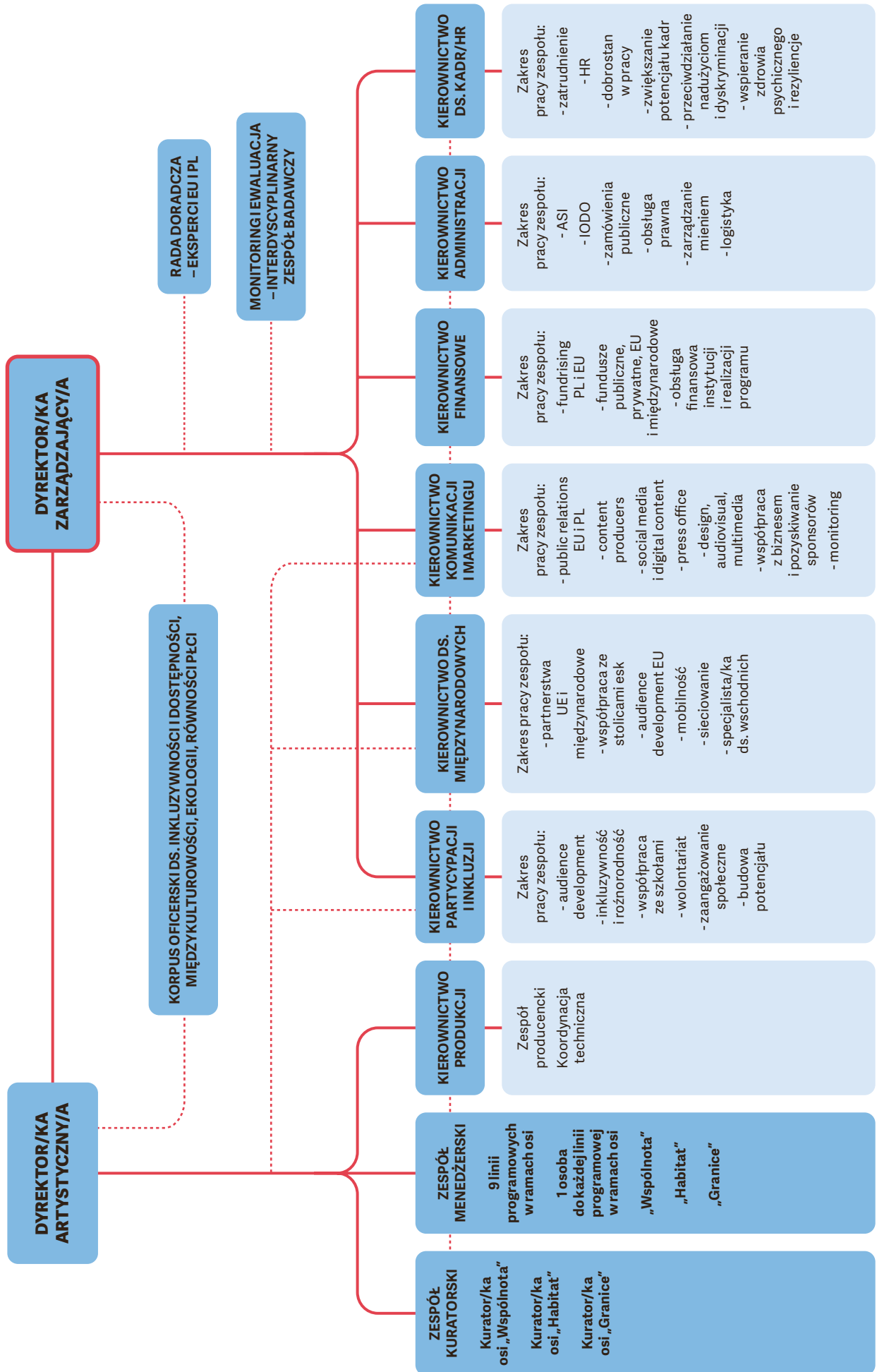
Monitoring i Ewaluacja – Interdyscyplinarny Zespół Badawczy

Zespół już dziś pracuje nad efektami ESK. Powstał jako niezależne ciało powołane poza strukturą we współpracy ze środowiskiem akademickim dla zapewnienia obiektywnych badań efektów ESK.

Korpus Oficerski ds. priorytetów Kreatywnej Europy

Z Dyrekcją ściśle współpracować będą specjaliści ds. priorytetów Kreatywnej Europy: Oficer/ka ds. inkluzywności i dostępności, Oficer/ka ds. międzykulturowości, Oficer/ka ds. ekologii, Oficer/ka ds. równości płci. Ich zadaniem będzie dbałość i monitorowanie, by wszystkie projekty artystyczne i programowe na każdym etapie realizacji – przebiegały z uwzględnieniem aktualnych priorytetów KE i UE. Zabezpieczenie programu ESK przez Korpus Oficerski pozwoli również wypracować standardy i narzędzia o charakterze uniwersalnym – poszerzy katalog dobrych praktyk i trwałych rezultatów wypracowanych w ramach ESK.

Struktura organizacyjna instytucji ESK 2029 – schemat

Legenda: zależność i zwierzchnictwo współpraca i komunikacja

Q. 33

W jaki sposób zapewnisz, że ta struktura będzie obejmować personel z odpowiednimi umiejętnościami i doświadczeniem do planowania, zarządzania i realizacji programu kulturalnego dla projektu Europejskiej Stolicy Kultury?

Głównym celem jest powołanie zespołu, w którym pielęgnowane będą wartości wynikające z doświadczenia ESK, lokalnych wyzwań i naczelnej idei RE:UNION. Zespół będzie składał się z międzynarodowej kadry i specjalistów z różnych sektorów, powołanych w drodze konkursu z zachowaniem zasad równości, na podstawie precyzyjnych kryteriów kwalifikacji i doświadczenia. Zespół przygotowujący program ESK zawarty w aplikacji, wejdzie w struktury Instytucji dla zapewnienia realizacji założeń i idei programowych zawartych w aplikacji.

Wyznaczniki budowania Zespołu Instytucji:

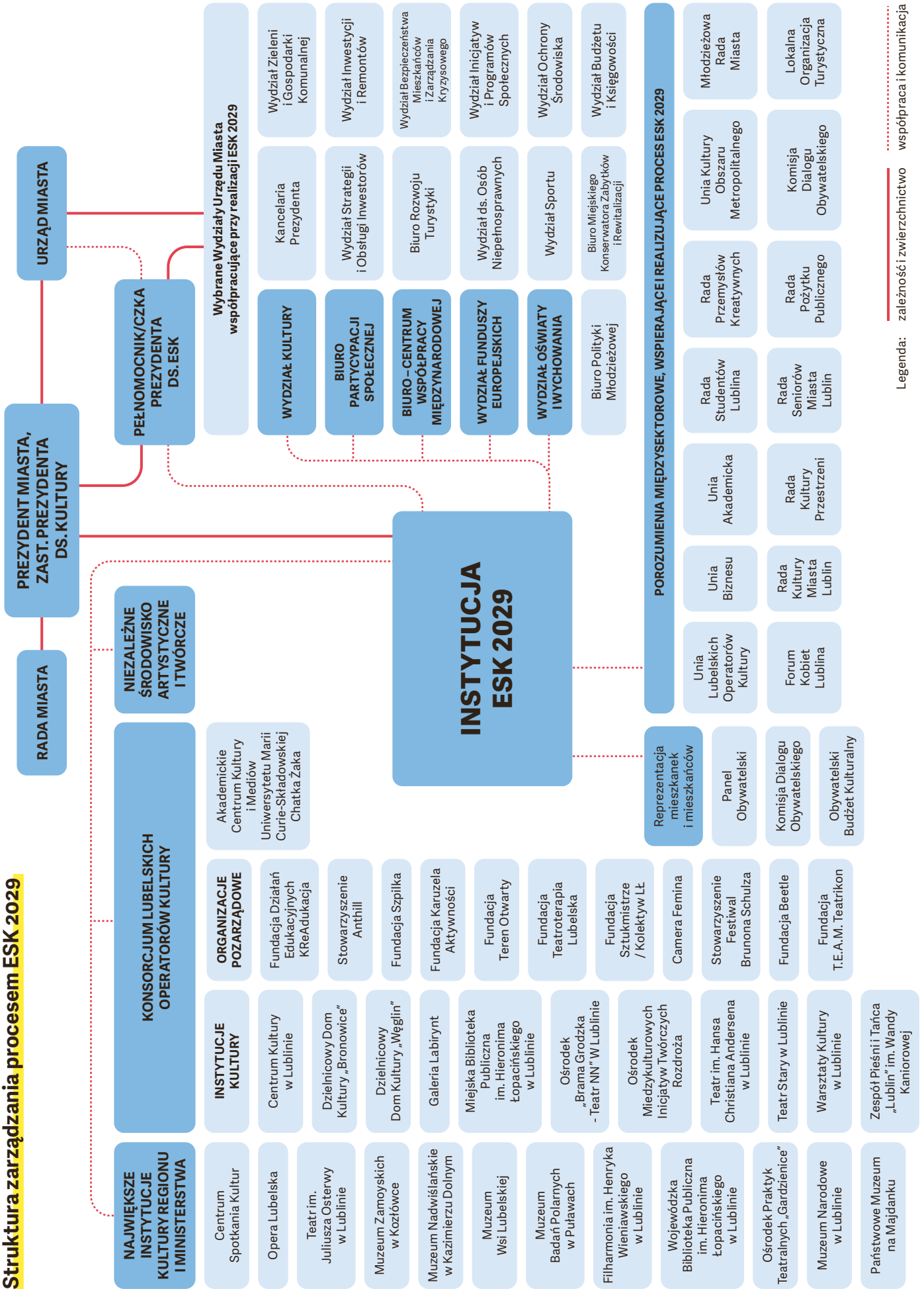
- Uczciwy i przejrzysty proces zatrudniania – inkluzywność, różnorodność;
- Włączenie międzynarodowej i ogólnopolskiej kadry;
- Długoterminowy rozwój kompetencji i budowanie potencjału – osób, podmiotów i organizacji zaangażowanych w proces ESK poprzez programy szkoleniowe, mentoringowe, wizyty w innych ESK;
- Dbalność o zdrowie psychiczne kadry – rezyliencje i programy wspierające zdrowie psychiczne, redukcję stresu, superwizje, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu, nadużyciom, dyskryminacji, wykluczeniu, mobbingowi;
- Poszukiwanie specjalistów z różnych sektorów oraz programy włączające młodzież zaczynającą karierę na rynku pracy, również w formie praktyk i wolontariatu.

Specjalne działania podnoszące kompetencje zespołu ESK:

- Europejskie i krajowe osoby eksperckie, które są już włączone w proces powstawania aplikacji finałowej po wygranej przygotowują program szkoleń i warsztatów dla zespołu ESK. Jego celem będzie rozwój umiejętności i przekazanie wiedzy specjalistycznej, opartej na najlepszych rozwiązaniach europejskich i krajowych. Ponadto odbędą się specjalne szkolenia oraz programy uniwersyteckie w zakresie zarządzania projektami kulturalnymi UE.
- W 2025 r. rozpocznie się program Europejski Dyplom z Zarządzania Projektami Kulturalnymi – projekt rozwijający europejskie kompetencje osób menedżerskich w kulturze, realizowany we współpracy z Marcel Hicter Fondation.
- Od 2025 roku specjalny program wyjazdów zwiększy naszą obecność podczas spotkań i projektów organizowanych przez nieformalną sieć ESK, by rozwijać sieć partnerstw i sieci.
- By spełniać ideę RE:UNION w działaniu, począwszy od 2025 zorganizujemy corocznie Forum ESK, na którym planujemy zgromadzić wszystkie organizacje i podmioty z różnych sektorów zaangażowane w proces ESK wraz z ekspertami krajowymi, międzynarodowymi i zaproszonymi gośćmi z innych ESK. Forum ESK będzie okazją do namysłu nad przyszłością ESK w UE.

Stanowisko	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Dyrektor/ka Zarządzający/a, Dyrektor/ka Artystyczny/a	2	2	2	2	2	2	2
Zespół Kuratorski	3	3	3	3	3	3	3
Zespół Menedżerski	0	3	5	9	9	3	0
Zespół produkcyjny	0	0	4	7	9	2	0
Zespół ds. partycypacji i inkluzji	1	2	2	3	6	3	1
Zespół ds. międzynarodowych	2	2	3	4	6	3	2
Zespół ds. komunikacji i marketingu	2	3	3	5	8	4	2
Zespół ds. finansów	2	3	3	5	5	3	2
Zespół ds. administracji	2	3	3	5	5	3	2
Zespół ds. kadr	1	1	2	2	2	1	1
Liczba etatów łącznie	15	22	30	45	55	27	15

Struktura zarządzania procesem ESK 2029

Q. 34

W jaki sposób upewnisz się, że istnieje odpowiednia współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a tą strukturą, w tym z zespołem artystycznym?

Zgodnie z ideą RE:UNION opartą na integracji i budowania wspólnoty, Instytucja będzie szeroko oddziaływać na Miasto i jego otoczenie. Po raz pierwszy projekt kulturalny zjednoczył tak wiele podmiotów, które już na etapie aplikacji zawarły porozumienia na rzecz wspierania i włączenia się w proces ESK potwierdzając to pisemnymi deklaracjami współpracy. Dzięki tym partycypacyjnym procesom, w planowanie, realizację, monitoring i osiągnięcie trwałych rezultatów zostały zaangażowane wszystkie grupy i sektory współdecydujące o funkcjonowaniu całego miasta, co pokazuje schemat przedstawiony powyżej.

Współpraca z Instytucjami Kultury – Implementacja programu ESK w lubelskim sektorze kultury będzie możliwa dzięki Konsorcjum powołanemu pod nazwą Unia Lubelskich Operatorów Kultury, złożonemu z przedstawicieli wszystkich jedenastu instytucji i jedenastu organizacji pozarządowych oraz ośrodka kultury akademickiej – Akademickiego Centrum Kultury i Mediów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej „Chatka Żaka”, który będzie realizował programy akademickie i studenckie. W proces zostały zaangażowane również najważniejsze regionalne instytucje kultury, które będą współpracować z Dyrektorem Artystycznym.

Współpraca z Urzędem i jednostkami Miasta Lublin – W Urzędzie Miasta zostało utworzone specjalne stanowisko – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. ESK 2029, podległy bezpośrednio Prezydentowi, który odpowiada za komunikację

między Zespołem ESK a Urzędem Miasta oraz jednostkami miejskimi. W zakresie określenia potrzeb i warunków realizacji Pełnomocnik bezpośrednio współpracować będzie z Dyrektorem/ką Zarządzającym/ą. W zakresie wykonawczym Pełnomocnik współpracować będzie z Wydziałami Urzędu Miasta odpowiedzialnymi za realizację procesów ESK w zakresie przydzielonych kompetencji oraz jednostkami miejskimi włączonymi w proces. Działalność Instytucji w realizacji założeń ESK wspierać będą również Wydziały Urzędu Miasta w zakresie swoich kompetencji.

Współpraca z obywatelkami i obywatelami – Nad procesami współudziału w realizacji programu ESK czuwać będzie, założona na etapie pracy nad aplikacją, Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. ESK złożona z przedstawicieli NGO, sektora kultury, aktywności społecznej i ekologii oraz Panel Obywatelski ESK, który jako jeden z pierwszych w Polsce będzie obradował cyklicznie opiniując kluczowe elementy dotyczące programu ESK. Część decyzji będzie oddana w ręce grona mieszkańców i mieszkanek, wylosowanych i przygotowanych merytorycznie zgodnie z metodologią paneli obywatelskich.

Porozumienia międzysektorowe wspierające ESK – pokazują partycypacyjny i wspólnotowy charakter idei ESK, uwiarygadniają szerokie poparcie dla procesu ESK pokazanego w strukturze. Są szerzej opisane w Rozdziale 6 – Możliwość realizacji.

C) PLANOWANIE AWARYJNE

Opracowano szczegółową ocenę ryzyka realizacji projektu ESK w oparciu o analizę dobrych praktyk zarządzania projektem ESK, ale także specyficznych potrzeb i celów lubelskiego projektu.

Jego zaletą jest to odpowiednie wyważenie proporcji pomiędzy potrzebami sektora kultury, proponowanymi wizjami a realiami konkursu i możliwościami miasta. Proponowana struktura zarządzania mocno osadzi ESK w jego założeniach, dając gwarancje wykonalności i trwałości.

Do mocnych stron Lublina należy zaliczyć doświadczenia zdobyte w trakcie:

- procesu przygotowań i realizacji Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023;
- starań o tytuł ESK 2016, które pomimo przegranej wyzwoliły energię wykorzystaną z sukcesem przy organizacji całorocznych obchodów 700-lecia lokacji miasta;
- natychmiastowej i efektywnej reakcji na kryzys wywołany wybuchem pełnoskalowej wojny w Ukrainie i napływem dużych grup uchodźczych z przejść granicznych znajdujących się w bliskiej odległości od miasta.

Idea RE:UNION rozlała się poza środowisko kulturalne. Zawiązaliśmy szereg Unii, powstały konsorcja konsolidujące współpracę organizacji kulturalnych, organizacji pozarządowych, biznesu, wyższych uczelni, regionu, mniejszości na rzecz rozwoju miasta w obszarach wyznaczonych przez strategię i ideę RE:UNION. Wszyscy zaangażowani w te procesy mają ogromne nadzieje na zdobycie tytułu, ale też deklarują podtrzymanie zobowiązań, gdy wynik nie będzie dla nas korzystny.

Wszystkie dwanaście polskich miast kandydujących do tytułu ESK 2029 po konsultacjach z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego przedstawiło i poddało pod dyskusję projekt *Polskie Stolicy Kultury*, który ma na celu zabezpieczenie rozpoczętych procesów i realizację części zapisanego we wnioskach konkursowych programu. *Polskie Stolic Kultury* mogą okazać się planem awaryjnym dla trzech miast, które nie zdobędą tytułu ESK 2029.

Poniższy schemat przedstawia ryzyka o potencjalnie największym wpływie na realizację projektu ESK.

Q. 36

Czy przeprowadziłeś/zaplanowałeś ocenę ryzyka?

Q. 37

Jakie są planowane środki i działania łagodzące?

Zidentyfikowane ryzyko	ryzyka / wpływ	Mechanizmy minimalizujące i zapobiegawcze
Zagrożenia geopolityczne		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Rada Doradcza, Prezydent, Urząd Miasta Lublin
Zaostrzenie konfliktu na granicy UE	średnie / wysoki	Współpraca z władzami oraz organizacjami pomocowymi we wdrażaniu rozwiązań; rekonstrukcja programu pod kątem integracji osób uchodźczych, zapobiegania niepokojom społecznym; wsparcie międzynarodowe
Kryzysy, np. humanitarny, pandemia, klimatyczny	średnie / wysoki	Balans pomiędzy wydarzeniami rangi międzynarodowej a mniejszymi lokalnymi; projekty realizowane hybrydowo; przekierowanie programu na działania plenerowe, ścisła współpraca operatorów kultury
Kryzys finansowy, inflacja	średnie / wysoki	Zapewnienie zewnętrznych źródeł finansowania; minimalizacja projektów z jednym źródłem finansowania; pozyskanie strategicznych mecenasów programu; wdrażanie cięć programowych przy zachowaniu założeń

Finanse		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Pełnomocnik/czka Prezydenta ds. ESK, Kierownictwo Finansowe
Niższe niż zakładane wsparcie sponsorskie	niskie / średni	Monitorowanie i zapobieganie ryzyka poprzez zatrudnienie specjalistów; współpraca z Urzędem Miasta i Unią Biznesu wzmacnia udział sponsorów; modyfikacja struktury budżetów
Wymiar europejski		Odpowiedzialność: Kierownictwo ds. Międzynarodowych, Dyrektor/ka Zarządzający/a
Niższy niż zakładany poziom współpracy międzynarodowej	średnie / wysoki	Ciągła aktualizacja i poszerzanie istniejących sieci współpracy międzynarodowej; od 2025 r. dodatkowa edukacja w tym obszarze i wydzielenie wyspecjalizowanej komórki
Zasięg / uczestnictwo i dostępność		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Kierownictwo ds. Partycypacji i Inkluzji oraz Komunikacji i Marketingu
Słabe zainteresowanie różnych grup odbiorców	niskie / wysoki	Rozwój widowni i projektowanie procesów partycypacji dla wszystkich produkcji; komunikacja i marketing w różnych językach i kanałach
Ryzyko wykluczenia	niskie / wysoki	Zatrudnienie korpusu oficerskiego ds. inkluzywności i dostępności, ds. międzykulturowości i równości płci, którzy określą i ocenią warunki i możliwości ich wdrożenia w projektach ESK; oferta wydarzeń darmowych
Komunikacja i Marketing		Odpowiedzialność: Kierownictwo ds. Komunikacji i Marketingu
Niewielka widoczność wśród odbiorców międzynarodowych	średnie / wysoki	Dostosowanie komunikacji do każdej z grup społecznych i narodowości; wielojęzyczna komunikacja projektu; wdrożenie systemu monitorowania i oceny komunikacji
Spadek reputacji z powodu negatywnych komentarzy	niskie / średni	Ciągła otwarta komunikacja na wszystkich kanałach dotycząca projektów i ich oddziaływania; opracowanie planu komunikacji kryzysowej
Zarządzanie / struktura organizacyjna		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Kierownictwo ds. Kadr / HR
Kwalifikacje pracowników do zarządzania i rozliczania	średnie / wysoki	Wdrożenie programu rozwoju kompetencji kadr kultury; udział osób eksperckich z wielu sektorów w rekrutacji zespołu Instytucji; otwarta i przejrzysta rekrutacja
Możliwość realizacji		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Dyrektor/ka Artystyczny/a, Pełnomocnik/czka Prezydenta ds. ESK
Utrata poparcia politycznego w regionie	niskie / średni	Oparcie relacji z samorządem na wspólnym celu i działaniu dla wspólnego dobra; budowa mechanizmów ochrony projektu od zmiany sytuacji politycznej
Opóźnienia inwestycji	średnie / średni	Plany awaryjne dla programów najsilniej związanych z inwestycjami obciążonymi ryzykiem
Program		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Dyrektor/ka Artystyczny/a
Niezrealizowanie programu w opisanym zakresie	średnie / niski	Wprowadzenie do ESK nowych elementów spójnych z pierwotnymi założeniami; aktualizacja programu w zgodzie z szeroko pojętym środowiskiem projektu
Wycofanie się partnerów programowych	niskie / średni	Utrwalanie partnerstw na rzecz realizacji programu i zminimalizowania ryzyka wycofania; włączanie nowych partnerów

D) MARKETING I KOMUNIKACJA

Program artystyczny lubelskiej ESK podsumowuje hasło WSPÓLNOTA PONAD GRANICAMI TWORZY DOBRE OTOCZENIE KULTUROWE, co w skrócie na potrzeby marketingowe określamy jako ŚWIĘTOWANIE WSPÓLNOTY.

Kluczowe hasła wykorzystywane w komunikacji idei RE:UNION to: nowa wspólnota/ przynależność / re:tradycja / nowe idee / nowe perspektywy / dostępność / różnorodność / mobilność / re:integracja / pamięć / dobrostan / przyszłość / wyobraźnia / równowaga / harmonia / prototypowanie / odzyskiwanie / rezyliencja / długo-trwałość / rozwibrowanie / uważność.

Chcąc nadać medialną rangę naszym działaniom, jak również zwiększyć ich dotarcie do szerokich grup odbiorców, planujemy ogłosić konkurs na obsługę marketingową i komunikacyjną całego procesu. Wyłoniony w konkursie zewnętrzny podmiot zostanie osadzony w strukturze organizacyjnej Instytucji ESK, i podejmie z nią ścisłą współpracę. Konkurs będzie miał dwuetapowy przebieg, z rozstrzygnięciem na początku 2025 r. Będą mogły się do niego zgłaszać biura, domy medialne i konsorcja. Będziemy wymagać przedstawienia strategii, która obejmie zbudowanie narracji komunikacyjnej we współpracy z zespołem programowym, zaprojektowanie procesu marketingowo-promocyjnego o zasięgu ogólnopolskim i europejskim. Korzystanie z kanałów cyfrowych będzie ważnym elementem wymaganej strategii. Planujemy zaprojektowanie i wdrożenie wielojęzycznej i dostępnej aplikacji mobilnej; wejście na platformy społecznościowe (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube,

TikTok); tworzenie filmów promocyjnych i animacji o charakterze viralowym, współpracę z międzynarodowym środowiskiem blogerskim i dziennikarskim, uruchomienie wielojęzycznej i dostępnej strony internetowej; opracowanie web based app z funkcjami, takimi jak mapy wydarzeń, alerty o nadchodzących imprezach; interaktywne przewodniki z możliwością rezerwacji biletów; bieżącą obsługę mediów polskich i zagranicznych; aranżowanie rezydentur, wizyt studyjnych i press tripów; sprofilowane kampanie informacyjne, uwzględniające zwłaszcza grupy ze szczególnymi potrzebami; analizę danych i statystyk.

Wszystkie działania marketingowo-promocyjne będą wspierane przez Unię Metropolii Polskich (korporację samorządową 12 największych miast w Polsce, 10 z nich należy do Eurocities) oraz instytucje zrzeszone w koalicji 9 miast (zawiązanej pod szyldem Wrocław ESK 2016).

Q. 38

Czy Twój program artystyczny można podsumować hasłem?

Q. 39

Jaka jest zamierzona strategia marketingowa i komunikacyjna miasta na rok Europejskiej Stolicy Kultury, w szczególności w odniesieniu do strategii medialnej i mobilizacji szerokiego grona odbiorców? Obejmuje to korzystanie z cyfrowych kanałów komunikacji.

Q. 40

Proszę opisać planowane lub nawiązane partnerstwa z mediami w celu zapewnienia szerokiego zasięgu wydarzenia.

Na lokalnym rynku medialnym podejmiemy współpracę z mediami tradycyjnymi: regionalnymi oddziałami telewizji publicznej i radia, oraz tytułami prasowymi (m.in.: TVP 3, „Kurier Lubelski”, „Dziennik Wschodni”, Radio Lublin, „Gazeta Wyborcza – Lublin”), aby dotrzeć do osób niekorzystających z mediów społecznościowych oraz internetu. Będziemy wydawać, zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej, periodyk „RE:UNION ESK Lublin 2029”. Uczelniane rozgłośnie radiowe i telewizyjne oraz ich kanały komunikacji online pozwolą nam dotrzeć do szerokiego grona studentów.

Plany współpracy z mediami ogólnopolskimi publicznymi i prywatnymi (m.in. TVP, Polskie Radio, Grupa Eurozest, TVN, Polsat, grupę polskich rozgłośni akademickich) będą uwzględniały relacje, formaty realizowane na żywo podczas wydarzeń ESK (w tym odcinki popularnych programów telewizyjnych) oraz utworzenie na potrzeby mediów polskich i zagranicznych serwisu zawierającego źródłowe materiały wideo tworzone wokół narracji ESK. Podejmiemy również współpracę z Polską Agencją Prasową oraz portalami, które są liderami w sektorze internetowej informacji i publicystyki kulturalnej.

Stworzymy specjalne kanały ESK, m.in. na onet.pl i wp.pl i na platformach podcastowych. Zaprosimy czołowych wideoblogerów i podcasterów oraz innych do opracowania własnych produkcji na temat ESK, np. z udziałem artystek i artystów tworzących program. Lublin jako ESK znajdzie się w spotach filmowych i w pełnowymiarowych produkcjach kinowych (we współpracy z Lubelskim Funduszem Filmowym). Główne ceremonie ESK będą transmitowane w mediach ogólnopolskich.

Przewidujemy, że tak jak w innych ESK, ceremonie otwarcia wzbudzą ogromne zainteresowanie mediów europejskich. Planujemy udostępnienie transmisji największych punktów programu, takich jak Sylwester i oficjalna ceremonia otwarcia. Transmisje z kongresu RE:UNION oraz innych konferencji, webinarów i spotkań będą przygotowywane wspólnie z pozyskanymi dużymi patronami medialnymi. Planujemy regularne zapraszanie zagranicznych mediów na press-toury i rezydentury, aby mogli doświadczyć atmosfery Lublina w roku

obchodów. Strategia medialna ESK będzie uwzględniała nawiązanie współpracy i partnerstw z międzynarodowymi mediami (np. Euronews, BBC, Deutsche Welle, France24, Euractive), organizacje press tourów dla dziennikarzy tych mediów, którzy stworzą liczne materiały na temat miasta, jego historii, kultury i wydarzeń ESK. Aby wyjść poza zasięg lokalny i ogólnopolski, konieczna będzie współpraca z topowymi graczami operującymi w mediach interaktywnych i na platformach społecznościowych.

Praca nad programem ESK pokazała nam, jak mocno mieszkanki i mieszkańcy potrafią angażować się w sprawy miasta. Program powstał razem z nimi i zakłada ich uczestnictwo. Wymaga to rozbudowania istniejącego systemu komunikacji wewnętrznej miasta o narzędzia, które wypracujemy na specjalnych warsztatach i w cyklu spotkań partycypacyjnych. Posłużą nam one do odpowiedniej komunikacji z mieszkańcami na temat planowanych wydarzeń oraz perspektyw rozwojowych, jakie wiążą się z tytułem ESK.

Q. 41

W jaki sposób zmobilizujesz własnych obywateli jako orędowników roku ESK dla świata zewnętrznego?

Jednym z ważnych elementów zaangażowania mieszkańców miasta jako orędowników roku ESK jest wykorzystanie dziedzin, z których są dumni, które ich łączą, takich jak sport. Odbywające się w Lublinie zawody o randze krajowej i międzynarodowej są okazją do rozszerzenia przekazu o ESK o kolejne grupy dotarcia. Z tego mechanizmu będziemy korzystać w trakcie kolejnych edycji popularnych lubelskich międzynarodowych festiwali, takich jak m.in.: Carnaval Sztukmistrzów,

Międzynarodowe Spotkania Teatrów Tańca, Konfrontacje Teatralne, Cyrkulacje, Lubelski Festiwal Filmowy, Festiwal Sztuki w Przestrzeni Publicznej Otwarte Miasto / Open City, Festiwal Smaku i Festiwal Re:tradycja – Jarmark Jagielloński. Lublin cieszy się sympatią wśród wielu osób rozpoznawalnych medialnie, ze świata sztuki, kultury, sportu, nauki. Poprosimy ich, aby stali się polskimi i międzynarodowymi ambasadorami ESK. Część z nich konsultowała niniejszą aplikację.

Q. 42

Jak miasto podkreślić, że Europejska Stolica Kultury jest działaniem Unii Europejskiej?

Nasz znak graficzny oraz logotyp, zawierający elementy oparte o oficjalną symbolikę UE, powszechnie rozpoznawalne złote gwiazdki na niebieskim tle, będzie doskonale wyeksponowany na każdym etapie procesu ESK w całym mieście. Oznaczone nim będą wszystkie materiały promocyjne, wydawnictwa jak i same wydarzenia i przestrzenie Lublina.

We wszelkich prezentowanych materiałach informacyjnych i promocyjnych użyte zostanie logo UE wraz z logotypem ESK. Również hasło RE:UNION będzie pojawiało się w kontekście jego związku z UE i europejskimi wartościami, nawiązując do haseł promocyjnych WSPÓLNOTA PONAD GRANICAMI TWORZY DOBRE OTOCZENIE KULTUROWE i ŚWIĘTOWANIE WSPÓLNOTY.

W latach 2025–2031 w relacjach bilateralnych Lublina, z 26 miastami partnerskimi oraz 18 zaprzyjaźnionymi, położonymi na 3 kontynentach, jednym z kluczowych tematów będzie ESK, jako efekt członkostwa Polski

w UE. Wszelkie inwestycje infrastrukturalne na Lubelszczyźnie zrealizowane dzięki funduszom z UE zyskają dodatkowe wyróżniki oraz trafiają na mapę ESK 2029.

Grupy docelowe	Działanie
Odbiorca lokalny / regionalny	
Dzieci i młodzież (ok. 70 tys.)	<ul style="list-style-type: none"> edukacja kulturalna i europejska w szkołach wykorzystanie szkolnych narzędzi informacyjnych wykorzystanie Młodzieżowej Rady Miasta i narzędzi wypracowanych w ramach ESM
Unia Akademicka (ok. 60 tys. osób)	<ul style="list-style-type: none"> komunikaty w systemach informacyjnych 9 uczelni, ulotki w akademikach współpraca komunikacyjna z wykorzystaniem kanałów medialnych Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS
Osoby w wieku senioralnym (ok. 91,5 tys.)	<ul style="list-style-type: none"> lokalne media, drukowany informator miejski lublin.eu, dystrybucja informacji poprzez 40 filii bibliotecznych imiennie zaadresowany list od Prezydenta Miasta do każdego seniora dystrybucja informacji poprzez ośrodki zdrowia i apteki
Unia Biznesu (ok. 32 tys. osób)	<ul style="list-style-type: none"> newsletter z bieżącymi informacjami na temat programu ESK dystrybuowany za pomocą kanałów informacyjnych firm zrzeszonych w Unii Biznesu
Osoby mieszkające w Lublinie w wieku 26–60 lat	<ul style="list-style-type: none"> informator miejski lublin.eu, lokalne media geotargetowane kampanie w mediach elektronicznych dystrybucja informacji poprzez Biura Obsługi Mieszkańców
Osoby mieszkające w regionie	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie kanałów informacyjnych miast i gmin w ramach Unii Kultury Obszaru Metropolitalnego mobilne centra informacji ESK 2029
Odbiorca ogólnopolski i międzynarodowy	
Turystyka polska i zagraniczna	<ul style="list-style-type: none"> kluczowa współpraca z Polską Organizacją Turystyczną, w tym wykorzystanie jej kanałów komunikacyjnych kampanie reklamowe z wykorzystaniem kanałów ATL i BTL – kampanie reklamowe w Google Ads oraz na platformach społecznościowych – comiesięczna oferta citybreak uwzględniająca program ESK MUST EAST – kanon lokalnego dziedzictwa kulturowego w formie broszury cyfrowej
Media ogólnopolskie	<ul style="list-style-type: none"> patronaty, artykuły i reklamy w renomowanych czasopiśmie (podróżniczych, kulturalnych, lifestyle)
Ambasady, inne polskie instytucje funkcjonujące za granicą	<ul style="list-style-type: none"> comiesięczny newsletter dotyczący programu ESK (zagraniczne ośrodki POT, Instytuty Polskie)
Content creators	<ul style="list-style-type: none"> organizacja wizyt studyjnych

6. Możliwość realizacji

Q. 43

Proszę przedstawić dowody stałego wsparcia politycznego i zaangażowania ze strony odpowiednich władz.

ESK Lublin 2029 ma silne i trwałe poparcie polityczne władz lokalnych, czego wyrazem są: jednogłośnie, pomimo różnic politycznych, przegłosowana uchwała Rady Miasta Lublin w tej sprawie, uchwały budżetowe gwarantujące budżet na realizację w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz obecna kadencja Prezydenta Miasta, która potrwa do 2029 r.

Uchwały Rady Miasta Lublin: 25 maja 2023 r.

– Rada wyraziła jednogłośnie wolę przystąpienia Miasta Lublin do konkursu o tytuł ESK 2029; 14 grudnia 2023 r. – Rada uchwałała budżet na realizację ESK w Wieloletniej Prognozie Finansowej; 27 czerwca 2024 r. – Rada uchwałała zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej na realizację ESK w latach 2025–2031.

Poparcie Sejmiku Województwa Lubelskiego

– 19 czerwca 2024 r. podczas III sesji Sejmiku jednogłośnie przyjęto, pomimo różnic politycznych, stanowisko w sprawie poparcia starań Miasta Lublin o tytuł ESK.

Poparcie Lubelskiej Młodzieżowej Rady Miasta Lublin

– 25 czerwca 2024 r. Rada podjęła uchwałę dotyczącą wsparcia dla działań zmierzających do uzyskania przez Lublin tytułu ESK.

Współpracę z Urzędem Miasta Lublin opisujemy i pokazujemy w rozdziale 5b.

Unie dla ESK 2029

Szerokie, międzysektorowe poparcie kandydowania do ESK oraz partycypacyjny model wdrażany już na tym etapie uwiarygadniają zawarte porozumienia oraz powołanie specjalnych Unii obejmujących całe sektory:

Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury – 3 kwietnia 2024 r. wszystkie 11 miejskich instytucji podpisało porozumienie o zawarciu Unii Lubelskich Operatorów Kultury, do którego dołączyło 11 organizacji

pozarządowych jako przedstawicieli tego sektora oraz Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. Konsorcjum reprezentuje ponad 1000 osób na stałe zatrudnionych w obszarze kultury.

Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego

– 9 maja 2024 r. (w Dzień Europy) 26 włodarzy miast, powiatów i gmin z Lubelszczyzny podpisało deklarację poparcia i włączenia się w proces ESK.

Unia Biznesu

– 20 czerwca 2024 r. ponad 40 przedstawicieli największych przedsiębiorstw podpisało deklarację poparcia dla starań Lublina o tytuł ESK, współpracy i aktywnego uczestnictwa w procesie przygotowań. Unia Biznesu zrzesza pracodawców dla ponad 32 tys. pracowników.

Unia Akademicka

– poparcie wyższych uczelni – 20 czerwca 2024 r. rektorzy wszystkich 9 uczelni lubelskich (5 państwowych i 4 prywatnych) podpisali porozumienie z Miastem Lublin i złożyli deklarację na rzecz współpracy przy ESK. Unia zrzesza szkoły wyższe zatrudniające ponad 10 tys. osób.

Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. ESK

– w lipcu 2024 r. organizacje pozarządowe zainicjowały powstanie gremium doradczego na rzecz wspierania interesów sektora społecznego w procesie ESK.

Ciała doradcze i wspierające proces ESK:

Młodzieżowa Rada Miasta Lublin, Rada Przemysłów Kreatywnych, Rada Studentów Lublina, Forum Kobiet Lublina, Rada Kultury Miasta Lublin, Rada Kultury Przestrzeni Miasta Lublin, Rada Seniorów Miasta Lublin, Rada Pożytku Publicznego, Lokalna Organizacja Turystyczna „Metropolia Lublin”, Komisje Dialogu Obywatelskiego: ds. miejskiego systemu wsparcia integracji migrantek i migrantów, ds. rozwoju sportu dzieci i młodzieży, ds. dostępności kultury dla osób niepełnosprawnych, ds. młodzieży, ds. ESK.

Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży w Lublinie

Znajdzie się w nim siedziba Teatru im. H. Ch. Andersena, jedynej tego typu placówki teatralnej na terenie województwa lubelskiego. Inwestycja rozszerzy ofertę Teatru o nowe formy działalności, w szczególności edukację artystyczną dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, warsztaty artystyczne dla seniorów, organizację stałych wystaw dla młodych odbiorców. W Centrum znajdzie swoje miejsce także filia biblioteki ze świetlicą środowiskową oraz Ilustratornia – nowa jednostka zajmująca się edukacją estetyczną.

Komponenty programu ESK: *Eksperymenty, Jesienny Festiwal Ilustracji, Bilderbok | Picturebook*

Stopień realizacji: Trwa opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, rozpoczęcie projektu uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2029 r.

Dom Słów w Lublinie – historia słowa drukowanego

Rozbudowa Domu Słów, interdyscyplinarnej instytucji artystyczno-edukacyjnej, o nową przestrzeń ekspozycyjną i przestrzeń dla rezydencji animacyjnych i artystycznych. Inwestycja przyczyni się do rewitalizacji średniowiecznej ulicy Żmigród.

Komponenty programu ESK: *Opowieść miasta, Teatr Przemiany, Lublin zamorski, Literary Eastern Express – Wschodnie Targi Książki, Europejska Noc Bibliotek*

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa i aktualne pozwolenie na budowę, rozpoczęcie realizacji prac budowlanych uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2028 r.

Rewitalizacja miejskich terenów zieleni na cele kulturalno-społeczne

Wiodącym projektem linii programowej *Odzyskiwanie Przyrody* jest *Zielona sieć*, projekt połączenia miejskich terenów zieleni w spójny system społeczno-kulturalny. Jego osią będzie dolina rzeki Bystrzycy wraz z dzikim Parkiem Nadrzecznym, a istotnymi elementami planowane projekty rewitalizacyjne.

Komponenty programu ESK: *Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Biopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival.*

Błonia pod Zamkiem

Na terenie około 4 ha pod wzgórzem zamkowym powstanie park miejski z placami spotkań, który stanie się miejscem wydarzeń kulturalnych. Projekt wpisuje się w działania *Zielonej sieci* i rewitalizację miejskich parków i terenów zieleni.

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa i aktualne pozwolenie na budowę, rozpoczęcie realizacji prac budowlanych uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2027 r.

Park Bronowicki

Przywrócenie wartości użytkowych zabytkowego Parku poprzez przystosowanie go do organizacji wydarzeń kulturalnych, utrzymanie funkcji rekreacyjnej i nadanie wartości reprezentacyjnej.

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa i aktualne pozwolenie na budowę, ogłoszony przetarg na realizację prac, zawarto umowę na dofinansowanie; planowane zakończenie inwestycji: 2026 r.

Q. 44

Proszę szczegółowo opisać stan realizacji przewidywanych projektów infrastrukturalnych wyszczególnionych na etapie preselekcji, w tym planowany harmonogram prac. Proszę o wyjaśnienie powiązań z projektem Europejskiej Stolicy Kultury.

Park Nadrzeczny

Udostępnienie terenu o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych w formie parku o charakterze naturalistycznym przy obowiązku zachowania wyjątkowego, naturalnego dzikiego charakteru terenu Bystrzycy. Jego głównym celem jest otwarcie doliny rzeki ku miastu i zwrócenie miasta ku dolinie rzeki. W Parku znajdują się miejsca dostosowane do realizacji wydarzeń kulturalnych, galeria plenerowa, przestrzeń dla realizacji land artu, lekcji artystycznych i plenerów malarskich oraz urządzenia do rekreacji.

Stopień realizacji: Ogłoszony przetarg na realizację części prac w zakresie dokumentacji projektowej, rozpoczęcie realizacji projektu uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2029 r.

Dzielnica Tatary

Rewitalizacja zdewastowanego amfiteatru i jego otoczenia przyrodniczego w celu przywrócenia mu funkcji reprezentacyjnego obiektu dla kultury.

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa i aktualne pozwolenie na budowę. Rozpoczęcie realizacji prac budowlanych uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2027 r.

Społeczny wymiar rewitalizacji: Bronowicka 3

Dostosowanie obiektu do użyteczności społecznej, w celu realizacji działań służących wsparciu osób znajdujących się w kryzysie i wymagających pomocy psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej, prawnej, socjalnej i interwencyjnej. Dostosowanie obiektu do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami.

Komponenty programu ESK: *Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej, Federacja RE:UNION, Audionomia, Wspomnienia z przyszłości.*

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa, złożony wniosek o pozwolenie na budowę, rozpoczęcie realizacji projektu uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2028 r.

LUBLIN TURYSTYCZNY

Lublin to miasto o ponad 700-letniej historii, które dziś pretenduje do grona najważniejszych polskich destynacji turystycznych, dzięki unikalnej ofercie kulturalnej oraz projektom finansowanym przez Unię Europejską. Jest uznawane za miasto kameralne, a architektura i atmosfera *slow life* czyni go również miejscem o dużej autentyczności. Decydują o tym: oryginalne zabytki Starego Miasta, które pamiętają renesansowy złoty wiek i czasy królewskiego Lublina, miejska zieleń dostępna na wyciągnięcie ręki z bliskością sielskich obszarów wiejskich i podmiejskich, ślady żydowskiego miasta, wciąż żywego w pamięci mieszkanek i mieszkańców oraz kultura – oparta na nowoczesnych hubach i ogólnodostępnych miejskich festiwalach.

Lublin jest gotowy na przyjęcie gości z regionu, kraju, Europy i świata dzięki doskonałej współpracy Urzędu Miasta i Lokalnej Organizacji Turystycznej „Metropolia Lublin”, zrzeszającej 98 podmiotów z branży. Dzięki nowoczesnej metodzie badań ruchu turystycznego miasto jest dobrze przygotowane do bieżącej ewaluacji i szybkiego wprowadzania usprawnień.

Jedną z naszych specjalności jest realizacja innowacyjnych wydarzeń plenerowych, obejmujących jednocześnie przestrzeń całego miasta. Lublin ma możliwości oraz kompetencje do zorganizowania ponad dwustu wydarzeń jednocześnie w jedną noc dla 70 tys. osób. Lubelskie środowisko twórcze i animacyjne ma nieograniczoną wyobraźnię. *Sky is the limit!*

7. Dodatkowe informacje

HOTELE

62 hotele od ★★★★★ do ★

4275 miejsc noclegowych

+ 5000 miejsc noclegowych

na terenie Lubelskiego

Obszaru Metropolitalnego oraz możliwość wykorzystania akademików na lubelskich campusach

Podczas dużych wydarzeń w Lublinie nocuje nawet **30 000 gości**

INFRASTRUKTURA

Ponad 50 sal audytoryjnych z układem amfiteatralnym i teatralnym w instytucjach kultury, szkołach, uniwersytetach i centrach kongresowych

Daje to **10 000 miejsc siedzących**

Mamy **potwierdzone kompetencje** do organizowania wydarzeń **dla 70 000 widzów jednocześnie**

750 000 turystów w 2022 r., ze stałą tendencją wzrostową

PORT LOTNICZY LUBLIN

15 minut od centrum Lublina
Stale połączenia: Wielka Brytania, Włochy, Irlandia

Codziennie loty do Warszawy

– największego polskiego węzła komunikacyjnego

Komunikacja z przesiadką w Warszawie z najważniejszymi światowymi hubami lotniczymi

Dojazd do centrum Warszawy koleją i samochodem (droga ekspresowa S17) zajmuje 90 minut

TRANSPORT SAMOCHODOWY

Połączenie z priorytetowymi korytarzami transportowym UE TEN-T:

- **S17** z autostradą **A2**
- **S19** z Rzeszowem i autostradą **A4** oraz nowym korytarzem **Via Carpatia**

Wybrane odległości do miast:

Warszawa 1,5 h

Kraków 3 h

Lwów 3,5 h

Berlin 7 h

Wilno 7,5 h

Kijów 8 h

Praga 8 h

ESK Lublin 2029 – RE:UNION

dr Krzysztof Żuk – Prezydent Miasta Lublin

Beata Stepaniuk-Kuśmierzak – Zastępczyni Prezydenta Miasta Lublin ds. Kultury, Sportu i Partycypacji

Katarzyna Duma – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. ESK 2029, Rzecznik Prasowy Prezydenta Miasta Lublin

Magdalena Zaręba-Opalińska – Dyrektorka Wydziału Kultury UM Lublin

Rada kuratorska programu ESK:

Rafał Koziański – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. programowych ESK 2029, Dyrektor Centrum Kultury w Lublinie

Paweł Hadrian

Grzegorz Kondrasiuk

Paweł Passini

Marta Ryczkowska

Izabela Śliwa

Michał Miłoś Zielński

Gabriela Żuk-Menet

Zespół ds. programowych:

Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury

Reprezentacja Konsorcjum:

Agnieszka Wojciechowska – Przewodnicząca, Dyrektorka Festiwalu Wschód Kultury-Inne Brzmienia, Warsztaty Kultury w Lublinie

Anna Sawa – Sekretarz, Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie

Rafał Koziański – Dyrektor Centrum Kultury w Lublinie

Aleksandra Szulc-Choma – Dyrektorka Dzielnicowego Domu Kultury „Bronowice”

Agata Pawłowska – Kierowniczka Pracowni Kultury Dziesiąta

Sławomir Książniak – Dyrektor Dzielnicowego Domu Kultury „Węglin”

Alicja Kawka – Kierowniczka w Dzielnicowym Domu Kultury „Węglin”

Michał Karapuda – Dyrektor Teatru Starego w Lublinie

Izabela Zin-Depta – Kierownik Działu Programowego w Teatrze Starym w Lublinie

Krzysztof Rzączyński – Dyrektor Teatru im. H. Ch. Andersena w Lublinie

Agata Sakowicz – Kierowniczka w Teatrze im. H. Ch. Andersena w Lublinie, koordynatorka ESK ds. wschodnich

Waldemar Tatarczuk – Dyrektor Galerii Labirynt

Monika Rejman – Galeria Labirynt

Grzegorz Rzepecki – Dyrektor Warsztatów Kultury w Lublinie

Tomasz Pietrasiewicz – Dyrektor Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”

Łukasz Stypuła – Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”

Piotr Franaszek – Dyrektor Ośrodka Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”

Anna Horyńska – Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”

Piotr Tokarczuk – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie

Dorota Olejniczek-Klementewicz – Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie

Katarzyna Poleszak – Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie

Bożena Baranowska – Dyrektor Zespołu Pieśni i Tańca „Lublin” im. W. Kaniorowej

Ernest Szymański – Zastępca Dyrektora Zespołu Pieśni i Tańca „Lublin” im. W. Kaniorowej

Ryszard Kalinowski – Kierownik Lubelskiego Teatru Tańca w Centrum Kultury w Lublinie

Zbigniew Sobczuk – Kurator, Centrum Kultury w Lublinie

Izabela Pastuszko – Dyrektor Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS „Chatka Żaka”

Katarzyna Duma – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. ESK 2029, Rzecznik Prasowy Prezydenta Miasta Lublin

Magdalena Zaręba-Opalińska – Dyrektorka Wydziału Kultury UM Lublin

Piotr Choroś – Dyrektor Biura Partycypacji Społecznej UM Lublin

Zespół programowy ds. Europy Wschodniej:

Yuliia Khomchyn – Dyrektorka Instytutu Strategii Kultury Lwowa (Ukraina)

Lida Savchenko-Duda – koordynatorka Miejskiego Funduszu Kultury, Instytut Strategii Kultury Lwowa (Ukraina)

Maria Artemiuk-Koziańska – koordynatorka ESK ds. wschodnich, Centrum Kultury w Lublinie

Agata Sakowicz – Kierowniczka w Teatrze im. H. Ch. Andersena w Lublinie

Alena Semeniuk – koordynatorka ESK ds. wschodnich, Centrum Kultury w Lublinie

Aleksandra Zińczuk – koordynatorka ESK ds. wschodnich, Warsztaty Kultury w Lublinie

Zespół ds. operacyjnych:

Katarzyna Duma – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. ESK 2029, Rzecznik Prasowy Prezydenta Miasta Lublin

Magdalena Zaręba-Opalińska – Dyrektorka Wydziału Kultury UM Lublin

Agnieszka Barańska-Szamryk – Zastępca Dyrektora Wydziału Kultury UM Lublin

Monika Król – Zastępca Dyrektora Wydziału Kultury UM Lublin

Łukasz Salasa – Zastępca Dyrektora Wydziału Kultury UM Lublin

Dorota Niezgoda – Wydział Kultury UM Lublin

Mateusz Wawruch – Wydział Kultury UM Lublin

Magdalena Wlazło – Wydział Kultury UM Lublin

Piotr Choroś – Dyrektor Biura Partycypacji Społecznej UM Lublin

Magdalena Gnyp-Ścigocka – Zastępca Dyrektora Biura Partycypacji Społecznej UM Lublin

Anna Machocka – Biuro Partycypacji Społecznej UM Lublin

Marta Nazaruk-Napora – Biuro Partycypacji Społecznej UM Lublin

Joanna Żytkowska – Dyrektor Departamentu Prezydenta Miasta Lublin

Beata Szopińska – Dyrektor Kancelarii Prezydenta Miasta Lublin

Krzysztof Stanowski – Dyrektor Biura – Centrum Współpracy Międzynarodowej UM Lublin

Roman Jaborkhel – Zastępca Dyrektora Biura – Centrum Współpracy Międzynarodowej UM Lublin

Lucyna Sternik – Skarbnik Miasta Lublin

Mariusz Turczyn – Dyrektor Wydziału Budżetu i Księgowości UM Lublin

Bernadeta Krzysztofik – Dyrektor Wydziału Funduszy Europejskich UM Lublin

Marek Musiej – Wydział Funduszy Europejskich UM Lublin

Iwona Nowakowska – Zastępca Dyrektora Wydziału Oświaty i Wychowania UM Lublin

Małgorzata Jończyk – Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin

Viktoriya Herun – Zastępca Dyrektora Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów UM Lublin

Barbara Kostecka-Wiącek – Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów UM Lublin

Mateusz Stępiak – Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów UM Lublin

Agnieszka Parol-Górna – Dyrektor Biura Polityki Młodzieżowej

Marcin Kęćko – Dyrektor Biura Rozwoju Turystyki

Honorata Kępowicz-Olszówka – Biuro Rozwoju Turystyki

Krzysztof Raganowicz – Prezes Lokalnej Organizacji Turystycznej „Metropolia Lublin”

Radosław Guz – Dyrektor Biura Stowarzyszenia Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego

Agata Jaśkowska – Stowarzyszenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego

Wojciech Kutnik – Stowarzyszenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego

Hubert Mącik – Miejski Konserwator Zabytków, Dyrektor Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji

Blanka Rdest – Dyrektor Wydziału Zieleni i Gospodarki Komunalnej

Sławomir Skowronek – Dyrektor Wydziału Inicjatyw i Programów Społecznych

Beata Górka – Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych

Amanda Dziezic – Centrum Kultury w Lublinie

Olga Lemieszek – Centrum Kultury w Lublinie

Izabela Raszevska – Centrum Kultury w Lublinie

Zespół ds. komunikacji:

Małgorzata Drozd-Domaciuk – koordynacja,

Małgorzata Bartkiewicz

Izolda Boguta

Anna Czerwona

Anna Grabowska-Kłoda

Andżelika Kobilek,

Malina Łukasiewicz

Marcin Pietrusza

Maciej Rukasz

Małgorzata Szumska-Zasadna

Paweł Świć

Anna Tarłowska

Agnieszka Wiechnik

Monitoring i Ewaluacja – Interdyscyplinarny Zespół Badawczy:

Agnieszka Duda-Jastrzębska

dr Małgorzata Dziekanowska

dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak

dr hab. Radosław Mącik

dr Karolina Podgórska

dr Monika Ratajczyk

dr Andrzej Stawicki

Mateusz Stępiak

Mateusz Wawruch

Korpus oficerski ds. dostępności i inkluzywności, międzykulturowości, równości płci i ekologii:

Wiktoria Dudek

Krzysztof Gorczyca

Wojciech Góra

Jan Kamiński

Jolanta Prochowicz

Zespół ekspercki:

Robert Alagjovzovski

Samu Forsblom

Marcin Jasiński

Dominika Kawalerowicz

Ana Kočegarova-Maj

Krzysztof Maj

Vuk Radulović

Ciała wspierające ESK:

- Rada Miasta Lublin
- Rada Kultury Miasta Lublin
- Młodzieżowa Rada Miasta Lublin
- Rada Przemysłów Kreatywnych
- Rada Studentów Lublina
- Forum Kobiet Lublina
- Rada Kultury Przestrzeni Miasta Lublin
- Rada Seniorów Miasta Lublin
- Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin
- Lokalna Organizacja Turystyczna „Metropolia Lublin”
- Komisje Dialogu Obywatelskiego
- Sejmik Województwa Lubelskiego

Unie sektorowe:

- Unia Akademicka
- Unia Biznesu
- Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego
- Unia Lubelskich Operatorów Kultury

Instytucje kultury w Konsorcjum – Unii Lubelskich Operatorów Kultury:

- Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS „Chatka Żaka”
- Centrum Kultury w Lublinie
- Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”

- Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”
- Galeria Labirynt
- Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie
- Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”
- Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie
- Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie
- Teatr Stary w Lublinie
- Warsztaty Kultury w Lublinie
- Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. W. Kaniorowej

Organizacje pozarządowe w Konsorcjum – Unii Lubelskich Operatorów Kultury:

- Fundacja Beetle
- Fundacja Camera Femina
- Fundacja Działań Edukacyjnych KReAdukcja
- Fundacja Karuzela Aktywności
- Fundacja Szpilka
- Fundacja Sztukmistrze
- Fundacja T.E.A.M. Teatricon
- Fundacja Teatrotterapia Lubelska
- Fundacja Teren Otwarty
- Stowarzyszenie Anthill
- Stowarzyszenie Festiwal Brunona Schulza

Instytucje kultury regionu:

- Centrum Spotkania Kultur w Lublinie
- Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie
- Muzeum Badań Polarnych w Puławach
- Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym
- Muzeum Wsi Lubelskiej
- Muzeum Zamoyskich w Kozłówce
- Opera Lubelska
- Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice” (współprowadzony przez MKiDN)
- Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie (współprowadzony przez MKiDN)
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie

Instytucje kultury MKiDN:

- Muzeum Narodowe w Lublinie
- Państwowe Muzeum na Majdanku

Dziękujemy za wsparcie wszystkim osobom, organizacjom i instytucjom zaangażowanym w starania o tytuł ESK 2029 oraz przygotowanie aplikacji konkursowej.

Aplikacja ESK Lublin 2029 RE:UNION

Zespół autorski i redakcyjny:

Rafał Koziański – lider, Paweł Hadrian, Grzegorz Kondrasiuk, Olga Lemieszek, Paweł Passini, Marta Ryczkowska, Izabela Śliwa, Michał Miłosz Zieliński, Gabriela Żuk-Menet

Współpraca autorska i merytoryczna:

Maria Artemiuk-Koziańska, Mikołaj Bylka-Kanecki, Piotr Choroś, Małgorzata Drozd-Domaciuk, Wiktoria Dudek, Katarzyna Duma, Ludomir Franczak, Michał Fronk, Magdalena Gnyń-Ścigocka, Krzysztof Gorczyca, Wojciech Góra, Mirosław Haponiuk, Roman Jaborkhel, Grzegorz Jędrak, Jan Kamiński, Yulia Khomchyn, Jarosław Koziaara, Konrad Kurowski, Robert Kuśmirowski, Iwona Nowakowska, Ivan Novak, Agnieszka Parol-Górna, Jolanta Prochowicz, Krzysztof Raganowicz, Maciej Rukasz, Agata Sakowicz, Łukasz Salasa, Lida Savchenko-Duda, Alena Semeniuk, Zbigniew Sobczuk, Łukasz Stypuła, Stanisław Suchora, Mateusz Wawruch, Agnieszka Wiechnik, Agnieszka Wojciechowska, Bartosz Wójcik, Magdalena Zaręba-Opalińska, Aleksandra Zińczuk

Współpraca:

Katarzyna Antoń, Marcin Bielez, Monika Głazik, Justyna Gózdź, Anna Michałek, Agnieszka Pawelec

Projekt graficzny, skład, łamanie:

Karol Grzywaczewski

Opracowanie graficzne ilustracji, infografika na s. 16:

Piotr Wysocki

Korekta wersji polskiej:

Maria Masłowska

Tłumaczenie na język angielski:

Katarzyna Bednarz, Luiza Grzesiuk, Emilia Nodźak, Małgorzata Paprota, Monika Rokicka, Jacek Steinbrich, Aleksandra Szczypa, Bartosz Wójcik

Korekta wersji angielskiej:

Alan Lockwood

Idea, hasło przewodnie RE:UNION:

Ana Kočegarova-Maj, Rafał Koziański

Wniosek konkursowy zilustrowaliśmy inspirowanymi ideą RE:UNION rysunkami **Mariusza Tarkawiana**

Wszelkie prawa autorskie należą do autorów, redaktorów, osób i podmiotów zgłaszających pomysły i projekty do programu w ramach otwartych naborów.

Koordinacja procesu ESK Lublin 2029 (lata 2023–2024):

Rafał Koziański, Rada kuratorska, Centrum Kultury w Lublinie, we współpracy z Urzędem Miasta Lublin

Aplikacja ESK Lublin 2029 powstała w Centrum Kultury w Lublinie, przy udziale wielu środowisk Miasta Lublin, sfinansowana została przez Urząd Miasta Lublin.

ESK

LUBLIN 2029

RE:UNION

APPENDIX

Final wizyty ekspertów, 18 września 2024 r., Centrum Spotkania Kultur, Lublin. fot. Wojtek Kornet

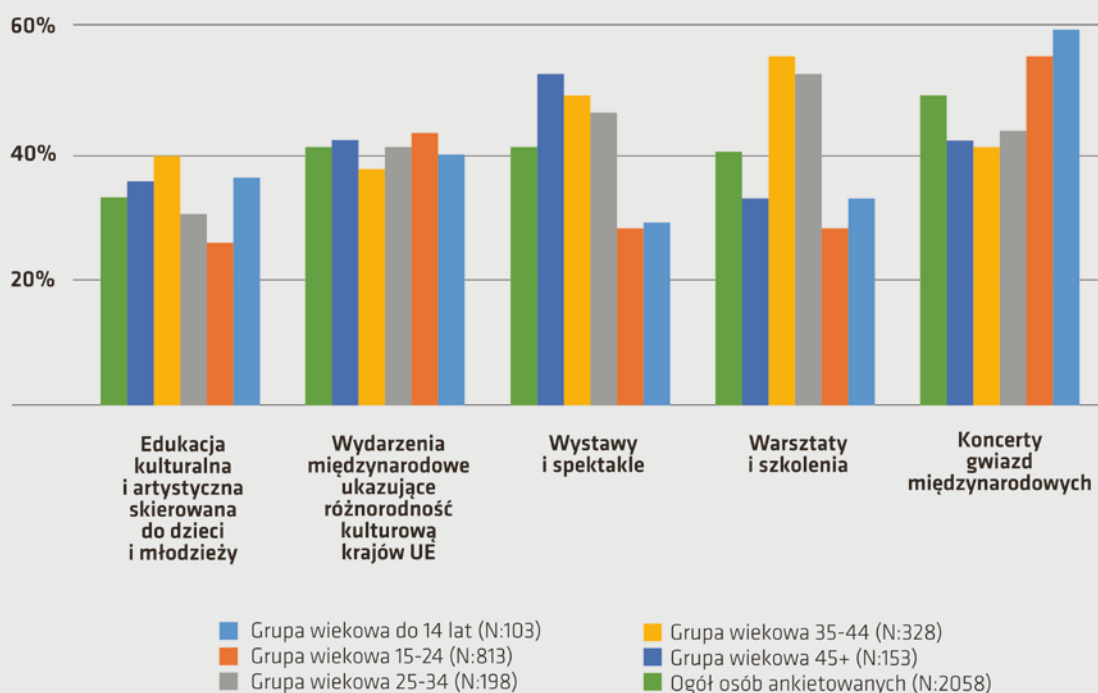
3000 marzeń – Inspiracja dla Lublin ESK 2029

W marcu i kwietniu 2024 roku zaprosiliśmy mieszkanki i mieszkańców do podzielenia się z nami swoimi marzeniami o Lublinie w 2029 roku. Otrzymaliśmy ponad 3000 pomysłów i wyobrażeń o mieście, które stały się dla nas inspiracją podczas prac nad aplikacją konkursową.

Najczęściej zwracano uwagę na:

- edukacja kulturalna i artystyczna dzieci i młodzieży
- wydarzenia międzynarodowe ukazujące różnorodność kulturową krajów UE
- wystawy i spektakle
- koncerty międzynarodowych gwiazd
- warsztaty i szkolenia

Jakie wydarzenia/działania w ramach ESK2029 byłyby dla Ciebie najbardziej interesujące?

O jakim Lublinie marzysz w 2029 roku?

W odpowiedziach mieszkanek i mieszkańców Lublina najczęściej pojawiały się uwagi dotyczące pozytywnych zmian w pięciu obszarach:

Infrastruktury miejskiej – 37%

Kultury – 36%

Spraw społecznych – 28%

Zieleni miejskiej – 21%

Estetyki – 16%

Marzy mi się Lublin ...

... w pełni identyfikujący się z europejską tożsamością, będący przykładem harmonii między tradycją a nowoczesnością.

... który nie tylko gości wspaniałe artystki i artystów z całego globu, ale również staje się kolebką innowacji w kulturze i sztuce, inspirowanych innymi swoim wyjątkowym podejściem.

... jako miasto możliwości, które z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego otwiera się na nowe idee i śmiało inicjuje.

... pełen zielonych przestrzeni, gdzie natura staje się integralną częścią miejskiego krajobrazu, dając mieszkańcom i odwiedzającym wytchnienie i inspirację.

... w którym na każdym kroku można odkryć coś magicznego – miasto, gdzie każdy odnajdzie swoje miejsce, jednocześnie ciągle poznając je na nowo i odkrywając nieznane zakątki.

... łączący kultury i ich różnorodne płaszczyzny, tworząc przestrzeń dialogu, wzajemnego szacunku i współpracy.

Według badań Lublin w 2029 roku to miasto z intensywnym życiem kulturalnym i bogatą ofertą wydarzeń. Wypowiedzi wskazują na chęć „dużej ilości wydarzeń kulturalnych”, „więcej koncertów” oraz „wypełnienia miasta sztuką”. Choć dominowały opinie dotyczące liczby wydarzeń, pojawiły się także sugestie o „wysokiej jakości” i przyciąganiu „najwybitniejszych twórców”. Osoby badane dostrzegają już istniejący potencjał kulturalny miasta, który należy rozwijać i poszerzać dostępność do kultury.

Kluczową rolę odgrywa „różnorodność” inicjatyw, z naciskiem na dostępność dla różnych grup społecznych – osób w różnym wieku, o różnych potrzebach zdrowotnych, finansowych czy kulturowych. Mieszkanek i mieszkańcy pragną, by Lublin stał się miejscem otwartym na szerokie uczestnictwo w kulturze.

Konsorcjum

Unia Lubelskich Operatorów Kultury (Konsorcjum ULOK) to porozumienie instytucji i podmiotów działających w obszarze kultury na terenie Lublina. Konsorcjum powstało w ramach przygotowań miasta do ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 (ESK LUBLIN 2029). Konsorcjum ULOK jest formą otwartą na nowych współuczestników.

Celem Konsorcjum ULOK jest:

- Współpraca między operatorami kultury w realizacji kluczowych założeń programowych aplikacji finałowej ESK LUBLIN 2029.
- Współorganizacja obchodów związanych z uzyskaniem tytułu ESK LUBLIN 2029.

Misja

Współuczestnicy Konsorcjum ULOK zobowiązują się do podejmowania działań własnych oraz współpracy na rzecz ESK LUBLIN 2029 poprzez:

Pracę merytoryczną przy wyborze wydarzeń i działań do programu kulturalnego.

Udział w kreowaniu programu łączącego lokalne dziedzictwo kulturowe oraz tradycyjne formy sztuki z nowoczesnymi i eksperymentalnymi środkami artystycznymi.

Angażowanie lokalnych artystów i organizacji kulturalnych w realizację programu ESK LUBLIN 2029.

Wybór przykładów działań, lokalnych twórców oraz organizacji, z którymi przewidziana jest współpraca, oraz określenie form wymiany realizowanej w ramach ESK LUBLIN 2029:

- udziału w kreowaniu programu kulturalnego, który połączy lokalne dziedzictwo kulturowe i tradycyjne formy sztuki z nowymi, innowacyjnymi i eksperymentalnymi wyrażeniami kulturowymi;
- działania angażującego lokalnych artystów i organizacje kulturalne w koncepcję i realizację programu kulturalnego ESK LUBLIN 2029;
- pracy programowej przy wyborze do aplikacji finałowej ESK LUBLIN 2029 przykładów działań, wskazania lokalnych artystek i artystów oraz organizacji pozarządowych, z którymi przewidziana jest współpraca, a także określenia rodzaju wymian realizowanych w ramach ESK LUBLIN 2029.

Konsorcjum tworzą:

- Centrum Kultury w Lublinie
- Akademickie Centrum Kultury i Mediów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej „Chatka Żaka”
- Warsztaty Kultury w Lublinie
- Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”
- Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”
- Galeria Labirynt
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie
- Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie
- Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych Rozdroża
- Teatr im. Hansa Christiana Andersena w Lublinie
- Teatr Stary w Lublinie
- Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. Wandy Kaniorowej
- Fundacje i Stowarzyszenia:
 - Fundacja Działań Edukacyjnych KReAdukcja
 - Stowarzyszenie Anthill
 - Fundacja Szpilka
 - Fundacja Karuzela Aktywności
 - Fundacja Teren Otwarty
 - Fundacja Teatrotterapia Lubelska
 - Fundacja Sztukmistrze / Kolektyw LŁ
 - Camera Femina
 - Stowarzyszenie Festiwal Brunona Schulza
 - Fundacja Beetle
 - Fundacja T.E.A.M. Teatrikon

Spotkanie Konsorcjum w Dzielnicowym Domu Kultury Węglin, 22 lutego 2024 r., fot. Maciej Rukasz

Unia Biznesu

Unia Biznesu to deklaracja pomiędzy Miastem Lublin a przedstawicielami lubelskich firm, której celem jest podejmowanie wspólnych działań w ramach Europejskiej Stolicy Kultury 2029, realizacja założeń programowych a także wypracowanie nowych standardów wzajemnego wsparcia kultury i biznesu w naszym mieście.

Sygnatariusze deklaracji:

- ABM Greiffenberger Polska Sp. z o.o.
- AGRAM S.A.
- Aliplast Sp. z o.o.
- ALTER HOTEL & SPA
- ARCHE HOTEL LUBLIN
- Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o.
- Bogdanka S.A.
- Chemnovatic Sp. z o.o. Sp. k.
- Concentrix CVG International Sp. z o.o.
- EUROPIEK Sp. z o.o.
- Focus Hotel Premium Lublin
- GRUPA LUBLIN Marcin Polański
- HEMPLAB Sp. z o.o.
- HERBAPOL - LUBLIN S.A.
- HOTEL MERCURE LUBLIN CENTRUM
- IKEA Retail Sp. z o.o.
- Infinite Sp. z o.o.
- InPost Green City
- Inter-Broker Sp. z o.o.
- KOM-EKO S.A.
- Lift Service S.A.
- Lubella
- Lubelskie Zakłady Tytoniowe
- LUK Wysokiński Sp.k.
- Maik Agencja Reklamowa Sp. z o.o. Sp. j.
- MEDISEPT Sp. z o.o.
- Modern Expo S.A.
- NOYEN Sp. z o.o.
- Orange Polska S.A.
- Perła - Browary Lubelskie S.A.
- PGE Dystrybucja S.A.
- Plastic Omnium Auto Inergy Poland Sp. z o.o.
- Pyramid Games S.A.
- Raben Sp. z o.o.
- Sii Sp. z o.o.
- SKENDE Shopping
- Stock Polska Sp. z o.o.
- Tarasola Sp. z o.o. Sp. k.
- Turck Sp. z o.o.
- Intrograf - Lublin S.A.
- Hotel Wieniawski

Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego

Udział Lublina w konkursie o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 stał się okazją do zawarcia Unii Kultury Obszaru Metropolitalnego – deklaracji realnej i trwałej współpracy w ramach sieci regionalnej. Stanowi ona punkt wyjścia do namysłu nad wspólną koncepcją partnerstwa miast i gmin aby móc je promować na arenie międzynarodowej podczas obchodów Europejskiej Stolicy Kultury 2029.

Sygnatariusze deklaracji:

- Miasto Lublin
- Gmina Bełżyce
- Gmina Bychawa
- Gmina Garbów
- Gmina Głusk
- Gmina Jabłonna
- Gmina Jastków
- Gmina Kamionka
- Gmina Konopnica
- Gmina Miasto Lubartów
- Gmina Lubartów
- Gmina Łęczna
- Gmina Mełgiew
- Gmina Nałęczów
- Gmina Niedzwica Duża
- Gmina Niemce
- Gmina Piaski
- Gmina Spiczyn
- Gmina Strzyżewice
- Gmina Miejska Świdnik
- Gmina Wojciechów
- Gmina Wólka
- Powiat lubelski
- Powiat lubartowski
- Powiat puławski
- Powiat świdnicki

Unia Akademicka

Rektorzy i rektorki, przedstawiciele i przedstawicielki wszystkich dziewięciu lubelskich uczelni publicznych i prywatnych przystąpili do porozumienia, składając wspólną deklarację na rzecz współpracy przy Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Uczelnie oraz Miasto zadeklarowały, że wspólnie będą realizować specjalny program kulturalny, skierowany do studentek i studentów.

Sygnatariusze deklaracji:

- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
- Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
- Uniwersytet Medyczny w Lublinie
- Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie
- Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie
- Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie – Akademia Nauk Stosowanych
- Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
- Politechnika Lubelska
- Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie (WSEI)

Przesłuchania selekcyjne i finałowe oraz wizyta ekspertów w Lublinie

Pierwsza prezentacja

Pierwsza prezentacja preselekcyjna przed panelem 12 niezależnych międzynarodowych ekspertów odbyła się 25 października 2023 r. w Warszawie.

W prezentacji Lublina uczestniczyli:

Przewodniczący Rafał Koziński,
Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk,
Beata Stepaniuk-Kuśmierzak,
Julia Khomczyn,
Aleksandra Borzęcka,
Paweł Passini,
Marta Ryczkowska,
Miłosz Zieliński,
Paweł Hadrian,
Barbara Wybacz,
Maciej Rukasz.

Współpraca merytoryczna:

Krzysztof Maj,
Ana Kočegarova-Maj,
Anna Strzałkowska,
Konrad Kurowski,
Izabela Śliwa.

Druga prezentacja

Druga prezentacja finałowa przed panelem 12 niezależnych międzynarodowych ekspertów odbyła się 24 września 2024 r. w Warszawie.

W prezentacji Lublina uczestniczyli:

Przewodniczący Rafał Koziński,
Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk,
Wiktoria Dudek,
Beata Stepaniuk-Kuśmierzak,
Maciej Rukasz,
Julia Khomczyn,
Jolanta Prochowicz-Sienkiewicz,
Paweł Hadrian,
Marta Ryczkowska,
Paweł Passini,
Gabriela Żuk-Menet,
Izabela Śliwa.

Współpraca merytoryczna:

Vuk Radulović,
Robert Alagiozowski,
Miłosz Zieliński,
Katarzyna Duma,
Marcin Jasiński,
Krzysztof Maj,
Ana Kočegarova-Maj,
Magda Zaręba-Opalińska,
Agata Sakowicz,
Maria Artemiuk-Kozińska,
Grzegorz Kondrasiuk,
Aleksandra Zińczuk.

Przesłuchanie Finałowe w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie 24 września 2024 r., fot. Marcin Pietrusza

Wizyta Ekspertów 18 września 2024 – Dzień z Życia Miasta w 2029 r.

Wizyta ekspertów w Lublinie to nie tylko 8-godzinna prezentacja miasta, ale prawdziwa podróż w przyszłość. Podczas tego wyjątkowego dnia osoby eksperckie doświadczyły idei aplikacji ESK Lublin 2029 RE:UNION w praktyce i zobaczyły jak Lublin będzie funkcjonować w 2029 roku.

Założenia Organizacyjne – 9 Kluczowych Miejs i Programów

Wizyta obejmowała 9 strategicznych miejsc w Lublinie, które są połączone z 9 liniami programowymi. Spotkaliśmy się z przedstawicielami różnych środowisk, pokazując jak

różnorodne projekty łączą się w ramach ESK Lublin 2029. Dzień z życia Lublina w 2029 roku był nie tylko okazją do zaprezentowania miasta, ale także momentem, w którym zespół ekspercki mógł poczuć puls miasta – jego energię, kreatywność i gotowość do twórczej współpracy.

Zobacz przewodnik wizyty ekspertów:

Raport panelu ekspertów

Wrzesień 2024 r. – Wybór

Tłumaczenie robocze www.gov.pl/web/kultura/raport-z-selekcji-konkursu-o-tytul-europejskiej-stolicy-kultury-2029

Pod redakcją: Toni Attard (sprawozdawca), Jelle Burggraaff, Jorge Cerveira Pinto (sprawozdawca), Else Christensen-Redzepovic, Marilyn Gaughan Reddan, Łukasz Gawęł, Goda Giedraityte, Suvi Innilä (przewodnicząca), Anne Karjalainen, Rossella Tarantino i Agata Wąsowska-Pawlik (wiceprzewodnicząca).

KOMISJA EUROPEJSKA
Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury
Dyrekcja ds. Kultury, Kreatywności i Sportu
© Unia Europejska, 2024

WPROWADZENIE

Niniejszy dokument jest sprawozdaniem panelu ekspertów z fazy selekcji konkursu na Europejską Stolicę Kultury w 2029 r. w Polsce. Na potrzeby procesu selekcji powołano panel 12 niezależnych ekspertów, zgodnie z art. 2 regulaminu. Instytucje i organy Unii Europejskiej (Parlament Europejski, Rada, Komisja i Komitet Regionów) wyznały dziesięciu członków tego panelu, podczas gdy Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej wyznało dwóch członków.

Podczas przesłuchań selekcyjnych, które odbyły się 23 i 24 września 2024 r., każde kandydujące miasto, w kolejności alfabetycznej, przedstawiło swoje argumenty (w ciągu 45 minut) i odpowiedziało na pytania panelu (w ciągu 75 minut). Przewodniczący panelu ogłosił rekomendację panelu podczas publicznego wydarzenia, transmitowanego na żywo na portalach społecznościowych Ministerstwa, 25 września w obecności polskiego ministra kultury i szefa Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

Oceny kandydatów

Oceniając kandydatów, komisja zwróciła uwagę na ogólne i szczegółowe cele określone w art. 2 decyzji oraz wymóg, aby

ubieganie się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury (ESK) 2029 w Polsce opierało się na programie kulturalnym o silnym wymiarze europejskim, stworzonym specjalnie na potrzeby tego tytułu (art. 4). Komisja konkursowa oceniła każdą ofertę na podstawie sześciu kryteriów określonych w art. 5 decyzji:

- Wkład w długoterminową strategię miasta,
- Treści kulturalne i artystyczne,
- Wymiar europejski,
- Zasięg,
- Zarządzanie,
- Zdolność do realizacji.

Zgodnie ze specyfikacją zaproszenia komisja oceniła każde miasto kandydujące, które znalazło się na krótkiej liście, na podstawie jego zaktualizowanej aplikacji i przesłuchania pod kątem celów działania ESK oraz kryteriów określonych powyżej. Historia miasta, jego niedawna i obecna polityka, a także jego oferta kulturalna mogą stanowić podstawę proponowanego programu, ale nie są kryteriami w procesie selekcji. Wizyty w mieście nie są częścią oceny, ale stanowią cenną pomoc dla wszystkich członków panelu, aby lepiej zrozumieć kontekst i tło wniosków ESK.

W poniższych komentarzach panel zwraca uwagę na główne elementy swoich ustaleń podczas fazy selekcji.

OCENA KANDYDATURY LUBLINA ESK 2029

Lublin ubiega się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 pod hasłem RE:UNION, które kładzie nacisk na reintegrację podzielonych społeczności, kultur i wartości w obliczu globalnych wyzwań związanych ze zmianami klimatu, wojną i podziałami społecznymi. Oferta miasta określa jego wyjątkową pozycję jako wielokulturowego skrzyżowania Wschodu i Zachodu, proponując siebie jako idealną platformę do wspierania dialogu, wymiany kulturalnej i budowania społeczności. Program przewiduje Lublin jako centrum zmian społecznych, z kulturą jako katalizatorem promowania europejskich wartości solidarności, demokracji i praw człowieka.

Temat RE:UNION przejawia się w trzech głównych obszarach programowych: „Wspólnota”, który koncentruje się na odbudowie więzi w Lublinie i całej Europie; „Habitat”, który bada relacje między ludźmi, naturą i rzeczywistością cyfrową; oraz „Granice”, który kwestionuje koncepcję granic, zarówno fizycznych, jak i metaforycznych. Obszary te mają służyć jako ramy dla projektów artystycznych, edukacyjnych i społecznych mających na celu wspieranie integracji, dialogu międzykulturowego i twórczej ekspresji.

Wkład w długoterminową strategię

- Strategia rozwoju kulturalnego miasta została określona w „Strategii Kultury Lublin 2030+” i została jednogłośnie przyjęta 23 maja 2024 roku. Obejmuje ona dobrze zidentyfikowane obszary priorytetowe: dostęp do kultury, edukacja kulturalna, pracownicy kultury, Lublin (w) 2030, twórczość artystyczna i kreatywność.
- Strategia została opracowana w drodze dialogu z lokalną społecznością kulturalną i mieszkańcami i jest zgodna z głównym dokumentem strategicznym miasta, Strategią Lublin 2030. Panel uważa, że istnieje silna zgodność między priorytetowymi obszarami strategii a celami ESK 2029 dla miasta.

- Oczekiwany długoterminowy wpływ ESK opisano w bardzo szczegółowym analizie, przedstawiającej wyraźne wyniki i skutki wraz z dobrze określonymi wskaźnikami i źródłami danych.
- Plany monitorowania i ewaluacji są solidne, prezentując rzetelną ocenę opartą na wiarygodnych danych wyjściowych. Oferta zapewnia jasność w zakresie projektowania i wdrażania procesu badawczego w oparciu o *metodologię oceny wpływu opartą na teorii*.
- Wprowadzono jasny harmonogram działań, które będą realizowane corocznie do 2031 roku. Rozpowszechnianie odbędzie się za pośrednictwem raportów i dwóch konferencji badawczych.

Treści kulturalne i artystyczne

- Oferta w przekonujący sposób przedstawia program, który ma mieć trwałe dziedzictwo, przyczyniając się do długoterminowej transformacji kulturalnej i społecznej Lublina, jednocześnie wzmacniając infrastrukturę kulturalną miasta, rozwój publiczności i partnerstwa międzynarodowe.
- Panel pozytywnie odnotowuje silne zaangażowanie lokalnych artystów, w szczególności poprzez nowo utworzone Konsorcjum - Unię Lubelskich Operatorów Kultury, jako zgromadzenie głównych publicznych instytucji kultury i niektórych organizacji pozarządowych, w odgrywanie kluczowej roli we współtworzeniu i wdrażaniu programu.
- Program ma na celu zmobilizowanie kultury do dyskusji na temat współczesnych kwestii, które mają również oddźwięk na poziomie UE, co jest bardzo istotne: relacje między centrum geopolitycznym a peryferiami, zrównoważony rozwój, swoboda przemieszczania się i migracja.
- Wdraża również autentyczne podejście do współpracy transgranicznej.

- Całkowity budżet programu jest prawidłowy i wynosi 33,1 mln euro, co odpowiada 72% budżetu operacyjnego.
- Łączny budżet przeznaczony na prezentowane projekty wynosi prawie 20 mln euro. Dodatkowe 20 % (6,6 mln euro) zarezerwowano na otwarte zaproszenie do składania koncepcji rozszerzenia istniejących wydarzeń miejskich o moduły bezpośrednio związane z koncepcją RE:UNION. Pozostałe 20% zostanie przeznaczone na projekty opracowane w latach 2025-2028 przez młodych mieszkańców. Chociaż panel z zadowoleniem przyjmuje ten podział kosztów, pozostawiając miejsce na dalszy rozwój programu, to oczekiwałby większej jasności co do procesu i kryteriów zaproszeń.
- Opisy projektów zawierają jasne cele i wartości leżące u podstaw programu, wskazanie poziomu budżetu, listę partnerów i niektóre wskaźniki, takie jak oczekiwana liczba uczestników.

Wymiar europejski

- Oferta Lublina podkreśla jego rolę jako kulturalnego skrzyżowania Europy Wschodniej i Zachodniej, z różnymi projektami mającymi na celu promowanie europejskiej różnorodności i wspieranie dialogu międzykulturowego. Inicjatywy takie jak Kongres RE:UNION i międzynarodowe festiwale podkreślają zaangażowanie miasta w jedność europejską i podejmowanie współczesnych wyzwań poprzez kulturę. Ponadto Lublin poświęca się tworzeniu możliwości współpracy dla europejskich artystów, zapewniając silną międzynarodową obecność w swoich działaniach. Zaangażowanie miasta w szersze europejskie dyskusje na temat zrównoważonego rozwoju i uczestnictwa w kulturze dodatkowo wzmacnia jego zaangażowanie w realizację tych wspólnych celów.
- Oferta podkreśla wspólne europejskie wartości, takie jak demokracja, solidarność i prawa człowieka. Tematy te przewijają się przez cały program RE:UNION, w ramach którego zaplanowano ważne wydarzenia z okazji 25. rocznicy przystąpienia Polski do UE oraz dyskusje na temat przyszłości Europy.
- Oferta zawiera wyraźne przykłady projektów, które podkreślają wspólne aspekty europejskich kultur, dziedzictwa i historii, a także integracji europejskiej i aktualnych tematów europejskich. Inicjatywy mające na celu wspieranie dialogu międzykulturowego są solidne i kładą nacisk na reintegrację więzi społecznych w całej Europie.
- Oferta Lublina obejmuje szeroko zakrojoną współpracę europejską z sieciami takimi jak IETM, Aerowaves i wieloma innymi, a także partnerstwa z miastami w całej Europie. Miasto jest już zaangażowane w aktywną współpracę z innymi ESK i instytucjami kultury. Jednak szczególnie dotyczące niektórych trwających lub planowanych projektów z ESK, takich jak z dwoma kandydatami do tytułu 2029 w Szwecji, Uppsala i Kiruną, pozostają skąpe.
- Podczas gdy program ma na celu przybliżenie szerokiej europejskiej publiczności i przedstawia strategię cyfrowe, które zapewniają szeroką dostępność, panel zauważa, że potrzebne są bardziej solidne strategie marketingowe i cyfrowe, aby dotrzeć do szerszej i szerszej europejskiej publiczności.

Zasięg

- Wśród wielu źródeł, które przyczyniły się do powstania programu, było 3000 marzeń mieszkańców miasta i 500 projektów, które zostały zgłoszone w ramach otwartego zaproszenia. Uczestniczyły w nim również lokalne społeczności i międzynarodowi artyści. Dodatkowo, 1,5 miliona euro w konkursach grantowych zostało wykorzystane do współfinansowania ponad 150 inicjatyw.

- Mieszkańcy zgłosili ponad 100 projektów prospołecznych, edukacyjnych i włączających, skoncentrowanych na grupach defaworyzowanych.
- Utworzono 5 różnych „specjalnych związków”, skupiających różnych interesariuszy, w tym praktyków kultury, miasta i miasteczka w regionie, firmy i przedsiębiorstwa, uniwersytety i szkoły wyższe oraz młodzież. Oferta w inteligentny sposób opierała się na doświadczeniach z poprzedniej oferty miasta na ESK 2016, jubileuszu 700-lecia Lublina i Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023.
- Dotarcie do nowych odbiorców, usunięcie barier w uczestnictwie i zapewnienie inkluzywności, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem, zostały określone jako priorytety w celu zapewnienia dostępności w programie ESK. Panel zauważył, że chociaż cele dotyczące zaangażowania szkół są ambitne i mają dobre intencje, brakuje im niezbędnego szczegółowego planowania.

Zarządzanie

- Budżet programu ESK, wynoszący 46 mln euro, jest realistyczny i dobrze skonstruowany, z naciskiem na zrównoważony rozwój i rezerwy na długoterminowe skutki. Obejmuje on 33,1 mln euro na działania kulturalne.
- Oferta przedstawia jasną strategię pozyskiwania funduszy, która obejmuje wsparcie z sektora publicznego i prywatnego, a także fundusze UE. Panel z zadowoleniem przyjmuje wkład finansowy uniwersytetów w program, wynoszący 9% całkowitego budżetu. Przewiduje się, że inwestycje sektora prywatnego wyniosą 15%, co stanowi równowartość 7 mln euro dzięki wkładowi finansowemu, między innymi ze strony Unii Biznesu.
- Istnieją solidne plany awaryjne na wypadek ryzyka finansowego, obejmujące 1,5 mln euro. przeznaczone na projekty kulturalne w ramach programu.
- Struktura organizacyjna ESK 2029 w Lublinie jest jasno określona, z Radą Doradczą monitorującą proces wdrażania. Określono role Dyrektora Generalnego i Dyrektora Artystycznego, z planami przejrzystych, konkurencyjnych nominacji. Projekt organizacyjny zapewnia silną niezależność Dyrektora Artystycznego pracującego wraz z szerokim zespołem profesjonalistów.
- Struktura ta kładzie nacisk na współpracę między władzami miasta, operatorami kulturalnymi i partnerami europejskimi. Struktura ustanawia również pozycje dla priorytetów horyzontalnych: dostępność, równość płci, międzykulturowość i środowisko. Panel chciałby zobaczyć struktury, które zapewniają bezpieczeństwo i najwyższe standardy etyczne dla wszystkich osób zaangażowanych w ESK podczas faz przygotowawczych i przez cały rok 2029.
- W ofercie zaproponowano złożoną strukturę zarządzania procesem, która łączy wszystkich głównych interesariuszy, w tym instytucje kultury, konsorcjum Unia Lubelskich Operatorów Kultury, środowiska niezależnych artystów, obywateli oraz reprezentację miejską, regionalną i krajową. Podczas gdy panel z zadowoleniem przyjął to partycypacyjne podejście, doceniłby większą jasność co do tego, w jaki sposób proponowana struktura będzie skutecznie wypełniać swoją funkcję, aby zapewnić wartość dodaną dla organizacji wdrażającej i programu.
- W księdze ofert podkreślono doświadczenie zespołu realizującego projekt, z udziałem kilku ekspertów w dziedzinie ESK i zarządzania kulturą. Oferta nie zawiera jednak szczegółowych informacji na temat budowania potencjału lokalnych operatorów kulturalnych, które mogłyby zostać szerzej omówione.

Zdolność do realizacji

- Kandydatura cieszy się stałym wsparciem politycznym i finansowym ze strony Rady Miasta Lublin. Kandydatura jest również wspierana przez kilka związków zawodowych działających we wszystkich sektorach.
- Oferta została jednogłośnie poparta przez Radę Miasta w dniu 25 maja 2023 r., a budżet dla ESK został przyjęty w dniu 14 grudnia 2023 r. w Wieloletniej Prognozie Finansowej, a dalsze poprawki wprowadzono w dniu 27 czerwca 2024 r.
- 19 czerwca 2024 r. Sejmik Województwa Lubelskiego jednogłośnie poparł tę kandydaturę.
- Podczas gdy dla kilku projektów infrastrukturalnych uzyskano pozwolenia na budowę, inne wciąż znajdują się na etapie planowania i wymagają dodatkowego finansowania.

Wnioski

Lublin ubiega się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2029 roku pod hasłem RE:UNION. Oferta jest silnie powiązana z rozwojem kulturalnym miasta i jego długoterminową strategią. Jako wielokulturowe skrzyżowanie Wschodu i Zachodu, oferta Lublina przedstawia solidną wizję tego, w jaki sposób program artystyczny i kulturalny może wspierać dialog i wymianę kulturalną, promując wartości europejskie. Program opiera się na trzech kluczowych

obszarach: Wspólnota, który odbudowuje więzi w Lublinie i Europie; Habitat, który bada relacje między ludźmi, naturą i rzeczywistością cyfrową; oraz Granice, który rzuca wyzwanie fizycznym i metaforycznym granicom.

Program rezonuje na poziomie europejskim i odnosi się do współczesnych wyzwań europejskich, takich jak zrównoważony rozwój, migracja i swoboda przemieszczania się. Silne zaangażowanie społeczności w projektowanie oferty i jej realizację przewiduje dziedzictwo, które odnosi się do pilnych współczesnych kwestii poprzez kulturę i sztukę. Wspierana przez solidny budżet, oferta Lublina pokazuje szeroką współpracę europejską, silne zaangażowanie społeczności, bezpośrednio zaangażowanie społeczności artystycznej oraz zaangażowanie w zapewnienie dostępności dla grup defaworyzowanych. Szczególną uwagę zwrócono również na dotarcie do nowych odbiorców i usunięcie barier utrudniających uczestnictwo. Oferta Lublina cieszy się jednogłośnym poparciem politycznym i finansowym ze strony Rady Miasta, przy silnym wsparciu ze strony związków zawodowych i władz regionalnych.

Ogólnie rzecz biorąc, oferta Lublin 2029 wykazuje znaczące mocne strony we wszystkich celach ESK i kryteriach, choć z pewnymi niedociągnięciami. Panel rekomenduje wybór Lublina na Europejską Stolicę Kultury 2029 w Polsce. Zalecenia dotyczące przygotowania Lublina 2029 do roku obchodów można znaleźć na końcu niniejszego raportu.

WYBÓR EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY W POLSCE 2029 – DECYZJA PANELU

Panelowi przedstawiono cztery wysokiej jakości, ale także bardzo różne oferty ze znacznie różniących się miast (Bielsko-Biała, Katowice, Kołobrzeg, Lublin), z których każde miało własną interpretację kryteriów ESK. Oferty dotyczyły kwestii o istotnym znaczeniu dla Europy i całego świata. Wszystkie cztery oferty miały swoje mocne i słabe strony. Zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 445/2014/UE, panel rozpatrywał program opracowany specjalnie na rok ESK i mający silny wymiar europejski. Panel debatował nad zaletami każdego miasta w odniesieniu do dwóch celów i sześciu kryteriów, a następnie w końcowej dyskusji wnioski zostały porównane ze sobą.

Każdy członek panelu rozważył własną interpretację kryteriów w odniesieniu do czterech miast z ich ofertami, prezentacjami, pytaniami i odpowiedziami.

W drodze głosowania panel podjął decyzję o zarekomendowaniu Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej Lublina na Europejską Stolicę Kultury 2029 w Polsce.

Niniejszy raport został przesłany do instytucji zarządzającej i Komisji Europejskiej. Obie instytucje opublikują go na swoich stronach internetowych. Zgodnie z art. 11 Decyzji, Ministerstwo przystąpi do wyznaczenia ESK 2029 w Polsce na podstawie rekomendacji zawartej w niniejszym raporcie. Następnie poinformuje Parlament Europejski, Radę, Komisję i Komitet Regionów. To formalne wyznaczenie umożliwia Lublinowi używanie tytułu „Europejska Stolica Kultury 2029”.

Nagroda Meliny Mercuri

Zespół zaleca Komisji Europejskiej przyznanie nagrody Meliny Mercuri wyznaczonemu miastu na podstawie tego sprawozdania.

Wyplata nagrody w wysokości 1,5 mln euro zostaje jednak odroczone do 2029 r., zgodnie z art. 14 decyzji. Ma ona charakter warunkowy.

Pod koniec 2028 r., po zakończeniu procesu monitorowania, panel ekspertów ESK przedstawi Komisji Europejskiej kolejne zalecenie dotyczące ewentualnego dokonania płatności. Warunki płatności są następujące (art. 14):

- ESK nadal wywiązuje się ze swoich zobowiązań podjętych we wniosku;
- Spełnia kryteria;
- Uwzględnia on zalecenia zawarte w raportach z selekcji i monitorowania;
- W szczególności nie wprowadzono żadnych istotnych zmian w programie i strategii określonej w księdze ofert:
 - Budżet został utrzymany na poziomie umożliwiającym realizację programu na wysokim poziomie i na poziomie zgodnym z portfelem ofert;
 - Niezależność zespołu artystycznego została odpowiednio uszanowana;
 - Wymiar europejski pozostał wystarczająco silny w ostatecznym programie;
 - Strategia marketingowa i komunikacyjna oraz materiały wyraźnie odzwierciedlają, że jest to działanie Unii Europejskiej;
 - Wdrożono plany monitorowania i oceny.

Reputacja ESK

Miasto, któremu przyznano tytuł ESK, zyskuje znaczną międzynarodową uwagę dzięki rekomendacji wyboru, która trwa znacznie dłużej niż rok ESK. Miasto ma obowiązek dbać o reputację marki ESK z korzyścią dla poprzednich i przyszłych posiadaczy tytułu. Władze miasta powinny być świadome, że podjęte decyzje (nie tylko w sektorze kultury) mogą przyciągnąć uwagę mediów i mediów społecznościowych

znacznie wykraczającą poza to, do czego są przyzwyczajone. Dodaje to szczególnego i nowego aspektu do podejmowania decyzji w mieście w szerokim, pełnym zakresie zagadnień, znacznie wykraczających poza samą kulturę.

Faza monitorowania

Po wyznaczeniu ESK wchodzi ono w „fazę monitorowania” (art. 13 decyzji). Pod auspicjami Komisji Europejskiej panel będzie współpracował z ESK, aby zapewnić jakość marki ESK oraz służyć radą i doświadczeniem. **Księga ofert podczas ostatecznej selekcji staje się de facto umową** między wyznaczonym miastem z jednej strony, a jego obywatelami, panelem ekspertów, ministerstwem i Komisją Europejską z drugiej strony. Odgrywa ona ważną rolę w wypłacaniu nagrody Meliny Mercouri.

Panel będzie oczekiwał ścisłej zgodności z książką ofertową na etapie przygotowań i w trakcie roku ESK. Znaczące odchylenia od księgi ofert powinny zostać omówione z panelem, za pośrednictwem Komisji Europejskiej, przed podjęciem decyzji. Istnieją trzy formalne punkty kontrolne monitorowania (jesień 2025 r., połowa 2027 r. i jesień 2028 r.), kiedy to ESK spotka się z panelem pod auspicjami Komisji Europejskiej. Przed każdym spotkaniem Komisja Europejska poprosi ESK o przedstawienie sprawozdań z postępów.

Komisja Europejska wskaże w raportach obszary, które wymagają szczególnej uwagi. Ponadto panel może zdecydować, za zgodą Komisji Europejskiej, o odwiedzeniu miasta w celu obserwacji postępów. Sprawozdania panelu po wszystkich trzech spotkaniach zostaną opublikowane na stronie internetowej Komisji Europejskiej. ESK może podjąć decyzję o opublikowaniu własnych sprawozdań z postępów w interesie przejrzystości.

ZALECENIA PANELU DLA LUBLIN ESK 2029

Wyznaczone ESK przechodzi teraz do okresu przejściowego od konfiguracji dostosowanej do kampanii przetargowej do bardziej formalnej struktury realizacji ESK, która jest niezależna od lokalnej administracji miejskiej.

Panel oczekuje, że Lublin rozwinie współpracę z innymi miastami kandydującymi oraz szerszą społecznością artystyczną i kulturalną w Polsce, a ESK w Polsce w 2029 roku odbije się międzynarodowym echem nie tylko w Lublinie, ale i w kraju.

Panel będzie oczekiwał pierwszego sprawozdania z postępów jesienią 2025 r., aby uwzględnić zalecenia i uwagi w ocenie oferty, jak wspomniano powyżej i poniżej.

Wkład w długoterminową strategię

- **Wzmocnienie relacji z UE:** Rola Lublina jako kulturalnego skrzyżowania Wschodu i Zachodu stanowi wyjątkową platformę do wspierania współpracy europejskiej. Panel zachęca Lublin do opracowania kompleksowego planu, który zapewni trwałość partnerstw z sieciami UE i instytucjami kulturalnymi, wykraczając poza rok ESK. Zapewni to trwały wpływ programu i jego wkład w lubelski ekosystem kulturalny.
- **Określenie wizji po 2029 roku:** Aby wzmocnić długoterminowe dziedzictwo Lublina, panel zaleca jasne określenie kluczowych wyników i dziedzictwa kulturowego oczekiwanego dziesięć lat po ESK. Ustanowienie wymiernych celów transformacji kulturowej pozwoli Lublinowi zademonstrować swoje zaangażowanie w trwałe zmiany i zapewni, że korzyści płynące z tytułu wykrócą daleko poza rok 2029.

Treści kulturalne i artystyczne

- **Uproszczenie narracji programu:** Panel dostrzega głębię lubelskiego programu, jednak bardziej uproszczona narracja zwiększyłaby jego spójność. Dopracowując linie tematyczne Lublin może zapewnić, że program pozostanie dostępny i angażujący dla zróżnicowanej publiczności, wzmacniając jego wpływ we wszystkich sektorach kultury.
- **Wyjaśnienie roli otwartych zaproszeń do składania wniosków:** Aby zwiększyć przejrzystość i zapewnić spójność nowych projektów z ogólnym tematem, panel sugeruje dalsze wyjaśnienie, w jaki sposób projekty wyłaniające się z otwartych zaproszeń będą włączane do programu. Opracowanie jasnych kryteriów dla tych zaproszeń, zwłaszcza dla tych z udziałem partnerów europejskich, utrzyma spójność i wzmocni europejski wymiar oferty.
- **Zapewnienie wykonalności projektów na dużą skalę:** Biorąc pod uwagę ambitny charakter lubelskiego programu, panel zachęca do przeglądu wykonalności realizacji projektów na dużą skalę, aby zapewnić efektywną alokację zasobów i możliwość pomyślnego realizacji wszystkich projektów w wyznaczonym terminie.

Wymiar europejski

- **Wzmocnienie współpracy europejskiej:** Lublin kładzie nacisk na wspieranie współpracy transgranicznej, co jest godne pochwały. Aby zapewnić, że współpraca ta zaowocuje trwałymi partnerstwami, zaleca się, aby przyszłe wysiłki koncentrowały się na dostarczaniu bardziej szczegółowych planów dotyczących tego, w jaki sposób projekty te będą ewoluować i wzmacniać się w czasie, pomagając umocnić rolę Lublina w europejskich sieciach kulturalnych i zapewniając znaczący wpływ.
- **Wzmocnienie strategii marketingowej:** Aby przyciągnąć szeroką europejską publiczność, panel sugeruje, aby Lublin

opracował bardziej atrakcyjne podejście marketingowe. Strategia ta powinna obejmować zarówno metody cyfrowe, jak i tradycyjne, aby zmaksymalizować zasięg i zaangażować różne społeczności europejskie.

Zasięg

- **Skuteczne angażowanie osób niebędących słuchaczami:** Zaangażowanie Lublina na rzecz inkluzywności jest jego mocną stroną. Panel sugeruje opracowanie ukierunkowanych strategii angażowania osób niebędących słuchaczami, w tym tych, którzy zazwyczaj nie angażują się w działania kulturalne, aby zapewnić, że programy są zarówno dostępne, jak i angażujące dla wszystkich społeczności.
- **Rozszerzenie inicjatyw budowania potencjału:** Aby zapewnić zrównoważony rozwój kulturalny Lublina po 2029 r., panel zachęca do rozszerzenia programów budowania potencjału dla lokalnych podmiotów kulturalnych. Inicjatywy te powinny koncentrować się na wyposażeniu liderów kultury w umiejętności niezbędne do utrzymania i rozwoju lubelskiego ekosystemu kulturalnego w latach następujących po uzyskaniu tytułu ESK.

Zarządzanie

- **Wyjaśnienie systemu zarządzania i ról interesariuszy:** Zaleca się, aby Lublin doprecyzował role i obowiązki różnych interesariuszy w ramach dobrze zdefiniowanej struktury zarządzania. Niezwykle ważne jest również, aby struktura zarządzania promowała bardziej oparte na współpracy i inkluzywne podejście do zarządzania oraz zapewniała podejście oparte na równości płci, zwłaszcza przy wyborze kluczowych menedżerów i kuratorów. Panel zauważył, że obecna struktura mogłaby skorzystać na lepszych kanałach komunikacji wewnętrznej i większej spójności zespołu.

- **Zapewnienie bezpiecznych przestrzeni i standardów etycznych dla Lublina ESK 2029:** Panel podkreśla kluczowe znaczenie bezpiecznych przestrzeni i najwyższych standardów etycznych podczas faz przygotowawczych i przez cały rok 2029. Wszystkie osoby zaangażowane w obchody Europejskiej Stolicy Kultury, zarówno członkowie zespołu, jak i współpracownicy, muszą być wolni od molestowania seksualnego, zastraszania i dyskryminacji.
- **Opracowanie planów awaryjnych na wypadek niedoborów finansowania:** Aby zapewnić pomyślną realizację projektów infrastrukturalnych i inicjatyw kulturalnych, panel zaleca przygotowanie planu awaryjnego w celu zaradzenia

potencjalnym niedoborom finansowania. Plan ten powinien określać alternatywne strategie pozyskiwania dodatkowych funduszy zarówno z sektora publicznego, jak i prywatnego.

Zdolność do realizacji

- **Wzmocnienie wsparcia lokalnego i regionalnego:** Aby zapewnić długoterminowy sukces programu ESK, panel sugeruje wzmocnienie zobowiązań ze strony władz lokalnych i regionalnych. Udokumentowanie tych umów i ustanowienie opcji awaryjnych zapewni solidne podstawy sukcesu programu, nawet w obliczu nieprzewidzianych wyzwań.

PODPISANO

Agata Wąsowska-Pawlik (wiceprzewodnicząca),
Anne Karlajainen,
Else Christensen-Redzepovic,
Goda Giedraityte,
Jelle Burggraaff,
Jorge Cerveira Pinto (sprawozdawca),
Łukasz Gaweł,
Marilyn Gaughan Reddan,
Rossella Tarantino,
Suvi Innilä (przewodnicząca),
Toni Attard (sprawozdawczyni)

Warszawa, wrzesień 2024 r.

